

prosvetni delavec

Vzgoja med cilji in prakso

Razpravljanje o vzgoji ne more biti nikoli končano, saj so odgovori na vprašanje, kolikšen pomen naj bi ji pripisovali in kolikšen naj bo njen delež v primerjavi z izobraževanjem, odvisni od številnih dejavnikov in okoliščin v času in družbenem prostoru.

Zagovorniki izobraževanja — tisti, ki menijo, da vzgoja ne sodi v šolski prostor in da smo šolo preveč »pedagogizirali«, opozarjajo, da vzgojo v praksi zožujemo na moralno vzgojo, celo na del moralne vzgoje — na družbeno-politično vzgojo; da pojmujejo in uveljavljamo vzgojo kot indoktrinacijo in ideologizacijo in kvečjemu še »discipliniranje« otrok in mladostnikov. Postavlja se vprašanje, ali smo zaradi pomanjkljivosti, napak in nedorečenosti prakse upravičeni vzgojo kar zavrniti in jo izriniti iz šole. Menimo, da ne.

Z vzgojo lahko otroka še bolj utesnimo, kot ga utesnjujejo že njegove psihofizične in socialne možnosti, lahko pa ga teh spon tudi osvobodimo. Lahko ga odtujujemo ali pa mu pomagamo spletati vezi s socialnim okoljem. Dajemo mu oporo, da bo razvijal svoje zmogljivosti, moči in sposobnosti ali pa mu jemljemo pogum in pripomoremo k njegovi negativni podobi o samem sebi; s tem oviramo in preprečujemo razvijanje sposobnosti in zmogljivosti. Lahko ga prisiljujemo, utesnjujemo, varamo, indoktriniramo in z njim ravnamo, kot se nam zdi, lahko pa mu skušamo pomagati, ga usmerjati, mu svetovati, ga spodbujati in mu pomagati oblikovati lastnosti, kot so samostojnost, ustvarjalnost, samodejavnost, komunikativnost, prožnost, optimizem, dinamičnost, odgovornost in uravnoteženost.

Toda če izhajamo iz definicije,

da je vzgoja oblikovanje osebnosti ali vplivanje na njeno rast — ali se je vzgojnim vplivom sploh mogoče izogniti? Učenec je odvisen od pedagoške ustanove in ljudi v njej, z njimi komunicira — tako ali drugače.

Ta razmišljanja sicer nasprotujejo tistim, ki menijo, da bi lahko imenovali za vzgojo samo intencionalne posege vzgojnega osebeja (npr. Vukasovič). Za tako definicijo se lahko zavzemamo, vendar to še ne pomeni, da na učenca ne deluje in ga oblikuje poleg intencionalnih tudi nešteto neintencionalnih dejavnikov. Če se tega zavedamo, pa bi lahko mnoge med njimi spremenili v intencionalne. Tudi učitelj ali vzgojitelj bi lahko usmerjal učence intencionalno, če bi se zavedal, kolikšno moč imajo odnosi, komunikacijski, vedenjski in storilnostni dejavniki. Ali pa je boljše prepuščati vse stihiji in odrekati vzgojitelju pravico, da bi vzgajal? Vzgal in vplival bo na osebnost mladega človeka še vedno, vendar zelo verjetno z mnogimi neustreznimi posegi, ki bodo delovali na učenca prej kot nasilje, indoktrinacija, podrejanje, vkapljanje itd. kot pa sodobno pojmovana vzgoja.

Dozdeva se nam, da pomeni odrekanje pravice vzgojiteljem, da bi vzgajali, slabo uslugo mlademu rodu. To ne pomeni le, da kot vzgojitelji ne bi vsaj poskušali delovati tako, da bi sooblikovali učenčeve osebnostne poteze, temveč tudi, da bi dopuščali vse druge funkcionalne vplive. S tem bi izpostavljali mladega človeka samemu sebi, njegovim sponam in stiskam, vsemogočim vplivom, le svoje intencionalne vplive bi izključili, ker bi jih pač ocenili za škodljive in zato neprimerne. Ali bi bila taka svoboda za mladega človeka res svoboda? Ali ne bi tako odprli poti ne le številnim slabim funkcionalnim vzgojnim

vplivom, temveč tudi mnogim intencionalnim, katerih nosilci so razne skupine in podstrukture v družbi? Taka svoboda bi bila za mladega človeka v resnici nesvoboda; edino družba, na čelu s šolo, ki naj bi skrbela za nepretrgano in duhovno reprodukcijo, bi se zavedno odrekla intencionalnemu vzgojnemu delovanju.

S tem pa smo že prešli k drugemu vprašanju, k drugemu sklopu problemov. Lotevamo se vzgojnega smotra, ki smo ga kot najvišjega zapisali v našo zakonodajo.

Morda imajo kritiki prav, ko trdijo, da je pojem vsestransko razvite osebnosti nekaj, kar ne povsem opredeljenega, zgodovinska kategorija, ki je dobivala v vsakem obdobju v preteklosti drugačne vsebinske razsežnosti. Da je to pojem, ki ga ponujamo kot dokaz napredne vizije družbenega razvoja, vendar ga razlagamo različno, priložnostno, v različnih okoliščinah celo protislovno. Morda je vse to res, ne pomeni pa, da bi bilo zato treba omenjeni pojem zavreči kot neuporaben. Morali bi ga le definirati in normativno določiti njegove razsežnosti in vsebino. Če smo v zvezi s tem pojmom storili kaj napak, je bilo to, da ga nismo poskušali že prej natančneje določiti. Prav to pa nam daje priložnost, da ga opredelimo zdaj — bolj premišljeno, z manj spodrslijaji, kot bi bili to morda storili v preteklosti. Pri tem nam je lahko v oporo vizija samoupravljanja. Če jo vzamemo kot izhodišče, vemo tudi vsaj, okvirno, za kakšno osebnost si kaže prizadevati, kakšne lastnosti pri mladih razvijati, če želimo, da se bo samoupravljanje uveljavilo, se začelo hraniti iz sebe in ne bo potrebovalo nenehne zunanje podpore. Prizadevali si bomo torej za oblikovanje svobodne, neodvisne,

Med drugim preberite

- KAKO IZ ZAČARANEGA KROGA? str. 2
- IZBOLJŠATI RAZMERE V ŠOLSTVU! str. 2
- 10 LET CELODNEVNE ŠOLE, str. 2
- ŽAGARJEVE NAGRADE IN PRIZNANJA, str. 3
- VZGOJA, TO NISO SAMO BESEDE, str. 4
- VISOKOŠOLSKI VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI, str. 5
- UČITELJ V TUJINI OHRANJA DOMOVINO, str. 25
- DREVO, KI NAJ SE POMLAJA, str. 26
- UČILA 85, str. 27

samostojne, ustvarjalne in samodejavne, komunikativne, v družbeni prostor vpete in odgovorne osebnosti, osebnosti, ki bo uravnotežena in prežeta s človečnostjo, kritična, odprta, nedogmatična itd. To je vizija, vendar nedvoumna vizija, ki nam bo morda pomagala premagovati zdajšnja nasprotja in nesorazmerja.

Za naš čas je značilna kriza vrednot. Ne le med mladimi, temveč tudi v svetu odraslih. In če so v krizi vrednot odrasli, se prenaša ta kriza tudi v svet mladih. To pa otežuje posebno vzgojno prizadevanja. V domovih učencev na primer ugotavljamo, da se vzgojitelji izogibajo prav tistih tem, ki so najbolj žgoče in mladino najbolj zanimajo. Prav pri teh temah, ki se nanašajo na pomembna, če ne že na najpomembnejša področja, jim dajemo najmanj opore. To so vprašanja odnosov med narodi, vere, vprašanja o ljubezni, pa tudi vprašanja o samoupravljanju, o položaju mladih v družbi nasproti odraslim. Kako naj dobro vzgajamo, če smo praznih rok, in premoremo ob teh temeljnih življenjskih vprašanjih zgolj deklarativnost?

V našem družbenem življenju je opazno izrazito neskladje med zamislimi, težnjami in deklaracijami na eni strani in resničnostjo na drugi. Tako kot v celotni družbi so taka nesorazmerja značilna tudi za ožji — pedagoški prostor. To neskladje bi lahko še najbolj opazili ob samoupravljanju. Učenci naj bi dejavno, ustvarjalno sodelovali v učno-vzgojnem procesu kot subjekti, po drugi strani pa se v šolah in domovih vedno znova uveljavljajo nedemokratski, represivni postopki pedagoškega osebeja. V odnosih med učenci in učitelji se uveljavljajo hierarhičnost, enosmerna komunikacija, nezaupanje do učencev in avtorski vzorci vodenja. Tako postaja samoupravna organiziranost le formalna in za učence neprijetna; to škoduje ideji samoupravljanja, ovira in ogroža pa tudi vzgojo za samoupravljanje.

Zaostrena nesorazmerja v širši družbi se zrcalijo v pedagoškem prostoru tudi posredno. Povečujemo prepad med intencionalnimi in funkcionalnimi vzgojnimi vplivi, razkrajajo pa tudi vrednotni sistem, ki daje pedagoškemu delovanju hrbtenico, brez katere bi pedagoški sistem razpadel.

Vzgojno delovanje v pedagoških ustanovah ovira tudi to, da so učenci izpostavljeni različnim intencionalnim vzgojnim vplivom. Ti vplivi, mednje moramo šteti predvsem vzgojno delovanje družine in cerkve, največkrat niso usklajeni z vzgojnim delovanjem šole in domov za učence in si tudi vsebinsko in vrednotno nasprotujejo.

Problematičnim vsebinam, ki jih razna sredstva, z močnim in daljnosežnim delovanjem prenašajo na otroke in mladino, dovo-

lujemo, da prodirajo v družbeni prostor po načelu komercialnosti, ekonomičnosti in dosegljivosti glede na denarne možnosti, namesto da bi pri izbiri upoštevali pedagoške argumente.

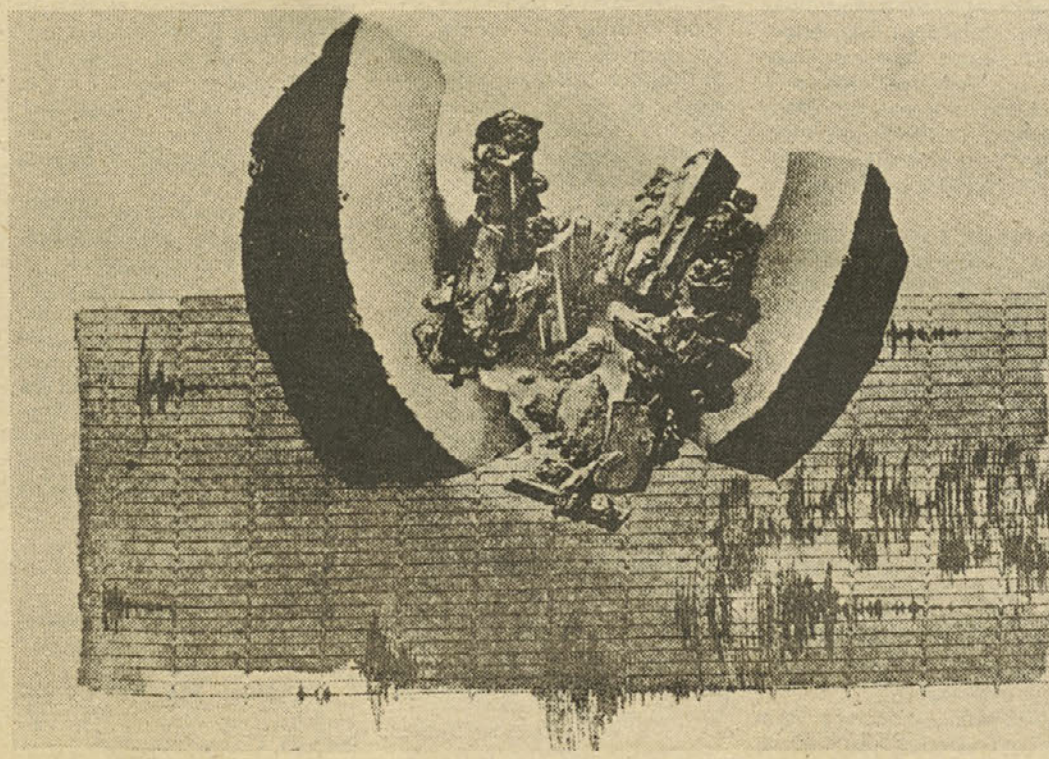
V javnosti prevladuje mnenje, da je vzgoja nujno potrebna majhnim otrokom in da je vse manj smotna in primerna v poznem otroštvu ali celo v adolescenci. Mladostnika je že oblikovala družina, pravimo, napake, storjene v rani mladosti, pa je težko odpravljati. Tako razmišljanje je po svoje logično in upravičeno. Čim manjši je otrok, tem več opore potrebuje v svojih vzgojiteljih, in čim starejši je, tem več je najde v sebi in v dejavnih, kritični povezavi z okoljem. Vendar je v tej zvezi dandanes treba upoštevati tudi tole: mlade ljudi smo silili v dejavno vlogo, zavzemali smo se za njihov samoupravni položaj, s tem pa smo razširili obseg njihovih pravic in dolžnosti. Poudarjali smo subjektivno vlogo mladih, v pedagoškem prostoru smo uveljavljali načelo demokracije in permisivnosti. Kolikor smo že bili pri vseh teh prizadevanjih uspešni ali ne, je vendarle res, da je današnja mladina dejavnejša, samostojnejša, samozavestnejša, bolj kritična in bolj udeležena v družbenem dogajanju, kot je bila tista pred desetletji. Mladino smo aktivirali, v njej smo prebudili zmogljivosti in skrito energijo. To pa zahteva več vzgojnega delovanja, več usmerjanja, vodenja in večjo oporo.

Ob tem pa nastajajo med učitelji in vzgojitelji praktiki nesporazumi. Pod vzgojnim delovanjem razumejo često en sam model. Model, v katerem je otrok (učenec) odvisen, poslušen, ubogljiv in hvaležen, vzgojitelj pa nadrejen avtoriteta. Tak model pa se dandanes ne zmore uveljaviti niti v poznem otroštvu, še manj pa pri delu z doraščajočo mladino. V tem času bi lahko vzgojitelj našel stik z mladostnikom, če bi mu poskušal biti enakovreden tovariš, prijatelj in svetovalec.

Če se zavzemamo za subjektivno vlogo mladih, če poudarjamo njihov samoupravni položaj, ne bi smeli ostati na pol poti: na eni strani mlade spodbujati k dejavnosti in ustvarjalnosti, po drugi strani pa jim izražati nezaupanje. Ne bi smeli ostajati pri deklaracijah, po drugi strani pa si mlade podrežati in jim predpisovati vsebine in obseg njihove dejavnosti. Ne moremo in ne smemo sami postavljati meril in meja njihove dejavnosti in označevati za deviantno vse, kar je za odrasle kritično, žgoče in neprijetno.

Vloge vzgojitelja ne moremo zoževati na omejevanje, preprečevanje in nadzor pa tudi ne na prisiljevanje, manipuliranje in polsilačanje. Vzgoja naj bo predvsem svetovanje, usmerjanje, animiranje, spodbujanje, pojasnjevanje in dajanje opore, seveda ob jasno opredeljenih vzgojnih smotrih.

VINKO SKALAR

Jože Spac: Emocija I. 1985

dogodki
novostiIzboljšati razmere
v šolstvu!Iz predlogov in ugotovitev Sveta za vprašanja
izobraževanja, znanosti in kulture

Zaostrene družbeno-gospodarske razmere in program gospodarske stabilizacije zahtevajo, da stvarno ocenjujemo potrebe in jih usklajujemo z gmotnimi možnostmi. Ker smo na nekaterih področjih te možnosti v preteklosti precenjevali, nas sedanje razmere silijo, dajih uskladimo z realnimi okviri.

S stabilizacijskim programom smo predvideli, da bomo v tem srednjeročnem obdobju zmanjšali delež sredstev za splošne in skupne družbene potrebe. Ugotavljamo, da smo načrtovano zmanjšanje v šolstvu že dosegli in da je treba v prihodnjem srednjeročnem načrtu predvideti postopno rast deleža sredstev, ki ga bomo namenili za to področje. Nadaljnje zmanjševanje deleža sredstev ima lahko dolgoročne posledice za naš razvoj, katerega temelj je prav znanje.

Skupščine Izobraževalne skupnosti Slovenije in občinskih izobraževalnih skupnosti naj se bolj uveljavijo v vlogi četrtih zborov pri razpravi in sprejemanju planskih dokumentov družbeno-političnih skupnosti. Izobraževalne skupnosti morajo pripraviti za razpravo usklajene in ovrednotene programe, da bi lahko na teh temeljih ocenjevali, kakšen delež družbenega proizvoda je treba nameniti za vzgojo in izobraževanje. Uresničenje programov, za katere ne bo mogoče zagotoviti sredstev, je treba odložiti na kasnejši čas. Nedopustno je, da razprave o širitvi programov ali o novih programih potekajo ločeno od razprav o razpoložljivih sredstvih. Brez ustreznega gmotnega ovrednotenja naj bi v prihodnje ne ponudili več delegatov v obravnavo predlogov programov.

Občine morajo prevzeti večjo odgovornost za razvoj šolstva na svojem območju. To pomeni, da morajo pri pripravi planskih dokumentov bolj upoštevati svoje značilne potrebe, razmere in možnosti, ne pa samo okvirne republiške dogovore.

Se letos moramo zagotoviti sprotno valorizacijo sredstev za vzgojo in izobraževanje glede na gibanja v gospodarstvu, najmanj pa na tri mesece. Sedanji način valorizacije na šest ali več mesecev zaradi inflacijskih gibanj še dodatno negativno vpliva na družbeno-gospodarski položaj pedagoških delavcev.

Družbeno-gospodarski položaj pedagoških delavcev je močno odvisen tudi od gospodarnega izvajanja dejavnosti. Zato je treba zaostri odgovornost tudi med pedagoškimi delavci, ki morajo predlagati gospodarne strokovne rešitve in poskrbeti za gospodarno izvedbo programov in organizacijo dela.

Ob tem je treba poudariti tudi to, da je mogoče sedanje razmere izboljševati le, če bodo istočasno pripravljeni ukrepi za spreminjanje razmer, ki so objektivno vplivali na slabšanje družbeno-gospodarskega položaja pedagoških delavcev, pa tudi ukrepi, ki bodo odpravili slabosti v samem šolstvu.

Novo znanje za učitelje
mentorje

Letošnji tridnevni seminar za učitelje mentorje tehničnih interesnih dejavnosti v osnovni šoli je potekal na ljubljanski Pedagoški akademiji. Pripravili so ga: Zveza organizacij za tehnično kulturo Slovenije — Svet za tehnično vzgojo mladine Slovenije, katedri za tehnično vzgojo Pedagoške akademije iz Maribora in Pedagoške akademije iz Ljubljane in Iskra.

Na njem so si mentorji pridobili novo znanstveno-tehnično, proizvodno-delovno in metodološko znanje, spretnosti in sposobnosti za vodenje računalniških, elektro-konstrukcijskih, radioamaterskih in proizvodno-delovnih krožkov.

Za vse obravnavane teme so dobili pisno gradivo, znanje pa so si pridobivali v majhnih skupinah. Člani skupin so dobro sodelovali in veliko delali tudi sami z računalniki, z električnim ročnim orodjem, s sestavljanjkami in napravami. Tako si je sedemdesetdeset udeležencev iz ljubljanskih občin na tem seminarju pridobilo veliko novega znanja za uspešno delo v krožkih. Lahko rečemo, da je bil ta republiški seminar zelo uspešen tudi zato, ker so udeleženci veliko pripomogli, da je prireditev v sodelovanju med obema pedagoškima akademijama in Iskro uspešno potekala.

AMAND PAPOTNIK

ODMEV NA ODPRTO PISMO

Učiteljevo delo
v celodnevni osnovni šoli

Tudi učiteljice podružnične Celodnevne osnovne šole Dolenja vas občina Ribnica povsem razumemo in podpiramo učitelje, ki so poslale odprto pismo v zvezi s celodnevno osnovno šolo v Prosvetnem delavcu št. 3-85 in Prosvetnem delavcu št. 5-85, saj smo v podobnem položaju.

Zato menimo, da bi morali na te odgovore dobiti jasna in konkretna pojasnila.

Kako iz začaranega kroga?

Sindikati o gmotnem položaju prosvetnih delavcev

Drubežnogospodarski položaj delavcev v vzgoji in izobraževanju že dolgo ni tak kot bi moral biti. Gmotni položaj vzgoje in izobraževanja ni v skladu z vlogo vzgoje, izobrazbe in znanja v sodobni družbi, niti ne z visokimi cilji, ki si jih na tem področju postavljamo. Te ugotovitve ponavljamo iz leta v leto, do korenitejših sprememb pa ne pride. Kot bi se vrтели v začaranem krogu.

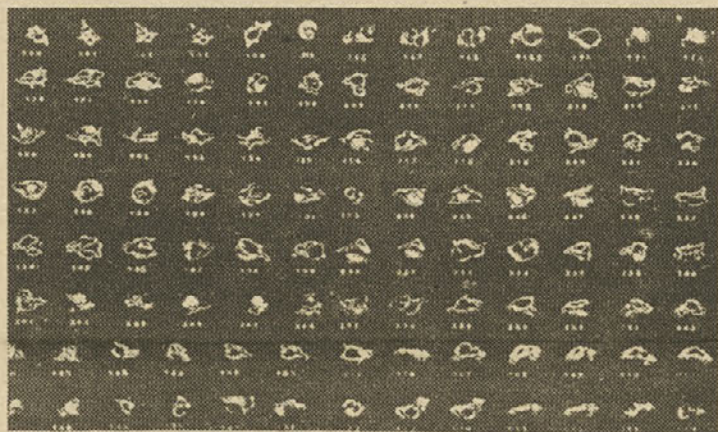
Tako so ugotavljali na seji Republiškega odbora sindikata delavcev v vzgoji, izobraževanju in znanosti 25. 3. 1985, ko so obravnavali širšo informacijo o družbeno-gospodarskem položaju delavcev v vzgoji in izobraževanju, ki jo je pripravil Svet za vprašanja izobraževanja, znanosti in kulture pri RS ZSS. Tudi ta svet je pred kratkim razpravljalo o teh vprašanjih in pripravil predlog stališč in ukrepov, ki naj bi ga obravnavalo v kratkem predsedstvo RS ZSS.

Kaj je spodbudilo sindikate, da so dali ta vprašanja ponovno na dnevni red — tokrat odločeni, da vztrajajo pri zahtevah za izboljšanje družbeno-gospodarskega položaja prosvetnih delavcev kljub temu, da so splošne gospodarske razmere malo obetavne.

Pobude za ponovno obravnavo teh vprašanj so prišle tako iz temeljnih in občinskih organizacij sindikata kot iz republiških

teles. Vedno več pedagoških delavcev in šolskih kolektivov pošilja pisne pobude in zahteve sindikalnim vodstvom. V njih ugotavljajo, tako kot npr. Občinski svet zveze sindikatov v Kopru, da se gmotni položaj prosvetnih delavcev ob tem izgublja zaupanje v moč sindikata, da bi spremenil stanje. Tudi na Republiški odbor sindikata delavcev v vzgoji, izobraževanju in znanosti je bilo v zadnjem času naslovljenih nekaj očitkov, da se ne zavzema dovolj učinkovito za izboljšanje gmotnega položaja prosvetnih delavcev. Kjer je stanje najbolj kritično, se tudi potrpljenje prosvetnih delavcev bliža kritični točki.

Prosvetni delavci se zavedajo svojega družbenega poslanstva, razumejo težke gospodarske razmere in so pripravljeni potrditi — vendar le do tiste stopnje, ko spoznajo, da se jim godi očitna krivica in da gre štednja v škodo mladih rodov.

Delo Bogdana Borčiča z razstave Moderna slovenska grafika v Münchnu

Proti vsakoletnemu
krpanju

Sindikati o mreži šol

Mreža srednjih šol ne more biti pred et vsakoletnega dogovarjanja. Treba jo je zasnovati dolgoročno, s strokovnimi merili, da bodo v posameznih srednjeročnih obdobjih potrebni samo še manjši popravki. Mreža šol mora upoštevati kadrovske potrebe združenega dela, demografske tokove, število in usposobljenost pedagoških delavcev, mrežo domov učencev in druge okoliščine; predvsem pa mora zagotoviti kakovostno izvedbo vzgojno-izobraževalnih programov.

To stališče, ki ga je izoblikoval Svet za vprašanja izobraževanja, znanosti in kulture pri Republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije, je sprejelo tudi predsedstvo republiškega sveta. Ob tem je predlagalo Izobraževalni skupnosti Slovenije, naj z Republiškim komitejem za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo, Zavodom SRS za šolstvo in Zvezo skupnosti za zaposlovanje preuči in na strokovnih temeljih postopno preoblikuje zdajšnje srednješolsko mrežo in po potrebi tudi dopolni družbeni dogovor o razmestitvi vzgojno-izobraževalnih programov usmerjenega izobraževanja.

Kaj je vodilo sindikate k takim sklepom in predlogom? Analiza, ki so jo pred tem pripravili, je

odkrila precejšnje pomanjkljivosti v sedanji srednješolski mreži in načinu njenega spreminjanja. Že nekaj let smo pričali nestrpnim razpravam o tem, kje bodo imeli posamezne programe, smeri ali zunanje oddelke. V teh razpravah se spopadajo krajevni in drugi ožji interesi. Na nekaterih območjih se napetosti in razprave oživljajo vsako leto sproti, ne da bi pripeljale do končnih rešitev. Usklajevanje vodi v kompromise, ki kasneje pokažejo tudi slabe strani. Tako imamo letos 18 % oddelkov prvega letnika srednjih šol, v katerih je manj kot 30 učencev; v tretjem letniku je takih oddelkov 18, v četrtem pa že 27 odstotkov. To podraži izobraževanje. Zaradi majhnega števila vpisanih se učenci ponekod med izobraževanjem ne morejo preusmerjati znotraj šole po svojih sposobnostih, saj imajo nekatere šole samo smeri tretje in četrte, druge pa pete zahtevnostne stopnje.

Tako se je zgodilo, so ugotovili na sindikatih, da smo vpisali v šolskem letu 1984—85 v srednje šole 3136 učencev manj kot prejšnje leto, imamo pa 5 oddelkov več! V današnjih razmerah je to potratnost; ki si je ne smemo privoščiti.

J. V.

Večje zahteve,
a manj denarja

V šolskem letu 1980—81 smo začeli uvajati v srednje šole nove programe, s šolskim letom 1983—84 pa tudi nov program življenja in dela v osnovne šole. Zahteve so se povečale, ne samo glede kakovosti, marveč tudi v obsegu izobraževanja. Finančna sredstva teh zahtev ne dohajajo. Srednje izobraževanje je dobilo vsako leto manj denarja kot ga je načrtovalo. Delež sredstev za vzgojo in izobraževanje, odmerjen v družbenem proizvodu SRS iz dohodka s prispevnimi stopnjami, je znašal v letu 1979 4,31 %, v letu 1983 pa samo še 3,17 %!

Kljub zahtevnejšim nalogam je bila vzgojno-izobraževalna dejavnost v nekaj letih ob dobro četrtino sredstev; to je boleče zarezalo v samo dejavnost in tudi v osebne dohodke njenih delavcev. V osnovni šoli so omejitve prizadele tako imenovane dodatne programe, zmanjšala pa so se solidarnostna sredstva in tudi število občin, ki prispevajo solidarnostni dinar. Med občinami so razlike v ocenjeni vrednosti programov vedno večje; v občinah, ki prejemajo dopolnilna sredstva za osnovne šole, so osebni dohodki prosvetnih delavcev največkrat nižji od povprečja, če nimajo zanje posebne razumevanja.

Tudi usmerjeno izobraževanje občuti naglo rast cen in inflacije, ki ju sredstva Izobraževalne skupnosti ne sledijo. Nepsredna menjava dela je sicer prispevala šolam nekaj dodatnega denarja: njen delež je znašal v srednjih šolah v letu 1983 22 %, v visokih šolah pa celo 41 %. Vendar je to le povprečje — razlike med šolami so tudi v tem znatne.

Osebni dohodki zaostajajo

Primerjava višine bruto osebnih dohodkov na zaposlenega v vzgoji in izobraževanju z osebnimi dohodki v gospodarstvu kaže velika nesorazmerja. Če označimo povprečne bruto

osebne dohodke v gospodarstvu v letu 1984 z indeksom 100, znaša indeks osebnih dohodkov delavcev v osnovnem šolstvu 109, v srednjem šolstvu 123, višjem šolstvu 169, v visoki šoli pa samo 148 (višje šolstvo je vsa zadnja leta na bitem). Nesorazmerja postajajo bolj očitna, če primerjamo povprečno izobrazbeno stopnjo poslenih v gospodarstvu ali v šolstvu. Če primerjamo zaposlene po strokovnosti in po približno ocenimo razmerja o osebnih dohodkih v šolstvu gospodarstvu, dobimo naslednje podatke: v primerjavi z gospodarstvom (indeks 100) znaša indeks bruto osebnih dohodkov v srednjih šolah 86, v višjem šolstvu pa 90.

Iz drugih podatkov, zbranih v analizi sindikatov, pa je vidno tudi to, da so osebni dohodki poslenih v šolstvu zadnja leta zaostajali v rasti za osebnimi dohodki delavcev v gospodarstvu sicer v osnovnem šolstvu letno 2 do 5 %, v srednjem šolstvu do 4 %, v visokem šolstvu nekaj manj.

Ko je Republiški odbor sindikata delavcev v vzgoji, izobraževanju in znanosti razčlenjeval podatke, je soglašal s stališči sindikatov, ki jih predlaga Svet za vprašanja izobraževanja, znanosti in kulture predsedstvu republiškega sveta. Z odločitvami in hitrejšim reševanjem teh gmotnih vprašanj v tej delovni nemi smo več odlašati, bodo sicer posledice hude delno lahko tudi nepredvidljive. Malodušje znižuje predvsem vzgojno uspešnost šol, ni gmotna podlaga izobraževanja pa že tudi njihovo izobraževalno uspešnost. V nekaterih šolah bodo že letos v zadregi, kje do denar za kurjavo in za najnujnejše skanje prostorov.

Slabšanje gmotnega položaja vzgoje in izobraževanja nikakor ni v skladu s spoznanjem, ki poudarjajo tudi stabilizacijski načrti, da je naša prihodnost boljši izrabi lastnega znanja in pameti, v višji izobrazbeni in mladih rodov in v bolj izobrazjenih strokovnih delavcih. JOŽE VALENTINČIČ

10 let celodnevne
osnovne šole

Priznanja najzaslužnejšim

Ob 10-letnici celodnevne osnovne šole sta Koordinacijski odbor za uvajanje celodnevne osnovne šole pri Predsedstvu Republiške konference SZDL in Zavod SRS za šolstvo pripravila 28. marca tl. v Kranju posvetovanje o doseganju razvoja in dosežkih ter perspektivah celodnevne osnovne šole. Uvodno besedo je imel predsednik CK ZK Slovenije Andrej MARINC, osrednja referata pa sta pripravila Milan ADAMIČ in Helena NOVAK.

Na posvetovanju so podelili priznanja šolam, posameznikom in drugim organizacijam, ki so vidno prispevali v preteklem obdobju k napredku celodnevne osnovne šole. Koordinacijski odbor za uvajanje celodnevne osnovne šole pri Predsedstvu RK SZDL ter Odbor za osnovno izobraževanje Izobraževalne skupnosti Slovenije sta izmed 46 predlaganih kandidatov zbrala 16. Priznanja ob 10-letnici celodnevne osnovne šole so prejeli:

FRANCE POPIT, predsednik predsedstva SRS

ANTON DEŽMAN, pedagog na Osnovni šoli Gorenjskega odreda, Žirovnica

FANIKA MAKUC, vodja podružnične šole Lackovega odreda, Gaj pri Kamnici

JELICA MESESNEL, dolgo-

letna pedagoška svetovalka Zavodu SRS za šolstvo v Ljubljani

MATJAŽ NATEK, ravna celodnevne šole Biba Röck, tanj

VIDA ŠKOR, vodja podružnične šole Breginj

VIKTOR VALANT, mentor in zunanji sodelavec Osnovne šole Podčetrtek

Osnovna šola 7. MAJ, brova pri Ljubljani

Osnovna šola KOROŠKI

KLARJI, Ravne na Koroškem

Osnovna šola JOSIP BR

TITO, Predoslje

Osnovna šola dr. ANTO

DEBELJAKA, Loški potok

Osnovna šola Gornji Petro

Osnovna šola Trbovlje

KRKA, Tovarna zdr

Novo mesto

KLUB MLADIH TEH

KOV Osnovne šole Blaža Ko

na, Ponikva

GORENJE MUTA, tova

poljedelskega orodja, Muta

J. V.

Žagarjeve nagrade in priznanja 1985

dogodki
novosti

Letošnja slavnostna podelitev Žagarjevih nagrad in priznanj je bila petek, 29. marca v Cankarjevem domu v Ljubljani. Odbor za podeljevanje Žagarjevih nagrad in priznanj je izmed 42 predlogov za nagrade in 13 predlogov za priznanja izbral 10 kandidatov.

Žagarjeve nagrade za leto 1985 prejmejo:

MARIJA BREZOVAR, upokojena učiteljica na Osnovni šoli dr. Pavla Lunačka v Šentrupertu

LEOPOLD KEJŽAR, svetovalec na Republiškem komiteju za vzgojo, izobraževanje in telesno kulturo v Ljubljani

JANEZ KERČMAR, pedagoški svetovalec na Organizacijski enoti Zavoda SRS za šolstvo v Murski Soboti.

VIDA KOVAČ, ravnateljica Vzgojno-varstvene organizacije Pomurja v Mariboru

dr. FRANC LAZARINI, redni profesor na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo Univerze E. Kardelja v Ljubljani

FRANC PEČNIK, ravnatelj Osnovne šole Boris Kidrič v Mariboru

VERA VEZOVIK, ravnateljica Osnovne šole Oskarja Kovačiča v Slovenj Gradcu

Žagarjeva priznanja za leto 1985 pa so prejeli:

CELODNEVNA OSNOVNA ŠOLA 25. MAJ v Prestranku

OSNOVNA ŠOLA GORENJSKEGA ODREDA, Žirovnica

ŽELEZARNA RAVNE NA KOROŠKEM

Slovesnost, ki so ji dali slovesno vsebino uvodni govor **Franceta Popita**, predsednika predsedstva SR Slovenije, slavnostni program s podelitvijo nagrad in priznanj ter udeležba najvidnejših predstavnikov družbenega življenja in pedagoškega področja, je izvenela kot priznanje vsem, ki s predanostjo delu, osebno zavzetostjo in ustvarjalnostjo delujejo na razvejenem področju vzgoje in izobraževanja. Kot spodbuda desetstisočim pedagoškim delavcem za nadaljnje uspešno delo v korist mladih in celotne družbe.

UČITELJ JE LJUDSTVU NAJBЛИŽJI

Ime Staneta Žagarja simbolizira humanost, poštenost, entuziazem in druge oblike, ki so značilne tudi za današnji rod prosvetnih delavcev. Veliko ljubezni do mladega rodu, poštenosti, pa tudi odrekovanja zahteva ta poklic, ki je žal pri nas vse premalo cenjen in preniško vrednoten, čeprav so prav pedagoški delavci marsikje nosilci kulture in napredka in poglavitni nosilci procesa podružbljanja in preobrazbe celotnega vzgojno-izobraževalnega sistema. Od njih pričakujemo, da bodo vzgijali našo mladino v celostne, ustvarjalne in ozaveščene osebnosti, ki bodo v naši samoupravni družbi zmogle uresničiti zgodovinsko poslanstvo — osvoboditev dela in s tem tudi človeštva. Zavedamo se, da je prav učitelj od vsega našega izobraženstva ljudstvu najbližji. Najbolj je z njim neposredno povezan, pozna njegov način življenja, mu pomaga in ga uči. Ob tako pomembnem družbenem poslanstvu in nalogah, ki jih postavljamo pred pedagoške delavce, pa nismo uspeli dovolj izboljšati njihovega družbenoekonomskega položaja in dati ustrezno uveljavitev njihovega delu. Uresničiti moramo cilje, ki smo jih zapisali v resoluciji, da bomo postopoma odpravili razlike v materialnem položaju delavcev družbenih dejavnosti, torej tudi v vzgoji in izobraževanju, ter delavci v gospodarstvu. Saj so vzgoja, izobraževanje, kultura in znanost

proglase ne za prednostne dejavnosti družbenega razvoja, ne pa kot za neproduktivno porabo.

Ko ste delavci na področju vzgoje in izobraževanja upravičeno nezadovoljni s svojim družbenoekonomskim položajem, morate upoštevati, da dokler delavci v materialni proizvodnji ne bodo dosegali boljših proizvodnih rezultatov in večjega dohodka in si zagotovili takšne položaje, kot jim po ustavi gre, to se pravi, da bodo odločili o pogojih in rezultatih svojega dela v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, v občini, republiki in federaciji, ne bo boljše tudi za vse ostale dele združenega dela, vključno s šolstvom.

Ko prejmete Žagarjeve nagrade in priznanja, naj vas preveva zavest, da pomenijo te nagrade v širšem pogledu družbeno priznanje ne samo za vas, nagrajence, ampak za vse tiste številne prosvetne delavce in druge delovne ljudi, ki s svojim neutrudnim in požrtvovalnim delom prispevajo k oblikovanju naših mladih ljudi v vsestransko razvite osebnosti, da bodo usposobljeni za odgovorne naloge v nadaljnjem razvoju naše samoupravne družbe. Iskreno vam čestitam in želim, da bi še vnaprej tako vzorno opravljali svoje pomembno družbeno poslanstvo ter prenašali svoje bogate izkušnje na nove generacije učencev in učiteljev. Hvala vam za vse, kar ste dali naši mladini in družbi!

Iz govora Franceta Popita ob podelitvi Žagarjevih nagrad in priznanj.

Marija Brezovar Leopold Kejžar Janez Kerčmar Vida Kovač dr. Franc Lazarini Franc Pečnik Vera Vezovnik

TEMELJITEV ŽAGARJEVIH NAGRAD IN PRIZNANJ

MARIJA BREZOVAR je prejela Žagarjevo nagrado za svoje pedagoško, vztrajno in vsestransko vzgojno delo med mladino in odraslimi.

Poučevati je začela leta 1944, potem ko je opravila dramski in učiteljski tečaj, v Osnovni šoli Tribuš v Beli krajini, od leta 1947 do decembra 1975 je poučevala v Osnovni šoli dr. Pavla Lunačka v Šentrupertu.

Vsa povojna leta je nadaljevala svojo družbeno-politično dejavnost, začeto med NOV, najprej v APZ, nato pri Rdečem križu, DPM, SZDL, društvu upokojencev, delovala je tudi kot delegatka v samoupravni interesni skupnosti. Članica Zveze komunistov je od leta 1949. Njeno delo je segalo od krajevnih skupnosti v domačem kraju, prek občine do republike. Za svoje prizadevanje do leta 1975 je prejela več priznanj in odlikovanj. Bila je poštena in delu predana učiteljica, ki je uživala zaupanje otrok in spoštovanje staršev in krajanov. Vzajala je z vsem, kar ji je bilo v pomoč, da bi ji pomagali tam, kjer si želijo njenega nasveta.

LEOPOLD KEJŽAR je prejela Žagarjevo nagrado za svoje zavzetostno prosvetno delo in za pomembne prispevek pri vsebinski preobrazbi vzgoje in izobraževanja.

Njegovo delo je tesno povezano s šolstvom že od leta 1952, ko je kot učitelj in kot ravnatelj znal navezati delo na tradicijo in izkušnje najboljših šolnikov, še posebno dobrovskega učitelja Staneta Žagarja, ki ga je v svojem publicističnem delu tudi predstavil širši slovenski javnosti.

Posebno pomembno pa je njegovo več kot desetletno delo v Republiškem komiteju za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo, kjer je sodeloval pri pripravi vseh novih zakonskih in sistemskih rešitev na področju vzgoje in izobraževanja ter svobodne menjava dela v družbenih dejavnostih. Pri svojem delu je dosledno

uveljavljal sistemske rešitve, se zavzemal za uveljavljanje samoupravnih odnosov in odnosov v svobodni menjavi dela, hkrati pa je znal s svojim izrednim občutkom za človeka uveljaviti take praktične rešitve, ki so ustvarile podlago za uveljavljanje sodobnih reformnih procesov v šoli.

JANEZ KERČMAR je prejela Žagarjevo nagrado za neprecenljive zasluge pri uvajanju, razvoju in delovanju dvojezičnih šol na narodnostno mešanem območju.

Skoraj dvajset let je v najtežjih delovnih razmerah organiziral in vodil osnovne šole v Pomurju. Delal je na osnovnih šolah v Budincih, Matjancih, Tišini in Apačah in povsod s svojo zavzetostjo kot učitelj in ravnatelj pomembno pripomogel k boljšim vzgojno-izobraževalnim uspehom. Ob vsem delu je našel tudi čas za svoje strokovno izpopolnjevanje in za aktivno družbeno-politično delovanje.

Od leta 1971 je kot pedagoški svetovalec za dvojezične šole v Pomurju posvetil vse svoje moči delu za dvojezično šolo. Poleg rednega nadzornega-svetovalnega dela in številnih organizacijskih nalog je Janez Kerčmar sodeloval pri mnogih strokovnih in razvojnih nalogah na področju dvojezičnega šolstva. Uspešno vodi strokovni aktiv učiteljev dvojezičnih šol in skrbi za pripravo ustreznih dvojezičnih učbenikov in učnega gradiva. Vsa leta je organizator sodelovanja med dvojezičnimi šolami v Pomurju in šolami v sosednji LR Madžarski, ki je postalo ena trajnih oblik strokovne izmenjave izkušenj med učitelji z obeh strani meje.

Njegovo delo za dvojezično šolo presega krajevne okvire, saj prispeva k uresničevanju temeljnih ustavnih načel o posebnem varstvu pravic madžarske narodnosti in razvijanju sožitja ter razumevanja med pripadniki slovenskega naroda in madžarske narodnosti.

VIDA KOVAČ je prejela Žagarjevo nagrado za dolgoletno uspešno delo na področju predšolske vzgoje.

Izhaja iz prvega rodu poklicnih vzgojiteljic, ki so v najtežjih življenjskih razmerah začele uveljavljati družbeno vzgojo predšolskih otrok ter tako zasnovala temelje socialistično usmerjene in znanstveno utemeljene pedagoške stroke. S svojim zavzetim delom, najprej kot vzgojiteljica v hospitacijskem oddelku vrtca Pobrežje in pozneje kot ravnateljica, je uspešno povezovala strokovno znanje s spoznanji o razvojnih potrebah otrok in družin v krajevni skupnosti in občini. Vrtec se je po njeni zaslugi ob sodelovanju z delovnimi organizacijami in društvi razširil v središču predšolske vzgoje.

Odlukuje jo izreden smisel za organizacijo dela, za ohranjanje humanih vrednot v odnosu do sodelavk, otrok in staršev. Pri vsakem delu se zaveda polne odgovornosti in je brezkompromisno zahtevna, ko gre za uveljavljanje potreb otrok, družin in družbe.

Prof. dr. FRANC LAZARINI je prejela Žagarjevo nagrado za redno obsežno, raznovrstno in kakovostno organizacijsko delo na področju vzgoje in izobraževanja in za strokovno pedagoško delo.

Je zelo dober predavatelj in pedagog, študenti pa zelo cenijo njegova eksperimentalna predavanja. Pedagoško delo uspešno dopolnjuje z znanstvenoraziskovalnim delom na področju kemije, bižmutovnih soli in koordinacijskih spojin. Poleg vsakodnevnega pedagoškega in raziskovalnega dela je izredno dejaven v strokovnih svetih izobraževalnih skupnosti in posebnih izobraževalnih skupnostih ter pri oblikovanju programov za kemijsko in drugo naravoslovno šolanje. Opravlja več pomembnih nalog. Ob vsem navedenem obsežnem organizacijskem in strokovnem delu pa je morda najpomembnejši prispevek prof. Lazarinija pisanje učbenikov. Sam ali skupaj s prof. Brenčičem je napisal vse srednješolske učbenike za splošno in anorgansko kemijo ter visokošolski učbenik. Iz vsega navedenega je čutiti izredno prizadevanje prof. Lazarinija za kakovostno in učinkovito izobraževanje slovenske mladine na področju kemije.

FRANC PEČNIK je prejela Žagarjevo nagrado za štiri desetletja neutrudnega dela na področju vzgoje in izobraževanja učencev in odraslih. V vrste slovenskih učiteljev je stopil po uspešno opravljenem pedagoškem tečaju, leta 1945. Poučeval je na šolah v Pomurju, na Pohorju, v Podvelki in Mariboru. Zdaj je ravnatelj Osnovne šole Borisa Kidriča v Mariboru. Ves čas službovanja je deloval ne samo kot učitelj in vzgojitelj otrok, ampak tudi na kulturnem in družbeno-političnem področju. V krajih, kjer je služboval, je igral in režiral ter deloval v krajevnih družbeno-političnih organizacijah.

Svojo poklicno pot je ves čas izpopolnjeval in ob delu diplomiral na Pedagoški akademiji v Mariboru. Postal je zunanji sodelavec Zavoda SRS za šolstvo. Osem let je vodil seminarje nove matematike za učitelje. Kot predsednik Skupnosti osnovnih šol v Mariboru je veliko storil za poenotenje strokovnih in samoupravnih nalog osnovnih šol v Mariboru, za izobraževanje učiteljev, urejanje gnotnega položaja šol, uveljavljanje celodnevne osnovne šole in šole v naravi. S svojim človeškim odnosom do učencev, sodelavcev in krajanov si je pridobil velik ugled in vsi ga cenijo kot dobrega učitelja.

VERA VEZOVIK je vse svoje življenje namenila osvobajanju in napredku slovenskega naroda. Že kot trinajstletna deklica je med fašistično okupacijo postala tajnica mladinske organizacije in bila kasneje sprejeta v SKOJ. Takoj po vojni je končala nižjo gimnazijo in učiteljske v Tolminu ter višjo pedagoško šolo v Ljubljani. Postala je članica KP Jugoslavije že v letu 1948 in bila vso svojo mladost izjemno dejavna delavka pri graditvi naše ljudske oblasti.

Svoje pedagoške brazde je zarala v Dekanih, kjer je vzdrnila kulturno in gospodarsko življenje, ki so ga več let zatirali fašisti. Zadnjih petnajst let je ravnateljica šole v Škofijah, kjer je dosegla

tudi vrh svojega pedagoškega in družbeno-političnega dela. V obeh šolah se je poleg aktivnega pedagoškega dela izkazala tudi kot dober gospodar. Tudi njenemu delu gre zahvala, da imajo v Škofijah celodnevno osnovno šolo že od leta 1977. Tesna povezava z okoljem, vrsta priznanj, ki jih je šola dobila, potrjujejo, da je ta letošnja Žagarjeva nagrada prišla v prave roke.

CELODNEVNA OSNOVNA ŠOLA GORENJSKEGA ODREDA je prejela priznanje Staneta Žagarja za kakovostno in množično razvite interese dejavnosti, za delo pionirske zadruge, posodabljanje pouka in bogatenje notranjega življenja šole ter tesno sodelovanje z okoljem, v katerem šola dela.

Ta šola je postala nenadomestljiv dejavnik v kraju, saj se je z oblikami svojega dela, predvsem pa z dosežki tega dela, vzrasla v svojo krajevno skupnost in tako postala središče, kjer lahko mladina izrazi vsa svoja hotenja, sposobnosti in voljo. V 62 skupinah interesnih dejavnosti so povezali vse učence šole, ves delovni kolektiv in več kot 30 zunanjih sodelavcev. V tako oblikovanem delovnem okolju in ozračju je šola razvila bogato interesno dejavnost učencev, razvila delovno vzgojo in pionirski zadrugi in se vključila v kulturno in turistično življenje kraja.

DELA VCI IN SAMOUPRAVNI ORGANI ŽELEZARNE RAVNE NA KOROŠKEM imajo že več kot tri desetletja izrazit posluš za potrebe in nadaljnji razvoj delovnih organizacij s področja vzgoje in izobraževanja v občini Ravne na Koroškem. Le-ta se izraža zlasti:

— v veliki gmoči in kadrovski pomoči osnovnemu šolstvu in usmeritvam srednjega izobraževanja na Ravnah ter v tesnem medsebojnem sodelovanju z nekaterimi inštituti in tehničnimi fakultetami pri univerzah v Ljubljani in Mariboru;

— v skrbni izbiri mentorjev, ki vodijo razne interesne dejavnosti s področja tehnike in računalništva na osnovnih šolah;

— v organizaciji povezave Srednje šole Ravne na Koroškem z računalniško mrežo v Železarni in v kadrovski pomoči za uspešen potek pouka računalništva;

— v dobri organizaciji in izvedbi proizvodnega dela in delovne prakse ter pripravnosti;

— v uspešni kadrovski politiki in stipendiranju prihodnjih delavcev ter izobraževanju delavcev ob delu in iz dela;

— in v izraziti skrbi za telesno-vzgojne in kulturne objekte, ki so na voljo mladim in rednem vzgojno-izobraževalnem procesu in v okviru interesnih dejavnosti.

CELODNEVNA OSNOVNA ŠOLA PRESTRANEK je prejela Žagarjevo priznanje za razvijanje in ustvarjalno oblikovanje samouprave učencev ter za razvijanje novih vsebin in oblik na področju povezovanja šole z okoljem.

Ko je ta šola prešla na celodnevno organizacijo pouka, je skupaj z drugimi iskala pravo obliko in vsebino dela. Usmerila se je k iskanju oblik in metod dela, ki prinašajo v šolski prostor več toplote, veselja do dela in zaupanje v otroke. Na stečaj je odprla vrata in postala drugi prijatelj dom predšolskim otrokom, šolarjem pa tudi pošolski mladini in krajanom. Prestranska šola se je zasedla v domači prostor. Že več let je pobudnica novih oblik in vsebin povezovanja z organizacijami in društvi v krajevni skupnosti. Zaveda se, da mora svoje učence zakoreniniti v domača tla, da morajo zaživeti v svojih vaških skupnostih, ker bodo prav ti mladi jutri nosilci življenja na vasi in v krajevni skupnosti. Šola zgledno sodeluje z organizacijami združenega dela v širšem okolju.

S svojimi izkušnjami seznanja številne šole iz domovine, nekatero šole iz zamejstva, študente in druge.

Šola že več let načrtno in premerljivo izvaja pouk v naravi, na vasi. Uspešno razvija delovno vzgojo in zadrugišništvo na svojih urejenih kmetijskih površinah. Na šoli je zavidanja vredno organizirana šolska skupnost učencev.

dogodki
novostiUPZ Emil Adamič
bo gostoval v zamejstvu

Letošnjega 1. marca so se v Ljubičici sestali predstavniki tajništva goriškega in tržaškega sindikata slovenske šole s predstavniki Zveze sindikatov Slovenije in obalno-kraškega območja. Predstavniki sindikata iz Slovenije je vodil predsednik Sveta za vprašanja izobraževanja, znanosti in kulture Boris Lipužič, Sindikat slovenske šole pa predsednik goriškega tajništva Mirko Šturm in tajnik tržaške sekcije Stanko Škrinjar. Osrednja tema pogovora je bila Organiziranje gostovanja Učiteljskega pevskega zbora Emil Adamič iz Ljubljane na Tržaškem in Goriškem ob 60-letnici njegovega delovanja. Tehnični vodja zbora Jaka Majcen je na sestanku orisal zgodovino zbora in poudaril, da bi ob tem visokem jubileju zbor rad nastopil v Trstu in Gorici, saj je nastal prav v Trstu. Za Sindikat slovenske šole je gostovanje zbora Emil Adamič odgovorna naloga, ki pa jo bo skušal čim bolje izpeljati. Če bo prosta dvorana Kulturnega doma, bo zbor gostoval predvidoma v soboto, 27. aprila zvečer v Gorici, v nedeljo popoldne pa v Trstu.

Na sestanku smo sklenili, da bo v prihodnje še več takih sindikalnih srečanj, saj je izmenjava izkušenj koristna za obe strani. Sindikat slovenske šole želi stike na šolskem področju, srečanja s prosvetnimi delavci iz Kopra in Nove Gorice in tudi strokovno

pomoč pri organiziranju raznih predavanj in seminarjev. Predstavniki Sindikata slovenske šole so tudi opozorili, da uprave hotelov in gostišč v Sloveniji zaračunavajo slovenskim dijakom in učiteljem, ki obiskujejo v Sloveniji razne izpolnjevalne tečaje in seminarje, hotelske storitve tako kot drugim tujcem. To je za Slovence iz zamejstva huda diskriminacija, saj želijo biti enakovredni Slovincem iz matične domovine, meja pa ne sme biti razlog za ločevanje Slovencev v dve različni skupini. Veliko govorimo o enotnem kulturnem prostoru vseh Slovencev na obeh straneh meje, toda tako ravnanje kaže, da bo preteklo še precej časa, preden se bo to uresničilo. Predstavnik Zveze sindikatov Slovenije je zagotovil, da bodo slovenski sindikati storili vse, kar je v njihovi moči, da se bo tako ravnanje spremenilo.

Srečanje je razkrilo tudi druge težave, ki tarejo Sindikat slovenske šole na Tržaškem in Goriškem, pomagali pa naj bi jih odpravili sindikati iz matične domovine. Taki stiki navezujejo nova poznanstva in nova prijateljstva in pripomorejo k večjemu razumevanju na obmejnem območju. Tudi gostovanje zbora Emil Adamič bo pomenilo za vse zamejce spodbudo za nadaljnje delo in priznanje tržaškim in goriškim šolnikom za njihov dolgoletni trud na vzgojnem področju.

MARKO PAULIN

Most prijateljstva

Pred petimi leti je osnovna šola v Radljah navezala stike s šolo v Ivniku, v sosednji Avstriji. Tako so si učitelji z obeh strani meje začeli izmenjavati izkušnje in se udeleževati kulturnih in drugih prireditev. Naj omenim le srečanje otroških in mladinskih pevskih zborov, ki je bilo najprej v Ivniku in nato še v Radljah.

Že takrat so otroci zapeli kakšno skupno pesem, toda — zanimivo — niti v enem niti v drugem narodnem jeziku, temveč v angleščini. Srečevali so se tudi pedagoški delavci ter izmenjavali mnenja, in strokovne izkušnje.

Po petih letih prijateljskega sodelovanja je tokrat v Radljah, v tukajšnjem likovnem salonu Ars, razstava ročnih del s področja politehnične vzgoje — od tiste v posebni šoli pa do politehničnih, bolj specializiranih usmeritev.

Predstavljeno je delo, ki pomeni vsebinsko tudi mednarodno izmenjavo dognanj na področju vzgoje in izobraževanja. Celota je tudi odsev tovrstnega dela učiteljev iz okraja Deutschlandsberg, okrajnega šolskega sveta in sodelovanja s pedagoškim inštitutom za Štajersko.

Da resnično cenijo in oboje stransko spoštujejo to sodelovanje, je pokazala tudi slovesnost ob odprtju razstave. Poleg predstavnikov okrajnega vodstva, se je udeležil slovesnosti tudi direktor deželnega šolskega sveta za Štajersko dr. Evald Scheider. V svojem govoru je povedal, da je v začetku pred leti dvomil, da bi lahko tako sodelovanje prineslo kaj več. Danes, je nadaljeval, sem poln optimizma in zaupanja, še posebno, ker vidimo, da lahko marsikaj medsebojno obogatimo, še pomembnejše pa je, da to prevzemajo mladi, da se sosedje šole prav spoznavamo.

Tudi to priložnost srečanja v Radljah, so udeleženci

strokovni posvet in načrtovanje nadaljnjega sodelovanja.

Med gosti so bili tudi nekateri v sosednji deželi priznani pedagogi; omenim naj le okrajnega inšpektorja Ericha Paulitscha in strokovno inšpektorico, višjo šolsko svetnico Augusto Schrek. Nove dragocene in poučne pobude, ki smo jih slišali na tem srečanju, bodo morda pripomogle tudi k prenekanju pozitivni zasnovi in izboljšavi pri nadaljnjem oblikovanju, predvsem v tehnični in delovni vzgoji. Gotovo pa je najpomembnejši most sodelovanja, ki ga ob tem gradijo mladi.

Najbrž ni strahu, da bi karkoli nekritično prenašali in prevzemali, vendar se ob takšnih srečanjih lahko marsičesa naučimo. Tudi pedagogi z druge strani državne meje priznavajo, da jim sodelovanje pomeni osvežitev in tudi vir prenekanega novega spoznanja.

In končno: mar ne gre v tem primeru tudi za uresničevanje našega družbenega načela o sodelovanju v praksi? Ali ni včasih kar žalostno, da več govorimo in celo več vemo o življenju ljudi v daljnih deželah kot pa o naših sosedih, ki so le nekaj metrov za državno mejo?

Ob sodelovanju, ki se nevsiljeno prenaša na mlade, pa takšna nevednost izginja; tudi na drugi strani meje so samo ljudje, nemalokdaj s podobnimi težavami, s podobnimi željami in cilji. Tudi oni odkrivajo nas. Če smo v začetku skupaj zapeli le v angleščini, je čudovito in lepo, da danes, denimo otroški pevski zbor v Deutschlandsbergu, zapoje slovensko pesem, in da mi zapojemo njihovo. Jezikovne pregraje izginjajo ne samo pri nas, tudi pri njih. Dogaja se celo, da se učitelji in drugi povsem nemško govoreči občani v sosesčini začenejo učiti slovenščine, in — kaj bi zapletali — na pomoč so poklicali kar našo učiteljico nemščine.

KRISTIL VALTI

Vzgoja — to niso samo besede

Vzgoja sodi med temeljna družbena in pedagoška vprašanja, zato moramo o njej občasno poglobljeno razpravljati, kritični do družbe in do sebe, pa tudi do različnih pogledov na vzgojo.

Danes marsikateri govorijo o krizi vzgoje. V njej naj bi se zrcalila družbena kriza in kriza vrednot. Temeljni vzgojni smoter — vsestransko oblikovana osebnost — se zdi nekaterim votel in prazen. Drugim se zdi sama vzgoja bolj sredstvo nasilja kot pomoč pri osebnostnem razvoju. Nedavno smo slišali celo predlog za ukinitvev predmeta družbeno-moralna vzgoja v osnovni šoli.

O teh in drugih aktualnih idejno-političnih vprašanjih vzgoje je pripravila pred kratkim posvet Sekcija za idejna vprašanja vzgoje in izobraževanja Marksističnega centra pri Mestnem komiteju

ZKS v Ljubljani. Uvodni besedi dr. Vinka Skalarja (objavljamo jo v strnjeni obliki na prvi strani) je sledila bogata razprava, v kateri so sodelovali pedagoški delavci, učenci in študenti.

Če se uspešnost današnje družbene in družinske vzgoje izraža v zrelosti mladih, ki stopajo v življenje, potem o kaki globlji ali splošni krizi vzgoje ne bi smeli govoriti. Večina mladih dorašča in dozoreva v skladu s pričakovani staršev in družbe. Mladi so kritični v svojih pogledih na družbo, dokaj samostojni, občutljivi za razhajanja med načeli in stvarnostjo, med proglašenimi vrednotami in resničnostjo današnjih težkih razmer. Ne bi mogli torej trditi, da vzgoja utesnjuje mlade in ovira njihov osebnostni razvoj — nasprotno: spodbuja ga, usmerja, bogati. Naše kritično razmišljanje mora

biti torej usmerjeno predvsem k temu, kako bolje vzgajati in v čem več storiti.

V vzgoji smo marsikaj preveč enostranski. Prenatrpani programi ožijo potreben čas za pogovore z mladimi o življenjskih vprašanjih današnjega časa in njihovega osebnostnega razvoja. Tudi za svetovalno delo z mladimi ni dovolj preskrbljeno: poznamo govorilne ure za starše, nimamo pa govorilnih ur za učence in študente, čeprav bi marsikdo med njimi v letih odrasčanja želel nasvet in pomoč od učiteljev.

Enostranskost se pri vzgoji kaže tudi v tem, da ne zajema enakovredno vsega tistega, kar vpliva na socializacijo mladih, na njihovo dejavno vraščanje v samoupravno družbo, na njihovo življenjsko uspešnost in osebnostno srečo. Kot da bi bila ta vprašanja spriču druge učne snovi manj pomembna.

Vzgoja je neredko konservativna, čeprav se tega včasih niti ne zavedamo. Nekateri prosvetni delavci imajo precej zastarelo predstavo o svoji vzgojiteljski in učiteljski avtoriteti, o vzgojnih in drugih ukrepih, o odnosih, ki naj bi povezovali učitelje in učence. Današnji čas zahteva več odkritih in enakopravnih pogovorov ter več topline v medsebojnih odnosih med učitelji in učenci. Mladi posebej poudarjajo, naj se učitelji pogovarjajo z njimi kot sebi enakimi. Tudi učenec, dijak, študent ima lahko prav; če mu to priznamo, naš bo bolj spoštoval in cenil, kot če omalovažujemo njihova razmišljanja, iskanja in dvome.

Pri razmišljanju o tako posodobljeni vzgoji se nehoti vprašamo, kot na navedenem posvetu, ali bodo v prihodnje učitelji bolj usposobljeni tudi za vzgojno vlogo in naloge? Če se bo izobraževanje učiteljev omejevalo le na stroko in na didaktično-metodično pripravo za poučevanje, uspehi ne bodo skladni s pričakovanji. Učitelja moramo namreč usposobiti tudi za to, da bo dober vzgojitelj, da se bo znal živeti v mlade različne starosti, jih znal razumeti, da bo znal uporabljati pri delu z njimi spoznanja skupinske dinamike in druga sodobna dognanja.

Vzgojnimi vprašanji bi morali nameniti več časa tudi učiteljski zbori na svojih tednih konferencah. Tako bi v razpravah

bolje izoblikovali skupna stališča do vzgojnih vprašanj in z njimi uglasili svoje ravnanje. Na skladu z današnjim časom ravnanje, ki ga še srečujemo v nekih solah, da se problem vzgoje lotevajo samo z disciplinskimi ukrepi. Praksa ob tem trjuje tudi drugo pravilo: stišti učitelj lahko razvija učence kot dobre samoupravljavce, lahko tudi sam samoupravo udejstvuje in uveljavlja kot novreden samoupravljavec.

O vzgoji pravimo, da mora biti marksistično zasnovana, skladna z marksistično idejnostjo. To je zapisano tudi v vseh temeljnih listinah o vzgoji in izobraževanju. Žal pa nam ta načelna hiteva dovolj ne pove, kako ravnamo na posameznih ravneh in področjih vzgoje, da bi uresničili marksistično zasnovano vzgojo in izobraževanje. Za uresničevanje marksistične ideje ne usposabljam dovolj pedagoških delavcev, vsaj ne v povezi z vsestransko pripravo mladitve, življenje, za razvijanje družbenih odnosov in revolucionarnega spreminjanja vsega, kar v današnji družbi ni v skladu z našimi vrednotami socialističnega samoupravljanja. Ne moremo zamišljati vzgoje, ki ne bi odprta v družbo in v današnji času tudi v njene krize in težave. Vzgoja zrelega, kritičnega razmišljanja je zahteva našega časa. Slabo uslugo bi naredili družbi in prihodnosti, če bi vzgajali komformiste in kimavce, veda pa mora demokratično vzgoja vključevati tudi vzgojo odgovornosti.

Se eno spoznanje, več poudarjeno na navedenem posvetu, velja poudariti: če želimo prihodnje uspešnejšo vzgojo, moramo skrbneje izoblikovati in usmerjati mlade v učiteljske poklice učiteljem pa moramo dati več pobud in boljše možnosti za delo. Prenatrpani razredi vsiljujejo enosmerni frontalni pouk; brez sodnih učil pa si tudi pri izobraževanju ne moremo obetati začeti uspešnosti. Šola in družba sodegovorni za vzgojo. To pomeni med drugim, da nihče v družbi nima pravice podirati šole, družina in drugi zavodi, družbeni dejavniki gradijo, vidik odgovornosti v naši družbi vse premalo poudarjamo.

JOŽE VALENTINČIČ

Košnja, relief, ki so ga izdelali učenci Vzgojnega zavoda Frana Milčinskega iz Smlednika. Likovni pedagog: Slavko Zupan

ŠOŠTANJ

17. republiška razstava
Likovni svet otrok

Tako kot vsako leto so se tudi letos učenci in likovni pedagogi, tokrat že sedemnajstič, zbrali v osnovni šoli Karel Destovnik-Kajuh v Šoštanju, kjer so odprli tradicionalno republiško razstavo Likovni svet otrok.

Razstava, ki je vsako leto pod pokroviteljstvom uredništva Pionirskega lista iz Ljubljane, je bila letos slovesno odprta v soboto, 30. marca ob 11. uri. Začela se je s priložnostnim kulturnim sporedom, ki so ga pripravili učenci Kajuhove šole pod vodstvom Mile Dragar.

Letos je prispelo na natečaj več kot 2500 del v različnih slikarskih, risarskih, grafičnih in kiparskih tehnikah iz najrazličnejših materialov kar iz 83 osnovnih šol iz vse Slovenije. Žirija, ki so jo sestavljali republiška svetovalka za likovno vzgojo Helena Berce Golob, likovna pedagoginja iz osnovne šole Dobrovo v Goriških Brdih Milena Stepančič, akademski slikar in predavatelj za likovno vzgojo na Pedagoški akademiji v Ljubljani Ivo Mršnik, akademski slikar in likovni pedagog iz osnovne šole Cvetko Golar Ljutomer Silvo Prelog in likovni pedagog iz osnovne šole Miha Pinterja Tolleda iz Titovega Velenja Robert Klančič, je izmed prispelih del za razstavo izbrala 420 najboljših stvaritev. Ob odprtju razstave so izdali tudi izredno lep katalog v 800 izvodih, ki so ga dobili vsi

učenci razstavljalci in likovni pedagogi. Hkrati so učencem razstavljalcem podelili tudi lična priznanja, petim likovnim pedagogom pa pet enakovrednih nagrad. Letošnje nagrade so prejeli likovni pedagogi Tonka Tacol iz Osnovne šole Brezovica pri Ljubljani, Bernarda Paj iz Osnovne šole Anice Černejeve iz Makol, Jolanda Pibernik iz Osnovne šole Simona Jenka Kranj, Irena Maksimovič iz Osnovne šole Prežihovega Voranca Jesenice in Lučka Selan iz Osnovne šole Milana Šušteršiča iz Ljubljane. Besedih v katalogu sta napisala akademski slikar prof. Ivo Mršnik in svetovalka za likovno vzgojo mag. Helena Berce-Golob. Ob tej priložnosti je treba še posebej pohvaliti, da so to že tradicionalno likovno prireditev tudi letos denarno podprli in omogočili izdajo kataloga: Krajevna skupnost Šoštanj, Občinska zveza društva prijateljev mladine Velenje, izobraževalna in kulturna skupnost občine Velenje in Izvršni svet občine Velenje.

Na koncu naj poudarimo, da vse priprave za to vsakoletno republiško likovno manifestacijo učencev iz naših osnovnih šol že nekaj let skrbno vodi prizadevni in poštvalni pomočnik ravnatelja osnovne šole Karla Destovnika Kajuha Tone Bahor, ki zasluži vse priznanje in zahvalo. O razstavi bomo še poročali.

VIKTOR KOJC

Med Bočem in Bohorjem

Tak je naslov zbornika občin Sentjur pri Celju in Šmarje pri Jelšah, ki je izšel ob koncu leta 1984 pri Delavski univerzi Rogaska Slatina. Zbornik ima okrog 250 enot, le-te pa so razvrščene v osem obsežnejših poglavij z naslovi: Svet in ljudje, Revolucijarno gibanje in narodnoosvobodilni boj, Združeno delo, Zdravstvo in socialno skrbstvo, Šolstvo, Kultura, Preminulim ustvarjalcem zbornika in Vidnejše osebnosti.

Tako polifonično zasnovani zbornik daje bogate informacije sodobnemu izobražencu, še posebej, če ta išče takšno ali drugačno informacijo o deželi med Bočem in Bohorjem. Zbornik sodi na knjižno polico vsakega prosvetnega delavca. Zdi se, da je najtemeljiteje v njem zasnovano poglavje iz preteklosti: v njem se odkrivajo silnice, ki so usmerjale narodnoosvobodilni boj. Spoznavamo revolucionarne osebnosti, razvoj kulture in družbe, geografske, arheološke, etnografske, jezikovne in druge značilnosti.

Uredništvo zbornika je pridobilo sodelavce iz različnih krajev Slovenije, največ pa jih je iz obeh omenjenih občin. Pozoren bralec ne more mimo spoznanj o tem, koliko so prispevali ljudje s tega območja v kulturno zakladnico slovenskega naroda. Najrazličnejši prispevki sami po sebi na-

rekujejo, da je treba še več storiti za odkrivanje materiala in duhovnih vrednot tega koš slovenske zemlje. Če bi prišli jali zbornike, ki obravnavajo različnejše slovenske občine, bi mogli reči, da gre v našem meru za nerazvit občini. Res da sta obe pretežno kmetijsketo pa še ne pomeni, da sta nezviti. Ljudje iz teh krajev so blikovali najrazličnejše znanosti, kulture, gospodarske — njihov prispevek je dokaj memben in presega občinske republiške meje.

V zborniku najdemo odgovore na različna vprašanja, ki jih zajemajo, denimo, enciklopedične publikacije. Ker je zbornik nastajal več let in se je spreminjal, tudi uredniški odbor, se tako snova kaže tudi v zborniku. Povaliti moramo spremeno gradilepe slikovne priloge, ki kot stracije osvetljujejo najrazličnejše ugotovitve. Zbornik proročamo vsem prosvetnim delavcem, še najbolj pa učiteljem obeh občin, saj so v tej knjigi različnejši podatki, ki jih bo pridom uporabili pri delu v šolazunaj nje.

Zbornik Med Bočem in Bohorjem prodajajo v knjigarlahko pa ga naročite po povabilu na Delavski univerzi Rogaska Slatina. Cena: 2200 din.

JURI ROJS

Predlogi za delegatsko razpravo

Visokošolski
vzgojno-izobraževalni programi

valnim organizacijam, koristili pa bodo tudi širšemu krogu pedagoških delavcev, delavcem s področja poklicnega usmerjanja, učencem in študentom.

Predlogi programov so nastali z izpopolnitvijo osnutkov programov, ki so bili dopolnjeni v javni strokovni razpravi. Pri končnem preoblikovanju predlogov programov so sodelovale strokovne komisije in strokovni sveti posebnih izobraževalnih skupnosti in visokošolske organizacije, ki so programe pripravile.

Javna predstavitev programov visokošolskega izobraževanja — ti so bili predstavljeni prvič v dozdajšnjem razvoju visokošolskega izobraževanja — omogoča najširši pedagoški in družbeni javnosti vpogled v celotno zasnovano in vsebino visokošolskega izobraževanja pedagoške in družboslovne usmeritve. Zaradi izredne obsežnosti gradiva ni mogoče objaviti tudi učnih načrtov posameznih predmetov; ti so na vpogled v ustreznih visokošolskih organizacijah in posebnih izobraževalnih skupnostih za pedagoško usmeritev in družboslovje.

Slovenski jezik s književnostjo, VIS

2.4 Ime in vrsta programa: VIP za slovenski jezik s književnostjo VIS (VII/1)

2.5 Smeri:

- S1 (C) pedagoška dvopredmetna (A ali B) — Ap, Bp
S2 (C) nepedagoška dvopredmetna (A ali B) — An, Bn
S3 (B) pedagoška enopredmetna — Ep
S4 (A) nepedagoška enopredmetna — En

2.6 Povezanost z drugimi programi v usmeritvi:

Dvopredmetni smeri slovenskega jezika in književnosti se lahko vežeta z vsemi ustreznimi dvopredmetnimi smermi visokošolskih programov (posebno zaželeno so povezave z drugimi slovanskimi in neslovanskimi jeziki in s književnostmi, s teorijo književnosti in primerjalno književnostjo, priporočljive so tudi povezave z etnologijo, s sociologijo, z zgodovino, umetnostno zgodovino itd.).

Enopredmetni smeri že po programu vsebuje vrsto predmetov, ki jih oskrbujejo matične stroke drugih VIP-ov (npr. srbohrvatsistika, rusistika, primerjalno slovensko jezikoslovje, germanistika, klasična filologija, primerjalna književnost itd.).

2.7 Strokovni naslovi, dela, naloge in stopnja zahtevnosti dela:

- S1 (C) = profesor slovenskega jezika s književnostjo in...
S2 (C) = diplomirani slovenist in...
S3 (B) = profesor slovenskega jezika s književnostjo
S4 (A) = diplomirani slovenist

Dela, naloge in stopnja zahtevnosti dela — glej točko 1.3.

2.8 Trajanje študija: 4 leta (z možnostjo enkratnega ponovnega vpisa enega izmed letnikov) in s pravico do enoletnega absolventskega staža, v katerem slušatelj obvezno aktivno sodeluje v diplomskem seminarju.

2.9 Drugi podatki in opombe:

V dvopredmetnem študijskem programu sta predmeta po zahtevnosti izenačena. Študij B je zasnovan tako, da so v njem zajete enake bistvene vsebine kot v študiju A.

3 POGOJI ZA VKLJUČEVANJE

3.1 V program se lahko vpišejo kandidati, ki so uspešno končali naslednje štiriletnje srednje programe: Družboslovno-jezikovna dejavnost, Splošno kulturni ali Učitelj.

3.2 Brez preskusa znanja se lahko vpišejo tudi kandidati, ki so pred uvedbo usmerjenega izobraževanja končali gimnazijo, pedagoško gimnazijo ali vzgojiteljsko šolo.

3.3 Kandidati, ki so sicer končali štiriletno srednjo šolo, vendar ne ustreznega programa ali smeri, morajo opraviti diferencialni sprejemni izpit iz slovenskega jezika in književnosti, zgodovine in tujega jezika v obsegu programa družboslovno-jezikovna dejavnost.

3.4 Kandidati, ki so dokončali manj kot štiriletno srednjo šolo, se lahko vpišejo, če poleg navedenega diferencialnega izpita opravijo dodatni splošni izpit. Ta obsega pisni in ustni del.

Pri pisni nalogi s splošno temo mora kandidat dokazati, da zna pravilno in logično izražati svoje misli in da je njegova splošna razgledanost primerna. Pri ustnem delu mora kandidat dokazati, da obvlada znanja, ki jih pridobijo učenci v programu družboslovno-jezikovna dejavnost in so potrebna za vključitev v visokošolski program Slovenski jezik s književnostjo.

3.5 Delovnekušnje:

Pri vključevanju kandidatov, ki prihajajo neposredno iz srednjega usmerjenega izobraževanja, delovnekušnje niso nujne. Pri kandidatih, ki prihajajo iz dela (npr. sedanji diplomanti PA, ki želijo pridobiti visoko izobrazbo), je treba upoštevati tudi delovnekušnje in uspešnost dosedanjega dela; kandidat to lahko dokaže npr. z mnenjem delovne organizacije, iz katere prihaja.

3.6 Posebne nadarjenosti oziroma duševne in telesne sposobnosti:

- telesna in zdravstvena sposobnost opravljati učiteljski poklic
- smisel za študij jezikoslovja in literarne vede ter izoblikovane delovne (študijske) navade
- da s pedagoškim delom v šoli in z drugimi dejavnostmi uveljavlja humane medsebojne odnose in socialistično samoupravljanje.

VIP ZA ŠTUDIJ SLOVENSKEGA JEZIKA IN KNJIŽEVNOSTI
S1 (C) Dvopredmetna pedagoška smer (A/B-p)

PREDMET

1. SKUPNI PREDMETI FF

	Letnik								Skupaj	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.		
SLO	60	60	45	45	—	—	—	—	105	105
Politična ekonomija	30	30	—	—	—	—	—	—	30	30
Psihologija	—	—	30	30	—	—	—	—	30	30
Sociologija	—	—	30	30	—	—	—	—	30	30
Filozofija	—	—	—	—	30	30	15	15	45	(do 60)

2. SKUPNI PEDAGOŠKI PREDMETI FF

	Letnik												Skupaj
	P	1. V	S	P	2. V	S	P	3. V	S	P	4. V	S	
Pedagoško-psihološki pred.													
a) obvezni													
Psihologija za učitelje	45	15	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	90
Pedagogika	—	—	15	—	—	15	—	—	—	—	—	—	30
Andragogika	—	—	—	—	—	15	—	15	—	—	—	—	30
Didaktika	—	—	—	—	—	30	10	20	—	—	—	—	60
Organizacija dejavnosti učencev	—	—	—	—	—	—	—	—	15	30	—	—	45
b) izbirni													
Izobraževalna tehnolog.	15	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45
Psihološki seminar	—	—	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	30
Metodologija preučevanja vzgojno-izobraž. procesa	—	—	—	—	—	—	—	—	15	30	—	—	45
Kultura usnega in pisnega izražanja	15	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45
Pedagoška praksa (4 tedni)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Opomba:

Vsak študent pedagoške smeri vpiše predmet kultura usnega in pisnega izražanja in enega od izbirnih pedagoško-psiholoških predmetov. Študent, ki želi poglobiti svoje znanje in usposobljenost za vzgojno-izobraževalno delo, vpiše več izbirnih predmetov.

POSEBNI IZOBRAŽEVALNI
SKUPNOSTI:
ZA PEDAGOŠKO
USMERITEV
IN DRUŽBOSLOVNO
USMERITEV

Posebna izobraževalna skupnost za pedagoško usmeritev in Posebna izobraževalna skupnost za družboslovje objavljata predloge programov za pridobitev visokošolske izobrazbe pedagoške in družboslovne smeri, za podiplomsko izobraževanje pa programe specializacije in magistrstev ter nekaj programov za strokovno izpopolnjevanje.

Programi so namenjeni delegatom uporabnikov in izvajalcev za delegatsko javno razpravo, strokovnim društvom in vzgojno-izobraževalnim organizacijam.

UVOD V OSNUTEK VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV ZA ŠTUDIJ SLOVENSKEGA JEZIKA S KNJIŽEVNOSTJO

1.1 Namen tega dela je opisati programe in postaviti v skladu z Zakonom o usmerjenem izobraževanju vse pogoje, ki so predpisani za pridobitev izobrazbe, potrebne za opravljanje pedagoških in nepedagoških poklicev: učiteljskega jezika s književnostjo v osnovni šoli in v srednjem usmerjenem izobraževanju, raziskovalec, lektor za slovenski jezik (na tujih univerzah, za odrasle, za založbo, prevajalec, korespondent, urednik (založbe, časopisi, glasila DO, TV) in splošni kulturni delavec.

1.2 Sestavljalci

— vodja skupine za slovenski jezik: prof. dr. Breda Pogorelec,
— vodja skupine za slovensko književnost: prof. dr. Boris Paternu,
— člani: prof. dr. Jože Toporišč, prof. dr. Martina Orožen, doc. dr. Janez Jular, asist. dr. Ada Vidovič Muha, doc. dr. Alenka Šivic Dular, prof. dr. Jože Koruza, prof. dr. Helga Glušič, prof. dr. Janez Rotar, asist. mag. Miran Hladnik, asist. mag. Tone Pretnar, doc. dr. Ulga Kunst-Gnamuš, prof. dr. Barica Prentić Požarnik.

Pri sestavi VIP-ov so na številnih sestankih sodelovali vsi člani Oddelka za slovenske jezike in književnosti, poleg navedenih članov komisij torej še: prof. dr. Franc Zadravec, doc. dr. Dragi Štefanija, višji predavatelj Janez Zor (staro-slovenskoslovensčina), lektorji: mag. Hermina Jug Kranjec (slovenski jezik za tujce), mag. Niko Jež (poljščina), Albinca Lipovec (češčina), Jože Sever (ruščina), Vesna Požgaj Hadži (srbohrvaščina), asistenti: Erika Kržišnik Kolšek, Telemir Gjurin in Marta Pirnat ter strokovni sodelavec Tomaž Sajovic.

Te programe je sooblikovala tudi komisija mariborskih slavistov v sestavi: višji predavatelj Janko Čar in višja predavateljica mag. Zinka Zorko (za jezik), višja predavateljica Alenka Glazar in asistentka Majda Potrata (za književnost), višji predavatelj Stanko Kotnik (za metodiko) in dr. Bruno Hartman (za knjižničarstvo in informatiko).

1.3. Lik diplomanta

Diplomanti obeh pedagoških usmeritev si ob predmetu slovenski jezik, ki vključuje sinhrono in diahrono jezikoslovje v teoretskem in stvarnem uvidu, pridobijo strokovno znanje, ki jih usposablja za pouk slovenskega jezika na vsaj dveh stopnjah izobraževanja: od predmetnega pouka v osnovni šoli, vseh vrst pouka ter predmeta v srednjem usmerjenem izobraževanju, pouka kulture in pisnega izražanja v visokošolskem izobraževanju do (pedagoško) strokovnega delavca začetnika v visokem šolstvu. Poznavanje slovenskega jezika, njegovega sodanega razvoja, zvrstnostne razvejenosti, lastnosti oblikovanja besedil in sporočanja, družbenih vidikov jezikovne rabe, pa tudi zgodovinske slovnice z dialektologijo, jezikovne teorije in vsaj deloma tudi primerjalne slovnice slovanskih jezikov ter pedagoško-metodična usposobljenost jim omogočata oblikovati slovnico zavest lastnega jezika, osnove pisne in pisne kulture, razvijati jezikovno ustvarjalnost in zmožnost ustrezno oblikovati lastna humana razmerja do sveta in razumeti tuja. Med študijem so si pridobili tudi osnove za samostojno raziskovalno delo v lastni stroki in v interdisciplinarnih povezavah. Diplomanti nepedagoških usmeritev si pridobijo posebno (deloma tudi izbirna) znanja, ki jih usposablja za naslednje vrste nepedagoške strokovne dejavnosti.

Ob predmetu slovenska književnost, ki vključuje ustrezno poznavanje družbeno-kulturne vloge književnosti in svetovne književnosti ter literarne teorije z metodologijo in didaktiko, si diplomanti obeh pedagoških usmeritev pridobijo visokošolsko strokovno znanje, ki jih usposablja za pouk književnosti na več stopnjah izobraževanja: od predmetnega pouka na osnovni šoli mimo vseh vrst pouka tega predmeta v srednjem usmerjenem izobraževanju do strokovnega delavca začetnika v visokem šolstvu. Na podlagi stvarno zgodovinskega, estetsko teoretičnega in metodološkega obvladanja slovenske književnosti od njenih začetkov do neposredne sodobnosti (ob zaledju svetovne književnosti) morajo pridobiti sposobnost za samostojno presojanje književnih del in to lastnost vzgojiti tudi med mladimi rodovi s pedagoškimi postopki, ki pomenijo lastno samostojno kulturo branja. Poleg tega si med študijem pridobijo tudi osnove za samostojno raziskovalno delo. Nepedagoški smeri pa dajeta poleg navedenih tudi še vrsto posebnih znanj, ki usposablja za druga področja dela, npr. redaktorska, tekstološka, prevajalska, kulturološka itd.

SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU

2.1 Šifra programa: VIP Slovenski jezik s književnostjo VIS (VII/1)

2.2 PIS

2.2.1 PIS za pedagoško usmeritev

2.2.2 PIS za družboslovno usmeritev

2.3 Usmeritev

2.3.1 Pedagoška

2.3.2 Družboslovna

PREDMET	Letnik									
	1.		2.		3.		4.		Skupaj	
	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
3. SPECIALNA DIDAKTIKA JEZIKA IN KNJIŽEVNOSTI										
Didaktika pouka jezika	—	—	—	—	—	30	45	15	45	45
Didaktika pouka književn.	—	—	—	—	—	30	45	15	45	45
4. SKUPNI SLAVISTIČNI PREDMETI										
Uvod v slovansko jezikosl.	30	30	—	—	—	—	—	—	30	30
Starocerkvena slovanščina	30	30	—	—	—	—	—	—	30	30
5. SLOVENSKI JEZIK										
A) Slovenski knjižni jezik										
Teorija jezika										
Teoretični uvod v študij SKJ, glasoslovje (s fonetiko), oblikoslovje	60	60	—	—	—	—	—	—	60	60
Pravopis in pravorečje	60	60	—	—	—	—	—	—	60	60
Skladnja	—	—	60	60	30	15	—	—	90	75
Besedotvorje	—	—	—	—	30	30	—	—	30	30
Besedoslovje	—	—	—	—	30	30	—	—	30	30
Besediloslovje	—	—	—	—	—	—	60	30	60	30
Sporočanje	—	—	60	60	—	—	—	—	60	60
Osnove slovenske sociolingvistike	—	—	—	—	—	—	—	30	—	30
Sociolingvistika, jezikoslovna politika in kultura (s seminarjem)	—	—	—	—	—	—	60	—	60	—
Zgodovina slovenskega knjižnega jezika	—	—	30	30	—	—	—	—	30	30
B) Zgodovina slovenskega jezika in dialektologija										
Razvoj slovenskega jezika										
(I — glasosl. z naglasom, II — konzonantizem, morfologija)	—	—	30	30	60	60	—	—	90	90
Interpretacija starejših spomenikov	—	—	—	—	30	15	—	—	30	15
Pregled slovenske dialektologije	—	—	—	—	—	—	—	30	—	30
Dialektologija slovenskega jezika	—	—	—	—	—	—	60	—	60	—
Razvoj slovnične zgradbe slovenskega jezika od 16. do 19. stoletja (seminar)	—	—	—	—	—	—	60	—	60	—
Razvoj slovenske leksike	—	—	—	—	15	—	—	—	15	—
C) Lektorati										
Lektorat srbohrvaškega jezika										
Lektorat enega slovanskega jezika (po izbiri)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lektorat drugega slovanskega jezika (po izbiri)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ustroj slovanskega jezika (po izbiri)										
6. SLOVENSKA KNJIŽEVNOST										
Uvod v študij slovenske književnosti	60	60	—	—	—	—	—	—	60	60
Uporabna literarna teorija	—	—	60	60	—	—	—	—	60	60
Starejša slovenska književnost	60	60	—	—	—	—	—	—	60	60
Novejša slovenska književnost	60	60	60	60	120	60	—	—	240	180
Sodobna slovenska književnost	—	—	—	—	—	—	60	60	60	60
Mladinska književnost in druge namenske literarne zvrsti	—	—	—	—	30	30	—	—	30	30
Tipološki pregled slovenske književnosti	—	—	—	—	—	—	60	—	60	—
Pregled svetovne književnosti	—	—	60 ¹	60 ¹	—	—	—	—	60	60
Književnosti srbohrvaškega jezikovnega prostora	—	—	—	—	45 ²	45 ²	—	—	45	45
Makedonska književnost	—	—	—	—	15 ²	15 ²	—	—	15	15
7. IZBIRNI PREDMETI IN DIPLOMSKI SEMINARJI										
Izbirni neslovenistični predmet										
Diplomski seminar slovenskega jezika	—	—	—	—	—	—	60	—	60	—
Diplomski seminar slovenske književnosti	—	—	—	—	—	—	30	—	30	—
Diplomski seminar slovenske književnosti	—	—	—	—	—	—	60	60	60	60

¹Študenti, ki povezujejo smer z dvopredmetno smerjo VIP za primerjalno književnost, obiskujejo namesto predmeta pregled svetovne književnosti lektorat enega slovanskega jezika (po izbiri) — 60 ur.

²Študenti, ki povezujejo smer z VIP srbohrvaški in makedonski jezik s književnostmi, obiskujejo namesto predmetov književnosti srbohrvaškega jezikovnega prostora in makedonska književnost lektorat zahodnoslovanskega (po izbiri) ali ruskega jezika — 60 ur.

VIP ZA SLOVENSKI JEZIK IN KNJIŽEVNOST

S2 (C) Dvopredmetna nepedagoška smer (A/B-n)

PREDMET	Letnik									
	1.		2.		3.		4.		Skupaj	
	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
1. SKUPNI PREDMETI FF										
SLO	60	—	45	—	—	—	—	—	105	—
Politična ekonomija	30	—	—	—	—	—	—	—	30	—
Politologija	—	—	30	—	—	—	—	—	30	—
Sociologija	—	—	30	—	—	—	—	—	30	—
Filozofija	—	—	—	—	30	—	15	—	45	(do 60)
2. SKUPNI SLAVISTIČNI PREDMETI										
Uvod v slovansko jezikosl.	60	60	—	—	—	—	—	—	60	60
Starocerkvena slovanščina	30	30	—	—	—	—	—	—	30	30
3. SLOVENSKI JEZIK										
A) Slovenski knjižni jezik										
Teoretični uvod v študij SKJ, glasoslovje (s fonetiko), oblikoslovje	60	60	—	—	—	—	—	—	60	60
Pravopis in pravorečje	60	60	—	—	—	—	—	—	60	60
Skladnja	—	—	60	60	45	30	—	—	105	90
Besedotvorje	—	—	—	—	45	30	—	—	45	30
Besedoslovje	—	—	—	—	30	30	—	—	30	30
Besediloslavlje	—	—	—	—	—	—	60	30	60	30
Sporočanje	—	—	60	60	—	—	—	—	60	60
Oblikovanje strokovnega besedila	—	—	15	—	—	—	—	—	15	—
Funkcijska zvrstnost s poudarkom na strokovnih besedilih	—	—	15	—	—	—	—	—	15	—
Osnove slovenske sociolingvistike	—	—	—	—	—	—	30	—	—	30
Sociolingvistika, jez. politika in kultura (s seminarjem)	—	—	—	—	—	—	60	—	60	—
Zgodovina slovenskega knjižnega jezika	—	—	30	30	—	—	—	—	30	30
B) Zgodovina slovenskega jezika in dialektologija										
Razvoj slovenskega jezika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
(I — vokalizem, prozodija, II — konzonantizem, morfologija)	—	—	30	30	60	60	—	—	90	90
Interpretacija starejših jezikovnih spomenikov	—	—	—	—	30	15	—	—	30	15
Pregled slovenske dialektologije	—	—	—	—	—	—	30	—	—	30
Dialektologija slovenskega jezika	—	—	—	—	—	—	60	—	60	—
Vaje iz slovenske dialektologije	—	—	—	15	15	—	—	—	15	15
Razvoj slovnične zgradbe slovenskega jezika od 16. do 19. stol. (seminar)	—	—	—	—	—	—	60	—	60	—
Razvoj slovenske leksike	—	—	—	—	15	—	—	—	15	—
Etnološki vidiki slovenske dialektologije ali izmenično slovenska lingvogeneza	—	—	—	—	—	—	15	15	15	15
C) Lektorati										
Lektorat srbohrvaškega jezika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lektorat enega slovanskega jezika (po izbiri)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lektorat drugega slovanskega jezika (po izbiri)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ustroj slovanskega jezika (po izbiri)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4. SLOVENSKA KNJIŽEVNOST										
Uvod v študij slovenske književnosti	60	60	—	—	—	—	—	—	60	60
Uporabna literarna teorija	—	—	60	60	—	—	—	—	60	60
Starejša slovenska književnost	60	60	—	—	—	—	—	—	60	60
Novejša slovenska književnost	60	60	60	60	120	60	—	—	240	180
Sodobna slovenska književnost	—	—	—	—	—	—	60	60	60	60
Mladinska književnost in druge namenske literarne zvrsti	—	—	—	—	30	30	—	—	30	30
Zgodovina slovenske literarne vede in kritike	—	—	—	—	45	45	—	—	45	45
Tipološki pregled slovenske književnosti	—	—	—	—	—	—	60	—	60	—
Pregled svetovne književnosti	—	—	60 ¹	60 ¹	—	—	—	—	60	60
Književnosti srbohrvaškega jezikovnega področja	—	—	—	—	45 ²	45 ²	—	—	45	45
Makedonska književnost	—	—	—	—	15 ²	15 ²	—	—	15	15
Tekstologija in redakcija besedila	15	15	15	15	—	—	—	—	30	30
5. IZBIRNI PREDMETI IN DIPLOMSKI SEMINARJI										
Računalniške metode v jezikoslovju	—	—	—	—	—	—	30	30	30	30
Lektoriranje besedil	—	—	—	—	—	—	30	30	30	30
Prevajanje	—	—	—	—	—	—	30	30	30	30
Zgodovinsko imenoslovje	—	—	—	—	—	—	30	30	30	30
Izbirni neslovenistični predmet	—	—	—	—	—	—	60	—	60	—
Diplomski seminar slovenskega jezika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Diplomski seminar slovenske književnosti	—	—	—	—	—	—	60	60	60	60
Teorija jezika: kritični pregled teoretskih predstav slovenskega jezikoslovja	—	—	—	—	—	—	30	30	30	30

¹Študenti, ki povezujejo smer z dvopredmetno smerjo VIP za primerjalno književnost, obiskujejo namesto predmeta pregled svetovne književnosti lektorat enega slovanskega jezika (po izbiri) — 60 ur.

²Študenti, ki povezujejo smer z VIP srbohrvaški in makedonski jezik s književnostmi, obiskujejo namesto predmetov književnosti srbohrvaškega jezikovnega prostora in makedonska književnost lektorat zahodnoslovanskega (po izbiri) ali ruskega jezika — 60 ur.

4 PREDMETNIK IN UČNI NAČRTI PREDMETOV

4.1 Preglednice predmetov

SLOVENSKI JEZIK

J ₁₋₅	Teoretski vidiki
J ₁	Uvod v slovansko jezikoslovje
J ₂	Uvod v slovansko jezikoslovje
J ₃	Teorija jezika. Osnove strukturalnega jezikoslovja
J ₄	Teorija jezika. Kritični pregled teoretskih predstav slovenskega jezikoslovja
J ₅	Teorija jezika. Tujejezična strokovna terminologija
J ₆₋₂₇	Slovenski knjižni jezik
J ₆	Uvod v študij slovenskega knjižnega jezika, glasoslovje (s fonetiko), oblikoslovje
J ₇	Naglasoslovje in tonemskost
J ₈	Skladnja I in II (seminar)
J ₉	Besedotvorje
J ₁₀	Besedoslovje
J ₁₁	Pomenoslovje
J ₁₂	Slovaroslovje
J ₁₃	Funkcijska zvrstnost s poudarkom na strokovnih besedilih
J ₁₄	Stilistika umetnostnega besedila
J ₁₅	Pravopis in pravorečje
J ₁₆	Kultura knjižnega jezika (dodatne pravorečne in pravopisne vaje)
J ₁₇	Besediloslavlje
J ₁₈	Sporočanje
J ₁₉	Oblikovanje strokovnega besedila (sporočanje)
J ₂₀	Zgodovina slovenskega knjižnega jezika
J ₂₁	Zgodovina slovenskega jezikoslovja
J ₂₂	Kontrastivna slovnica
J ₂₃	Osnove slovenske sociolingvistike
J ₂₄	Sociolingvistika, jezikovna politika in kultura (s seminarjem)
J ₂₅	Računalniške metode v jezikoslovju
J ₂₆	Lektoriranje besedil
J ₂₇	Prevajanje
J ₂₈₋₄₃	Zgodovina slovenskega jezika in dialektologija
J ₂₈	Razvoj slovenskega jezika I: vokalizem, prozodija
J ₂₉	Razvoj slovenskega jezika II: konzonantizem, morfologija
J ₃₀	Interpretacija starejših jezikovnih spomenikov
J ₃₁	Pregled slovenske dialektologije
J ₃₂	Dialektologija slovenskega jezika
J ₃₃	Vaje iz slovenske dialektologije
J ₃₄	Razvoj slovnične zgradbe slovenskega jezika od 16. do 19. stoletja (seminar)
J ₃₅	Razvoj slovenske leksike
J ₃₆	Razvoj variant slovenskega knjižnega jezika
J ₃₇	Jezik zgodnjih slovenskih pravnih besedil
J ₃₈	Razvoj slovenskega uradnega jezika
J ₃₉	Etnološki vidiki slovenske dialektologije
J ₄₀	Slovenska lingvogeneza
J ₄₁	Primerjalno slovansko jezikoslovje
J ₄₂	Slovenska dialektologija
J ₄₃	Zgodovinsko imenoslovje
J ₄₄₋₄₈	Starocerkvena slovanščina
J ₄₄	Lektorat srbohrvaškega jezika
J ₄₅	Lektorat makedonskega jezika
J ₄₆	Lektorat jezika po izbiri (ruski, češki, poljski)
J ₄₇	Ustroj slovanskega jezika po izbiri (ruski, češki, poljski)
J ₄₈	Didaktika jezikovnega pouka

SLOVENSKA KNJIŽEVNOST

K ₁₋₂₄	
-------------------	--

Pri pedagoški usmeritvi so sestavni del pouka pedagoška praksa, hospitacije in nastopi z analizami.

4.2.1 Izpiti po posameznih letnikih predvidevajo učni načrti predmetov v letni 4.3.

4.2.2 Udeležba pri vajah in seminarjih mora biti aktivna: zato je treba za priznanje vaj ali seminarja do konca ustreznega študijskega leta obvezno predati krajši diskusijski referat (razen pri diplomskem seminarju, ker je delo v njem vezano na pisne diplomske naloge in referate).

Za diplomsko iz slovenskega jezika ali književnosti kot predmeta A pri dvopredmetnem študiju mora slušatelj izdelati diplomsko nalogo A in jo uspešno zagovarjati v seminarju; če za diplomsko nalogo A izbere temo iz slovenske književnosti, mora pri slovenskem jeziku izdelati diplomski referat A in obratno.

Pri enopredmetnem študiju slovenščine (E) slušatelj izdelava diplomsko nalogo iz slovenskega jezika ali iz slovenske književnosti. Če se pri tem odloči za temo iz slovenske književnosti, mora pri slovenskem jeziku izdelati in v seminarju zagovarjati seminarsko nalogo v obsegu seminarske naloge iz predmeta B, in obratno; Izbira teme je mogoča pri vseh slovenističnih predmetih, vendar v okviru izbranega diplomskega seminarja. Za diplomsko iz slovenskega jezika ali književnosti kot predmeta B pri dvopredmetnem študiju mora slušatelj izdelati seminarsko nalogo in jo zagovarjati v seminarju. Če si je izbral temo za seminarsko nalogo iz slovenske književnosti, mora pri jeziku izdelati diplomski referat, in obratno; izbira teme je mogoča pri vseh slovenističnih predmetih. Seminarsko nalogo in referat za predmet B je treba izdelati in v diplomskem seminarju zagovarjati do konca 8. semestra.

Diplomski seminar je bodisi posebej naveden ali vključen v posamezne seminarje v 4. letniku. Obvezen je za vse študente v 4. letniku.

4.2.2.1 Pedagoška praksa je oblika organiziranega in načrtovanega študijskega dela, ki omogoča študentom; da podrobneje spoznajo celotno vzgojno-izobraževalno delo na šoli, da povežejo teoretična spoznanja in praktične izkušnje, se uvedejo v poučevanje in druge vidike pedagoškega dela.

Praksa traja najmanj štiri tedne, praviloma dva tedna v tretjem in dva tedna v četrtem letniku, od tega dva tedna na osnovni in dva tedna na srednji šoli razen pri predmetih, ki se poučujejo le na srednji šoli.

Cilj prakse je, da se študent čim bolj vsestransko seznani z različnimi vidiki življenja in delovanja šole ter njenega povezovanja z okoljem, da ob opazovanju, kritični analizi in lastnem aktivnem sodelovanju poveže spoznanja iz celotnega študija in si pridobi osnovno usposobljenost za vzgojno-izobraževalno delo.

Med prakso študent prisostvuje pouku in ga delno sam izvaja (npr. prevzame poučevanje enega predmeta v enem razredu), tako da opravi vsaj osem hospitacij in dva nastopa pri predmetu A in B, pomaga učitelju-mentorju pri posameznih fazah pouka, dela s skupinami slabših ali boljših učencev ali s posameznimi učenci, npr. pri dodatnem ali dopolnilnem pouku ali v podaljšanem bivanju. Sodeluje v kroških in drugih dejavnostih (npr. v kulturnih, naravoslovnih, dnevnih), spremlja in spoznava potek roditeljskih sestankov, oddelčnih konferenc, razrednih in mladinskih ur ipd. Praksa naj bo čim bolj inovativna, zato naj poteka predvsem na šolah, ki uveljavljajo sodobne oblike dela. Prakso opravljajo študentje v skupinah po 4 do 6. Vsako skupino vodi učitelj mentor.

Program za prakso izdelajo učitelji specialne didaktike v sodelovanju in po dogovoru z učitelji mentorji na šolah. Pri načrtovanju in ovrednotenju prakse sodelujejo tudi visokošolski učitelji pedagoško-psiholoških predmetov, ki dajejo študentom razne opazovalne in druge naloge ter dosežke seminarsko ovrednotijo. Na šolah sodelujejo pri delu s študenti tudi drugi učitelji in šolski svetovni delavci.

Na praksi pišejo študentje dnevnik in na koncu napišejo o njej poročilo. Uspešnost opravljene prakse se vpisuje v indeks in je pogoj za opravljanje diplomskega izpita.

Praksa se po obsegu in vsebini lahko nekoliko diferencira za tiste študente, ki so že dalj časa poučevali na šoli, ki so jo imeli že v prejšnjem šolanju (na srednji stopnji ali na PA) ali so delali z mladino, npr. v gibanju Znanost mladini.

4.3 Učni načrti iz predmetov

— Skupni predmeti

— Slovenski jezik

— Slovenska književnost

4.4 Program Pedagoške akademije Maribor je enak dvopredmetnemu programu pedagoške smeri FF Ljubljana.

Manjše razlike so v skladu s smernicami in so natančneje določene v izvedbenem predmetniku.

Glede na dopustne razlike v predmetniku za stroko, skupne in pedagoško-psihološke predmete in glede na razmerja v dvopredmetni skupini uveljavlja PA Maribor različnosti, ki izhajajo iz tega.

5. OBVEZNOSTI ŠTUDENTOV, USMERJANJE, ZAKLJUČEK ŠTUDIJA

5.1 Pogoji za napredovanje iz letnika v letnik

Izpiti iz predmetov v okviru študija slovenskega jezika in književnosti: pogoj za vpis v 2. letnik so izpiti:

za vse smeri:

Uvod v slovansko jezikoslovje

Starocerkvena slovanščina

Uvod v študij slovenske književnosti

Starejša slovenska književnost

Glasoslovje, oblikoslovje, pravopis in pravorečje SKJ

Novejša slovenska književnost I

za Ep in En še:

Kulturna zgodovina Slovencev

Do diplome ali v okviru diplomskega izpita je treba opraviti naslednje izpite:

za vse smeri:

Pregled svetovne književnosti

Književnosti srbohrvaškega jezikovnega izraza

Makedonska književnost

Sodobna slovenska književnost

Zgodovinska slovnica z dialektologijo

Razvoj slovenskega jezika — konzonantizem, morfologija

Interpretacija starejših slovenskih spomenikov

Besediloslovje

Sociolingvistika

za Ap, An, Ep in En še:

Tipološki pregled slovenske književnosti

Razvoj slovnične zgradbe slovenskega jezika od 16. do 19. stoletja

za Ep in En še:

Nemška literatura na Slovenskem

Srednje- in novolatinska književnost na Slovenskem

Zgodnja pravna besedila

Slovaroslovje

Zgodovina slovenskega jezikoslovja

Razvoj variant slovenskega knjižnega jezika

Teorija jezika: kritični pregled teoretskih podstav slovenskega jezikoslovja

Tuji jezik (nemščina, angleščina, francoščina ali italijanščina) s posebnim oziranjem na literarno terminologijo.

Ustroj književnega besedila (pripovedništvo)

Ustroj književnega besedila (dramatika)

za Ep, Ap in Bp še:

Teorija (metodika) pouka jezika

Teorija (metodika) pouka književnosti

za Ep, Ap in Bp še:

Računalniške metode v jezikoslovju

Osnove slovenskega imenoslovja

Etimološki vidiki slovenske dialektologije ali lingvogeneza

Lektoriranje besedil

Zgodovina slovenske literarne vede in kritike

za En še: Prevajanje iz slovanskega jezika (po izbiri)

Lektorat srbohrvaškega jezika

Lektorat makedonskega jezika

Lektorat slovenskega jezika I

Naglasoslovje s tonemskostjo

Uvod v (slovensko) jezikoslovje

za En, An in Bn še: Tekstologija

VIP ZA SLOVENSKI JEZIK IN KNJIŽEVNOST

S3 (B) Enopredmetna pedagoška smer (E-p)

PREDMET	Letnik				Skupaj
	1.	2.	3.	4.	
1. SKUPNI PREDMETI FF					
SLO	60	45	—	—	105
Politična ekonomija	30	—	—	—	30
Politologija	—	30	—	—	30
Sociologija	—	30	—	—	30
Filozofija	—	—	30	15	45 (do 60)

C

PREDMET	Letnik												Skupaj
	P	1. V	S	P	2. V	S	P	3. V	S	P	4. V	S	
2. SKUPNI PEDAGOŠKI PREDMETI FF													
Pedagoško-psihološki predmeti													
a) obvezni													
Psihologija za učitelje	45	15	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	90
Pedagogika	—	—	15	—	15	—	—	—	—	—	—	—	30
Andragogika	—	—	—	—	—	15	—	15	—	—	—	—	30
Didaktika	—	—	—	—	—	30	10	20	—	—	—	—	60
Organizacija dejavnosti učencev	—	—	—	—	—	—	—	15	30	—	—	—	45
b) izbirni													
Izobraževalna tehnologija	15	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45
Psihološki seminar	—	—	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	30
Metodologija preučevanja vzgojno-izobraž. procesa	—	—	—	—	—	—	—	15	30	—	—	—	45
Kultura ustnega in pisnega izražanja	15	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45
Specialna didaktika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pedagoška praksa (4 tedni)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Opomba:

Vsak študent pedagoške smeri vpiše predmet kultura ustnega in pisnega izražanja ali enega od izbirnih pedagoško-psiholoških predmetov.

Študent, ki želi poglobiti svoje znanje in usposobljenost za vzgojno-izobraževalno delo, vpiše več izbirnih predmetov.

PREDMET	Letnik				Skupaj
	1.	2.	3.	4.	
3. SPECIALNA DIDAKTIKA JEZIKA IN KNJIŽEVNOSTI					
Didaktika pouka jezika	—	—	45	45	90
Didaktika pouka književnosti	—	—	45	45	90
4. SKUPNI SLAVISTIČNI PREDMETI					
Uvod v slovansko jezikoslovje	60	—	—	—	60
Starocerkvena slovanščina	60	—	—	—	60
5. SLOVENSKI JEZIK					
A) Slovenski knjižni jezik					
Teorija jezika	—	15	—	—	15
Osnove strukturalnega jezikoslovja	30	—	—	—	30
Uvod v slovensko jezikoslovje	60	—	—	—	60
Teoretični uvod v študij SKJ, glasoslovje (s fonetiko), oblikoslovje	60	—	—	—	60
Pravopis in pravorečje	60	—	—	—	60
Naglasoslovje in tonemskost	30	—	—	—	30
Skladnja	—	60	30	—	90
Besedotvorje	—	—	45	—	45
Besedoslovje	—	—	30	—	30
Besediloslovje	—	—	—	60	60
Pomenoslovje	—	—	30	—	30
Sporočanje	—	60	—	—	60
Oblikovanje strokovnega besedila	—	15	—	—	15
Funkcijska zvrstnost s poudarkom na strokovnih besedilih	—	30	—	—	30
Sociolingvistika, jezik, politika in kultura (s seminarjem)	—	—	—	60	60
Stilistika umetnostnega besedila	—	—	30	—	30
Slovaroslovje	—	—	—	30	30
Kontrastivna slovnica	—	—	30	—	30
Zgodovina SKJ	—	60	—	—	60
Zgodovina (slovenskega) jezikoslovja	—	—	—	30	30
B) Zgodovina slovenskega jezika in dialektologija					
Razvoj slovenskega jezika (I — vokalizem, prozodija, II — konzonantizem, morfologija)	—	30	60	—	90
Interpretacija starejših jezikoslovnih spomenikov	—	—	30	—	30
Dialektologija slovenskega jezika	—	—	—	60	60
Razvoj slovnične zgradbe slovenskega jezika od 16. do 19. stol. (seminar)	—	—	—	60	60
Razvoj variant SKJ	—	—	—	60	60
Zgodnja pravna besedila	—	—	30	—	30
Primerjalno slovansko jezikoslovje	—	—	60	—	60
C. Lektorati					
Lektorat srbohrvaškega jezika	60	—	—	—	60
Lektorat enega slovanskega jezika (po izbiri)	60	60	—	—	120
Lektorat drugega slovanskega jezika (po izbiri)	—	60	—	—	60
Ustroj slovanskega jezika (po izbiri)	—	30	—	—	30
6. SLOVENSKA KNJIŽEVNOST					
Uvod v študij slovenske književnosti	90	—	—	—	90
Uporabna literarna teorija	90	—	—	—	90
Starejša slovenska književnost	90	—	—	—	90
Novejša slovenska književnost	60	60	120	—	240
Sodobna slovenska književnost	—	—	—	120	120
Slovensko ustno slovstvo	—	—	60	—	60
Mladinska književnost in druge namenske literarne zvrsti	—	—	30	—	30
Tipološki pregled slovenske književnosti	—	—	—	60	60
Pregled svetovne književnosti	—	90	—	—	90
Književnosti srbohrvaškega jezikovnega prostora	—	—	45	—	45
Makedonska književnost	—	—	15	—	15
Uvod v primerjalno slovansko književnost	—	—	30	—	30
Nemška literatura na Slovenskem	—	30	—	—	30

PREDMET	Letnik				Skupaj
	1.	2.	3.	4.	
Srednje — in novolatinska književnost na Slovenskem	—	30	—	—	30
Ustroj književnega besedila	—	—	30	60	90
Kulturna zgodovina Slovencev	60	—	—	—	60
7. IZBIRNI PREDMETI IN DIPLOMSKI SEMINARJI					
Izbirni neslovenistični predmet	—	—	—	60	60
Diplomski seminar slovenskega jezika	—	—	—	—	—
Diplomski seminar slovenske književnosti	—	—	—	60	60
Tuji jezik: literarnoteoretična terminologija	—	—	30	—	30

VIP ZA SLOVENSKI JEZIK IN KNJIŽEVNOST

S4 (A) Enopredmetna nepedagoška smer (E-n)

PREDMET	Letnik				
	1.	2.	3.	4.	Skupaj
1. SKUPNI PREDMETI FF					
SLO	60	45	—	—	105
Politična ekonomija	30	—	—	—	30
Politologija	—	30	—	—	30
Sociologija	—	30	—	—	30
Filozofija	—	—	30	15	45 (do 60)
2. SKUPNI PEDAGOŠKI PREDMETI FF					
3. SKUPNI SLAVISTIČNI PREDMETI					
Uvod v slovansko jezikoslovje	60	—	—	—	60
Starocerkvena slovanščina	60	—	—	—	60
4. SLOVENSKI JEZIK					
A) Slovenski knjižni jezik					
Teorija jezika					
— Osnove strukturalnega jezikoslovja	15	—	—	—	15
— Tujejezična strokovna terminologija	15	—	—	—	15
Uvod v slovensko jezikoslovje	30	—	—	—	30
Teoretični uvod v študij SKJ, glasoslovje (s fonetiko), oblikoslovje	60	—	—	—	60
Pravopis in pravorečje	60	—	—	—	60
Kultura knjižnega jezika (šodadne pravorečne in pravopisne vaje)	60	—	—	—	60
Naglasoslovje in tonemskost	30	—	—	—	30
Skladnja	—	60	45	—	105
Besedotvorje	—	—	30	—	30
Besedoslovje	—	—	30	—	30
Besediloflovje	—	—	—	60	60

Pogoj za vpis v 3. letnik so izpiti:
za vse smeri:
Uporabna literarna teorija
Razvoj slovenskega jezika — vokalizem
Novejša slovenska književnost II
Skladnja (kolokvij)
Sporočanje (pismi izdelek)
Zgodovina slovenskega knjižnega jezika

za Ep, En in An še: Funkcijska zvrstnost s poudarkom na strokovnih besedilih

za Ep in En še: Lektorat slovenskega jezika II

za En, An in Bn še:
Teorija jezika: poglavja iz strukturalnega jezikoslovja
Redakcija besedila
Lektorat slovenskega jezika
Ustroj slovenskega jezika

za En še: Recepcija književnosti

Pogoj za vpis v 4. letnik so izpiti:

za vse smeri:
Skladnja
Besedotvorje
Besedoslovje s frazeologijo
Novejša slovenska književnost III
Mladinska književnost

za Ap še: Razvoj slovenske leksike

za Ep in En še:
Slovensko ustno slovstvo
Kontrastivna slovnica
Stilistika umetnostnega besedila
Ustroj knjižnega besedila (verzologija)
Uvod v primerjalno slovensko književnost
Primerjalno slovensko jezikoslovje z dialektologijo slovenskih jezikov

Opravljen seminarske obveznosti za pridobitev frekvence. Visokošolska organizacija prilagaja te pogoje svojim posebnostim.

5.2 Pogoji za ponavljanje posameznega letnika in podaljševanje statusa
Študent lahko ponavlja letnik, če je izpolnil pogoje, ki so določeni s statutom visokošolske delovne organizacije.

5.3 Svetovanje in usmerjanje med študijem

Slušatelj dobi osnovne informacije o študiju ob vpisu, med študijem pa na sveto letnika, pri mentorju, predmetnih učiteljih, asistentih in pri predstojniku. Posebno pomembne so informacije o izbiri ožjega predmetnega področja in o možnostih in interesih glede prakse (ob upoštevanju poprejšnjega šolanja inkušenj).

5.4 Pogoji za zaključek študija

Študent konča študij, ko je opravil vse obveznosti, predpisane s programom, in pred komisijo uspešno zagovarjal diplomsko delo oziroma nalogo, ki jo je mentor pred tem pozitivno ocenil.

Diplomska naloga pod B se po obsegu in znanstveni teži pa tudi po predvidenem trajanju izdelave razlikuje od diplomskega dela pod A.

6 Pogoji za izvajanje programa

6.1 Za izvajanje minimalnega programa (Bp oziroma S1-B) je potrebno vsaj 7 do 8 habilitiranih visokošolskih učiteljev in 6 asistentov. Za polno izvajanje jezikoslovnega programa z metodiko potrebujemo 10 habilitiranih učiteljev in 10 asistentov, enako število učiteljev in asistentov je potrebno za izvajanje književnega programa. Oba programa funkcionalno dopolnjuje delo petih lektorjev, dveh bibliotekarjev, knjižnega manipulant, enega strokovnjaka za računalništvo in dveh tehnikov. Poseben status ima lektorat slovenskega jezika za tuje študente. Glede na veliko zanimanje so potrebni: 1 habilitiran visokošolski učitelj in 2 lektorja.

6.1.1 Ker je matična katedra za slovenski jezik na Oddelku za slovenske jezike in književnosti, navajamo na tem mestu tudi kadrovske potrebe za predmet Kultura usnega in pisnega izražanja, ki je namenjen slušateljem vseh pedagoških smeri na fakulteti (skupni predmeti). Za uresničevanje tega predmeta na FF so potrebni trije asistenti.

6.2 Materialni pogoji

Glede na to, da je za usrežen študij jezika (tudi govorjenega) in književnosti (tudi regionalne in ustne) nujno poznavanje socialnega okolja, ki jezik govori in iz katerega raste književnost, je treba zagotoviti sredstva, ki so potrebna, da bi slušatelji spoznali ves slovenski prostor, in tudi slovensko zamejstvo. Usmerjene ekskurzije (zasnovane širše, meddisciplinarno) so zato sestavni del študijskega procesa. Iz VIP-a so razvidne ekskurzije k vsem trem slovenskim skupnostim z manjšinskim statusom in en teden terenskega dela (jezikovna in literarna geografija, dialektologija in sociolingvistika).

Knjižnicam je treba zagotoviti stalna sredstva za sprotno dopolnjevanje zbirke z domačo in tujo strokovno literaturo in viri, za teoretsko literaturo, za strokovne revije, za izpopolnitev zbirke fotokopij, za ureditev fonoteke (umetnostna, regionalna in narečna besedila) ter za ustrezno število izvodov knjig, ki so potrebne pri vajah; prav tako so potrebna sredstva — v okviru INDOK-a za humanistične vede — za centralni katalog vseh knjižnic na Filozofski fakulteti.

Poleg tega je potreben lasten fonolaboratorij z video napravami za intenzivni študij jezikovne kulture, dialektologije in umetnostne besede, prav tako nujen pa je tudi za uspešnejši pouk slovenščine kot tujega jezika in za tečaje prevajanja. (Ker je tak študij uspešen, če je tudi individualen, je izvajanje mogoče ob ustreznem številu tehnikov — glej kadrovske potrebe.)

Potrebujemo 20 pisalnih strojev (5 električnih), grafoskop s folijami in potrebni flomastri, več monitorjev za delo z računalnikom (glede na zanimanje študentov), tehnične pripomočke za sodoben pouk specialne didaktike slovenskega jezika (učila).

Potrebne so raznoževalne naprave/kseroks, raznoževalnik, dva računalniška pisalna stroja s spominom (za sodobni visokošolski pouk itd.), 5 ročnih magnetofonov s trakovi, 4 kasetofoni (s pripadajočimi kasetami), 2 gramofona, kamera in vse potrebno za pripadajočo diateko, televizijski video sistem s potrebnimi napravami za lastno snemanje in ohranjanje posnetkov (kamera, trakovi, diaproskop ali epidiaskop). Nujna je priročna fonoteka glasov vidnih slovenskih igralcev, javnih in kulturnih delavcev (s pripadajočimi videoposnetki) in prav tako fonoteka slovenskih dialektov (doma in v zamejstvu) in drugih govornih vrst.

6.3 Usmeritev znanstvenoraziskovalne, umetniške ali strokovne dejavnosti
Usmeritev je po točki 2.3 pedagoška in družboslovna. O dejavnosti podrobneje govori točka 1.3 in 4.1.

Pomenoslovje	—	—	30	—	30
Sporočanje	—	60	—	—	60
Oblikovanje strokovnega besedila	—	15	—	—	15
Funkcijska zvrstnost s poudarkom na strokovnih besedilih	—	45	—	—	45
Sociolingvistika, jezik, politika in kultura (s seminarjem)	—	—	—	60	60
Stilistika umetnostnega besedila	—	—	60	—	60
Slovaroslovje	—	—	—	30	30
Kontrastivna slovnica	—	—	30	—	30
Zgodovina SKJ	—	60	—	—	60
Zgodovina (slovenskega) jezikoslovja	—	—	—	30	30
B) Zgodovina slovenskega jezika in dialektologija	—	30	60	—	90
Razvoj slovenskega jezika (I — vokalizem, prozodija, II — konzonantizem, morfologija)	—	—	30	—	30
Interpretacija starejših jezikovnih spomenikov	—	—	—	60	60
Dialektologija slovenskega jezika	—	—	15	—	15
Vaje iz slovenske dialektologije	—	—	—	60	60
Razvoj slovnične zgradbe slovenskega jezika od 16. do 19. stol. (seminar)	—	—	—	60	60
Razvoj variant slovenskega knjižnega jezika	—	—	—	60	60
Zgodnja pravna besedila	—	—	30	—	30
Razvoj slovenskega uradnega jezika	—	—	15	—	15
Emološki vidiki slovenske dialektologije ali izmenično slovenska lingvogeneza	—	—	—	15	15
Primerjalno slovensko jezikoslovje	—	—	60	—	60
Slovenska dialektologija	—	—	15	—	15
C) Lektorati	60	—	—	—	60
Lektorat srbohrvaškega jezika	60	60	—	—	120
Lektorat enega slovenskega jezika (po izbiri)	—	60	—	—	60
Lektorat drugega slovenskega jezika (po izbiri)	—	30	—	—	30
Ustroj slovenskega jezika (po izbiri)	—	—	—	—	—

5. SLOVENSKA KNJIŽEVNOST

Uvod v študij slovenske književnosti	90	—	—	—	90
Uporabna literarna teorija	—	90	—	—	90
Starejša slovenska književnost	90	—	—	—	90
Novejša slovenska književnost	60	60	120	—	240
Sodobna slovenska književnost	—	—	—	120	120
Slovensko ustno slovstvo	—	—	60	—	60
Mladinska književnost in druge namenske literarne zvrsti	—	—	30	—	30
Zgodovina slovenske literarne vede in kritike	—	—	45	—	45
Tipološki pregled slovenske književnosti	—	—	—	60	60
Pregled svetovne književnosti	—	90	—	—	90
Književnosti srbohrvaškega jezikovnega prostora	—	—	45	—	45
Makedonska književnost	—	—	15	—	15
Uvod v primerjalno slovensko književnost	—	—	30	—	30
Nemška literatura na Slovenskem	—	30	—	—	30
Srednje — in novolatinska književnost na Slovenskem	—	30	—	—	30
Ustroj knjižnega besedila	—	—	30	60	90
Kulturna zgodovina Slovencev	60	—	—	—	60
Recepcija književnosti	—	30	—	—	30
Tekstologija in redakcija besedila	30	15	—	—	45

6. IZBIRNI PREDMETI IN DIPLOMSKI SEMINARJI

Računalniške metode v jezikoslovju	—	—	—	30	30
Lektoriranje besedil	—	—	—	30	30
Prevajanje	—	—	—	90	90
Zgodovinsko imenoslovje	—	—	—	30	30
Izbirni neslovenistični predmet	—	—	—	60	60
Diplomski seminar slovenskega jezika	—	—	—	—	—
Diplomski seminar slovenske književnosti	—	—	—	60	60
Teorija jezika: kritični pregled teoretskih podstav slovenskega jezikoslovja	—	—	—	30	30
Tuji jezik: literarnoteoretična terminologija	—	—	30	—	30

VIP SLOVENSKI JEZIK IN SLOVENSKA KNJIŽEVNOST — VII/1

Odgovor sestavljalec na glavne pripombe v razpravi in predlog dopolnil
SLOVENSKI JEZIK

1. Vprašanje razdrobljenosti se na videz kaže v seznamu predmetov, poimenovanih po aktualni vsebini obravnave v posameznem letniku ali usmeritvi (npr. pedagoška, nepedagoška; A, B, E). Če je na seznamu 48 predmetov, to ne pomeni, da bi moral vsak študent vsake smeri poslušati predavanja (oziroma obiskovati seminarje) in delati izpite iz vseh 48 predmetov.

Jezikoslovni predmeti so povezani v tri glavne predmetne skupine. Prvo skupino sestavljajo predmeti s področja teorije jezika: J1 in J5 (Osnove strukturalnega jezikoslovja; Tujejezična strokovna terminologija) ter J4 (Teoretske podlage slovenskega jezikoslovja). Vsi trije predmeti razširjajo problematiko J1 oziroma J2 in sestavljajo skupaj z njima predmetno celoto; ker je ta problematika aktualna vso študijsko dobo, je zlasti na začetnejši enopredmetni skupini s temi predmeti poskrbljeno za poglobljanje začetnega vedenja. J4 je izbirni predmet. Kadrovsko bomo ta predmet reševali z učitelji slovenskega jezika.

Drugo skupino sestavljajo predmeti, prikazani v J6 do J27; z njimi je podana natančna sodobna struktura študija slovenskega knjižnega jezika s študijem sistema in sporočanja oziroma besediloslovja. Osnovni del predmeta (v smereh B in A) predstavljajo J6, J8, J9, J10, J15, J17, J18, J20, J23, J24. Drugi predmeti so namenjeni poglobljanju v smeri E in so — z izjemo nekaterih izbirnih predmetov — nujna razširitev temeljne zasnove, ne pa posebni novi predmeti. Izpitne preskušnje so urejene tako, da se posebne pogloblitve vežejo na osrednji del predmeta. Pripomniti je treba, da je zlasti ta del študija nadgradnja učnih načrtov na nižji stopnji. Vsebinska kultura usnega in pisnega izražanja je zajeta v študiju pravorečja in pravopisa, sporočanja, besediloslovja in stilistike ter poglobljena v programu E.

Tretjo skupino strokovnih predmetov sestavljajo J28 do J43. Tudi ta skupina ima osrednji del (J28, J29, J31, J32, J34), drugi naslovi ta del nujno dopolnjujejo ali pomenijo izbirne predmete. Delitev na sodobno in zgodovinsko jezikoslovje je v skladu s pogledi sodobnega jezikoslovja. Predmeti J44 do J48 so nujni pomožni predmeti.

2. Predmet metodika naj se preimenuje v **didaktika jezikovnega pouka**. **3.** Obvezna delovna praksa obsega teden dni slušateljevega sodelovanja pri predmetnem pouku slovenskega jezika in književnosti v osnovni šoli (20 ur) v 3. letniku in teden dni sodelovanja pri pouku slovenskega jezika in književnosti v srednjem usmerjenem izobraževanju (20 ur) v 4. letniku, in sicer v času, ko ni rednih predavanj in seminarjev na matični visokošolski organizaciji. Delovno prakso organizacijsko omogoči in potrdi Zavod SRS za šolstvo. Za nepedagoško smer je obvezna ustrezna delovna praksa v enakem obsegu, slušatelji opravljajo svoje delovne naloge po založbah, uredništvih časopisov, na RTV itd.

4. Študij ob delu. Za slušatelje ob delu je vsako študijsko leto ob začetku zimskega semestra 8 ur uvajalnih seminarjev (v 1. letniku 2 uri za uvod, 2 uri za pomožne predmete, 4 ure za knjižni jezik; v 2. letniku 4 ure za knjižni jezik, 1 uro za zgodovino knjižnega jezika, 1 uro za zgodovinsko slovnico, 2 uri za pomožne in dopolnilne predmete; v 3. in 4. letniku 4 ure za knjižni jezik, 4 ure za zgodovinsko slovnico in dialektologijo), ki dajejo slušateljem temeljno orientacijo za samostojni študij v tekočem letniku in jim razdelijo seminarska, diplomatska in druga pisna dela. Za spremljanje in pomoč pri njihovem delu ima poleg tega vsak predmet na teden po 1 uro konzultacij, navedenih na urniku.

5. Prestopni pogoji za vpis slušateljev PA. Prehod rednih slušateljev ali slu-

šateljev ob delu s pedagoških akademij na fakulteto je mogoč v vsakem letniku pa tudi po končanem študiju. Pogoj za vpis je preskus znanja iz predmetov, ki so v študijski snovi, ki jih opravljeni študij na PA ni vseboval, so pa v določnem obveznem fakultetnem programu. Vendar izpitna snov ne sme presegati 20 % celotne snovi že opravljenega kandidatoškega študija.

6. Prehodne določbe. Novi vzgojno-izobraževalni program je izdelan za obdobje in iz temeljnih potreb stroke ter njene vraščenosti v današnje izobraževanje. Zato ponekod nekoliko prerašča trenutne kadrovske in tehnične možnosti, vendar ne toliko, da ne bi bile v bližnji prihodnosti uresničljive ali nujne, če nečemo pristati na usodno zaostajanje. Zato prehodne določbe morale pustiti nekaj prostora in časa za dokončno ureditev celotnega programa, kot je naveden v predlogu. Sprejeti kaže pravilo, noben glavni predmet ne sme biti programsko skrčen, krčenje pa je mogoče drugod, kjer je to nujno, vendar ne v količini, ki bi presegala 10 % celotne snovi programa. Za začasno opustitev novih delov programa je potrebna utemeljitev, ki jo potrdi tudi ustrezeni organ visokošolske organizacije.

SLOVENSKA KNJIŽEVNOST

Nova opredelitev — **Mladinska književnost**, Predmet vsebuje temeljna teoretska in didaktična vprašanja mladinske književnosti ob ustreznem izboru slovenske, drugih jugoslovanskih in iz svetovne književnosti, pri čemer temelji na zgodovinskem, temveč na interpretacijskem študiju gradiva. Poleg tega je potrebno nenehno prenavljanje osnovnošolskega in srednješolskega berila, najboljše deli sprotne literarne tvornosti. — Predmet **metodika** naj preimenuje v **didaktika književnosti s prakso**. Obvezna delovna praksa obsega teden dni slušateljevega sodelovanja pri pouku slovenskega jezika in književnosti v srednjem usmerjenem izobraževanju (20 ur) v 4. letniku in sicer v času, ko ni rednih predavanj in seminarjev na matični visokošolski organizaciji. Delovno prakso organizacijsko omogoči in potrdi Zavod SRS za šolstvo. Za pedagoško smer je obvezna ustrezna praksa v enakem obsegu v primernih lovnih organizacijah ali nalogah. — V okvir predmeta **uvod v študij slovenske književnosti** (1. letnik) naj se vključi tudi snov »bibliografija, osnove«.

Študij ob delu. Za slušatelje ob delu je vsako študijsko leto ob začetku zimskega semestra 8 ur uvajalnih seminarjev (2 uri iz stare, 2 uri iz novejša, 2 uri iz sodobne slovenske književnosti in 2 uri iz literarne teorije), ki dajejo slušateljem temeljno orientacijo za samostojni študij v tekočem letniku in jim razdelijo seminarska, diplomatska in druga pisna dela. Za spremljanje in pomoč pri njihovem delu ima poleg tega vsak predmet na teden po 1 uro konzultacij, navedenih v urniku.

Prestopni pogoji za vpis slušateljev PA. Prehod rednih slušateljev ali slušateljev ob delu s pedagoških akademij na fakulteto je mogoč v vsakem letniku pa tudi po dokončanem študiju. Pogoj za vpis je preskus znanja iz predmetov, ki so v študijski snovi, ki jih opravljeni študij na PA ni vseboval, so pa v določnem obveznem fakultetnem programu. Vendar izpitna snov ne sme presegati 20 % celotne snovi že opravljenega kandidatoškega študija.

Prehodne določbe. Novi vzgojno-izobraževalni program je izdelan za obdobje in iz temeljnih potreb stroke ter njene vraščenosti v današnje izobraževanje. Zato ponekod nekoliko prerašča trenutne kadrovske in tehnične možnosti, vendar ne toliko, da ne bi bile v bližnji prihodnosti uresničljive oziroma nujne, če nečemo pristati na usodno zaostajanje. Zato prehodne določbe morale pustiti nekaj prostora in časa za dokončno ureditev celotnega programa, kot je naveden v predlogu. Sprejeti kaže pravilo, noben glavni predmet ne sme biti programsko skrčen, krčenje pa je mogoče drugod, kjer je to nujno, vendar ne v količini, ki bi presegala 10 % celotne snovi programa. Za začasno opustitev novih delov programa je potrebna utemeljitev, ki jo potrdi tudi ustrezeni organ visokošolske organizacije.

Slovenski jezik, MAG

1 UVOD

1.1 Namen predloga programa za magistrski študij slovenskega jezika je določiti tisto temeljno znanje, ki ga mora pridobiti vsak diplomant tega študija, začrtati okvire, v katerih se oblikuje znanstvenoraziskovalno delo študenta na tej stopnji ob strokovnih napotkih in spodbudah mentorja in enega ali več so-mentorjev, tehnične pripomočke za sodoben pouk specialne didaktike slovenskega jezika (učila).

1.2 Sestavine programa so podane po vzorcu PREGLEDNICE 1 Priporočil za pripravo osnutkov vzgojno-izobraževalnih programov v visokem izobraževanju (Ljubljana, marec 1983).

1.3 Lik diplomanta

Magister slovenskega jezikoslovja je tisti diplomirani slovenist ali profesor slovenskega jezika in književnosti, ki si je s specializiranim ter teoretično in metodološko poglobljenim študijem slovenskega jezikoslovja pridobil tehniko

znanstvenoraziskovalnega dela na področju jezikoslovnih ved; ima zanesljiv pogled nad dosedanjim razvojem slovenskega jezikoslovja in jezikoslovnih teorij pri Slovencih, zna samostojno uporabljati strokovna pomagala in je sposoben kritično presojati strokovna dela svoje stroke; te sposobnosti, znanja in veščine je tudi dokazal s preskusnim znanstvenim delom (magistrsko nalogo).

Usposobljen je za vključitev v programiranje in kolektivno raziskovalno ali po mentorju usmerjeno pedagoško-znanstveno delo. Z nadaljnjim sistematičnim poglobljanjem v stroko in z nepretrganim strokovnim delom se more razviti v samostojnega raziskovalca, vendar mora zrelost za to naprej dokazati z uspešno obranjenim doktorsko disertacijo.

2 SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU

2.1 Šifra programa

2.2 Posebna izobraževalna skupnost za družboslovje

2.3 Družboslovna usmeritev

2.4 Slovenski jezik — MAG

2.5 Študijska področja:

1. Slovenski knjižni jezik s stilistiko
2. Zgodovina slovenskega knjižnega jezika
3. Zgodovinska slovnica slovenskega jezika
4. Slovenska narečja
5. Metodika pouka slovenskega jezika na različnih šolskih stopnjah

2.6 Študij slovenskega jezika na stopnji VII/2 (MAG) se vsebinsko in metodološko povezuje s študijem drugih jezikov, predvsem slovenskih, in s jezikoslovno teorijo ter primerjalnega (slovenskega) jezikoslovja na tej stopnji. Dopolnilo mu je študij slovenske književnosti, drugih slovenskih jezikoslovnih književnosti ter literarne teorije (na isti stopnji). Interdisciplinarno

se ob dopolnjenih ali kombiniranih programih lahko povezuje z vrsto študijskega programa v družboslovni in kulturni usmeritvi na isti stopnji.

2.7 Strokovni naslov diplomiranc je »magister slovenskega jezikoslovja«. Usposobljen je za delovne naloge visokošolskega asistenta, višješolskega predavatelja, z daljšo delovno prakso in z delovnimi uspehi tudi za višjega predavatelja; za asistenta ali strokovnega sodelavca v znanstvenoraziskovalni delovni organizaciji; za zahtevnejše redakcijske delovne naloge; za strokovno pomočnikovo službo v šolstvu (le študijsko področje 4). Priporočljiva pa je tudi nastavev na slovenističnih delovnih mestih, za katere je sicer obvezna le izobrazba na stopnji VII/1 (VIS), ker bo opravljal delo na kakovostnejši ravni.

2.8 Za redne slušatelje in študente iz dela je predvideno trajanje študija 2 leti; za študente ob delu se more enako programiran študij podaljšati na 4 leta.

POGOJI ZA VKLJUČEVANJE

3.1 Ustrezni predhodni program je Slovenski jezik in književnost na stopnji

4 PREDMETNIK IN UČNI NAČRTI

4.1 Preglednica predmetov

	1. letnik	2. letnik
Skupni predmeti za vsa študijska področja: slovenski jezik, zgradba, opis	30	—
Ravnina izrazne podobe, morfemska zgradba jezika, skladnja	30	30
Pomenoslovje z besedoslovjem in besedotvorjem	—	30
Zgodovina jezika (diahronija)	60	—
Metodologija in tehnologija znanstvenega dela	30	—
Študijsko področje 1:		
Slovnikiški opisi ali stilistika ali sociolingvistika ali psiholingvistika	30	—
Teorija jezika	—	30
Študijsko področje 2:		
Časovni slogi v zgodovinskem zapovrstju	30	30
Znanstvenoraziskovalni dejavniki razvoja	—	30
Latinski jezik	30	30
Nemški jezik	30	30
Študijsko področje 3:		
Zgodovinska slovnica slovenskega jezika	30	30
Poglavja iz teorije diahronnega opisa jezika	30	—
Viri	30	—
Študijsko področje 4:		
Položaj slovenskih narečij v zvrstnostnem sestavu slovenskega jezika	30	—
Sodobni opis dialektov	30	30
Problemi zapisovanja	30	—
Študijsko področje 5:		
Poglavja iz pedagogike in dialektike	30	30
Individualne konzultacije v zvezi s temo magistrske naloge (pri vseh študijskih področjih)	30	30
Skupno število ur na študijskem področju 1	240	150 = 390
na študijskem področju 2	300	240 = 540
na študijskem področju 3	300	120 = 420
na študijskem področju 4	300	150 = 450
na študijskem področju 5	240	150 = 390

Za študijsko področje 4 je obvezno dvotedensko terensko zapisovanje govorov.

Za študijsko področje 5 sta obvezna 2 pedagoška nastopa v šolah različne stopnje.

VII/1 (VIS), in sicer vse štiri smeri: pri dvopredmetnih smereh je zaželen povezava s slavističnimi programi in s programom primerjalno jezikoslovje ali primerjalno (slovansko) jezikoslovje.

3.2 Preskus znanja za kandidate, ki niso končali pod 3.1 navedenega programa, obsega vse predmete s področja slovenskega jezika in jezikoslovne teorije v obsegu tega programa.

3.3 Delovne izkušnje pri smereh od 1 do 4 niso potrebne, pri smeri 5 pa je obvezna vsaj triletna predhodna praksa v višjih razredih osnovne šole ali v srednjem usmerjenem izobraževanju.

3.4 Posebne nadarjenosti: razvit smisel za strokovno utemeljeno interpretacijo besedilne zgradbe in jezikovnih pogojev; pri smeri 5 še nadarjenost za pedagoško delo.

3.5 Kandidat za študij mora pred vpisom z izpitom dokazati vsaj pasivno znanje enega vzhodno-ali zahodnoslovenskega jezika in enega zahodnoevropskega jezika (pri smeri 2 mora to biti ali latinščina ali nemščina ali madžarsčina ali italijanščina).

vij. Kadar prevladujejo študentje ob delu, je treba predavanja in seminarje organizirati dvakrat na leto v obliki strnjenege tečaja. Če je na voljo denar, in ta bi moral biti, se za predavatelje povabi čim več najboljših strokovnjakov iz drugih univerz SFRJ; to omogoča slušateljem širino strokovnih razlogov in možnosti kritične primerjave različnih metodoloških postopkov. Kadar je vpis manjši, se tudi pouk skupnih predmetov izvaja v obliki konzultacij.

Če je na posamezno študijsko področje vpisanih vsaj 5 kandidatov, se tudi predmeti, predvideni samo za to študijsko področje, izvajajo v obliki predavanj in seminarjev; drugače se tudi ti predmeti podajajo v obliki konzultacij.

Konzultacije pri mentorju in somentorju so vedno individualne. Povezane so s temo in metodo magistrske naloge. Mentor in somentor morata na začetku študija izdelati program konzultacij in z njim seznaniti študenta.

Študent mora poslušati vsa predavanja, se redno in aktivno udeleževati seminarjev in redno prihajati k dogovorjenim konzultacijam. Med študijem mora opraviti izpite iz štirih od petih skupnih predmetov (enega mu po izbiri ali dogovoru ni treba opravljati, čeprav ne sme izpustiti predavanj, seminarjev ali konzultacij iz vsega predmeta) in vse izpite iz predmetov, predvidenih samo za študijsko področje, ki ga vpisuje.

4.3 Učni načrti predmetov ne morejo biti vnaprej določeni, saj se predmeti ne podajajo v količinsko celotni obliki, marveč v kakovostno poglobljenih izbranih poglavjih. Predavatelj v skladu s svojim raziskovalnim delom in glede na prevladujoča posebna zanimanja študentov izdela program, ki ga na začetku študija praeedstavi študentom s strokovno literaturo za dopolnilni individualni študij.

5 OBVEZNOSTI ŠTUDENTOV

5.1 Kot pogoj za napredovanje iz prvega v drugi letnik mora slušatelj opraviti izpite iz dveh skupnih predmetov in iz vseh predmetov, ki so v učnem programu predvideni za področje njegovega študija v prvem letniku.

Vsi drugi obvezni izpiti (in obvezna skušnja) morajo biti opravljeni do zgovora magistrske naloge.

5.2 Redni slušatelji in študentje iz dela ne morejo ponavljati letnika; študentje ob delu pa lahko enkrat ponavljajo vsak letnik (prim. točko 2.7).

5.3 Po prvem letniku se študent še lahko po svoji želji ali po mentorjevem nasvetu preusmeri z enega študijskega področja na drugo, vendar le znotraj programa in če izpolnjuje pogoje, predpisane za vpis na študijsko področje. V tem primeru mora obveznosti iz predmetov, predpisanih za to področje v prvem letu študija, opraviti v drugem letu.

5.4 Pogoji za zaključek študija so uspešno opravljeni predpisani izpiti, absolvirane obvezne praktične skušnje in uspešen zagovor magistrske naloge, ki sta ji poprej mentor in somentor priznala, da je zrela za obrambo. Zagovor magistrske naloge je javen in poteka po ustaljenem postopku pred vsaj tričlansko komisijo; v njej morata biti mentor in somentor.

6 POGOJI ZA IZVAJANJE PROGRAMA

6.1 Program lahko izvajajo le univerzitetni učitelji z doktoratom (redni in izredni profesorji in docenti). Izjemoma lahko pri predmetih, za katere ni ustreznega habilitiranega strokovnjaka (vendar ne več kakor pri dveh), in kot somentorji sodelujejo priznani strokovnjaki brez ustreznih akademskih naslovov.

6.2 Minimalen pogoj za izvajanje programa je primerno opremljena seminarjska soba, kjer ne moti dela hrup od zunaj, in delovni kabineti za vsakega predavatelja. Zagotovljen mora biti tudi denar za primerno honoriranje predavateljev in za nakup ustreznega števila najpotrebnejših strokovnih knjig oziroma za razmnožitev kopij obravnavanih besedil in pomembnejših strokovnih člankov. Zaželeno so tudi materialna sredstva za povabilo čim več tujih strokovnjakov (za potne stroške in stroške bivanja). Od drugih materialnih sredstev morajo biti na voljo naprave za registracijo govora, fotokopije starih besedil, pa tudi računalnik. Nujen je denar za izvedbo prakse na študijskih področjih, kjer je predvidena.

4.2 Navodila za izvajanje predmetnika

Če je sočasno vpisanih vsaj 7 slušateljev na program, se skupni predmeti za vsa študijska področja podajajo v obliki predavanj in seminarjev. Predmeti niso predstavljeni v celotnih tečajih, marveč z obravnavanjem izbranih poglavij.

Slovenska književnost, MAG

3.4 Posebne nadarjenosti: razvit smisel za strokovno utemeljeno interpretacijo literarnih umetnin; pri študijskem področju 4 še nadarjenost za pedagoško delo.

4 PREDMETNIK IN UČNI NAČRTI

4.1 Preglednica predmetov

SKUPNI PREDMETI ZA VSA ŠTUDIJSKA PODROČJA:

Starejša slovenska književnost
Novejša slovenska književnost
Sodobna slovenska književnost
Izbrana poglavja iz literarne teorije
Metodologija in tehnologija znanstvenega dela

ŠTUDIJSKO PODROČJE 1:

Časovni literarni stili v 19. in 20. stoletju
Interpretacija in kritično vrednotenje

ŠTUDIJSKO PODROČJE 2:

Časovni stili starejših obdobij
Tekstna kritika
Latinski jezik
Nemški jezik

ŠTUDIJSKO PODROČJE 3:

Zapisovanje ustnega slovstva
Poglavja iz teorije ustnega slovstva

ŠTUDIJSKO PODROČJE 4:

Poglavja iz pedagogike in didaktike

	1. letnik	2. letnik
Individualne konzultacije v zvezi s temo magistrske naloge (pri vseh smereh)	30	30
pri mentorju	30	30
pri somentorju	30	30
Skupno število ur na študijskem področju 1	240	150 = 390
na študijskem področju 2	330	210 = 540
na študijskem področju 3	240	150 = 390
na študijskem področju 4	240	150 = 390

4.2 Navodila za izvajanje predmetnika

Če je sočasno vpisanih vsaj 7 slušateljev na program, se skupni predmeti za vsa študijska področja podajajo v obliki predavanj in seminarjev. Predmeti niso predstavljeni v celotnih tečajih, marveč z obravnavanjem izbranih poglavij. Kadar prevladujejo študentje ob delu, je treba predavanja in seminarje organizirati dvakrat na leto v obliki strnjenege tečaja. Če dopušča denar, in ta bi moral biti, se za predavatelje povabi čim več najboljših strokovnjakov z drugih univerz SFRJ; to omogoča slušateljem širino strokovnih razgledov in možnost kritične primerjave različnih metodoloških postopkov. Kadar je vpis manjši, se tudi pouk skupnih predmetov izvaja v obliki konzultacij.

Če je na posamezno študijsko področje vpisanih vsaj 5 kandidatov, se tudi predmeti, predvideni samo za to smer, izvajajo v obliki predavanj in seminarjev; drugače se tudi ti predmeti podajajo v obliki konzultacij.

Konzultacije pri mentorju in somentorju so vedno individualne. Povezane so s temo in metodo magistrske naloge. Mentor in somentor morata na začetku študija izdelati program konzultacij in z njim seznaniti študenta.

Študent mora poslušati vsa predavanja, se redno in aktivno udeleževati seminarjev in redno prihajati k dogovorjenim konzultacijam. Med študijem mora opraviti izpite iz štirih od petih skupnih predmetov (enega mu po izbiri ali dogovoru ni treba opravljati, čeprav ne sme izpustiti predavanj, seminarjev ali konzultacij iz tega predmeta) in vse izpite iz predmetov, predvidenih samo za študijsko področje, ki ga vpisuje.

4.3 Učni načrti predmetov ne morejo biti vnaprej določeni, saj se predmeti ne podajajo v količinsko celotni obliki, marveč v kakovostno poglobljenih izbranih poglavjih. Predavatelj, ki je predvidoma najboljši strokovnjak na svojem področju, v skladu s svojim raziskovalnim delom in glede na prevladujoča posebna zanimanja študentov izdela program, ki ga na začetku študija predstavi študentom s strokovno literaturo za dopolnilni individualni študij.

5 OBVEZNOSTI ŠTUDENTOV

5.1 Kot pogoj za napredovanje iz prvega v drugi letnik mora slušatelj opraviti izpita iz dveh skupnih predmetov in iz vseh predmetov, ki so v učnem programu predvideni za področje njegovega študija v prvem letniku.

Vsi drugi obvezni izpiti (in obvezna praktična skušnja) morajo biti opravljeni do zgovora magistrske naloge.

5.2 Redni slušatelji in študentje iz dela ne morejo ponavljati letnika; študentje ob delu lahko enkrat ponavljajo vsak letnik (prim. točko 2.7).

5.3 Po prvem letniku se študent še lahko po svoji želji ali po mentorjevem nasvetu preusmeri z enega študijskega področja na drugo, vendar le znotraj programa, in če izpolnjuje pogoje, predpisane za vpis na to študijsko področje. V tem primeru mora obveznosti iz predmetov, predpisanih za to področje v prvem letu študija, opraviti v drugem letu.

5.4 Pogoji za zaključek študija so uspešno opravljeni predpisani izpiti, absolvirane obvezne praktične skušnje in uspešen zagovor magistrske naloge, ki sta ji poprej mentor in somentor priznala, da je zrela za zagovor. Zagovor magistrske naloge je javen in poteka po ustaljenem postopku pred vsaj tričlansko komisijo; v njej morata biti mentor in somentor.

6 POGOJI ZA IZVAJANJE PROGRAMA

6.1 Program lahko izvajajo le univerzitetni učitelji z doktoratom (redni in izredni profesorji in docenti). Izjemoma lahko pri predmetih, za katere ni ustreznega habilitiranega strokovnjaka (vendar ne več kakor pri dveh), in kot somentorji lahko pritegnejo priznani strokovnjaki brez ustreznih akademskih naslovov.

6.2 Minimalen pogoj za izvajanje programa je primerno opremljena seminarjska soba, kjer ne moti dela hrup od zunaj, in delovni kabineti za vsakega predavatelja. Zagotovljen mora biti tudi denar za primerno honoriranje predavateljev in za nakup ustreznega števila najpotrebnejših strokovnih knjig oziroma za razmnožitev kopij obravnavanih besedil in pomembnejših strokovnih člankov. Zaželeno so tudi materialna sredstva za povabilo čim več tujih strokovnjakov (za potne stroške in stroške bivanja). Nujen pa je denar za izvedbo prakse na področjih, kjer je predvidena.

UVOD

1.1 Namen predloga programa za magistrski študij slovenske književnosti je izobraziti tisto temeljno znanje, ki si ga mora pridobiti vsak diplomant tega študijskega programa, v katerih se oblikuje znanstvenoraziskovalni profil študenta in v katerih se oblikujejo strokovni napotki in spodbude dveh mentorjev (mentorja in somentorja), in dati navodila za potek študija.

1.2 Sestavine programa so podane po vzorcu PREGLEDNICE 1. Priporočil pripravlo osnutkov vzgojno-izobraževalnih programov v visokem izobraževalnem sistemu (Ljubljana, marec 1983).

1.3 Lik diplomanta

Magister slovenske književnosti je tisti diplomirani slovenist ali profesor slovenskega jezika in književnosti, ki si je s specializiranim in teoretično in metodološko poglobljenim študijem slovenske književnosti pridobil tehniko znanstvenoraziskovalnega dela na področju literarnih ved; ima zanesljiv pregled nad dosedanjim razvojem slovenske literarne zgodovine in literarne teorije pri slovenščini, zna s pridom uporabljati strokovna pomagala in je sposoben kritično presojati literarne umetnine, kakor tudi strokovna dela svoje stroke; te sposobnosti, znanja in veščine je tudi dokazal s preskusnim znanstvenim delom (magistrsko nalogo). Usposobljen je za vključitev v programirano in kolektivno raziskovalno ali po mentorju usmerjeno pedagoško-znanstveno delo. Z nadaljnjim sistematičnim poglobljanjem v stroko in z nepretrganim strokovnim delom se mora razviti v samostojnega raziskovalca, vendar mora zrelost za to najprej dokazati z uspešno obranjenjo doktorske disertacije.

SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU

2.1 Šifra programa
2.2 Posebna izobraževalna skupnost za družboslovje
2.3 Družboslovna usmeritev
2.4 Slovenska književnost — MAG

2.5 Študijska področja:

1. Zgodovina novejšje slovenske književnosti
2. Zgodovina starejšega slovenskega slovstva
3. Slovensko ustno slovstvo
4. Metodika pouka slovenske književnosti na različnih šolskih stopnjah.
5. Študij slovenske književnosti na stopnji VII/2 (MAG) se povezuje s slovensko in metodološko s študijem drugih književnosti, predvsem slovanskih, in študijem primerjalne književnosti in literarne teorije na isti stopnji. Dopolnilno se povezuje s študijem slovenskega jezika, drugih slovanskih jezikov in študijem tujih jezikov na isti stopnji. Interdisciplinarno se ob dopolnjenih ali kombiniranih programih lahko povezuje z vrsto študijev v družboslovni in kulturni usmeritvi na isti stopnji.
6. Strokovni naslov diplomiranc je »magister slovenske književnosti«. Usposobljen je za delovne naloge visokošolskega asistenta, višješolskega predavatelja, z daljšo delovno prakso in z delovnimi uspehi tudi za višjega predavatelja; za asistenta ali strokovnega sodelavca v znanstvenoraziskovalni delovni organizaciji; za zahtevnejše redakcijske delovne naloge; za strokovno pomočnikovo službo v šolstvu (le študijsko področje 4). Priporočljiva pa je tudi nastavev na slovenističnih delovnih mestih, za katere sicer zadošča le izobrazba na stopnji VII/1 (VIS), ker jih bo opravljal na višji kakovostni ravni.
7. Za redne slušatelje in študente iz dela je predvideno trajanje študija 2 leti; za študente ob delu se lahko enako programiran študij podaljša na 4 leta.

3 POGOJI ZA VKLJUČEVANJE

3.1 Ustrezni predhodni program je Slovenski jezik in književnost na stopnji VIII/1 (VIS), in sicer vse štiri smeri: pri dvopredmetnih smereh je zaželen povezava s slavističnimi programi in s programom primerjalna književnost literarne teorije.

3.2 Preskus znanja za kandidate, ki niso končali pod 3.1 navedenega programa, obsega vse predmete s področja slovenske književnosti in literarne teorije v obsegu tega programa.

3.3 Delovne izkušnje pri področjih 1 do 3 niso potrebne, pri smeri 4 pa je obvezna vsaj triletna poprejšnja praksa v višjih razredih osnovne šole ali v srednjem usmerjenem izobraževanju.

Za študijsko področje 3 je obvezno enotedensko terensko folkloristično (ali etnološko) delo.

Za študijsko področje 4 sta obvezna 2 pedagoška nastopa v šolah različne stopnje.

Srbohrvaški in makedonski jezik s književnostmi, vis

1. UVOD

1.1 Namen tega dela je opisati programe in postaviti v skladu z Zakonom o usmerjenem izobraževanju vse pogoje, ki so predpisani za pridobitev izobrazbe, potrebne za opravljanje pedagoških in nepedagoških poklicev: učitelja hrvaškosrbskega/srbohrvaškega jezika v osnovni šoli (predmetni pouk), učitelja hrvaškosrbskega/srbohrvaškega jezika in književnosti v srednjem usmerjenem izobraževanju, raziskovalca, prevajalca, lektorja, korespondenta v gospodarstvu, urednika in splošnega kulturnega delavca.

1.2 Sestavljalec

— za hrvaškosrbski/srbohrvaški jezik: docent dr. Alojz Jembrih in lektorica Vesna Požgaj-Hadži,
— za književnosti hrvaškosrbskega/srbohrvaškega jezikovnega izraza: redni profesor dr. Janez Rotar,
— za makedonski jezik in književnost: docent dr. Dragi Stefanija,
— za slovenistični, literarnoteoretični in splošno slavistični del: učitelji in sodelavci, sestavljalec programa za slovenski jezik in književnost ter metodiko pouka materinskega jezika.

Primerjalno slovensko jezikoslovje: doc. dr. Alenka Šivic Dular, stara cerkvena slovanščina: višji predavatelj Janez Zor, teorija jezika: prof. dr. Breda Pogorelec, lektorat ruskega jezika Jože Sever, lektorat poljskega jezika mag. Niko Jež, lektorat češkega jezika Albina Lipovec, lektorat slovenskega jezika mag. Hermina Jug Kranjec, ustroj slovenskega jezika, doc. dr. Ada Vidović Muha, teorija (metodika) pouka slovenske književnosti doc. dr. Olga Kunst Gnamuš, primerjalna književnost prof. dr. Janko Kos, uporabna literarna teorija prof. dr. Matjaž Kmecl.

1.3 Lik diplomanta

Diplomanti obeh pedagoških usmeritev si ob predmetu hrvaškosrbski/srbohrvaški jezik, makedonski jezik in književnosti, ki združujeta sinhrono in diahrono jezikoslovje v teoretični in stvarni predstavitvi, pridobijo strokovno znanje, ki jih usposobi za pouk hrvaškosrbskega/srbohrvaškega jezika, makedonskega jezika in književnosti na več stopnjah izobraževanja: za predmetni pouk na osnovni šoli, za pouk tega predmeta v srednjem usmerjenem izobraževanju, za strokovnega sodelavca kulturnih ustanov in nadaljevanje študija na tretji stopnji. Poznavanje hrvaškosrbskega/srbohrvaškega jezika in makedonskega jezika zajema njune zvrstnosti, različice hrvaškosrbskega/srbohrvaškega jezika, zgodovinsko slovnico in dialektologijo, leksikografijo tega jezika in diferenciranost besedišč, osnove slovenske primerjalne filologije ter pedagoško metodiko usposobljenosti; to jim omogoča, da prenašajo to znanje na določene ravni učencev in z njimi razvijajo govorne in pisne sposobnosti, v tesni povezavi s poznavanjem narodov, ki jim je ta jezik materinska. Med študijem si slušatelji pridobijo teoretične in praktične metodološke osnove za samostojno strokovno in raziskovalno delo in za interdisciplinarno povezavo, zlasti za povezavo znotraj celotnega jugoslavističnega in slavističnega področja.

Ob predmetu književnosti hrvaškosrbskega/srbohrvaškega jezikovnega izraza in makedonska književnost, ki vključuje primerno poznavanje slovenske književnosti in svetovne književnosti z literarno teorijo in metodologijo ter didaktiko, si diplomanti obeh pedagoških usmeritev pridobijo visokošolsko strokovno znanje, ki jih usposablja za pouk književnosti na različnih stopnjah izobraževanja: od predmetnega pouka na osnovni šoli prek vseh vrst pouka tega predmeta v srednjem usmerjenem izobraževanju do strokovnega sodelavca začetnika v visokem šolstvu. Na podlagi zgodovinskega, razvojnega, estetskoteoretičnega in metodološkega obvladovanja teh književnosti od začetkov do današnjega časa so usposobljeni za samostojno presojanje književnih del, za ustno in pisno oblikovanje takih presoj; to lastnost privzgojijo tudi učencem s pedagoškimi postopki, ki pomenijo uvajanje v samostojno kakovostno branje ob razvijanju njihovih čustvenih in razumskih zmognosti. Poleg tega se slušatelji med študijem usposobijo za redaktorska, tekstološka, prevajalska, kulturološka in kulturnoanimacijska dela. Diplomanti nepedagoške smeri so usposobljeni predvsem za prevajalsko delo, za delo v uredništvih in lektorstvo.

PREDMETNIK

Dvopredmetna pedagoška smer, povezava s Slovenskim jezikom in književnostjo.

PREDMET	Letnik — št. ur			
	1.	2.	3.	4.
1. Uvod v študij HS/SH jezika	30	—	—	—
2. Sociolingvistika	60	—	—	—
3. Uvod v slovansko jezikoslovje	—	—	60	—
4. Stara cerkvena slovanščina	60	—	—	—
5. Sodobni HS/SH knjižni jezik	—	75	—	—
6. Zgodovina HS/SH jezika	—	—	75	—
7. Dialektologija HS/SH jezika	—	—	30	—
8. Stilistika HS/SH jezika	—	—	—	60
9. Lektorat sodobnega HS/SH jezika	90	90	—	—
10. Lektorat makedonskega jezika	60	60	—	—
11. Hrvaška književnost	60	30	60	60
12. Srbska književnost	30	60	60	60
13. Bosensko-hercegovaška književnost	—	30	30	30
14. Črnogorska književnost	30	—	30	30
15. Estetika literarne recepcije	—	—	95	—
16. Makedonska književnost	—	—	—	90
17. Teorija (metodika) pouka jezika	—	—	—	90
18. Teorija (metodika) pouka književnosti	—	60	—	—
19. Primerjalna književnost	—	15	—	—
20. Teorija jezika	—	—	15	—
21. Ustroj slovenskega jezika	—	120	—	—
22. Lektorat slovenskega jezika	—	60	—	—
23. Lektorat ruskega jezika	—	120	—	—
24. Lektorat poljskega jezika	—	120	—	—
25. Lektorat češkega jezika	—	60	—	—
26. Uporabna literarna teorija	—	—	—	—
Skupni predmeti Filozofske fakultete	90	105	30	15
Pedagoški predmeti Filozofske fakultete	90	75	90	45
Odbitek ur skupnih slavist. predmetov	—60	—480	—165	—90
Čisto štev. ur srbohrvaškega in makedonskega jezika s književnostmi	520	420	485	235

Opomba:

Srbohrvatisti-makedonisti pod A ali Bp poslušajo v povezavi s študijem slovenske skupno predmete pod št.: 3, 4, 9, 17, 18, 19, 21, 26, od lektoratov pod št. 23 do 25 pa izberejo le enega. Ure naštetih predmetov torej odštejemo.

PREDMETNIK SKUPNIH PEDAGOŠKO-PSIHOLOŠKIH PREDMETOV

Skupne sestavine programov pedagoške smeri

PREDMET	Letnik												Skupaj ur
	P	1.	V	S	P	2.	V	S	P	3.	V	S	
Pedagoško psihološki predmeti													
a) obvezni													
Psihologija za učitelje	45	15	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	90
Pedagogika	—	—	—	15	—	15	—	—	—	—	—	—	30
Andragogika	—	—	—	—	—	15	—	—	15	—	—	—	30
Didaktika	—	—	—	—	—	30	10	20	—	—	—	—	60
Organizacija dejavnosti učencev	—	—	—	—	—	—	—	—	15	30	—	—	45
b) izbirni													
Izobraževalna tehnologija	15	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45
Psihološki seminar	—	—	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	30
Metodologija preučevanja vzgojno-izobražev. procesa	—	—	—	—	—	—	—	—	15	30	—	—	45
Kultura usnega in pisnega izražanja	15	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45
Specialna didaktika predmetov A in B (prikazana v predmetnikih strokovnih predmetov)													
Pedagoška praksa: 4 tedni													

2. SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU

- 2.1 Šifra programa**
2.2 Posebna izobraževalna skupnost za pedagoško usmeritev in Posebna izobraževalna skupnost za družboslovno usmeritev
2.3 Usmeritev: pedagoška, družboslovna
2.4 Ime in vrsta programa: VIP Srbohrvaški in makedonski jezik s književnostmi, VII/1
2.5 Smeri: A — nepedagoška (dvopredmetna)
 B — pedagoška (dvopredmetna) — Ap, Bp
2.6 Povezanost z drugimi programi in usmeritvami
 Predhodni programi: Družboslovno-jezikovna dejavnost in Učitelj
 Zahtevnejši programi: Srbohrvaški in makedonski jezik — MAG
 Srbohrvaška in makedonska književnost — MAG
 Sorodni programi: SHM se povezuje s študijem slovenskega jezika in književnosti. Nujna je povezava prav s slovenistiko, da bi se slušatelji usposobili v naši celotni slavistični smeri. Druga možnost je povezava s primerjalnim slovenskim jezikoslovjem.
2.7 Strokovni naslov, dela, naloge in stopnja zahtevnosti dela:
 A: diplomirani srbohrvatist in makedonist in....
 B: profesor srbohrvaškega in makedonskega jezika s književnostmi in....
 Stopnja zahtevnosti dela: VII/1
2.8 Trajanje študija: 4 leta
2.9 Drugi podatki in opombe
 V dvopredmetnem študijskem programu sta predmeta po zahtevnosti izenačena. Študij Bp je zasnovan tako, da so v njem zajete enake bistvene vsebinske lastnosti kot v študiju Ap. Program se lahko veže samo s programom Slovenski jezik s književnostjo ali s programom Primerjalno slovensko jezikoslovje.

3. POGOJI ZA VKLJUČEVANJE

- 3.1** Vpišejo se lahko kandidati, ki so uspešno končali štiriletno programe pedagoške usmeritve, Družboslovno-jezikovna dejavnost, Splošna kultura, Naravoslovno-matematična tehnologija, Uporabni tehnik, Ekonomski ali Komercialni tehnik.
3.2 Brez preskusa znanja se lahko vpišejo tudi kandidati, ki so pred uvedbo usmerjenega izobraževanja končali gimnazijo, pedagoško gimnazijo ali vzgojiteljsko šolo.
3.3 Kandidati, ki so sicer končali štiriletno srednjo šolo, ne pa ustreznega programa ali smeri, morajo opraviti diferencialni sprejemni izpit iz slovenske oziroma srbohrvaščine ali makedonščine in književnosti, zgodovine in tujega jezika v obsegu programa družboslovno-jezikovna dejavnost.
3.4 Kandidati, ki so končali manj kot štiriletno srednjo šolo, se lahko vpišejo, če poleg navedenega diferencialnega izpita opravijo dodatni splošni izpit. Ta izpit obsega pisni in ustni del. Pri pisni nalogi s splošno temo mora kandidat dokazati, da zna pravilno in logično izražati svoje misli in da je njegova splošna razgledanost primerna. Pri ustnem delu mora kandidat dokazati, da obvlada znanje, ki ga pridobijo učenci v ustreznem srednješolskem štiriletnem programu in je potrebno za vključitev v visokošolski program.
3.5 Kandidatu, ki je končal dosedanji višješolski program, določi pogoje za vključitev visokošolska organizacija.

3.6 Delovne izkušnje

Za kandidate, ki prihajajo iz srednjega usmerjenega izobraževanja in so ga končali, delovne izkušnje niso nujne. Pri kandidatih, ki prihajajo iz dela (npr. sedanji diplomanti PA, če želijo pridobiti visoko izobrazbo), je treba upoštevati tudi delovne izkušnje in uspešnost dosedanjega dela; kandidat lahko to dokaže z mnenjem delovne organizacije, iz katere prihaja.

3.7 Posebne nadarjenosti oziroma psihofizične sposobnosti

- telesna in zdravstvena sposobnost opravljati učiteljski poklic
- s svojim delom v šoli in z drugimi dejavnostmi uveljavljati humane medsebojne odnose in socialistično samoupravljanje
- smisel za študij jezikoslovja in literarne vede ter izoblikovane delovne (študijske) navade.

4. PREDMETNIK IN UČNI NAČRTI PREDMETOV

4.1 Preglednica predmetov

Preglednica predmetov srbohrvaškega in makedonskega jezika s književnostmi
 J1 Uvod v slovansko jezikoslovje
 J2 Uvod v študij HS/SH jezika
 J3 Teorija jezika
 J4 Sociolingvistika, jezikovna politika in kultura HS/SH jezika
 J5 Sodobni HS/SH knjižni jezik (s seminarjem)
 J6 Zgodovina HS/SH jezika
 J7 Dialektologija HS/SH jezika
 J8 Stilistika HS/SH jezika (s seminarjem)
 J9 Lektorat HS/SH knjižnega jezika
 J10 Lektorat makedonskega knjižnega jezika
 J11 Stara cerkvena slovanščina
 J12 Lektorat slovenskega jezika
 J13 Ustroj slovenskega knjižnega jezika
 J14 Lektorat izbranega slovenskega jezika (ruski, poljski, češki)
 J15 Teorija (metodika) pouka jezika (isto kot za program Slovenski jezik)

Književnosti srbohrvaškega/hrvaškosrbskega jezikovnega izraza in makedonska književnost
 K1 Hrvaška književnost
 K2 Srbska književnost
 K3 Bosensko-hercegovaška književnost
 K4 Črnogorska književnost
 K5 Estetika literarne recepcije
 K6 Makedonska književnost
 K7 Primerjalna književnost
 K8 Teorija (metodika) pouka književnosti (enako kot za program Slovenski jezik)

Opomba: Slušatelji, ki vpisujejo SHM — A, poslušajo začetni izpit iz izbranega slovanskega jezika

Opomba:

Vsak študent pedagoške smeri vpiše predmet kultura usnega in pisnega izražanja ali enega od izbranih pedagoško-psiholoških predmetov. Študent, ki želi poglobiti svoje znanje in usposobljenost za vzgojno-izobraževalno delo, vpiše več izbranih predmetov.

Pedagoška praksa je oblika organiziranega in načrtovanega študijskega dela, ki omogoča študentom, da podrobneje spoznajo celotno vzgojno-izobraževalno delo na šoli, da povežejo teoretična spoznanja in praktične izkušnje se uvedejo v poučevanje in druge vidike pedagoškega dela.

Praksa traja najmanj štiri tedne, praviloma dva tedna v tretjem in dva v četrtem letniku, od tega dva tedna na osnovni in dva tedna na srednji (razen pri predmetih, ki se poučujejo le na srednji šoli).

Cilj prakse je, da se študent čim bolj vsestransko seznani z raznimi vidiki njenega delovanja šole ter njenega povezovanja z okoljem, da ob opazovanju kritični analizi in lastnem aktivnem sodelovanju poveže spoznanja iz celotnega študija in si pridobi osnovno usposobljenost za vzgojno-izobraževalno delo.

Med prakso študent prisostvuje pouku in ga delno sam izvaja (npr. prevajanje, poučevanje enega predmeta v enem razredu), tako da opravi vsaj 8 hospitacij na predmetu A in B, pomaga učitelju mentorju pri posameznih fazah pouka, dela s skupinami slabših ali boljših učencev ali s posameznimi učenci, npr. pri dodatnem ali dopolnilnem pouku ali v podaljšanem bivanju. Sodeluje v kroških in drugih dejavnostih (npr. v kulturnih, naravoslovnih, vseh), spremlja in spoznava potek roditeljskih sestankov, oddelčnih konferenc razrednih in mladinskih ur ipd. Praksa naj bo čim bolj inovativna, zato na teka predvsem na šolah, ki uveljavljajo sodobne oblike dela.

Prakso opravljajo študentje v skupinah po 4 do 6. Vsako skupino vodi učitelj mentor.

Program za prakso izdelajo učitelji specialne didaktike v sodelovanju s sodelujočimi učitelji mentorji na šolah. Pri načrtovanju in ovrednotenju prakse sodelujejo tudi visokošolski učitelji pedagoško-psiholoških predmetov, ki svojo študentom razne opazovalne in druge naloge ter dosežke seminarja ovrednotijo. Na šolah sodelujejo pri delu študenti tudi drugi učitelji in s svetovalnimi delavci.

Na praksi pišejo študentje dnevnik in na koncu napišejo o njej poročilo. Uspešnost opravljene prakse se vpisuje v indeks in je pogoj za opravljanje plombskega izpita.

Praksa se po obsegu in vsebini lahko nekoliko diferencira za tiste študente, ki so že dalj časa poučevali na šoli, ki so jo imeli že v prejšnjem šolanju (na stopnji ali na PA) ali pa so delali z mladino, npr. v gibanju Znanost mladosti.

4.2 Navodila za izvajanje predmetnika

Natančnejša navodila za izvajanje predmetnika izdela visokošolska organizacija sama. Oblike dela in navodila za izvajanje so natančno navedena v posameznih predmetnih programih. Program se izvaja s predavanji, seminarji, vajami. Pomembne oblike dela so: seminarjski nastopi slušateljev, seminarjsko delo, seminarjski referat in koreferat, diplomski referat in diplomsko delo. hovo število in izbira so naštet v točki 4.2.2.

Sestavni del študija je pedagoška praksa s hospitacijami, nastopi in razpravami. Za ponazarjanje pouka in spoznavanje domovine so obvezne seminare, po strokovnih načelih oblikovane in načrtovane ekskurzije ter obiski kulturnih ustanov in šol v različnih predelih domovine in zamejstva. V vsakiem letniku študija je potrebna ena enodnevna ekskurzija, v drugem, tretjem in četrtem letniku pa večdnevna ekskurzija po domovini.

4.2.1 Izpite po posameznih letnikih predvidevajo učni načrti predmetov.
4.2.2 Študenti morajo aktivno sodelovati pri vajah in seminarjih; vsi študenti se jim priznajo na koncu študijskega leta le ob oddaji pisnega referata, razen v letniku, ko kandidat bere svoje diplomsko delo. Študent, ki ne odda referata, ne odda pisnega referata, ne odda diplomo iz smeri HS/SHM Ap, predloži kandidat diplomsko nalogo iz književnosti in diplomski referat iz jezika in obrnjenjo. Pri smeri HS/SHM Bp predloži kandidat diplomsko nalogo iz književnosti ali iz jezika. V vsakem primeru ali Bp, kandidat diplomsko nalogo v seminarju zagovarja, in sicer do konca semestra.

Diplomski seminar poteka v 4. letniku za Ap in Bp, vendar se za Ap po v absolventsko leto.

4.3 Učni načrt iz predmetov

5. OBVEZNOSTI ŠTUDENTOV, USMERJANJE, ZAKLJUČEK

5.1 Pogoji za napredovanje iz letnika v letnik

Izpit iz predmeta v okviru študija HS/SHMj in knj.:

Pogoji za vpis v 2. letnik so izpit iz

- uvoda v slovansko jezikoslovje
- stare cerkvene slovanščine
- uvoda v študij HS/SH j.
- sociolingvistike
- lektorata HS/SH j.
- lektorata makedonskega j.
- književnosti HS/SH jez. izraza I
- lektorata slovenskega j. I

Pogoji za vpis v 3. letnik so izpit iz

- uporabne literarne teorije
- sodobnega HS/SH knjižnega jezika II
- makedonskega knjižnega jezika
- lektorata iz HS/SH jezika
- lektorata iz makedonskega jezika
- tipološkega pregleda slovenske književnosti
- lektorata slovenskega knjižnega jezika II
- književnosti HS/SH jezikovnega izraza II.

Pogoji za vpis v 4. letnik so izpit iz

- lektorata slovenskega jezika
- ustroja slovenskega jezika
- dialektologije in zgodovine HS/SH jezika
- makedonske književnosti.

Do diplome ali v okviru diplomskega izpita je treba opraviti še izpite iz:

- pregleda svetovne književnosti
- stilistike umetnostnega besedila in lingvostilistike HS/SH jezika
- književnosti HS/SH jezikovnega izraza
- estetike literarne recepcije
- teorije metodike pouka jezika in književnosti.

Opravljene morajo biti seminarske obveznosti za potrditev frekvence. Visokošolska organizacija prilagaja te pogoje svojim posebnostim.

5.2 Pogoji za ponavljanje posameznega letnika
 Student lahko ponavlja letnik ob pogojih, ki so določeni s Statutom Filozofske fakultete.

5.3 Svetovanje in usmerjanje med študijem
 Slušatelj dobi informacije o študiju ob vpisu, med študijem pa na svetu letnika, pri mentorju, predmetnih učiteljih, asistentih in pri predstojniku. Posebno pomembne so informacije o izbiri ožjega predmetnega področja in o možno-

stih in interesih glede prakse (ob upoštevanju poprejšnjega šolanja in izkušenj).

5.4 Pogoji za zaključek študija

Student konča študij, ko opravi vse obveznosti, predpisane v programu, in pred komisijo uspešno zagovarja diplomsko delo oziroma nalogo, ki jo je prej mentor pozitivno ocenil. Diplomsko nalogo pod B se razlikuje od diplomskega dela pod A po obsegu in tudi po času za izdelavo, ki naj bo krajši kot za delo pod A.

6. POGOJI ZA IZVAJANJE PROGRAMA

6.1 Za izvajanje minimalnega programa (Bp) potrebujemo vsaj pet habilitiranih visokošolskih učiteljev, dva asistenta in dva lektorja, in sicer dva učitelja za področja predmetov HS/SH jezik, dva učitelja za književnosti HS/SH jezikovnega izraza, enega učitelja makedonskega jezika in književnosti, lektorja HS/SH jezika in lektorja makedonskega jezika, po enega jezikovno in po enega literarno-zgodovinsko usmerjenega asistenta. Ob tem je predvideno, da

pri drugih predmetih sodelujejo učitelji in sodelavci iz drugih slavističnih predmetnih skupin.

6.2 Materialni pogoji

Študijska smer je povezana s spoznavanjem socialnega okolja, ki jezik govori in iz katerega raste književnost. Zato je treba zagotoviti denar za ekskurzije, ki so pomembne tako v vzgojnega kot v študijskega vidika.

Knjižnica je treba sproti dopoljevati z novostmi s področja jezikov in književnosti, zajetih v tej študijski smeri. Za lektorsko delo je potreben sodoben fonolaboratorij. Oddelek potrebuje fotokopirni stroj, ker brez besedil ni mogoče organizirati seminarskega dela, avdiovizualna sredstva, in v knjižnici fonotečno gradivo. Posodobiti je treba tudi predavalnice in poskrbeti, da bo delo v njih nemoteno potekalo.

6.3 Znanstvenoraziskovalne možnosti učiteljev in sodelavcev so odvisne od možnosti in potreb posodabljanja in znanstvene osvežitve pedagoškega dela. Ob tem je treba misliti na daljše študijske dopuste v določenih časovnih obdobjih.

Srbohrvaški jezik, MAG

srbohrvatičnih, makedonističnih oziroma južnoslavističnih delovnih mestih in za lektorate v tujini, za katera sicer zadošča izobrazba le na stopnji VII/1 (VIS), ker bo opravljal delo na višji kakovostni ravni.

2.8 Za redne slušatelje in tiste iz dela je predvideno trajanje študija dve leti; za slušatelje ob delu se more enako programirani študij podaljšati na štiri leta.

3. POGOJI ZA VKLJUČEVANJE

3.1 Ustrezni predhodni program je HS/SH in makedonski jezik s književnostmi na stopnji VII/1 (VIS), in sicer vse smeri; pri dvopredmetnih smereh je želena povezava s slovenističnim programom.

3.2 Preskus znanja za kandidate, ki niso končali pod 3.1 navedenega programa, obsega vse predmete iz področja srbohrvaškega in makedonskega jezika s književnostmi v obsegu tega programa.

3.3 Posebne nadarjenosti: razvit smisel za strokovno delo in znanstvenoraziskovalno metodologijo pri obravnavanju jezikoslovne problematike.

3.4 Kandidat mora obvladati aktivno dva jugoslovanska jezika in en evropski jezik, pomemben tudi v slavistični znanstveni literaturi.

4. PREDMETNIK IN UČNI NAČRTI

4.1. Preglednica predmetov

	1. letnik	2. letnik
Skupni predmeti za vsa študijska področja:		
Predstandardna evolucija HS/SH	30	—
Gramatikografija HS/SH	30	—
Leksikografija HS/SH	—	30
Uvod v problematiko in metodo znanstvenega dela in jezikoslovja	30	—
Študijsko področje 1:		
Paleografija (glagolska in cirilska)	30	—
Jezik hrv. protestantske književnosti	30	—
Jezik pokrajinskih književnosti	—	30
Študijsko področje 2:		
Metodologija terenskega dialektološkega raziskovanja	30	—
Študijsko področje 3:		
Kontrastiv HS/SH in slovenskega jezika	—	30
Teorija stilistike in analiza književno-umetniškega besedila	30	—

Za študijsko področje 2 je potrebno terensko raziskovalno delo.

4.2. Navodila za izvajanje predmetnika

Če je sočasno vpisanih vsaj 5 slušateljev na program, se skupni predmeti za vse smeri podajajo v obliki predavanj in seminarjev. Kadar je študentov manj, se pouk skupnih predmetov izvaja ob konzultacijah. Predmeti niso predstavljeni v celotnih kolegijih, marveč z obravnavanjem izbranih poglavij. Za študente ob delu je treba predavanja in seminarje organizirati dvakrat na leto v

obliki strnjenegega tečaja. Če bo zagotovljen potreben denar, bodo posamezne kolegije prevzeli predavatelji iz drugih univerzitetnih središč SFRJ; to je nujno tako zaradi znanstvenometodoloških postopkov in njihovih primerjav kot zaradi same snovi, ki je redni učitelj na tej fakulteti — teh je premalo — ne morejo povsem enakomerno obvladovati.

Konzultacije pri mentorju in somentorju so vselej individualne in so povezane s temo in metodo magistrske naloge. Mentor in somentor morata na začetku študija izdelati program konzultacij in z njim seznaniti slušatelja. Slušatelj posluša vsa predavanja, se redno in aktivno udeležuje seminarjev in redno prihaja h konzultacijam. Med študijem mora opraviti vse izpite skupnih predmetov in predmetov, predvidenih samo za študijsko področje, ki ga vpisuje.

4.3 Učni načrti predmetov ne morejo biti vnaprej določeni, saj se predmeti ne podajajo v količinsko celotni obliki, ampak v kakovostno poglobljenih izbranih poglavjih. Predavatelj, ta je po možnosti najustvarjalnejši strokovnjak na svojem področju, v skladu s svojim raziskovalnim delom in glede na prevladujočo posebno zanimanja slušateljev izdela program; tega ob začetku študija predstavi slušateljem skupaj s strokovno literaturo za dopolnilni individualni študij.

5. OBVEZOSTI ŠTUDENTOV

5.1 Kot pogoj za napredovanje iz prvega v drugi letnik mora slušatelj opraviti izpita iz dveh skupnih predmetov in iz vseh predmetov, ki so v učnem programu predvideni za področje njegovega študija v prvem letniku. Vsi drugi obvezni izpiti in obvezna praktična skušnja morajo biti opravljeni do zagovora magistrske naloge.

5.2 Redni slušatelji in študentje iz dela ne morejo ponavljati letnika; študentje ob delu lahko po enkrat ponavljajo vsak letnik (prim. tč. 2.8).

5.3 Po prvem letniku se študent po svoji želji ali po mentorjevem nasvetu preusmeri z enega študijskega področja na drugo, vendar le znotraj programa in če izpolnjuje pogoje, predpisane za vpis na to področje. V tem primeru mora obveznosti iz predmetov, predpisane za to področje v prvem letniku, opraviti v drugem letniku.

5.4 Pogoji za zaključek študija so uspešno opravljeni predpisani izpiti, absolvirane obvezne praktične skušnje in uspešen zagovor magistrske naloge, ki sta ji poprej mentor in somentor priznala, da je primerna za zagovor. Ta je javen in poteka po ustaljenem postopku pred tri- ali veččlansko komisijo; v njej sta mentor in somentor.

6. POGOJI ZA IZVAJANJE PROGRAMA

6.1 Program izvajajo le visokošolski učitelji z doktoratom (redni in izredni profesorji in docenti); pri tem je treba upoštevati pravilo, da lahko sodelujejo tudi visokošolski učitelji drugih jugoslovanskih univerz.

6.2 Minimalen pogoj za izvajanje programa: ustrezno opremljena seminar-ska soba, kjer ne moti dela hrup od zunaj, in delovni kabinet za vsakega predavatelja. Denar mora pritekati redno, tako da je mogoče povabiti tuje predavatelje, jih primerno honorirati ter jim poravnati potne stroške in stroške bivanja. Prav tako mora biti vedno na voljo potreben denar za znanstveno literaturo, za mehanografsko delo in za zvočne zapise. Stroške poti in bivanja slušateljev, ki prakticirajo v raziskovalnih institutih in na terenu zunaj kraja študija, poravnava organizator študija, če je tako delo načrtovano že na začetku.

Srbska in hrvaška književnost, MAG

3. POGOJI ZA VKLJUČEVANJE

3.1 Ustrezni predhodni program je srbohrvaški jezik in makedonski jezik s književnostmi na stopnji VII/1 (VIS), in sicer vse smeri; pri dvopredmetnih smereh je želena povezava s slovenističnim programom oziroma s programom primerjalne književnosti in literarne teorije.

3.2 Preskus znanja za kandidate, ki niso končali pod 3.1 navedenega programa, obsega vse predmete s področja srbohrvaškega in makedonskega jezika in književnosti v obsegu tega programa.

3.3 Delovne izkušnje pri študijskih področjih 1 do 3 niso potrebne, pri področju 4 pa je obvezna vsaj triletna poprejšnja praksa, ki zajema neposrednejše spoznavanje zadevnega jezikovnega območja in njegovega literarnega izraza.

3.4 Posebne nadarjenosti: razvit smisel za strokovno utemeljeno interpretacijo literarnih umetnin.

3.5 Kandidat mora obvladati dva južnoslovanska jezika aktivno in en evropski jezik, pomemben tudi v slavistični znanstveni literaturi.

4. PREDMETNIK IN UČNI NAČRTI

4.1. Preglednica predmetov

	1. letnik	2. letnik
Skupni predmeti za vsa študijska področja:		
Književnosti starejših dob	30	—
Književnosti novejših dob	30	30
Književnosti po 1918	—	30
Literarna teorija	60	—
Metodologija in tehnologija znanstvenega dela	30	—
Študijsko področje 1:		
Dobe in slogovne smeri v 19. in 20. stoletju	30	—
Interpretacije in vrednotenje	—	30
Študijsko področje 2:		
Slogovne smeri starejših dob	30	—
Tekstna kritika	—	30
Poetika renesančnih in baročnih vrst	30	—
Italijanska oz. latinska oz. grščina	30	30
Študijsko področje 3:		
Poetika vrst ljudskega slovstva	30	—
Teorija nastanka in razvoja ust. slovstva	—	30
Študijsko področje 4:		
Slovenska paleografija	30	—
Metodologija primerjal. preučevanja knjiž.	30	—
Srbohrvati. oziroma makedonist. literarnozgodovinske šole in smeri	—	30

Za študijsko področje 3 je potrebno enotedensko delo v folkloristično znanstvenem institutu enega od srbohrvatičnih oziroma makedonističnih središč in enotedensko folkloristično (etnološko) delo na istem terenu.

4.2. Navodila za izvajanje predmetnika

Če je sočasno vpisanih vsaj 7 slušateljev na program, se skupni predmeti za vse smeri podajajo v obliki predavanj in seminarjev. Kadar je študentov manj, se pridružijo slušatelji programu Slovenska književnost — MAG (VII/2).

Predmeti niso predstavljeni v celotnih kolegijih — tečajih, ampak z obravnavanjem izbranih poglavij. Za študente ob delu je treba predavanja in seminarje organizirati dvakrat na leto v obliki strnjenegega tečaja.

Če bo zagotovljen potreben denar, bodo posamezne kolegije prevzeli predavatelji iz drugih univerzitetnih središč v Jugoslaviji; to je nujno tako zaradi znanstvenometodoloških postopkov in njihovih primerjav kakor zaradi same snovi, ki je redni učitelj na tej fakulteti — teh je premalo — ne morejo povsem enakomerno obvladovati. Ob manj številnem vpisu se tudi pouk skupnih predmetov izvaja ob konzultacijah.

Konzultacije pri mentorju in somentorju so vselej individualne in so povezane s temo in metodo magistrske naloge. Mentor in somentor morata na začetku študija izdelati program konzultacij in z njim seznaniti slušatelja.

Slušatelj posluša vsa predavanja, se redno in aktivno udeležuje seminarjev in redno prihaja h konzultacijam. Med študijem mora opraviti izpite iz štirih od petih skupnih predmetov (enega mu po izbiri ali dogovoru ni treba opravljati, vsekakor pa se tudi pri tem udeležuje predavanj, seminarjev in konzultacij), vse izpite iz predmetov, predvidenih samo za študijsko področje, ki ga vpisuje.

4.3 Učni načrti predmetov ne morejo biti vnaprej določeni, saj se predmeti ne podajajo v količinsko celotni obliki, ampak v kakovostno poglobljenih izbranih poglavjih. Predavatelj, ta je po možnosti najustvarjalnejši strokovnjak na svojem področju, v skladu s svojim raziskovalnim delom in glede na prevladujočo posebno zanimanja slušateljev izdela program; tega ob začetku študija predstavi slušateljem skupaj s strokovno literaturo za dopolnilni individualni študij.

5. OBVEZOSTI ŠTUDENTOV

5.1 Kot pogoj za napredovanje iz prvega v drugi letnik mora slušatelj opraviti izpite iz dveh skupin predmetov in iz vseh predmetov, ki so v učnem programu predvideni za področje njegovega študija v prvem letniku.

Vsi drugi obvezni izpiti in obvezna praktična skušnja morajo biti opravljeni do zagovora magistrske naloge.

5.2 Redni slušatelji in študentje iz dela ne morejo ponavljati letnika; slušatelji ob delu lahko po enkrat ponavljajo vsak letnik (prim. tč. 2.8).

5.3 Po prvem letniku se študent po svoji želji ali po mentorjevem nasvetu preusmeri z enega študijskega področja na drugo, vendar le znotraj programa in če izpolnjuje pogoje, predpisane za vpis na to področje. V tem primeru mora obveznosti iz predmetov, predpisanih za to področje v prvem letniku, opraviti v drugem letniku.

5.4 Pogoji za zaključek študija so uspešno opravljeni predpisani izpiti, absolvirane obvezne praktične skušnje in uspešen zagovor magistrske naloge, ki sta ji poprej mentor in somentor priznala, da je primerna za zagovor. Ta je javen in poteka po ustaljenem postopku pred tri- ali veččlansko komisijo; v njej sta mentor in somentor.

6. POGOJI ZA IZVAJANJE PROGRAMA

6.1 Program izvajajo le visokošolski učitelji z doktoratom (redni in izredni profesorji in docenti); pri tem je treba upoštevati pravilo, da lahko sodelujejo tudi visokošolski učitelji iz drugih jugoslovanskih univerz.

6.2 Minimalen pogoj za izvajanje programa: ustrezno opremljena seminar-ska soba, kjer ne moti dela hrup od zunaj, in delovni kabinet za vsakega predavatelja. Denar mora pritekati redno, tako da je mogoče povabiti tuje predavatelje, jih primerno honorirati ter jim poravnati stroške bivanja. Prav tako mora biti redno na voljo potreben denar za znanstveno literaturo, za mehanografsko delo in za zvočne zapise. Stroške poti in bivanja slušateljev, ki prakticirajo v raziskovalnih institutih in na terenu zunaj kraja študija, poravnava organizator študija, če je tako delo načrtovano že na začetku.

Ruski jezik in književnost, vis

1.1 UVOD

Vzgojno-izobraževalni program Ruski jezik in književnost — VIS predstavlja študij ruskega jezika in književnosti za pridobitev visokošolske izobrazbe.

Na podlagi Priporočil za pripravo osnutkov vzgojno-izobraževalnih programov v visokem izobraževanju smo pripravili pričujoči osnutek. Program upošteva večletne izkušnje in analize učinkovitosti dela katedre za ruski jezik in književnost, izhaja pa tudi iz smotrov in nalog, ki jih predvidevajo Zakon o visokem šolstvu, Zakon o usmerjenem izobraževanju, Statut Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani in Statut Filozofske fakultete v Ljubljani. Obenem se navezuje na tradicijo rusistike na slovenski univerzi.

1.2 Sestavljenci:

izr. prof. dr. Aleksander Skaza — ruska književnost
doc. dr. Aleksandra Derganc — ruski jezik
lektor Jože Sever — lektorat sodobnega ruskega knjižnega jezika in specialna metodika pouka ruskega jezika
v. pred. Janez Zor — stara cerkvena slovanščina
doc. dr. Alenka Šivic Dular — uvod v slovansko jezikoslovje
Pri sestavljanju predloga vzgojno-izobraževalnega programa so bile upoštevane tudi pobude študentov.

1.3 Lik diplomanta

Profesor ruskega jezika in književnosti je pedagoški, znanstveni in kulturni delavec, ki se je z visokošolskim študijem jezika, književnosti in kulture usposobil za opravljanje naslednjih del in nalog:

- poučevanje rusčine na vseh stopnjah izobraževanja: predšolski, šolski in andragoški;
 - znanstveno raziskovanje na inštitutih za jezikoslovje in književnost;
 - delo v založbah, knjižnicah, dokumentacijskih centrih, v kulturnih uredništvih časopisov in drugih sredstev javnega obveščanja;
 - kulturno animiranje v raznih okoljih (zlasti ob povezavah s študijem sociologije kulture, slovenščine, primerjalne književnosti itd.); v kulturnih centrih in ustanovah, v družbenih organizacijah in društvih itd.;
 - delo v turističnih organizacijah (zlasti v povezavi s študijem geografije, zgodovine, zgodovine umetnosti, sociologije kulture, drugih tujih jezikov);
 - prevajanje (zlasti v povezavi s slovenščino) v organizacijah združenega dela, kulturnih ustanovah, založbah itd.
- Naslednja dela in naloge zahtevajo od diplomanta, da zna praktično uporabljati na fakulteti pridobljeno znanje in je motiviran za trajno samoizobraževanje. Pri delu z ljudmi sta mu potrebni komunikativnost in organizacijska sposobnost. Diplomant mora biti splošno razgledana osebnost, ki sledi razvoju stroke doma in v svetu. S svojim delom bo lahko ustvarjalno prispeval k širjenju vrednot socialističnega humanizma.

2. SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU

2.1 Šifra programa

2.2 PIS za družboslovje, PIS za pedagoško usmeritev;

2.3 Usmeritev: pedagoška, družboslovna

2.4 Ime in vrsta programa: Ruski jezik in književnost
Vrsta: VIS

2.5 Smeri:

S1 — pedagoška dvopredmetna (A ali B) — Ap, Bp
S2 — nepedagoška dvopredmetna (A ali B) — An, Bn

2.6 Povezanost z drugimi programi v usmeritvi

Ime predhodnega programa: Družboslovno-jezikovna dejavnost in Učitelj

Vrsta: SR

Stopnja zahtevnosti dela: V

Ime zahtevnejšega programa: Ruski jezik (MAG) in Ruska književnost (MAG)

Stopnja zahtevnosti dela: VII/2

Ime sorodnega programa: Slovanski jeziki in književnosti, romanski, germanski jeziki in književnosti, klasična filologija, primerjalno indoevropsko jezikoslovje, primerjalna književnost, filozofija, sociologija, zgodovina

Vrsta: VIS

Stopnja zahtevnosti: VII/1

2.7 Strokovni naslov, značilna dela in naloge, stopnja zahtevnosti dela

Strokovni naslov:

S1 — profesor ruskega jezika s književnostjo in...

S2 — diplomirani rusist in...

Stopnja zahtevnosti dela: VII/1

Značilna dela in naloge: profesor rusčine na vseh stopnjah, raziskovalec, bibliotekar, urednik, dokumentalist, strokovni sodelavec v založbah in uredništvih, kulturni delavec, turistični delavec, prevajalec.

2.8 Trajanje študija po programu: 4 leta

2.9 Drugi podatki in pripombe

V dvopredmetnem študijskem programu sta predmeta po zahtevnosti izenačena. Študij B je zagovoren tako, da so v njem zajete iste bistvene vsebine kot v študiju A.

Program se začne izvajati v letu 1985/86.

3. POGOJI ZA VKLJUČEVANJE

3.1 Vpišejo se lahko kandidati, ki so uspešno končali štiriletno srednjo šolo, če so se vsaj 140 ur učili rusčino.

3.2 Brez preskusa znanja se lahko vpišejo tudi kandidati, ki so pred uvedbo usmerjenega izobraževanja končali gimnazijo, pedagoško gimnazijo ali vzgojiteljsko šolo, če so se v srednji šoli učili rusčine vsaj 140 ur.

3.3 Kandidati, ki so sicer končali štiriletno srednjo šolo, pa se niso učili rusčine, se lahko vpišejo, če opravijo preskusni izpit iz ruskega jezika.

3.4 Kandidati, ki so končali manj kot štiriletno srednjo šolo, se lahko vpišejo, če poleg navedenega izpita opravijo dodatni splošni izpit. Ta izpit obsega pisni in ustni del. Pri pisni nalogi s splošno temo mora kandidat dokazati, da zna pravilno in logično izražati svoje misli in da je njegova splošna razgledanost primerna. Pri ustnem delu mora kandidat dokazati, da obvlada znanje, ki ga pridobijo učenci v ustreznem srednješolskem štiriletnem programu in je potrebno za vključitev v visokošolski program.

Po 1., 2. in 3. letniku po en teden delovne prakse

4.1.5 Strokovni predmeti ne presegajo dogovorjenega števila ur na Filozofski fakulteti: s skupnimi predmeti ne presegajo dovoljene obremenitve študentov.

4.2 Navodila za izvajanje predmetnika

Natančnejša navodila za izvajanje predmetnika izdela visokošolska organizacija v letnem delovnem načrtu. Oblika dela in navodila za izvajanje so natančno navedeni pri posameznih predmetnih programih. Program se izvaja s predavanji, seminarji in vajami. Pomembne oblike dela so: seminarski nastopi, seminarsko delo, seminarska naloga, diplomatska naloga in diplomatsko delo. Velik delež pri ponazarjanju pouka imajo smiselno načrtovane ekskurzije in obiski kulturnih in znanstvenih ustanov. Za ustrezno izvedbo so zaželeni ekskurzije na vzhodnoslovanska območja.

Pri pedagoški usmeritvi so sestavni del puka pedagoška praksa, hospitacije in nastopi z analizami.

4.2.1 Izpite po posameznih letnikih predvidevajo učni načrti predmetov v točki 4.3.

4.2.2 Udeležba pri vajah in seminarjih mora biti aktivna: zato je treba za priznanje vaj ali seminarja do konca ustreznega študijskega leta obvezno oddati krajši diskusijski referat (razen pri diplomatskem seminarju, ker je delo v njem vezano na pisne diplomske naloge in referate).

Za diplomu iz ruskega jezika in književnosti pri dvopredmetnem študiju mora slušatelj izdelati diplomsko delo oziroma nalogo in ga uspešno zagovarjati v seminarju; če za diplomsko delo oziroma nalogo izbere temo iz književnosti, mora pri ruskem jeziku izdelati seminarsko nalogo in nasprotno.

4.2.3 Študij ob delu

Zanj velja enak vzgojno-izobraževalni program in enake študijske obveznosti kot za redni študij; za vse predmete so predvidene individualne konzultacije.

4. PREDMETNIKI

4.1. Preglednice predmetov

4.1.1 Ruski jezik in književnost, pedagoška smer (S₁), predmet A

PREDMET	1.1.	2.1.	3.1.	4.1.	Skupaj
J ₁ Ruski knjižni jezik	90	90	60	60	300
J ₂ Zgodovina ruskega jezika	—	—	60	60	120
J ₃ Stilistika ruskega j. s prevajanjem	—	—	60	60	120
J ₄ Ustroj beloruskega in ukrajinskega j.	—	—	—	60	60
J ₅ Lektorat ruskega jezika	120	120	—	—	240
J ₆ Uvod v jezikoslovje	—	30	—	—	30
J ₇ Specialna metodika ruskega jezika	—	—	—	60	60
J ₈ Uvod v slovansko jezikoslovje	60	—	—	—	60
J ₉ Stara cerkvena slovanščina	—	60	60	—	120
J ₁₀ Ustroj slovenskega jezika	—	—	30	—	30
L ₁ Uvod v študij ruske literature	60	—	—	—	60
L ₂ Staroruska literatura	—	—	60	—	60
L ₃ Novejša ruska literatura	30	60	60	—	150
L ₄ Ruska literatura 20. stoletja in ruska sovjetska literatura	—	—	—	60	60
L ₅ Pregled beloruske in ukrajinske lit.	—	—	—	60	60
L ₁₀ Diplomski literarnozgodovinski seminar	—	—	—	30	30
Skupaj strokovni predmeti	360	360	390	450	1560
Skupaj skupni predmeti in pedagoško-psihološki predmeti	180	180	120	60	540

Pedagoška praksa: dva tedna v tretjem in dva tedna v četrtem letniku

4.1.1.1 Predmetnik skupnih pedagoško-psiholoških predmetov

Skupne sestavine programov pedagoške smeri

Velja skupni predmetnik pedagoško-psiholoških predmetov z navodili za pedagoško prakso (glej VIP Srbohrvaški in makedonski jezik s književnostmi).

4.1.2 Ruski jezik in književnost, pedagoška smer (S₁), predmet B

PREDMET	1.1.	2.1.	3.1.	4.1.	Skupaj
J ₁ Ruski knjižni jezik	90	90	30	30	240
J ₂ Zgodovina ruskega jezika	—	—	60	—	60
J ₃ Stilistika ruskega jezika s prevajanjem	—	—	60	—	60
J ₅ Lektorat ruskega jezika	120	120	—	—	240
J ₆ Uvod v jezikoslovje	—	30	—	—	30
J ₇ Specialna metodika ruskega jezika	—	—	—	60	60
J ₈ Uvod v slovansko jezikoslovje	60	—	—	—	60
J ₉ Stara cerkvena slovanščina	—	60	60	—	120
J ₁₀ Ustroj slovenskega jezika	—	—	30	—	30
L ₁ Uvod v študij ruske literature	60	—	—	—	60
L ₂ Staroruska literatura	—	—	60	—	60
L ₃ Novejša ruska literatura	30	60	60	—	150
L ₄ Ruska literatura 20. stoletja in ruska sovjetska literatura	—	—	—	60	60
L ₁₀ Diplomski literarnozgodovinski seminar	—	—	—	30	30
Skupaj strokovni predmeti	360	360	360	180	1260

Pedagoška praksa: dva tedna v tretjem in dva tedna v četrtem letniku

4.1.3 Ruski jezik in književnost, nepedagoška smer (S₂), predmet A

PREDMET	1.1.	2.1.	3.1.	4.1.	Skupaj
J ₁ Ruski knjižni jezik	90	90	30	30	240
J ₂ Zgodovina ruskega jezika	—	—	60	60	120
J ₃ Stilistika ruskega jezika s prevajanjem	—	—	60	60	120
J ₄ Ustroj beloruskega in ukrajinskega jez.	—	—	—	60	60
J ₅ Lektorat ruskega jezika	120	120	—	—	240
J ₆ Uvod v jezikoslovje	—	30	—	—	30
J ₈ Uvod v slovansko jezikoslovje	60	—	—	—	60
J ₉ Stara cerkvena slovanščina	—	60	60	—	120
J ₁₀ Ustroj slovenskega jezika	—	—	30	—	30
L ₁ Uvod v študij ruske literature	60	—	—	—	60
L ₂ Staroruska literatura	—	—	60	—	60
L ₃ Starejša ruska literatura	30	60	60	—	150
L ₄ Ruska literatura 20. stoletja in ruska sovjetska literatura	—	—	—	60	60
L ₅ Pregled razvoja ruske literarne vede	—	30	—	—	30
L ₆ Uvod v strukturalno in semiotično obravnavo besedne umetnosti	—	—	30	—	30
L ₇ Teorija in zgodovina ruskega verza	—	—	—	60	60
L ₈ Pregled beloruske in ukrajinske literature	—	—	—	60	60
L ₉ Pregled ruske kulturne zgodovine	—	30	—	—	30
L ₁₀ Diplomski literarnozgodovinski seminar	—	—	—	60	60
Skupaj strokovni predmeti	360	420	390	450	1620
Skupaj skupni predmeti	90	105	30	15	240
Skupaj					1860

Po 1., 2. in 3. letniku po en teden delovne prakse

4.1.4 Ruski jezik in književnost, nepedagoška smer (S₂), predmet B

PREDMET	1.1.	2.1.	3.1.	4.1.	Skupaj
J ₁ Ruski knjižni jezik	90	90	30	30	240
J ₂ Zgodovina ruskega jezika	—	—	60	—	60
J ₃ Stilistika ruskega jezika s prevajanjem	—	—	60	30	90
J ₅ Lektorat ruskega jezika	120	120	—	—	240
J ₆ Uvod v jezikoslovje	—	30	—	—	30
J ₈ Uvod v slovansko jezikoslovje	60	—	—	—	60
J ₉ Stara cerkvena slovanščina	—	60	30	—	90
J ₁₀ Ustroj slovenskega jezika	—	—	30	—	30
L ₁ Uvod v študij ruske literature	60	—	—	—	60
L ₂ Staroruska literatura	—	—	60	—	60
L ₃ Novejša ruska literatura	30	30	30	—	90
L ₄ Ruska literatura 20. stoletja in ruska sovjetska literatura	—	—	—	60	60
L ₅ Pregled razvoja ruske literarne vede	—	30	—	—	30
L ₆ Uvod v strukturalno in semiotično obravnavanje besedne umetnosti	—	—	30	—	30
L ₉ Pregled ruske kulturne zgodovine	—	30	—	—	30
L ₁₀ Diplomski literarnozgodovinski seminar	—	—	—	60	60
Skupaj strokovni predmeti	360	390	330	180	1260

4.2.4 Študij iz dela

Zanj velja enak vzgojno-izobraževalni program in enake obveznosti kot za redni študij.

4.2.5 Delovna oziroma pedagoška praksa se predvideva po en teden med prvimi in drugimi, tretjim, ter tretjim in četrtem letnikom. Ta naj vključijo študente v neposredni delovni proces v delovnih organizacijah, za katere rusistika vzgaja svoje diplomante oziroma zagotovi v skladu z njihovim znanjem in usposobljenostjo njihovo sodelovanje pri izvajanju določenih strokovnih del in nalog v okviru delovnega programa ustreznih visokošolskih institucij in inštitutov. Program se predvidi z letnim delovnim načrtom vsakokrat posebej.

5. OBVEZNOSTI ŠTUDENTOV

5.1 Pogoji za napredovanje iz letnika v letnik

5.1.1 Ruski jezik in književnost — S1 (pedagoška smer, A in B)

Pogoji za vpis v 2. letnik:

- izpit iz uvoda v slovansko jezikoslovje
- izpit iz lektorata ruskega jezika I
- izpit iz ruskega knjižnega jezika I
- izpit iz uvoda v študij ruske literature
- izpit iz novejša ruske literature I

Pogoji za vpis v 3. letnik:

- izpit iz uvoda v jezikoslovje
- izpit iz lektorata ruskega jezika II
- izpit iz ruskega knjižnega jezika II
- izpit iz stare cerkvene slovanščine I
- izpit iz novejša ruske literature II

Pogoji za vpis v 4. letnik:

- izpit iz ruskega knjižnega jezika III
- izpit iz zgodovine ruskega jezika I
- izpit iz stare cerkvene slovanščine II
- izpit iz ustroja slovenskega jezika
- izpit iz stilistike ruskega jezika s prevajanjem
- izpit iz staroruske literature I
- izpit iz novejša ruske literature III

Do diplome ali v okviru diplomskega izpita je treba opraviti:

- diplomsko delo ali diplomski referat (eno iz književnosti, drugo iz jezika po izbiri)
- izpit iz ruskega knjižnega jezika IV
- izpit iz zgodovine ruskega jezika II (samo za A)
- izpit iz stilistike ruskega jezika s prevajanjem II (samo A)
- izpit iz ruske literature 20. stoletja in ruske sovjetske literature

6 POGOJI ZA IZVAJANJE PROGRAMA

6.1. Kadrovske pogoje

Za izvedbo programa so potrebni: 4 visokošolski učitelji, 2 asistenta, 2 lektorja, en visokošolski učitelj oziroma sodelavec za metodiko pouka rusčine in učitelji mentorji za izvedbo pedagoške prakse.

6.2. Materialni pogoje

Za normalen potek predavateljske dejavnosti potrebujemo 4 opremljene kabinete (sobe za predavatelje in individualne konzultacije) in 2 predavalnice, opremljene s sodobnimi pripomočki za pouk (diaprojektor, magnetofon, gramofon, projekcijsko platno, priročno knjižnico).

Knjižnici je treba zagotoviti stalna sredstva za sprotno popolnjevanje zbirke zbirke fotokopij, za ureditev fonoteke in za ustrezno število izvodov knjig, ki so potrebne pri vajah.

Poleg tega je potreben fonolaboratorij z videonapravami za intenzivni študij ruskega jezika kot tujega jezika in za tečajev prevajanja. Potrebujemo 8 pisalnih strojev (4 latinski in 4 cirilski), grafoskop, kseroks, razmnoževalnik, računalniški pisalni stroj s spominom, 2 magnetofona, 2 kasetofona, 2 gramofona.

Ruski jezik, MAG

2.8 Za redne slušatelje in študente iz dela je predvideno trajanje študija 2 leti; za študente ob delu se more enako programiran študij podaljšati na 4 leta.

3 POGOJI ZA VKLJUČEVANJE

3.1 Ustrezni predhodni program je Ruski jezik in književnost (na stopnji VII/1 VIS), in sicer za obe študijski področji.

3.2 Preskus znanja za kandidate, ki niso končali pod 3.1 navedenega programa, obsega vse predmete s področja ruskega jezika in jezikoslovne teorije v obsegu tega programa.

3.3 Posebne nadarjenosti: razvit smisel za znanstveno raziskovanje jezikovnih pojavov, samostojen in kritičen odnos do stroke.

3.4 Kandidat za študij mora pred vpisom z izpitom dokazati vsaj pasivno znanje enega zahodnoslovenskega in dveh zahodnoevropskih jezikov (pri študijskem področju 2 je zaželen latinščina).

4 PREDMETNIKI IN UČNI NAČRTI

4.1 Preglednica predmetov

Skupni predmeti	1. letnik	2. letnik
Teorija jezika	30	—
Sodobni ruski knjižni jezik	30	30
Zgodovina ruskega jezika	30	—
Stilistika	—	30
Dialektologija	—	30
Metodologija znanstvenega dela	30	—
ŠTUDIJSKO PODROČJE 1	—	30
Sociolingvistika in psiholingvistika	—	30
Novejša ruske jezikoslovne teorije	30	—
Prevajanje	—	—
ŠTUDIJSKO PODROČJE 2	—	—
Zgodovinska slovnica ruskega jezika	30	30
Grški jezik	30	—
Interpretacija tekstov	30	—
Individualne konzultacije v zvezi z magistrsko nalogo pri mentorju (obe študijski področji)	30	30
Skupno število ur:		
Študijsko področje 1	210	210 = 420
Študijsko področje 2	270	180 = 450

4.2 Navodila za izvajanje predmetnika

Ce je sočasno vpisanih vsaj 5 slušateljev na program, se skupni predmeti podajajo v obliki predavanj in seminarjev. Obravnavajo se izbrana poglavja. Kadar prevladujejo študentje ob delu, se organizira predavanja in seminarje v obliki strnjene tečajeve dvakrat na leto. Moral bi biti zagotovljen denar za po-

vabilo čim več najboljših strokovnjakov z drugih univerz; to omogoča širjenje strokovnih razgledov. Kadar je vpis manjši, se izvaja pouk skupnih predmetov v obliki konzultacij.

Konzultacije pri mentorju in somentorju so individualne. Povezane so s temo magistrske naloge. Mentor in somentor morata na začetku študija izdati program konzultacij in z njim seznaniti študenta.

Študent mora poslušati vsa predavanja, se redno in aktivno udeleževati seminarjev in redno prihajati na konzultacije.

Med študijem mora opraviti izpite iz štirih skupnih predmetov (dveh mu po dogovoru ali izbiri ni treba opravljati, vendar se mora udeleževati predavanj, seminarjev ali konzultacij) in vse izpite iz predmetov, predvidenih samo a študijsko področje, ki ga vpisuje.

4.3 Učni načrti predmetov ne morejo biti vnaprej določeni, saj se predmeti ne podajajo kot celotni tečaji, ampak v poglobljenih izbranih poglavjih. Predavatelj v skladu s svojim raziskovalnim delom in glede na posebna zanimanja študentov izdela program, ki ga na začetku študija predstavi študentom s strokovno literaturo za dopolnilni individualni študij.

5 OBVEZNOSTI ŠTUDENTOV

5.1 Kot pogoj za napredovanje iz prvega v drugi letnik mora slušatelj opraviti izpite iz dveh skupnih predmetov in iz vseh predmetov, ki so v učnem programu predvideni za področje njegovega študija v prvem letniku.

Vsi drugi obvezni izpiti morajo biti opravljeni do zagovora magistrske naloge.

5.2 Redni slušatelji in študentje iz dela ne morejo ponavljati letnika; študentje ob delu lahko enkrat ponavljajo vsak letnik.

5.3 Po prvem letniku se študent lahko preusmeri po svoji želji ali po mentorjevem nasvetu z enega študijskega področja v drugo, vendar le znotraj programa in če izpolnjuje pogoje, predpisane za vpis na to področje. V tem primeru mora obveznosti iz predmetov, predpisanih za to področje v prvem letu študija opraviti v drugem letu.

5.4 Pogoji za zaključek študija so uspešno opravljeni predpisani izpiti in uspešen zagovor magistrske naloge, ki sta ji poprej mentor in somentor priznala, da je zrela za obrambo. Zagovor magistrske naloge je javen in poteka po ustaljenem postopku pred vsaj tričlansko komisijo; v njej morata biti mentor in somentor.

6 POGOJI ZA IZVAJANJE PROGRAMA

6.1 Program lahko izvajajo le univerzitetni učitelji z doktoratom (redni in izredni profesorji in docenti). Izjemoma lahko pri predmetih, za katere ni ustreznega habilitiranega strokovnjaka (vendar ne več kot pri dveh), kot somentorji sodelujejo priznani strokovnjaki brez ustreznih akademskih naslovov.

6.2 Minimalen pogoj za izvajanje programa je primerno opremljena seminarska soba in delovni kabinet za vsakega predavatelja. Zagotovljen mora biti denar za primerno honoriranje predavateljev in za nakup najpotrebnejših knjig oziroma za razmnožitev kopij obravnavanih besedil in najpomembnejših strokovnih člankov. Zaželeno so tudi materialna sredstva za povabilo čim več tujih strokovnjakov.

Ruska književnost, MAG

3.2 Preskus znanja za kandidate, ki niso končali pod 3.1. navedenega programa, obsega vse predmete s področja ruske literature in literarne teorije v obsegu tega programa.

3.3 Delovne izkušnje pri vseh treh smereh niso potrebne.

3.4 Posebne nadarjenosti: razvit smisel za obravnavanje literarno estetskih in teoretskih vprašanj.

3.5 Kandidat za študij mora pred vpisom z izpitom dokazati vsaj pasivno znanje enega zahodnoslovenskega jezika in dveh zahodnoevropskih jezikov (angleščina, francoščina, nemščina).

4 PREDMETNIKI IN UČNI NAČRTI

4.1 Preglednica predmetov

Skupni predmeti	1. letnik	2. letnik
Skupni predmeti za študijski področji 1 in 2:		
Starejša ruska literatura	30	—
Novejša ruska literatura	30	30
Sodobna ruska literatura	—	30
Izbrana poglavja iz literarne teorije	60	—
ŠTUDIJSKO PODROČJE 1:		
Analiza umetniškega teksta	30	—
Dinamika žanrskih sistemov in struktur v 19. in 20. stoletju	—	30
ŠTUDIJSKO PODROČJE 2:		
Poetika starejša ruske literature	30	—
Tekstina kritika	—	30
Grški jezik	60	30
Starocerkvenoslovanščina	30	30
Individualne konzultacije v zvezi s magistrske naloge (na vseh študijskih področjih) pri mentorju	30	30
pro somentorju	30	30
Skupno število ur na študijskem področju 1 na študijskem področju 2	180	150 = 230
	270	210 = 480
ŠTUDIJSKO PODROČJE 3:		
Metodologija	30	—
Stilistika	30	—
Poetika	30	—
Struktura umetniškega teksta	30	30
Verzologija	30	—
Genologija	—	30
Semiotika	—	30
Literarna sociologija in psihologija	—	30
Zgodovina ruske (in sovjetske) literarne vede/znanosti	30	—
Skupno število ur na študijskem področju 3	240	180 = 420

4.2 Navodila za izvajanje predmetnika

Ce je sočasno vpisanih vsaj 5 slušateljev na program, se skupni predmeti podajajo v obliki predavanj in seminarjev. Predmeti niso predstavljeni v celotnih tečajih, marveč z obravnavanjem izbranih poglavij. Kadar prevladujejo študentje ob delu, je treba predavanja in seminarje organizirati dvakrat na leto v obliki strnjene tečaja. Če dopušča denar, in tako bi moralo biti, se za pre-

davatelje povabi čim več najboljših strokovnjakov z drugih univerz SFRJ in tudi iz tujine; to omogoča slušateljem širino strokovnih razgledov in možnost kritične primerjave različnih metodoloških postopkov. Kadar je vpis manjši, se tudi pouk skupnih predmetov izvaja v obliki konzultacij.

Ce ni vpisanih vsaj 5 kandidatov na posamezno študijsko področje, se tudi predmeti, predvideni samo za to smer, izvajajo v obliki konzultacij. Konzultacije pri mentorju in somentorju so vedno individualne. Povezane so s temo in metodo magistrske naloge. Mentor in somentor morata na začetku študija izdati program konzultacij in z njim seznaniti študenta.

Študent mora poslušati vsa predavanja, se redno in aktivno udeleževati seminarjev in redno prihajati k dogovorjenim konzultacijam. Med študijem mora opraviti izpite iz treh od štirih skupnih predmetov (enega mu po izbiri ali dogovoru ni treba opravljati, čeprav ne sme izpustiti predavanj, seminarjev ali konzultacij iz tega predmeta) in vse izpite iz predmetov, predvidenih samo za študijsko področje, ki ga vpisuje.

4.3 Učni načrti predmetov ne morejo biti vnaprej določeni, saj se predmeti ne podajajo v količinsko celotni obliki, marveč v kakovostno poglobljenih izbranih poglavjih. Predavatelj, ki je predvidoma najboljši strokovnjak na svojem področju, v skladu s svojim raziskovalnim delom in glede na prevladujoča posebna zanimanja študentov izdela program, ki ga na začetku študija predstavi študentom s strokovno literaturo za dopolnilni individualni študij.

5 OBVEZNOSTI ŠTUDENTOV

5.1 Kot pogoj za napredovanje iz prvega v drugi letnik mora slušatelj opraviti izpite iz skupnih predmetov in predmetov, ki so v učnem programu predvideni za področje njegovega študija v prvem letniku. Vsi drugi obvezni izpiti morajo biti opravljeni do zagovora magistrske naloge.

5.2 Redni slušatelji in študentje iz dela ne morejo ponavljati letnika; študentje ob delu pa lahko po enkrat ponavljajo letnik (prim. točko 2. 7).

5.3 Po prvem letniku se študent lahko po svoji želji ali po mentorjevem nasvetu preusmeri z enega študijskega področja na drugo, vendar le znotraj programa, in če izpolnjuje pogoje, predpisane za vpis na to področje. V tem primeru mora obveznosti iz predmetov, predpisanih za to področje, v prvem letu študija, opraviti v drugem letu.

5.4 Pogoj za zaključek študija so uspešno opravljeni predpisani izpiti, absolutne obvezne praktične skušnje in uspešen zagovor magistrske naloge, ko sta poprej mentor in somentor priznala, da je zrela za obrambo. Zagovor magistrske naloge je javen in poteka po ustaljenem postopku pred vsaj tričlansko komisijo; v njej morata biti mentor in somentor.

6 POGOJI ZA IZVAJANJE PROGRAMA

6.1 Program lahko izvajajo le univerzitetni učitelji z doktoratom (redni in izredni profesorji in docenti). Izjemoma lahko pri predmetih, za katere ni ustreznega habilitiranega strokovnjaka (vendar ne več kakor pri dveh), in kot somentorji sodelujejo priznani strokovnjaki brez ustreznih akademskih naslovov.

6.2 Minimalen pogoj za izvajanje programa je primerno opremljena seminarska soba, kjer ne moti dela hrup od zunaj in delovni kabinet za vsakega predavatelja. Zagotovljen mora biti tudi denar za primerno honoriranje predavateljev in za nakup ustreznega števila najpotrebnejših strokovnih knjig oziroma za razmnožitev kopij obravnavanih besedil in najpomembnejših strokovnih člankov. Zaželeno so tudi materialna sredstva za povabilo čim več tujih strokovnjakov (za potne stroške in stroške bivanja).

- izpit iz specialne metodike pouka ruskega jezika
- izpit iz pregleda beloruske in ukrajinske književnosti (samo za A)
- izpit iz ustroja beloruskega in ukrajinskega jezika (samo za A)
- 5.1.2 Ruski jezik in književnost — S2 (nepedagoška smer), A in B

Pogoji za vpis v 2. letnik:

- enako kot pri 5.1.1
- izpit iz pregleda ruske kulturne zgodovine

Pogoji za vpis v 3. letnik:

- enako kot pri 5.1.1
- izpit iz pregleda razvoja ruske literarne vede

Pogoji za vpis v 4. letnik:

- enako kot pri 5.1.1
- izpit iz uvoda v strukturalno in semiotično obravnavanje besedne umetnosti

Do diplome ali v okviru diplomskega izpita je treba opraviti:

- diplomsko delo ali diplomsko nalogo
- izpit iz ruskega knjižnega jezika IV

UVOD

1.1 Namen predloga programa za magistrski študij ruskega jezika je določiti temeljno znanje, ki ga mora pridobiti vsak diplomant tega študija, začrtati okvir, v katerih se oblikuje znanstvenoraziskovalno delo študenta na tej stopnji ob strokovnih napotkih in spodbudah mentorja in enega ali več somentorjev, in dati navodila za potek tega študija.

1.2 Sestavine programa so podane po vzorcu Preglednice 1 Priporočil za pripravo osnutkov vzgojno-izobraževalnih programov v visokem izobraževanju (Ljubljana, marec 1983).

1.3 Lik diplomanta

Magister ruskega jezikoslovja je tisti diplomirani rusist ali profesor ruskega jezika in književnosti, ki si je s specializiranim ter teoretično in metodološko poglobljenim študijem ruskega jezika pridobil tehniko znanstvenoraziskovalnega dela na področju jezikoslovnih ved; ki ima pregled nad dosedanjim razvojem ruskega jezikoslovja in jezikoslovnih teorij, zna samostojno uporabljati strokovna pomagala in je razvil sposobnost kritične presoje strokovnih del svoje stroke; te sposobnosti, znanja in veščine je tudi dokazal s preskusnim znanstvenim delom (magistrsko nalogo).

Uspesoben je za vključitev v programirano in kolektivno raziskovalno ali mentorju usmerjeno pedagoško-znanstveno delo. Z nadaljnjim sistematičnim poglobljanjem v stroko in z nepretrganim strokovnim delom se more razviti v samostojnega raziskovalca, vendar mora zrelost za to najprej dokazati z uspešno obranjenim doktorsko disertacijo.

2. SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU

- 2.1 Šifra programa
- 2.2 Posebna izobraževalna skupnost za družboslovje
- 2.3 Družboslovna usmeritev
- 2.4 Ruski jezik — MAG

2.5 Študijski področji:

- 1. Ruski sodobni jezik
- 2. Zgodovina ruskega jezika

2.6 Študij ruskega jezika na stopnji VII/2 (MAG) se povezuje vsebinsko in metodološko s študijem drugih jezikov, zlasti slovanskih, in s študijem jezikoslovne teorije ter primerjalnega slovanskega jezikoslovja na isti stopnji. Dopolnilo mu je študij ruske književnosti, drugih slovanskih in neslovanskih književnosti ter linearne teorije na isti stopnji. Interdisciplinarno pa se ob dopoljenih programih lahko povezuje z vrsto študijev v družboslovni in kulturni smeri na isti stopnji (zgodovina, sociologija, filozofija itd.).

2.7 Strokovni naslov diplomiranc je »magister ruskega jezikoslovja«. Uspesoben je za delovne naloge visokošolskega asistenta, višješolskega predavatelja, z daljšo delovno prakso in z delovnimi uspehi tudi za višjega predavatelja; za asistenta ali strokovnega sodelavca v znanstvenoraziskovalni delovni organizaciji; za zahtevnejše redakcijske delovne naloge, za strokovno svetovalno službo v šolstvu. Priporočljiva pa je tudi zaposlitev na delovnih mestih; za katera sicer zadošča izobrazba na stopnji VII/1 (VIS), kjer bo opravljal delo na kakovostnejši ravni.

UVOD

1.1 Namen predloga programa za magistrski študij ruske literature je določiti temeljno znanje, ki si ga mora pridobiti vsak diplomant tega študija, začrtati okvir, v katerih se oblikuje znanstvenoraziskovalni profil študenta na tej stopnji ob strokovnih napotkih in spodbudah mentorja in somentorjev, in dati navodila za potek študija.

1.2 Sestavine programa so podane po vzorcu Preglednice 1 Priporočil za pripravo osnutkov vzgojno-izobraževalnih programov v visokem izobraževanju (Ljubljana, marec 1983).

1.3 Lik diplomanta

Magister ruske literature je tisti diplomirani rusist ali profesor ruskega jezika in literature, ki si je s specializiranim in teoretično in metodološko poglobljenim študijem ruske literature pridobil metodologijo znanstvenoraziskovalnega dela na področju literarnih znanosti; ima zanesljiv pregled nad dosedanjim razvojem ruske literature zgodovine in literarne teorije doma in v svetu, zna s primerno uporabljati strokovna pomagala ter je sposoben kritično presojati literarne umetnine in strokovna dela; te sposobnosti, znanja in veščine je tudi dokazal z magistrsko nalogo. Uspesoben je za vključitev v po mentorju vodeno delo usmerjeno znanstveno ali znanstveno-pedagoško delo. Z nadaljnjim sistematičnim poglobljanjem v stroko in z nepretrganim strokovnim delom se more razviti v samostojnega raziskovalca, vendar mora zrelost za to dokazati z uspešno ohranjenim doktorsko disertacijo.

2. SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU

- 2.1 Šifra programa
- 2.2 Posebna izobraževalna skupnost za družboslovje
- 2.3 Družboslovna usmeritev
- 2.4 Ruska literatura — MAG

2.5 Študijska področja:

- 1. Zgodovina novejša ruske literature
- 2. Zgodovina starejša ruske literature
- 3. Literarna teorija (povezana z rusko literarno-teoretsko tradicijo)
- 4. Študij ruske literature in literarne teorije na stopnji VII/2 (MAG) se povezuje vsebinsko in metodološko s študijem drugih književnosti in študijem primerjalne književnosti in literarne teorije na isti stopnji, interdisciplinarno pa se ob dopoljenih ali kombiniranih programih lahko povezuje z vrsto študijev v družboslovni in kulturni smeri na isti stopnji.
- 5. 7 Strokovni naslov diplomiranc je »magister ruske literature«. Uspesoben je za delovne naloge visokošolskega asistenta, višješolskega predavatelja, z daljšo delovno prakso in z delovnimi uspehi tudi za višjega predavatelja; za asistenta ali strokovnega sodelavca v znanstvenoraziskovalni delovni organizaciji; za zahtevnejše redakcijske delovne naloge; za strokovno svetovalno službo v stalnem izobraževanju srednješolskih učiteljev.
- 6. 8 Za redne slušatelje in študente iz dela je predvideno trajanje študija 2 leti; za študente ob delu se enako programirani študij podaljša na 4 leta.

3 POGOJI ZA VKLJUČEVANJE

3.1 Ustrezni predhodni program je ruski jezik in literatura na stopnji VII/1 (VIS), in sicer obe smeri; zaželeno je povezava s filološkimi programi in s programom primerjalna književnost in literarna teorija.

Angleški jezik in književnost, vis

1 UVOD

Predlog vsebuje program študija angleškega jezika in književnosti za pridobitev visokošolske in višješolske izobrazbe.

I. Angleški jezik

II. Angleška in ameriška književnost

Predlog vzgojno-izobraževalnih programov, ki ga dajemo v razpravo znanstvenim, kulturnim, vzgojno-izobraževalnim organizacijam, strokovnim društvom, družbeno-političnim telesom in posameznikom, temelji na izkušnjah in analizah učinkovitosti dela Oddelka za germanske jezike in književnosti Filozofske fakultete, Katedre za germanske jezike in književnosti Pedagoške akademije v Mariboru in Oddelka za tuje jezike in književnosti Pedagoške akademije v Ljubljani. Izhaja iz smotrov in nalog, kot so izoblikovane v Zakonu o visokem šolstvu, Zakonu o usmerjenem izobraževanju, Zakonu o osnovni šoli, Statutu Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani, Statutu Filozofske fakultete v Ljubljani, Statutu Univerze v Mariboru, Statutu Pedagoške akademije v Mariboru, Statutu VTO predmetni pouk na Pedagoški akademiji v Mariboru in Statutu Pedagoške akademije v Ljubljani in iz narodnega pomena stroke. Kot doslej je tudi pričujoči Predlog nastal ob nenehnem dopolnjevanju z znanstveno-raziskovalnimi dosežki stroke in njenih pomožnih ved; pri tem primerjalno upošteva vzgojno-izobraževalne programe sorodnih ustanov v SFRJ in v tujini. Predlog upošteva Smernice in Priporočila za pripravo vzgojno-izobraževalnih programov v visokem izobraževanju.

Predlog so oblikovali učitelji in sodelavci Oddelka za germanske jezike in književnosti Filozofske fakultete v Ljubljani, Katedre za germanske jezike in književnosti Pedagoške akademije v Mariboru in Oddelka za tuje jezike Pedagoške akademije v Ljubljani.

Pri tem so bili upoštevani predlogi študentov in uporabnikov, sklepi posameznih samoupravnih organov navedenih vzgojno-izobraževalnih in znanstvenoraziskovalnih ustanov ter usklajevalnih sestankov delovnih skupin strokovnih svetov Posebne izobraževalne skupnosti za družboslovno in Posebne izobraževalne skupnosti za pedagoško usmeritev.

1.1 Namen predloga, sestavljalci

Zakon o usmerjenem izobraževanju (Uradni list SRS, št. 11/80) uvaža nove družbene odnose tudi v pedagoško šolstvo. Njegov namen je bil omogočiti prosvetnim delavcem, delovnim ljudem in občanom pravico in dolžnost, da načrtujejo, organizirajo in razvijajo usmerjeno izobraževanje kot eno bistvenih sestavin družbenega življenja.

Uresničevanje vsebine Zakona o usmerjenem izobraževanju je narekovalo tudi pripravo novih vzgojno-izobraževalnih programov (v nadaljevanju VIP). Še istega leta je Strokovni svet za vzgojo in izobraževanje pripravil smernice za oblikovanje VIP v usmerjenem izobraževanju. Z novimi VIP-i naj bi zboljšali kakovost vzgoje in izobraževanja, hkrati pa odpravili razdrobljenost in nepovezanost srednjega in visokega šolstva ter ga bolj smotno organizirali. V letu 1982 so bile sprejete prve programske zasnove, ki bi naj uveljavile enotna načela pri usposabljanju pedagoških delavcev za vse stopnje izobraževanja. Izobraževanje učiteljev osnovne šole in usmerjenega izobraževanja naj se za isto stroko zagotavlja v enem programu, vendar z izbirnimi smernimi oziroma predmeti. Maja 1983 so delovne skupine visokošolskih organizacij pripravile osnutke programskih jeder kot bistvenega elementa pri oblikovanju VIP-ov. Programska jedra s področja družboslovnih, naravoslovnih ter pedagoško-psiholoških predmetov so podlaga, na kateri so zasnovani VIP za pedagoško in družboslovno usmeritev.

S tem predlogom so usklajeni vzgojno-izobraževalni programi navedenih organizacij z našim vzgojno-izobraževalnim sistemom.

Sestavljalci predloga so vsi delavci Oddelka za germanske jezike in književnosti Filozofske fakultete v Ljubljani, Katedre za germanske jezike in književnosti Pedagoške akademije v Mariboru in Oddelka za tuje jezike in književnosti Pedagoške akademije v Ljubljani.

Delo so usklajevali: prof. dr. Mirko Jurak, prof. dr. Mirko Križman in višja predavateljica Marjana Kordaš.

1.2 Lik diplomanta

Diplomant angleškega jezika in književnosti je strokovno usposobljen za učitelja tega predmeta v osnovnem in srednjem izobraževanju in za druge poklice, ki zahtevajo visoko izobrazbo te stroke (prevajalci, korespondenti itd.). Slušatelji lahko študirajo anglistiko kot pedagoško ali nepedagoško smer. Pri pedagoški smeri visokošolskega študija diplomanti pridobijo z diplomom naslov profesor angleškega jezika in književnosti, pri nepedagoški smeri pa naslov diplomirani anglist.

Študenti nepedagoške smeri si lahko pridobijo višješolsko diplomno z naslovom anglist že po dvehletnem študiju in po opravljenih končnih izpitih. Ta diploma jih kvalificira za dela, pri katerih se zahteva ustrezno znanje angleškega jezika (npr. napovedovalci, referenti, delavci v turizmu itd.).

Kot kulturni in pedagoški delavec in samoupravljalec je diplomant usposobljen za delovanje v širšem družbenem okolju, za samostojno spremljanje stroke in ustvarjalno uporabo znanja. Angleški jezik mora teoretično in praktično dobro obvladati, spoznati mora tudi njegov fonološki in slovnični sistem, tako da ga bo znal podajati svojim učencem na osnovni šoli in v raznih VIP-ih srednjega izobraževanja na njim dostopen način. Pri tem je posebno pomembno poznavanje področij interference materinega jezika. Prav tako mora poznati književnost in kulturo angleško govorečih območij. Pri pedagoški smeri si mora študent pridobiti ustrezno znanje iz pedagoško-andrskoškega, psihološkega in metodnega področja za uspešno vodenje vzgojno-izobraževalnega procesa na vseh stopnjah. Pri skupnih predmetih spozna študent zakonitosti tega procesa, njegovo marksistično zasnovanost ter potrebe po posodabljanju.

2 SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU

2.1 Šifra programa

2.2 Posebna izobraževalna skupnost za pedagoško in Posebna izobraževalna skupnost za družboslovno usmeritev

2.3 Pedagoška in družboslovna smer

2.4 Ime in vrsta programa:

Angleški jezik in književnost, VIS/VŠ

2.5 Smeri:

S1 pedagoška, dvopredmetna smer VIS

S2 nepedagoška, dvopredmetna smer VIS

S3 nepedagoška, dvopredmetna smer VŠ

2.6 Povezanost z drugimi programi v usmeritvi:

Ime predhodnega programa: Družboslovno jezikovna dejavnost in Učitelj
Vrsta: SR
Stopnja: V

Zahtevnejši programi:
Angleški jezik — VIP MAG, VII/2
Angleška književnost — VIP MAG, VII/2
Prevajanje — VIP IZS, VII/2
Sorodni program: drugi jezikovni programi

2.7 Strokovni naslovi:

Smer	Strokovni naslov	Dela in naloge	Stopnja zahtevnosti dela
S1	profesor angleškega jezika in književnosti	profesor	VII 1
S2	diplomirani anglist	prevajalec, korespondent	VII 1
S3	anglist	napovedovalec, referent, delavec v turizmu	VI 1

2.8 Trajanje študija

Trajanje študija po programu: 4 leta

Trajanje študija po smereh:
S1 pedagoška smer, 4 leta
S2 nepedagoška smer, 4 leta
S3 nepedagoška smer, 2 leti

magistrski program, 2 leti
specializacija (po VIS), 1 leto in pol
Obe predmetni skupini, ki ju študent vpisuje, sta enakovredni.

3 POGOJI ZA VKLJUČITEV V IZOBRAŽEVANJE

3.1 V program se lahko vpišejo kandidati, ki so uspešno končali štiriletno srednjo šolo, če so se vsaj 280 ur učili angleški jezik.

3.2 Kandidati, ki so sicer končali štiriletno srednjo šolo, vendar ne ustreznega programa ali smeri, morajo opraviti diferencialni sprejemni izpit. Iz predmetov, ki so jih kandidati pridobili v ustreznem obsegu v štiriletnih programih, ne opravljajo preskusa znanja. Pri diferencialnem sprejemnem izpitu mora kandidat pokazati smisel za študij književnosti na podlagi pogovora o slovenskih klasičnih pisateljih in delih iz angleške književnosti. Kandidat pokaže znanje jezika, ki si ga je pridobil v štiriletni srednji šoli, s pisnim in ustnim izpitom. Pisni izpit obsega krajši narek v angleškem jeziku in prevod iz slovenske v angleščino. Ustni izpit obsega branje in razlago krajšega angleškega besedila.

3.3 Brez preskusa znanja se lahko vpišejo kandidati, ki so pred uvedbo usmerjenega izobraževanja končali gimnazijo, pedagoško gimnazijo ali vzgojiteljsko šolo, če so se učili angleščine vsaj 280 ur.

3.4 Kandidati, ki so končali manj kot štiriletno srednjo šolo, se lahko vpišejo, če poleg navedenega diferencialnega izpita opravijo dodatni splošni izpit. Ta izpit obsega pisni in ustni del. Pri pisni nalogi s splošno temo mora kandidat dokazati, da zna pravilno in logično izražati svoje misli in da je njegova splošna razgledanost primerna. Pri ustnem delu mora kandidat dokazati, da obvlada znanje, ki ga pridobijo učenci v ustreznem srednješolskem štiriletnem programu in je potrebno za vključitev v visokošolski program.

PREDMETNIK I

VIS PROGRAM: ANGLEŠKI JEZIK IN KNJIŽEVNOST, PEDAGOŠKA SMER

PREDMET	1.	2.	3.	4.
Angleški jezik (P, V)	180	150	150	150
Fonetika knjižne angleščine (P, V)	60	30	—	—
Teorija jezika (P) — (obvezni izbirni predmet)	—	—	—	30
Uvod v germansko primerjalno jezikoslovje (P) — (obvezni izbirni predmet)	—	30	—	—
Uvod v zgodovino angleščine (P)	—	30	—	—
Angleška historična slovnica (P, S)	—	—	60	75
Pregled angleške književnosti (P, S)	120	120	—	—
Moderna angleška književnost (vključno s književnostjo angleško govorečih narodov) — (P, S)	—	—	120	120
Ameriška književnost (P, S)	—	—	30	30
Angleška in ameriška literarna teorija (P)	—	—	—	30
Metodika pouka angleščine	—	—	60	45

Pedagoško-andrskoška delovna praksa: v 3. letniku en teden in v 4. letniku dva tedna.

PREDMETNIK II

VIS PROGRAM: ANGLEŠKI JEZIK IN KNJIŽEVNOST, NEPEDAGOŠKA SMER

Pri nepedagoški usmeritvi ima študent v 1. in 2. letniku iste strokovne predmete kot študent, ki vpisuje pedagoško usmeritev (in tudi skupne pedagoško-psihološke predmete), v 3. in 4. letniku pa ima namesto pedagoško-psiholoških predmetov, metodike pouka angleščine in praktikuma interesnih dejavnosti po 15 ur predavanj in po 75 ur seminarja iz prevajanja. Tako se študent VIS programa lahko šele po drugem letniku odloči za ustrezno usmeritev.

PREDMETNIK III

VŠ PROGRAM: ANGLEŠKI JEZIK IN KNJIŽEVNOST, NEPEDAGOŠKA SMER

Pri nepedagoški VŠ usmeritvi ima študent v 1. in 2. letniku iste strokovne predmete kot študent, ki vpisuje pedagoško usmeritev, le namesto pedagoško-psiholoških predmetov ima v vsakem letniku po 15 ur predavanj in po 75 ur seminarja iz prevajanja.

NAVODILA ZA IZVAJANJE PREDMETNIKA

Predmetnik je sestavljen tako, da ne preseže števila skupno dovoljenih ur za študij tega predmeta. Izvedbeni predmetnik bo vsaka visokošolska organizacija določila v svojem letnem delovnem načrtu.

Program Pedagoške akademije Maribor je enak dvopredmetnemu programu pedagoške smeri Filozofske fakultete v Ljubljani. Manjše razlike so v skladu s smernicami in so natančneje določene v izvedbenem predmetniku.

Glede na dopustne razlike v predmetniku za stroko, skupne in pedagoško-psihološke predmete in glede na razmerja v dvopredmetni skupini uveljavlja Pedagoška akademija Maribor različnosti, ki iz tega izhajajo.

UČNI NAČRTI

5 OBVEZNOSTI ŠTUDENTOV, USMERJANJE, ZAKLJUČEK ŠTUDIJA

5.1 Pogoji za napredovanje iz letnika v letnik, za ponavljanje letnika in zaključek študija so navedeni v časovnem zaporedju študija. Usmerjanje in svetovanje poteka nepretrgano vsa štiri študijska leta.

1. letnik

— Vsak slušatelj mora opraviti pri lektorskih vajah po dva testa na semester.

— Ob koncu prvega semestra je obvezen kolokvij iz angleške morfologije in iz angleškega glagola. Študent, ki ne opravi obeh testov iz lektorskih vaj pozitivno, mora opravljati ob koncu drugega semestra tudi kolokvij iz teh vaj. Opravljeni kolokvij po prvem semestru je pogoj za opravljanje letnega izpita iz angleškega jezika (moderni angleški jezik I).

— Ob koncu prvega letnika opravljajo slušatelji letni pisni izpit iz morfologije, angleškega glagola in ustni izpit iz lektorskih vaj. Študent, ki ne opravi pozitivno testov iz lektorskih vaj, mora opravljati ob koncu leta tudi pisni izpit iz teh vaj.

— Izpita iz snovi modernega angleškega jezika I in iz pregleda angleške književnosti I (starejša angleška književnost, novejša angleška književnost in proseminar) sta pogoj za vpis v drugi letnik.

— Pri nepedagoški VŠ usmeritvi mora slušatelj med letom opraviti vse predpisane vaje iz prevajanja in ob koncu letnika izpit iz teorije prevajanja.

2. letnik

— Izpit iz predmeta fonetika knjižne angleščine ob koncu tretjega semestra je pogoj za opravljanje letnega izpita iz angleškega jezika (moderni angleški jezik II) oziroma višješolske diplome (nepedagoška smer).

— Iz predmetov uvod v primerjalno o germansko jezikoslovje in uvod v zgodovino angleščine je skupen izpit. A. glisti, ki nameravajo opravljati višješolsko diplomno (nepedagoška smer), morajo ta izpit opraviti pred diplomskim izpitom. Slušatelji, ki študirajo angleški jezik in književnost kot drugi predmet, ga morajo opraviti pred opravljanjem diplomskega izpita iz angleščine; slušatelji, ki študirajo anglistiko kot prvi predmet, ga morajo opraviti pred šestim semestrom.

— Študenti opravljajo po drugem letniku izpit iz snovi modernega angleškega jezika II in iz elizabetinske dramatike. Snov predmeta Angleški roman 19. in 20. stoletja je del diplomskega izpita.

4 PREDMETNIK IN UČNI NAČRTI PREDMETOV

- 4.1 Angleški jezik in književnost kot predmet A — pedagoška smer
- 4.2 Angleški jezik in književnost kot predmet B — pedagoška smer
- 4.3 Angleški jezik in književnost kot predmet A — nepedagoška smer
- 4.4 Angleški jezik in književnost kot predmet B — nepedagoška smer
- 4.5 Angleški jezik in književnost (prva stopnja) — nepedagoška smer

SKUPNI SPLOŠNI PREDMETI

PREDMET	1.	2.	3.	4.
SLO in DS	60	45	—	—
Filozofija	60	—	—	—
Politična ekonomija	30	—	—	—
Sociologija	30	—	—	—
Politologija	30	—	—	—
Naravoslovje (obvezni, izbirni)	—	—	45	—

SKUPNI PEDAGOŠKO-PSIHOLOŠKI PREDMETI

Velja skupni predmetnik pedagoško-psiholoških predmetov z navodilom pedagoško prakso (glej VIP Srbohrvski in makedonski jezik s književnostjo).

— Pri nepedagoški VS usmeritvi mora slušatelj med letom opraviti predpisane vaje iz prevajanja in ob koncu letnika izpit iz teorije prevajanja.

— Vrstni red izpitov, navedenih v prejšnji alineji, je poljuben.

3. letnik

— Za vpis v tretji letnik mora študent opraviti vse izpite enega od dvopredmetnih skupin (razen izpita iz snovi uvod v germansko primerjalno jezikoslovje in uvod v zgodovino angleščine). Za potrditev prvega semestra mora študent opraviti še vse druge posamične izpite iz obeh predmetov dvopredmetne skupine za drugi letnik.

— Pred opravljanjem diplomskega izpita iz književnosti angleško govorečih narodov in diplomskega izpita iz jezika (anglistika kot drugi predmet) mora slušatelj napisati in zagovarjati seminarso nalogo ali iz historične slovnice modernega jezika ali iz književnosti.

— Ob koncu tretjega letnika opravlja študent, ki študira anglistiko kot drugi predmet, delni diplomski izpit iz angleške in ameriške književnosti in delni diplomski izpit iz angleškega jezika.

— Delni diplomski izpit iz moderne angleškega jezika je pisni in ustni.

— Za delni diplomski izpit iz angleške in ameriške književnosti mora študent poznati angleško književnost od začetka predromantike in nastanka romana, celotno ameriško književnost ter pregled književnosti angleško govorečih narodov. Slušatelj mora poznati snov, ki jo je poslušal na predavanjih in ki je bila obravnavana na seminarjih ter spada v prej navedeni literarnozgodovinski časovni okvir.

— Slušatelji, ki študirajo anglistiko kot prvi predmet, morajo ob koncu tretjega letnika opraviti pisni izpit iz angleške stavne sintakse, ki je pogoj za vpis v osmi semester.

— Pri nepedagoški smeri mora slušatelj med letom opraviti vse predpisane vaje iz prevajanja in ob koncu letnika izpit iz teorije prevajanja.

4. letnik

— Pred opravljanjem diplomskega izpita, ki obsega diplomski izpit iz angleškega jezika in diplomski izpit iz književnosti angleško govorečih narodov, mora slušatelj opraviti izpita iz snovi angleško besedotvorje in iz angleške historične slovnice (ob koncu osmega semestra). Napisati in zagovarjati mora diplomsko nalogo ali iz historične slovnice ali iz moderne jezika ali iz književnosti.

— Diplomski izpit iz angleškega jezika je pogoj za opravljanje diplomskega izpita iz književnosti angleško govorečih narodov. Diplomski izpit je pisni in ustni.

— Za diplomski izpit iz angleške in ameriške književnosti mora študent poznati angleško književnost od začetka predromantike in nastanka romana, celotno ameriško književnost ter pregled književnosti angleško govorečih narodov. Slušatelj mora poznati snov, ki jo je poslušal na predavanjih in ki je bila obravnavana na seminarjih ter spada v prej navedeni literarnozgodovinski časovni okvir. Diplomski izpit je pisni in ustni. Pisni izpit traja tri ure in je poljuben snovi enak ustnemu delu izpita.

— Pri nepedagoški usmeritvi mora slušatelj med letom opraviti vse predpisane vaje iz prevajanja in ob koncu letnika izpit iz teorije prevajanja.

5.2. Pogoji za ponavljanje posameznega letnika

Študent lahko ponavlja letnik, če izpolni pogoje, ki so določeni s Statutom Filozofske fakultete v Ljubljani.

5.3. Svetovanje in usmerjanje med študijem

Slušatelj dobi osnovne informacije o študiju ob vpisu, med študijem pa svetlo letnika, pri mentorju, predmetnih učiteljih, asistentih in pri predstojniku. Posebno pomembne so informacije o izbiri ožjega predmetnega področja in možnostih in interesih glede prakse (ob upoštevanju poprejšnjega šolanja in izkušenj).

5.4. Pogoji za zaključek študija

Študent konča študij, ko je opravil vse obveznosti, predpisane s programom.

6 POGOJI ZA IZVAJANJE PROGRAMA

6.1 Kadrovske pogoje

Sedanje stanje: 4 učitelji, 10 sodelavcev in 2 tuja predavatelja. Za izvedbo programa potrebujemo: asistenta za angleško književnost, asistenta delavca učitelja za prevajanje v angleščino, asistenta za historično slovnico in sodelavca za metodiko angleškega jezika in književnosti.

Pri načrtovanju kadrovskih potreb je treba upoštevati tudi število študentov, ki bodo vpisani v študij.

6.2 Materialni pogoji

Za izvedbo programa je potrebno: 5 predavalnic, 2 fonolaboratorija, 4 netofoni, 4 kasetofoni, 5 grafijskopov, 1 diaprojektor, 1 kseroks, 5 pisalnikov, avdiovizualna sredstva in knjižnica s sodobno literaturo.

Angleški jezik, MAG

Ime predhodnega programa: Angleški jezik s književnostjo
Vrsta: VIS, VII/2

2.7 Strokovni naslov, značilnosti dela in naloge, stopnja zahtevnosti dela
Strokovni naslov: Magister angleškega jezika
Stopnja zahtevnosti dela: VII/2
Značilna dela in naloge: visokošolski asistent, znanstveni sodelavec
2.8 Trajanje študija: 2 leti

3 POGOJI ZA VKLJUČITEV

V študij za pridobitev magisterija se lahko vpiše, kdor ima diplomu visoke strokovne izobrazbe iz angleškega jezika s književnostjo ter uspešno opravljen sprejemni izpit. Na sprejemnem izpitu mora kandidat dokazati, da poleg angleščine aktivno obvlada še en svetovni jezik, ter da spremlja problematiko stroke. Kandidat, ki ni končal programa za pridobitev visoke strokovne izobrazbe iz angleškega jezika s književnostjo, ampak program kake druge vede,

mora pokazati na izpitu tudi znanje iz angleškega jezika s književnostjo v obsegu, ki se zahteva za pridobitev ustrezne diplome na visokošolski ravni.

4 PREDMETNIK

Ker je študij individualne narave, se predmetnik in učni načrti oblikujejo vsakokrat posebej glede na temo magistrskega dela. Študij poteka s konzultacijami, ob katerih se kandidat seznaja z viri ter z literaturo, ki se nanašajo na temo njegove naloge, obenem pa preverja postopke in dosežke svojega dela.

5 ŠTUDIJSKE OBVEZNOSTI

Obveznosti, ki jih mora kandidat izpolniti do konca študija, so razvidne iz predmetnika in učnega načrta. S temi je predvidena tudi izdelava magistrske naloge, ki mora dokazati kandidatovo sposobnost za samostojno raziskovalno delo.

Študij se konča z ustnim izpitom pred najmanj tričlansko komisijo in javnim zagovorom magistrskega dela.

Angleška književnost, MAG

Vrsta: VIS, VII/2

2.7 Strokovni naslov, značilna dela in naloge, stopnja zahtevnosti dela
Strokovni naslov: Magister angleške književnosti
Stopnja zahtevnosti dela: VII/2
Značilna dela in naloge: visokošolski asistent, znanstveni sodelavec
2.8 Trajanje študija: 2 leti

3 POGOJI ZA VKLJUČITEV

V podiplomski študij za pridobitev magisterija se lahko vpiše, kdor ima diplomu visoke strokovne izobrazbe iz angleškega jezika s književnostjo in uspešno opravljen sprejemni izpit. Pri sprejemnem izpitu mora kandidat dokazati, da poleg angleščine aktivno obvlada še en svetovni jezik ter da spremlja problematiko stroke. Kandidat, ki ni končal programa za pridobitev visoke strokovne izobrazbe iz angleškega jezika s književnostjo, ampak program kake druge vede, mora pokazati na izpitu tudi znanje iz angleškega jezika s književnostjo v obsegu, ki se zahteva za pridobitev ustrezne diplome na visokošolski ravni.

4 PREDMETNIK

Ker je študij individualne narave, se predmetnik in učni načrti oblikujejo vsakokrat posebej glede na temo magistrskega dela.

Študij poteka s konzultacijami, ob katerih se kandidat seznaja z viri ter z literaturo, ki se nanašajo na temo njegove naloge, obenem pa preverja postopke in dosežke svojega dela.

5 ŠTUDIJSKE OBVEZNOSTI

Obveznosti, ki jih mora kandidat izpolniti do konca študija, so vidne iz predmetnika in učnega načrta. S temi je predvidena tudi izdelava magistrske naloge, ki mora dokazati kandidatovo sposobnost za samostojno raziskovalno delo.

Študij se konča z ustnim izpitom pred najmanj tričlansko komisijo in javnim zagovorom magistrskega dela.

Slovensko-angleško prevajanje, IZS

stojno slovensko-angleško prevajanje in s tem neposredno večati slovenskemu združenemu delu učinkovitost in kulturni ugled. Za fakulteto je to eden od načinov vključevanja v združeno delo. Slušatelj, ki specializacijo uspešno dokonča, dobi posebno specialistično diplomsko spričevalo, s katerim mu je priznan naslov

PREVAJALEC SPECIALIST

Program specializacije obsega:
— predmetnik
— specialistično nalogo

Preglednica izpitov

PREDMET	po semestru		
	1.	2.	3.
Teorija prevajanja	x	—	—
Slovenski jezik	—	x	x
Družba in kultura	—	x	—
Angleško-slovenska kontrastivna slovnica	—	x	x
Splošne vaje iz prevajanja v angleščino	—	x	—
Posebne vaje iz strokovnega prevajanja in uvod v poslovnost angleščino	—	x	x

Skupaj 9 izpitov

Izpitnih rokov je šest, po dva v januarju, juniju in septembru. Po dogovoru z izpraševalci je lahko izpitnih rokov še več.

Izpit, ki jih kandidat opravi pred začetkom tretjega semestra, so pogoj za vpis v tretji semester. Kdor ne želi nadaljevati študija v tretjem semestru, a je opravil vse izpite po drugem semestru, lahko dobi potrdilo, da je obiskoval podiplomsko dopolnilno izobraževanje iz slovensko-angleškega prevajanja. V potrdilo se vpišejo vsi predmeti in ocene izpitov.

Specialistična naloga

Specialistično nalogo izdela specializant v tretjem semestru specializacije. Specialistična naloga obravnava snov z zelo ozkega strokovnega področja, s katerim se je specializant že ukvarjal ali ki ga sicer zanima, in je pomembno za splošno prevajalsko prakso. Specializant sam predlaga temo in si izbere mentorja. Mentor pritegne k delu somentorja, če to zahteva ozka strokovnost naloge. (Takega somentorja lahko poišče pri Društvu znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije ali pa na zadevnem inštitutu ali fakulteti). Nalogo pregleda in sooceni tudi slovenist. (Če je glavni mentor slovenist, pritegne k delu somentorja anglista ali anglistično izobraženega strokovnjaka za področje, ki ga naloga obravnava).

Tema mora biti aktualna glede na sodobne jugoslovanske politične in kulturne razmere, obdelana v taki obliki in do take stopnje, da jo lahko ocenimo kot uporaben prispevek k splošnim slovenskim prevajalskim potrebam. Kakšno obliko in podrobno vsebino bo naloga imela, bosta soglasno določila mentor in specializant.

Priporočljivo je, da bi naloga obsegala tri dele:

1. prevod krajšega slovenskega besedila (3 do 5 strani) v angleščino in prevod drugega krajšega angleškega besedila v slovenščino; obe besedili praviloma da mentor, ali pa odobri besedilo, ki ga predlaga specializant;
2. jezikovno in slogovno obravnavo obeh besedil (okoli 10 strani);
3. slovarsko kompilacijo specialnih izrazov s področja, ki ga naloga obravnava (do 500 slovarskih enot).

Specializanti se odločijo za obliko naloge in si izberejo temo in mentorja na začetku tretjega semestra (do konca oktobra). Pisne predloge obravnava učiteljski zbor (zbor mentorjev) na posebni seji, ki mora biti sklicana najkasneje štirinajst dni po prejemu predlogov, da ugotovi ustreznost tem in jih potrdi. Učiteljski zbor tudi pripravi datumski in poimenski razpored posebnih konzultacij za pisanje nalog in uredi vse potrebno v zvezi z nalogami.

Zaželeno je, da se kandidati v približno enakem številu porazdelijo pri mentorjih, ker je veliko število nalog za enega mentorja sicer prevelika obremenitev. Nalogo mentorja lahko opravljajo vsi učitelji specializacije ne glede na to, če imajo vaje in predavanja v tretjem semestru.

Mentor in somentor naloge pregledata, prisostvujeta kot komisija zagovoru naloge, ki jo nato ocenita na podlagi njenega besedila in zagovora. V spornih primerih pritegneta v komisijo še tretjega člana.

Ocena naloge se vpiše v specialistično diplomsko spričevalo.

Nemški jezik in književnost, VIS

nov v SFRJ in v tujini. Predlog upošteva Smernice in Priporočila za pripravo vzgojno-izobraževalnih programov v visokem izobraževanju.

Predlog so oblikovali učitelji in sodelavci Oddelka za germanske jezike in književnosti Filozofske fakultete v Ljubljani, Katedre za germanske jezike in književnosti Pedagoške akademije v Mariboru in Oddelka za tuje jezike Pedagoške akademije v Ljubljani.

Pri tem so bili upoštevani predlogi študentov in uporabnikov, sklepi posameznih samoupravnih organov navedenih vzgojno-izobraževalnih in znanstvenoraziskovalnih ustanov ter usklajevalnih sestankov delovnih skupin strokovnih svetov. Posebne izobraževalne skupnosti za družboslovno in Posebne izobraževalne skupnosti za pedagoško usmeritev.

1.1 Namen predloga, sestavljalci

Zakon o usmerjenem izobraževanju (Uradni list SRS, št. 11/1980) uvaja nove družbene odnose tudi v pedagoško šolstvo. Njegov namen je bil omogočiti prosvetnim delavcem, delovnim ljudem in občanom pravico in dolžnost, da načrtujejo, organizirajo in razvijajo usmerjeno izobraževanje kot eno bistvenih sestavin družbenega življenja.

Uresničevanje vsebine Zakona o usmerjenem izobraževanju je narekovalo tudi pripravo novih vzgojno-izobraževalnih programov (v nadaljevanju VIP).

Še istega leta je Strokovni svet za vzgojo in izobraževanje SRS pripravil smernice za oblikovanje VIP-ov v usmerjenem izobraževanju. Z novimi VIP-i naj bi zboljšali kakovost vzgoje in izobraževanja, hkrati pa odpravili razdrobljenost in nepovezanost srednjega in visokega šolstva ter ga bolj smotno organizirali. V letu 1982 so bile sprejete prve programske zasnove, ki bi naj uveljavile enotna načela pri usposabljanju pedagoških delavcev za vse stopnje izobraževanja. Izobraževanje učiteljev osnovne šole in usmerjenega izobraževanja naj se za isto stroko zagotavlja v enem programu, vendar z izbirnimi smermi oziroma predmeti. Maja 1983 so delovne skupine visokošolskih organizacij pripravile osnutke programskih jeder kot bistvenega elementa pri oblikovanju in usklajevanju VIP-ov. Programska jedra s področja družboslovnih, naravoslovnih ter pedagoško-psiholoških predmetov so podlaga, na kateri so zasnovani tudi VIP-i za pedagoško in družboslovno usmeritev.

S tem predlogom so usklajeni vzgojno-izobraževalni programi navedenih organizacij z našim vzgojno-izobraževalnim sistemom.

Sestavljalec predloga so vsi delavci Oddelka za germanske jezike in književnosti Filozofske fakultete v Ljubljani, Katedre za germanske jezike in književnosti Pedagoške akademije Maribor in Oddelka za tuje jezike in književnosti Pedagoške akademije v Ljubljani.

Delo so usklajevali: prof. dr. Mirko Jurak, prof. dr. Mirko Križman in višja predavateljica Marjana Kordaš.

LIK DIPLOMANTA

Magister angleškega jezika je strokovnjak, ki s podiplomskim študijem razvija in dokazuje svoje raziskovalne sposobnosti, pogloblja in širi teoretično strokovno znanje, se izpopolnjuje v metodi raziskovalnega dela ter se tako vključuje v naloge stroke.

SPLOŠNI PODATKI PROGRAMU

2.1 Šifra programa
2.2 Posebna izobraževalna skupnost za družboslovno usmeritev
2.3 Usmeritev: družboslovna
2.4 Ime in vrsta programa:
Ime programa: Angleški jezik
Vrsta: MAG
2.6 Povezanost z drugimi programi v usmeritvi

LIK DIPLOMANTA

Magister angleške književnosti je strokovnjak, ki s podiplomskim študijem razvija in dokazuje svoje raziskovalne sposobnosti, pogloblja in širi teoretično strokovno znanje, se izpopolnjuje v metodi raziskovalnega dela ter se tako vključuje v naloge stroke.

SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU

2.1 Šifra programa
2.2 Posebna izobraževalna skupnost za družboslovno usmeritev
2.3 Usmeritev: Družboslovna
2.4 Ime in vrsta programa
Ime programa: Angleška književnost
Vrsta: MAG
2.6 Povezanost z drugimi programi v usmeritvi
Ime predhodnega programa: angleški jezik s književnostjo

LOVENSKO-ANGLEŠKO PREVAJANJE

Uvodno pojasnilo: Specializacija spada v podiplomsko anglistično izobraževanje. Programirana je za pisno strokovno (znanstveno-tehnično) prevajanje, za leposlovno prevajanje in ne za sočasno ali zaporedno ustno tolmačenje. Namenjena je diplomiranim anglistom, zlasti zaposlenim, ki se ukvarjajo z angleško-slovenskim in slovensko-angleškim strokovnim prevajanjem. Po zakonu traja najmanj tri semestre, vsak semester traja 12 tednov. Smotro specializacije je usposobiti slušatelje za visoko kakovostno samostojno slovensko-angleško prevajanje in s tem neposredno večati slovenskemu združenemu delu učinkovitost in kulturni ugled. Za fakulteto je to eden od načinov vključevanja v združeno delo. Slušatelj, ki specializacijo uspešno dokonča, dobi posebno specialistično diplomsko spričevalo, s katerim mu je priznan naslov

Predmetnik

PREDMET

	Ur v semestru						Skupaj	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	P	V
Teorija prevajanja	24	—	—	—	—	—	24	—
Slovenski jezik	—	—	12	12	12	12	24	24
Družba in kultura	12	12	12	12	—	—	24	24
Angleško-slovenska kontrastivna slovnica	12	—	12	—	12	—	36	—
Splošne vaje iz strokovnega prevajanja v angl.	—	24	—	24	—	—	—	48

PREDMET

	ur v semestru						Skupaj	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	P	V
Posebne vaje iz strokovnega prevajanja in uvod v poslovnost angleščino	—	24	—	24	—	12	—	60
Skupaj	48	60	36	72	24	24	108	156
Skupaj ur (obremenitev štud.)	108	108	48	—	—	—	—	264

Tedenska obveznost specializantov

PREDMET

	ur v semestru					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Teorija prevajanja	2	—	—	—	—	—
Slovenski jezik	—	—	1	1	1	1
Družba in kultura	1	1	1	1	—	—
Angleško-slovenska kontrastivna slovnica	1	—	1	—	1	—
Splošne vaje iz strokovnega prevajanja v angleščino	—	2	—	2	—	—
Posebne vaje iz strokovnega prevajanja v angleščino in uvod v poslovnost angleščino	—	2	—	2	—	1
Skupaj (obremenitev študenta na teden)	9	9	4	—	—	—

V 3. semestru porabi študent večino časa za izdelavo specialistične naloge.

UVOD

Predlog vsebuje program študija nemškega jezika in književnosti za pridobitev visokošolske in višješolske izobrazbe in podiplomskega magistrskega programa:

Nemški jezik II. Nemška književnost

Predlog vzgojno-izobraževalnih programov, ki ga dajemo v razpravo znanstvenim, kulturnim, vzgojno-izobraževalnim ustanovam, strokovnim društvom, družbeno-političnim telesom in posameznikom, temelji na izkušnjah in analizah učinkovitosti dela Oddelka za germanske jezike in književnosti Pedagoške akademije v Mariboru in Oddelka za tuje jezike in književnosti Pedagoške akademije v Ljubljani. Izhaja iz smotrov in nalog, kot so izoblikovani v Zakonu o visokem šolstvu, Zakonu o usmerjenem izobraževanju, Zakonu o osnovni šoli, Statutu Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani, Statutu Filozofske fakultete v Ljubljani, Statutu Univerze v Mariboru, Statutu Pedagoške akademije v Mariboru, Statutu VTO predmetni pouk na Pedagoški akademiji v Mariboru in Statutu Pedagoške akademije v Ljubljani in iz narodnega pomena stroke. Kot doslej je tudi pričujoči predlog nastal ob nenehnem dopolnjevanju z znanstvenoraziskovalnimi dosežki stroke in njenih pomožnih ved; pri tem primerjalno upošteva vzgojno-izobraževalne programe sorodnih usta-

1.2 Lik diplomanta

Diplomant nemškega jezika in književnosti je strokovno usposobljen za učitelja tega predmeta v osnovnem in srednjem izobraževanju in za druge poklice, ki zahtevajo visoko izobrazbo te stroke (prevajalci, korespondenti itd.).

Slušatelji lahko študirajo nemščino kot pedagoško ali nepedagoško smer. Pri pedagoški smeri visokošolskega študija diplomanti pridobijo z diplomom naslov **profesor nemškega jezika in književnosti**, pri nepedagoški smeri pa naslov **diplomirani nemci**.

Študenti nepedagoške smeri si lahko pridobijo višješolsko diplomu z naslovom **nemci** že po dveh letih študija in po opravljenih končnih izpitih. Ta diploma jih usposobi za dela, pri katerih se zahteva ustrezno znanje nemškega jezika (npr. napovedovalci, referenti, delavci v turizmu itn.).

Kot kulturni in pedagoški delavec in samoupravljaec je diplomat usposobljen za delovanje v širšem družbenem okolju, za samostojno spremljanje stroke in ustvarjalno uporabo znanja. Nemški jezik mora teoretično in praktično dobro obvladati, spoznati mora tudi njegov fonološki in slovnični sistem, tako da ga bo znal podajati svojim učencem na osnovni šoli in v raznih VIP-ih srednjega izobraževanja na njim dostopen način. Pri tem je posebno pomembno poznavanje področij interference maternega jezika. Prav tako mora poznati književnosti in kulture nemško govorečih območij. Pri pedagoški smeri si mora študent pridobiti ustrezno znanje iz pedagoško-andragoškega, psihološkega in metodičnega področja za uspešno vodenje vzgojno-izobraževalnega procesa na vseh stopnjah. Pri skupnih predmetih spozna študent zakonitosti tega procesa, njegovo marksistično zasnovanost ter potrebe po posodabljanju.

2 SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU**2.1 Šifra programa:**

2.2 PIS za pedagoško usmeritev in PIS za družboslovno usmeritev

2.3 Pedagoška in družboslovna usmeritev

2.4 Ime in vrsta programa:

Nemški jezik in književnost, VŠ/VIS

2.5 Smeri:

S1 — pedagoška, dvopredmetna smer VIS

S2 — nepedagoška, dvopredmetna smer VIS

S3 — nepedagoška, dvopredmetna smer VŠ

2.6 Povezanost z drugimi programi v usmeritvi

Ime predhodnega programa: Družboslovno-jezikovna dejavnost in

Učitelj

Vrsta: SR

Stopnja: V

Zahtevnejši program:

VIP MAG Nemški jezik VII/2

VIP MAG Nemška književnost VII/2

VIP prevajanje — IZS VII/2

4.1. Skupni splošni predmeti

PREDMET	Letnik				Skupaj ur
	1.	2.	3.	4.	
SLO in DS	60	45	—	—	105
Filozofija	60	—	—	—	60
Politična ekonomija	30	—	—	30	30
Sociologija	30	—	—	—	30
Politologija	30	—	—	—	30
Naravoslovje (obvezni izbirni)	—	—	45	—	45

Skupne sestavine programov pedagoške smeri

Velja skupni predmetnik pedagoško-psiholoških predmetov z navodili za pedagoško prakso (glej VIP Srbohrvaški in makedonski jezik s književnostmi).

PREDMETNIKI I**VIS PROGRAM: NEMŠKI JEZIK IN KNJIŽEVNOST — PEDAGOŠKA SMER**

PREDMET	Letnik				Skupaj
	1.	2.	3.	4.	
Nemški jezik (P, V)	240	210	210	150	810
Fonetika knjižne nemščine (P, V)	60	30	—	—	90
Teorija jezika (P) (obvezni izbirni predmet)	—	—	—	30	30
Uvod v germansko prim. (P) jezikoslovje (obv. izb.)	—	30	—	—	30
Uvod v zgodovino nemščine (P)	—	45	—	—	45
Nemška historična slovnica (P, V)	—	—	60	—	60
Pregled nemške književnosti (P, S)	60	60	—	—	120
Moderna nemška književnost (P, S)	—	—	90	90	180
Srednjeveška nemška književnost (P, S)	—	—	30	—	30
Literarna teorija in analiza literarnih besedil (P, S)	15	30	30	30	105
Metodika pouka nemščine	—	—	60	60	120
Pedagoška praksa: v 3. letniku en teden in v 4. letniku dva tedna	—	—	—	—	—

PREDMETNIK II**VIS PROGRAM: NEMŠKI JEZIK IN KNJIŽEVNOST — NEPEDAGOŠKA USMERITEV**

Pri nepedagoški usmeritvi ima študent v 1. in 2. letniku iste strokovne predmete kot študent, ki vpisuje pedagoško usmeritev (in tudi skupne pedagoško-psihološke predmete), v 3. in 4. letniku pa ima namesto pedagoško-psiholoških predmetov, metodike pouka nemščine in praktičnega interesnih dejavnosti po 15 ur predavanj in po 75 ur vaj iz prevajanja. Tako se študent VIS programa lahko sele po drugem letniku odloči za ustrezno usmeritev.

PREDMETNIK III**VŠ PROGRAM: NEMŠKI JEZIK IN KNJIŽEVNOST — NEPEDAGOŠKA USMERITEV****2.7 Strokovni naslovi:**

Smer	Strokovni naslov	Dela in naloge	Stopnja zahtevnosti dela
S1	profesor nemškega jezika in književnosti	profesor	VII/1
S2	diplomirani nemci	prevajalec korespondent	VII/1
S3	nemci	napovedovalec referent delavec v turizmu	VI/1

2.8 Trajanje študija

Trajanje študija po programu: 4 leta

Trajanje študija po smereh:

S1 — pedagoška smer, 4 leta

S2 — nepedagoška smer, 4 leta

S3 — nepedagoška smer, 2 leti

Magistrski program, 2 leti

Specializacija (po VIS), 1 leto in pol

Obe predmetni skupini, ki ju študent vpisuje, sta enakovredni.

3 POGOJI ZA VKLJUČITEV V IZOBRAŽEVANJE

3.1 V program se lahko vpišejo kandidati, ki so uspešno končali štiriletno srednjo šolo, če so se vsaj 280 ur učili nemškega jezika.

3.2 Kandidati, ki so sicer končali štiriletno srednjo šolo, vendar ne ustreznega programa ali smeri, morajo opraviti diferencialni sprejemni izpit. Iz predmetov, ki so jih pridobili v ustreznem obsegu v štiriletnih programih, ne opravljajo preskusa znanja. Pri diferencialnem sprejemnem izpitu mora kandidat pokazati misel za študij književnosti na podlagi pogovora o slovenskih klasičnih pisateljih in delih iz nemške književnosti. Kandidat pokaže znanje jezika, ki si ga je pridobil v štiriletni srednji šoli, s pisnim in ustnim izpitom. Pisni izpit obsega krajši narek v nemškem jeziku in prevod iz slovensčine v nemščino. Ustni izpit obsega branje in razlago krajšega nemškega besedila.

3.3 Brez preskusa znanja se lahko vpišejo tudi kandidati, ki so pred uvedbo usmerjenega izobraževanja končali gimnazijo, pedagoško gimnazijo ali vzgojiteljsko šolo, če so se učili nemščine vsaj 280 ur.

3.4 Kandidati, ki so končali manj kot štiriletno srednjo šolo, se lahko vpišejo, če poleg navedenega diferencialnega izpita opravijo dodatni splošni izpit. Ta izpit obsega pisni in ustni del. Pri pisni nalogi s splošno temo mora kandidat dokazati, da zna pravilno in logično izraziti svoje misli in da je njegova splošna razgledanost primerna. Pri ustnem delu mora kandidat dokazati, da obvlada znanje, ki ga pridobijo učenci v ustreznem srednješolskem štiriletnem programu in je potrebno za vključitev v visokošolski program.

4 PREDMETNIK IN UČNI NAČRTI PREDMETOV

Nemški jezik in književnost kot predmet A — pedagoška smer
 Nemški jezik in književnost kot predmet B — pedagoška smer
 Nemški jezik in književnost kot predmet A — nepedagoška smer
 Nemški jezik in književnost kot predmet B — nepedagoška smer
 Nemški jezik in književnost (prva stopnja) — nepedagoška smer

4.3 Učni načrti**5. OBVEZNOSTI ŠTUDENTOV, USMERJANJE, ZAKLJUČEK ŠTUDIJA**

5.1 Pogoji za napredovanje iz letnika v letnik, za ponavljanje letnika in zaključek študija so navedeni v časovnem zaporedju študija. Usmerjanje in svetovanje poteka nepretrgano vsa štiri študijska leta.

1. letnik

— V prvem letniku mora vsak študent pri lektorskih vajah opraviti najmanj tri teste na semester. Kdor teh ne opravi, ne dobi frekvence za obiskovanje in ne more opravljati letnega izpita iz modernega jezika (moderne nemški jezik I).

— Ob koncu 1. letnika slušatelj opravlja letni pisni in ustni izpit iz nemške morfologije in praktičnega znanja jezika (snov lektorskih vaj). Potrebno je tudi poznavanje obveznega lektorskega beriva.

— Ob koncu 1. letnika študent opravlja izpit iz pregleda nemške književnosti I.

— Izpita iz modernega nemškega jezika in pregleda nemške književnosti (z literarnim proseminarjem vred) sta pogoj za vpis v drugi letnik.

— Pri nepedagoški VŠ usmeritvi mora slušatelj med letom opraviti vse predpisane vaje iz prevajanja in ob koncu letnika izpit iz teorije prevajanja.

2. letnik

— Izpit iz predmeta fonetika knjižne nemščine ob koncu tretjega semestra je pogoj za opravljanje letnega izpita iz nemškega jezika (moderne nemški jezik II) oziroma višješolske diplome (nepedagoška smer).

— Iz predmetov uvod v primerjalno germansko jezikoslovje in uvod v zgodovino angleščine je skupen izpit. Nemci, ki nameravajo opravljati višješolsko diplomu (nepedagoška smer), morajo ta izpit opraviti pred diplomskim izpitom. Slušatelji, ki študirajo nemški jezik in književnost kot drugi predmet, morajo opraviti pred opravljanjem diplomskega izpita iz nemščine; slušatelji, ki študirajo nemščino kot prvi predmet, ga morajo opraviti pred šestim semestrom.

— Po drugem letniku študenti opravljajo izpit iz snovi moderne nemškega jezika II in pregled nemške književnosti II in snovi, obravnavane v literarnem proseminarju. V 2. letniku mora vsak slušatelj pri lektorskih vajah opraviti najmanj tri teste na semester. Slušatelj, ki pri testih ne doseže pozitivnih rezultatov, mora ob koncu tretjega oziroma četrtega semestra opraviti dodatni izpit. Kdor tudi pri tem ne doseže pozitivnih rezultatov, ne dobi frekvence za obiskovanje vaj in ne more opravljati izpita iz modernega jezika ob koncu letnika (moderne nemški jezik II). Potrebno je tudi poznavanje obveznega lektorskega beriva (okr. 700 strani).

— Po četrtem semestru slušatelji opravljajo pisni in ustni izpit iz sintakse in pisni in ustni izpit iz lektorskih vaj.

— Pri nepedagoški VŠ usmeritvi mora slušatelj med letom opraviti vse predpisane vaje iz prevajanja in ob koncu letnika izpit iz teorije prevajanja.

3. letnik

— Za vpis v tretji letnik mora študent opraviti vse izpite enega izmed ob predmetov dvopredmetne skupine (razen izpita iz snovi uvod v germansko primerjalno jezikoslovje in uvod v zgodovino nemščine). Za potrditev predpisanega semestra mora študent opraviti še vse druge posamične izpite iz obeh predmetov dvopredmetne skupine za II. letnik.

— Pred opravljanjem delnega diplomskega izpita iz nemške književnosti delnega diplomskega izpita iz jezika (nemščina kot drugi predmet) mora slušatelj napisati in zagovarjati nalogo ali iz historične slovnice, iz modernega jezika ali iz književnosti in opraviti izpit iz predmeta nemško besedotvorje.

— Ob koncu tretjega letnika opravlja študent, ki študira nemščino kot drugi predmet, delni izpit iz nemškega jezika ter delni diplomski izpit iz nemške književnosti (od reformacije do najnovejših časov) v obsegu predavanj oziroma predpisanega samostojnega študija.

— Iz snovi moderne nemškega jezika morajo študenti uspešno opraviti določeno število testov, sicer ne dobe frekvence.

— Pri nepedagoški VŠ smeri mora slušatelj med letom opraviti vse predpisane vaje iz prevajanja in ob koncu letnika izpit iz teorije prevajanja.

4. letnik

— Pred opravljanjem diplomskega izpita, ki obsega diplomski izpit iz nemškega jezika in diplomski izpit iz nemške književnosti, mora slušatelj opraviti izpita iz snovi nemško besedotvorje in nemška historična slovnica (ob koncu semestra). Med letom morajo študenti opraviti tri teste iz jezika. Napisati in zagovarjati morajo diplomsko nalogo ali iz historične slovnice ali iz modernega jezika ali iz književnosti.

— Diplomski izpit iz nemškega jezika je pogoj za opravljanje diplomskega izpita iz nemške književnosti. Diplomski izpit iz nemškega jezika je pisni (vod v nemščino) in ustni.

— Za diplomski izpit iz nemške književnosti mora študent poznati nemško književnost od začetkov (starovisoko nemško slovstvo) do modernih časov. Slušatelj mora poznati snov, ki jo je poslušal pri predavanjih ali pa je obravnavana na proseminarjih in seminarjih in spada v navedeni literarni zgodovinski časovni okvir.

— Pri nepedagoški usmeritvi mora slušatelj med letom opraviti vse predpisane vaje iz prevajanja in ob koncu letnika izpit iz teorije prevajanja.

— Diplomski izpit iz književnosti je pisni in ustni. Pisni izpit traja tri ure in je po obsegu snovi enak ustnemu delnemu izpitu.

5.2. Pogoji za ponavljanje posameznega letnika

Študent lahko ponavlja letnik, če izpolni pogoje, ki so določeni s statutom visokošolske organizacije.

5.3 Svetovanje in usmerjanje med študijem

Slušatelj dobi temeljne informacije o študiju ob vpisu, med študijem pa svetlo letnika, pri mentorju, predmetnih učiteljih, asistentih in pri predstojniku. Posebno pomembne so informacije o izbiri ožjega predmetnega področja in možnostih in interesih glede prakse (ob upoštevanju poprejšnjega šolanja izkušenj).

5.4 Pogoji za zaključek študija

Študent konča študij, ko opravi vse obveznosti, predpisane s programom.

6 POGOJI ZA IZVAJANJE PROGRAMA**6.1 Kadrovske pogoje**

Sedanje stanje: 8 sodelavcev in 2 tuja predavatelja.

Za izvedbo programa potrebujemo:

2 učitelja za nemško književnost, po enega učitelja nemškega jezika, sovlavca ali učitelja za prevajanje v nemščino, sodelavca za metodiko nemškega jezika in književnosti.

6.2 Materialni pogoje

Za izvedbo programa potrebujemo: 5 predavalnic, 2 fonolaboratorij magnetofone, 4 kasetofone, 5 grafoskopov, 1 diaporojektor, 1 kseroks, 5 pisnih strojev, avdiovizualna sredstva, knjižnico s sodnim slovstvom.

Nemški jezik, MAG**1 LIK DIPLOMANTA**

Magister nemškega jezika je strokovnjak, ki s podiplomskim študijem razvija in dokazuje svoje raziskovalne sposobnosti, pogloblja in širi teoretično in strokovno znanje, se izpopolnjuje v metodi raziskovalnega dela ter se tako vključuje v naloge stroke.

2 SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU**2.1 Šifra programa**

2.2 Posebna izobraževalna skupnost za družboslovno usmeritev

2.3 Usmeritev: družboslovna

2.4 Ime in vrsta programa

Ime programa: Nemški jezik

Vrsta: MAG

2.6 Povezanost z drugimi programi v usmeritvi

Ime predhodnega programa: Nemški jezik in književnost

Vrsta: VIS, VII/2

2.7 Strokovni naslov, značilnosti dela in naloge, stopnja zahtevnosti dela

Strokovni naslov: Magister nemškega jezika

Stopnja zahtevnosti dela: VII/2

Značilna dela in naloge: visokošolski asistent, znanstveni sodelavec.

2.8 Trajanje študija: 2 leti**3 POGOJI ZA VKLJUČITEV**

V študij za pridobitev magistrskega študija se lahko vpiše, kdor ima diplomu visoke strokovne izobrazbe iz nemškega jezika s književnostjo in uspešno opravljen sprejemni izpit. Na sprejemnem izpitu mora kandidat dokazati, da poleg nemščine aktivno obvlada še en svetovni jezik ter da spremlja problematiko stroke. Kandidat, ki ni končal programa za pridobitev visoke strokovne izobrazbe iz nemškega jezika s književnostjo, ampak program kake druge vede,

mora pokazati pri izpitu tudi znanje iz nemškega jezika s književnostjo v obsegu, ki se zahteva za pridobitev ustrezne diplome na visokošolski ravni.

4 PREDMETNIK

Ker je študij individualne narave, se predmetnik in učni načrti oblikujejo vsakokrat posebej glede na temo magistrskega dela.

Študij poteka s konzultacijami, ob katerih se kandidat seznaja z viri in literaturo, ki se nanašajo na temo njegove naloge, obenem pa preverja postopno v dosežke svojega dela.

5 ŠTUDIJSKE OBVEZNOSTI

Obveznosti, ki jih mora kandidat izpolniti do konca študija, so vidne predmetnika in učnega načrta. S temi je predvidena tudi izdelava magistrskega dela, ki mora dokazati kandidatovo sposobnost za samostojno raziskovalno delo.

Študij se konča z ustnim izpitom pred najmanj tričlansko komisijo in z njim zagovorom magistrskega dela.

Nemška književnost, MAG

2.7 Strokovni naslov, značilna dela in naloge, stopnja zahtevnosti dela
Strokovni naslov: magister nemške književnosti
Stopnja zahtevnosti dela: VII/2
Značilna dela in naloge: visokošolski asistent, znanstveni sodelavec.
2.8 Trajanje študija: 2 leti

3 POGOJI ZA VKLJUČITEV

V študij za pridobitev magisterija se lahko vpiše, kdor ima diplomu visoke strokovne izobrazbe iz nemškega jezika s književnostjo in uspešno opravljen sprejemni izpit. Pri sprejemnem izpitu mora kandidat dokazati, da poleg nemščine aktivno obvlada še en svetovni jezik ter da spremlja problematiko stroke. Kandidat, ki ni končal programa za pridobitev visoke strokovne izobrazbe iz nemškega jezika s književnostjo, ampak program kake druge vede, mora pokazati na izpitu tudi znanje iz nemškega jezika s književnostjo v obsegu, ki se zahteva za pridobitev ustrezne diplome na visokošolski ravni.

4 PREDMETNIK

Ker je študij individualne narave, se predmetnik in učni načrti oblikujejo vsakokrat posebej glede na temo magistrskega dela.

Študij poteka s konzultacijami, ob katerih se kandidat seznaja z viri in z literaturo, ki se nanašajo na temo njegove naloge, obenem pa preverja postopke in dosežke svojega dela.

5 ŠTUDIJSKE OBVEZNOSTI

Obveznosti, ki jih mora kandidat izpolniti do konca študija, so vidne iz predmetnika in učnega načrta. S temi je predvidena tudi izdelava magistrske naloge, ki mora dokazati kandidatovo sposobnost za samostojno raziskovalno delo.

Študij se konča z ustnim izpitom pred najmanj tričlansko komisijo in z javnim zagovorom magistrskega dela.

Slovensko-nemško prevajanje, IZS

Uvodno pojasnilo: Specializacija spada v poddiplomsko nemcistično izobraževanje. Programirana je za pisno strokovno (znanstveno-tehnično) prevajanje, ne za leposlovno prevajanje in ne za sočasno ali zaporedno ustno tolmačenje.

Namenjena je diplomiranim nemcištom, zlasti zaposlenim, ki se ukvarjajo z nemško-slovenskim in slovensko-nemškim strokovnim prevajanjem. Po zakonu traja najmanj tri semestre. Vsak semester traja 12 tednov.

Smoter specializacije je usposobiti slušatelje za visoko kakovostno samostojno slovensko-nemško prevajanje in s tem neposredno večati slovenskemu

združenemu delu učinkovitost in kulturni ugled. Za fakulteto je to eden od načinov vključevanja v združeno delo. Slušatelj, ki specializacijo uspešno dokonča, dobi posebno specialistično diplomsko spričevalo, s katerim mu je priznan naslov.

PREVAJALEC SPECIALIST

Program specializacije obsega:
— predmetnik
— specialistično nalogo

PREGLEDNICA IZPITOV

PREDMET	Po semestru		
	1.	2.	3.
Teorija prevajanja	x	—	—
Slovenski jezik	—	x	x
Družba in kultura	—	x	—
Nemško-slovenska kontrastivna slovnica	—	x	x
Splošne vaje iz prevajanja v nemščino	—	x	—
Posebne vaje iz strokovnega prevajanja in uvod v poslovno nemščino	—	x	x

Skupaj 9 izpitov.

Izpitnih rokov je šest, po dva v januarju, juniju in septembru. Po dogovoru z izpraševalci je lahko izpitnih rokov še več.

Izpitni, ki jih kandidat opravi pred začetkom tretjega semestra, so pogoj za vpis v tretji semester. Kdor ne želi nadaljevati študija v tretjem semestru, a je opravil vse izpite po drugem semestru, lahko dobi potrdilo, da je obiskoval poddiplomsko dopolnilno izobraževanje iz slovensko-nemškega prevajanja. V potrdilo se vpišejo vsi predmeti in ocene izpitov.

Specialistična naloga

Specialistično nalogo izdela specializant v 3. semestru specializacije. Specialistična naloga obravnava snov z zelo ozkega strokovnega področja, s katerim se je specializant že ukvarjal ali ki ga sicer zanima in je pomembno za splošno prevajalsko prakso. Specializant sam predlaga temo in si izbere mentorja. Mentor pritegne k delu somentorja, če to zahteva ozka strokovnost naloge. (Takega somentorja lahko poišče pri Društvu znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije ali pa na zadevnem inštitutu ali fakulteti.)

Nalogo pregleda in sooceni tudi slovenist. (Če je glavni mentor slovenist, pritegne k delu somentorja nemcista in nemcistično izobraženega strokovnjaka za področje, ki ga naloga obravnava.)

Tema mora biti aktualna glede na sodobne jugoslovanske gospodarske, politične in kulturne razmere, obdelana v taki obliki in do take stopnje, da jo lahko ocenimo kot uporaben prispevek k splošnim slovenskim prevajalskim potrebam. Kakšno obliko in podrobno vsebino bo naloga imela, bosta soglasno določila mentor in specializant.

Priporočljivo je, da naloga obsega tri dele:

1. prevod krajšega slovenskega besedila (3 do 5 strani) v nemščino in prevod drugega krajšega nemškega besedila v slovenščino; obe besedili praviloma da mentor, ali pa odobri besedilo, ki ga predlaga specializant;

2. jezikovno in slogovno obravnavo obeh besedil (okoli 10 strani);

3. slovarsko kompilacijo specialnih izrazov s področja, ki ga naloga obravnava (do 500 slovarskih enot).

Specializanti se odločijo za oblike naloge in si izberejo temo in mentorja na začetku tretjega semestra (do konca oktobra). Pisne predloge obravnava učiteljski zbor (zbor mentorjev) na posebni seji, ki mora biti sklicana najkasneje štirinajst dni po prejemu predlogov, da ugotovi ustreznost tem in jih potrdi. Učiteljski zbor tudi pripravi datumski in poimenski razpored posebnih konzultacij za pisce nalog in uredi vse potrebno v zvezi z nalogami.

Zaželeno je, da se kandidati v približno enakem številu porazdelijo pri mentorjih, ker je veliko število nalog za enega mentorja sicer prevelika obremenitev. Mentorjevo nalogo lahko opravljajo vsi učitelji specializacije ne glede na to, če imajo vaje in predavanja v tretjem semestru.

Mentor in somentor naloge pregledata, prisostvujeta kot komisija zagovoru naloge, in jo nato ocenita na podlagi njenega besedila in zagovora. V spornih primerih pritegneta v komisijo še tretjega člana.

Ocena naloge se vpiše v specialistično diplomsko spričevalo.

PREDMETNIK

PREDMET	ur v semestru						Skupaj	
	1.		2.		3.		P	V
	P	V	P	V	P	V		
Teorija prevajanja	24	—	—	—	—	—	24	—
Slovenski jezik	—	—	12	12	12	12	24	24
Družba in kultura	12	12	12	12	—	—	24	24
Nemško-slovenska kontrastivna slovnica	12	—	12	—	12	—	36	—
Splošne vaje iz strokovnega prevajanja v nemščino	—	24	—	24	—	—	—	48
Posebne vaje iz strokovnega prevajanja in uvod v poslovno nemščino	—	24	—	24	—	12	—	60
Skupaj	48	60	36	72	24	24	108	156
Skupaj ur (obremenitev študenta)	108		108		48		264	

TEDENSKA OBVEZNOST SPECIALIZANTOV

PREDMET	ur v semestru					
	1.		2.		3.	
	P	V	P	V	P	V
Teorija prevajanja	2	—	—	—	—	—
Slovenski jezik	—	—	1	1	1	1
Družba in kultura	1	1	1	1	—	—
Nemško-slovenska kontrastivna slovn.	1	—	1	—	1	—
Splošne vaje iz strokovnega prevajanja v nemščino	—	2	—	2	—	—
Posebne vaje iz strokovnega prevajanja v nemščino in uvod v poslovno nemščino	—	2	—	2	—	1
Skupaj (obremenitev študenta na teden)	9		9		4	

V 3. semestru porabi študent večino časa za izdelavo specialistične naloge.

Italijanski jezik s književnostjo, VIS

UVOD

1.1 Predlog predstavlja študij italijanskega jezika s književnostjo za pridobitev visokošolske izobrazbe.

Na podlagi Priporočil za pripravo osnutkov vzgojno-izobraževalnih programov v visokem izobraževanju smo pripravili pričujoči predlog, ki ga dajemo v javno razpravo. V njem so upoštevane desetletne izkušnje in analize učinkovitosti dela Oddelka za italijanski jezik s književnostjo, izhaja pa tudi iz smolov in nalog, ki jih predvidevajo: Zakon o visokem šolstvu, Zakon o usmerjevanju izobraževanju, Statut Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani in Statut Filozofske fakultete v Ljubljani. Obenem se navezuje na tradicijo italianistike na Slovenski Univerzi ter na njeno življenjsko povezanost z narodnimi vedami. Predlog so sestavili učitelji Oddelka za romanske jezike s književnostjo Filozofske fakultete v Ljubljani, pri sestavljanju pa so upoštevali pobude študentov in uporabnikov in še posebno potrebe narodnostno mešanih obmejnih občin.

2. Lik diplomanta

Profesor italijanskega jezika s književnostjo je pedagoški, znanstveni in kulturni delavec, ki se je z visokošolskim študijem jezika, književnosti in italijanske civilizacije usposobil za opravljanje naslednjih del in nalog:

— poučevanje italijanščine na vseh stopnjah izobraževanja: predšolski, šolski in andragoški
— znanstveno raziskovanje na inštitutih za jezikoslovje in književnost
— delo v založbah, knjižnicah, dokumentacijskih centrih, v kulturnih uredstvih, v knjižnicah, v drugih sredstvih javnega obveščanja
— kulturno animiranje v raznih okoljih (zlasti ob povezavi študija italijanščine s sociologijo kulture, slovenščino, primerjalno književnostjo itd.); v kulturnih centrih in ustanovah, v družbenih organizacijah in društvih itd.
— delo v turističnih organizacijah (zlasti ob povezavi študija italijanščine z geografijo, zgodovino, umetnostjo in sociologijo kulture)
— prevajanje (zlasti v povezavi s slovenščino) v organizacijah združenega dela, v kulturnih ustanovah.

Nasteta dela in naloge zahtevajo od diplomanta sposobnost, da zna presoati svoje znanje in je motiviran za samoizobraževanje. Pri delu z ljudmi se izražata komunikativnost in organizacijska sposobnost. Diplomant je splošno razgledan osebnost, ki sledi razvoju stroke doma in v svetu. S svojim delom ustvarja pripomore k širjenju vrednot socialističnega humanizma.

SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU

2.1 Šifra programa
2.2 Posebna izobraževalna skupnost za družboslovno usmeritev in Posebna izobraževalna skupnost za pedagoško usmeritev

2.3 Usmeritev: družboslovna

2.4 Ime in vrsta programa

Ime programa: Italijanski jezik s književnostjo

Vrsta: VIS

2.5 Smer: program nima smeri

2.6 Povezanost z drugimi programi v usmeritvi

*Ime predhodnega programa: Družboslovno-jezikovna dejavnost,

Učitelj: Vrsta: SR

Stopnja zahtevnosti dela: V

Ime zahtevnejšega programa:

Italijanski jezik — MAG

Italijanska književnost — MAG

2.7 Strokovni naslov, značilna dela in naloge, stopnja zahtevnosti del

Strokovni naslov: profesor italijanskega jezika s književnostjo in ...

Stopnja zahtevnosti dela: VII/1

Značilna dela in naloge: učitelj italijanščine na različnih stopnjah, raziskovalec, bibliotekar, urednik, dokumentalist, strokovni sodelavec v založbah in uredništvih, delavec na področju kulture, turistični delavec in prevajalec.

2.8 Trajanje študija po programu: 4 leta

3 POGOJI ZA VKLJUČEVANJE

4 PREDMETNIK IN UČNI NAČRTI PREDMETOV

4.1 Preglednica predmetov

4.1.1 Predmetnik: ITALIJANSKI JEZIK S KNJIŽEVNOSTJO pod A

PREDMET	Letnik												Skupaj
	1.			2.			3.			4.			
	P	S	V	P	S	V	P	S	V	P	S	V	
Uvod v jezikoslovje	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
Uvod v zgodovino italijanskega jezika	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
Strukture italijanskega jezika	30	—	30	30	—	60	—	—	—	—	—	—	150
Kontrastivna analiza	30	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60
Besediloslovje in analiza besedila	—	—	—	—	—	—	30	—	30	—	60	—	120
Funkcije in socialne zvrsti jezika	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	30
Historična slovnica	—	—	—	—	—	—	60	—	—	—	60 ²	—	60
Uvod v romansko jezikoslovje	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	30
Govorna in pisna komunikac.	—	—	60	—	—	60	—	—	90	—	—	90	300
Uvod v študij italijanske književnosti	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60
Italijanska književnost	60	—	—	90	—	30	90	30	—	60	30	—	390

Italijanska civilizacija	30	—	—	30	—	—	30	—	—	30	—	—	120
Latinsčina	—	—	60 ¹	—	—	60 ¹	—	—	—	—	—	—	—
Metodika poučevanja italijanskega jezika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	—	45	90
Strokovni predmeti ITALIJANSKI JEZIK													
S KNJIŽEVNOSTJO	360			360			360			360			1440

¹ Latinsčino vpisujejo samo študenti, ki se v usmerjenem izobraževanju tega predmeta niso učili po programu 140 ur.

² Izbirno.

Navedeni predmetnik je sestavni del predmetnika dvopredmetnega študija. Celotno število ur sestavljata še predmetnik predmeta B dvopredmetnega študija in predmetnik skupnih in splošnih pedagoških predmetov.

		Letnik			
PREDMET	1.	2.	3.	4.	Skupaj
Skupni predmeti	90	105	30	15	240
Pedagoško-psihološki predmeti	90	75	90	45	300
Skupaj	540	540	480	420	1980

4.1.2 PREDMETNIK: ITALIJANSKI JEZIK S KNJIŽEVNOSTJO pod B

PREDMET	Letnik												Skupaj
	P	1. S	V	P	2. S	V	P	3. S	V	P	4. S	V	
Uvod v jezikoslovje	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
Uvod v zgodovino ital. jezika	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
Struktura italij. jezika	30	—	30	30	—	60	—	—	—	—	—	—	150
Kontrastivna analiza	30	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60
Besediloslavlje in analiza besedila	—	—	—	—	—	—	30	—	30	—	60	—	120
Funkcija in socialne zvrsti jezika	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	30
Historična slovnica	—	—	—	—	—	—	60	—	—	—	—	—	60
Uvod v romansko jezikoslovje	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	30
Govorna in pisna komunikac.	—	—	60	—	—	60	—	—	60	—	—	60	240
Uvod v študij italijanske književnosti	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60
Italijanska književnost	60	—	—	90	—	30	60	30	—	30	30	—	330
Italijanska civilizacija	30	—	—	30	—	—	30	—	—	30	—	—	120
Latinsčina	—	—	60 ¹	—	—	60 ¹	—	—	—	—	—	—	—
Metodika poučevanja italijanskega jezika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	—	45	90
Strokovni predmeti ITALIJANSKI JEZIK S KNJIŽEVNOSTJO		360			360			300			300		1320

¹ Latinsčino vpisujejo samo študentje, ki se v usmerjenem izobraževanju tega predmeta niso učili po programu 140 ur.

Navedeni predmetnik je sestavni del predmetnika dvopredmetnega študija. Celotno število ur sestavljata še predmetnik predmeta A dvopredmetnega študija in predmetnik skupnih in splošnih predmetov.

4.1.3 PREDMETNIK SKUPNIH PEDAGOŠKO-PSIHOLOŠKIH PREDMETOV

Velja skupni predmetnik pedagoško-psiholoških predmetov z navodili za pedagoško prakso (glej VIP Srbohrvaški in makedonski jezik s književnostmi).

4.2 Navodila za izvajanje predmetnika

4.2.1 Program Italijanski jezik s književnostjo predstavlja dve možnosti študija: italijanski jezik s književnostjo pod A in italijanski jezik s književnostjo pod B.

Zaradi posebnega položaja italijanske na narodnostno mešanem območju obalnih občin je v pripravi še program študija italijanskega jezika s književnostjo kot enopredmetnega študija.

Obe dvopredmetni možnosti študija (A in B) dopuščata najrazličnejše povezave. Najprimernejše se zdijo povezave s slovensčino in s tujimi jeziki, primerjalno književnostjo, primerjalnim jezikoslovjem, kaslično filologijo, sociologijo, kulturo, z umetnostno zgodovino in geografijo.

4.2.2 Sestavni del študijskega programa so tudi predavanja domačih in tujih strokovnjakov in študijske ekskurzije.

4.2.3 Študij ob delu

Zanj veljajo enak vzgojno-izobraževalni program in enake študijske obveznosti kot za redni študij; pri tem so za vse predmete predvidene individualne konzultacije.

4.2.4 Študij iz dela

Zanj veljajo enak vzgojno-izobraževalni program in enake obveznosti kot za redni študij.

5 OBVEZNOSTI ŠTUDENTOV

5.1 Pogoji za napredovanje iz letnika v letnik

5.1.1 Italijanski jezik s književnostjo — program A

— v drugi letnik:

izpit iz struktur italijanskega jezika s komunikacijo I

izpit iz kontrastivne analize

izpit iz pregleda italijanske književnosti I

— v tretji letnik:

izpit iz struktur italijanskega jezika s komunikacijo II

izpit iz funkcijskih in socialnih zvrsti jezika
izpit iz pregleda italijanske književnosti II

— v četrti letnik:

seminarska naloga (iz jezika ali književnosti)

kolokvij iz monografskih tečajev iz italijanske književnosti

kolokvij iz besediloslavlja

Študent lahko opravi diplomski izpit pod A, če opravi preddiplomski izpit italijanskega jezika, izpit iz uvoda v romansko jezikoslovje in historično slovnico; kandidati, ki so vpisovali latinsčino na filozofski fakulteti, opravijo izpit iz tega predmeta.

Poleg tega mora kandidat izdelati in zagovarjati diplomsko delo iz književnosti ali jezika (če je bila seminarska naloga iz jezika, mora biti diplomsko delo iz književnosti in obrnjeno).

Diplomski izpit je pisni (klavzura) in ustni ter obsega vso predpisano književnost, jezika in civilizacije ter jezikoslovja.

5.1.2 Italijanski jezik s književnostjo — program B

— v drugi letnik: enako kot pod 5.1.1

— v tretji letnik: enako kot pod 5.1.1

— četrti letnik: enako kot pod 5.1.1

— za prijavo k diplomskemu izpitu: enako kot pod 5.1.1

— diplomski izpit: enako kot pod 5.1.1

5.2 Pogoji za ponavljanje posameznega letnika

Študent lahko ponavlja letnik, če je izpolnil pogoje, ki so določeni s statutom Filozofske fakultete.

5.3 Svetovanje in usmerjanje med študijem

Slušatelj dobi temeljne informacije o študiju ob vpisu, med študijem svetlo letnika, pri mentorju, predmetnih učiteljih, asistentih in pri predstojniku. Posebno pomembne so informacije o izbiri ožjega predmetnega področja in možnostih in zanimanjih glede prakse (ob upoštevanju poprejšnjega študijskega izkušenj).

5.4 Zaključek študija

Študent konča študij, ko uspešno opravi obveznosti, navedene pod 5.1.1. Študenti, ki niso opravili obveznosti, se lahko prijavijo na študij v naslednjem letu. Študenti, ki niso opravili obveznosti pri drugem predmetu (A ali B) dvopredmetnega študija, se lahko prijavijo na študij v naslednjem letu.

6 POGOJI ZA IZVAJANJE PROGRAMA

6.1 Kadrovske pogoje

Študijski program Italijanski jezik s književnostjo izvajajo visokošolski učitelji s sodelavci in lektorji, ki so za to delo usposobljeni v skladu s pogoji, določa Zakon o usmerjenem izobraževanju.

Za uresničitev predvidenega študijskega načrta potrebujemo: 4 visokošolske učitelje, 2 asistenta, 3 lektorje, sodelavca za metodiko poučevanja jezika, učitelje mentorje za izvedbo pedagoške prakse.

Pri tem ne računamo učiteljev, ki izvajajo skupne predmete.

6.2 Materialni pogoji

Prostorska stiska in pomanjkljiva tehnična opremljenost sta med največje ovire za uspešno izvajanje vzgojno-izobraževalnih programov. Za uspešno uresničevanje programa potrebujemo vsaj 2 predavalnici, knjižnico s študijsko, fonolaboratorij, 4 delovne kabinete za učitelje, fotokopirni stroji, netofon, kasetofon, 2 grafoskopa, diapojektor, epidiaskop, filmski projektor, video kasete, magnetofonske trakove, diapozitive, plošče, knjige in revije v uvozu.

6.3 Usmeritev znanstvenoraziskovalne in strokovne dejavnosti

Kot razberemo iz predstavitve stroke, objavljene v reviji Anthropos, 1981, št. IV—VI (str. 336–355), znanstvenoraziskovalna in strokovna dejavnost slovenske italijanistike poteka v skladu s problematiko nacionalne in regionalne italijanistike kot jezika narodnosti in jezika ob narodnostno mešanem območju obalnih občin SR Slovenije kakor tudi v skladu s siceršnjimi družbenimi potrebami. Vse to je upoštevano tudi v študijskem programu raziskovalnega dela, pri katerem sodelujejo tudi študenti.

Italijanski jezik, MAG

1 LIK DIPLOMANTA

Magister italijanskega jezika je strokovnjak, ki s podiplomskim študijem razvija in dokazuje svoje raziskovalne sposobnosti, pogloblja in širi teoretično in strokovno znanje, se izpopolnjuje v metodi raziskovalnega dela ter se tako vključuje v naloge stroke.

2 SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU

2.1 Šifra programa

2.2 Posebna izobraževalna skupnost za družboslovno usmeritev

2.3 Usmeritev: družboslovna

2.4 Ime in vrsta programa

Ime programa: Italijanski jezik

Vrsta: MAG

2.6 Povezanost z drugimi programi v usmeritvi

Ime predhodnega programa: Italijanski jezik s književnostjo.

VIS, VII/1

2.7 Strokovni naslov, značilna dela in naloge, stopnja zahtevnosti dela

Strokovni naslov: magister italijanskega jezika

Stopnja zahtevnosti dela: VII/2

Značilna dela in naloge: visokošolski asistent, znanstveni sodelavec

2.8 Trajanje študija: 2 leti

3 POGOJI ZA VKLJUČITEV

V študij za pridobitev magisterija se lahko vpiše, kdor ima diplomsko visoke strokovne izobrazbe iz italijanskega jezika s književnostjo in uspešno opravljen sprejemni izpit. Na sprejemnem izpitu mora kandidat dokazati, da poleg italijanskega aktivno obvlada še en svetovni jezik ter da spremlja problematiko stroke. Kandidat, ki ni končal programa za pridobitev visoke strokovne izobrazbe iz italijanskega jezika s književnostjo, ampak program kake druge vede, mora pokazati pri izpitu tudi znanje iz italijanskega jezika s književnostjo v obsegu, ki se zahteva za pridobitev ustrezne diplome na visokošolski ravni.

4 PREDMETNIK

Ker je študij individualne narave, se predmetnik in učni načrti oblikujejo vsakokrat posebej glede na temo magistrskega dela. Študij poteka s konzultacijami, ob katerih se kandidat seznaja z viri in literaturo, ki se nanaša na temo njegove naloge, obenem pa preverja postopke in dosežke svojega dela.

5 ŠTUDIJSKE OBVEZNOSTI

Obveznosti, ki jih mora kandidat izpolniti do konca študija, so vidne predmetnika in učnega načrta. Z njimi je predvidena tudi izdelava magistrskega dela, ki mora dokazati kandidatovo sposobnost za samostojno raziskovalno delo.

Študij se konča z ustnim izpitom pred najmanj tričlansko komisijo in s temnim zagovorom magistrskega dela.

Italijanska književnost, MAG

1 LIK DIPLOMANTA

Magister italijanske književnosti je strokovnjak, ki s podiplomskim študijem razvija in dokazuje svoje raziskovalne sposobnosti, pogloblja in širi teoretično in strokovno znanje, se izpopolnjuje v metodi raziskovalnega dela ter se tako vključuje v naloge stroke.

2 SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU

2.1 Šifra programa

2.2 Posebna izobraževalna skupnost za družboslovno usmeritev

2.3 Usmeritev: družboslovna

2.4 Ime in vrsta programa

Ime programa: Italijanska književnost

Vrsta: MAG

2.6 Povezanost z drugimi programi v usmeritvi

Ime predhodnega programa: Italijanski jezik s književnostjo Vrsta: VIS, VII/2

2.7 Strokovni naslov, značilna dela in naloge, stopnja zahtevnosti dela

Strokovni naslov: magister italijanske književnosti

Stopnja zahtevnosti dela: VII/2

Značilna dela in naloge: visokošolski asistent, znanstveni sodelavec

2.8 Trajanje študija: 2 leti

3 POGOJI ZA VKLJUČITEV

V študij za pridobitev magisterija se lahko vpiše, kdor ima diplomsko visoke strokovne izobrazbe iz italijanskega jezika s književnostjo in uspešno opravljen sprejemni izpit. Pri sprejemnem izpitu mora kandidat dokazati, da poleg italijanskega aktivno obvlada še en svetovni jezik ter da spremlja problematiko stroke. Kandidat, ki ni končal programa za pridobitev visoke strokovne izobrazbe iz italijanskega jezika s književnostjo, ampak kak drug program mora pokazati na izpitu tudi znanje iz italijanskega jezika s književnostjo ki naj bi ga pridobil z ustrežno diplomom na visokošolski ravni.

4 PREDMETNIK

Ker je študij individualne narave, se predmetnik in učni načrti oblikujejo vsakokrat posebej glede na temo magistrskega dela.

Študij poteka s konzultacijami, ob katerih se kandidat seznaja z viri in literaturo, ki se nanaša na temo njegove naloge, obenem pa preverja postopke in dosežke svojega dela.

5 ŠTUDIJSKE OBVEZNOSTI

Obveznosti, ki jih mora kandidat izpolniti do konca študija, so vidne predmetnika in učnega načrta. S temi je predvidena tudi izdelava magistrskega dela, ki mora dokazati kandidatovo sposobnost za samostojno raziskovalno delo.

Študij se konča z ustnim izpitom pred najmanj tričlansko komisijo in s temnim zagovorom magistrskega dela.

Francoski jezik s književnostjo, vis

dvopredmetni študij — A in B

1 UVOD

1.1 Namen osnutka, sestavljalci

Predlog predstavlja študij francoskega jezika s književnostjo za pridobitev visokošolske izobrazbe.

Na podlagi Priporočil za pripravo osnutkov vzgojno-izobraževalnih programov v visokem izobraževanju smo pripravili pričujoči predlog, ki ga dajemo v javno razpravo. V njem so upoštevane desetletne izkušnje in analize učinkovitosti dela Oddelka za francoski jezik s književnostjo, izhajajo pa tudi iz smolov in nalog, ki jih predvidevajo: Zakon o visokem šolstvu, Zakon o usmerjenem izobraževanju, Statut Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani in Statut Filozofske fakultete v Ljubljani. Obenem se navezuje na tradicijo romanistike na Slovenski Univerzi ter na njeno življenjsko povezanost z narodnimi vedami.

Predlog so sestavili učitelji Oddelka za romanske jezike in književnosti Filozofske fakultete v Ljubljani, pri sestavljanju pa so upoštevali pobude študentov in uporabnikov.

1.2 Lik diplomanta

Profesor francoskega jezika s književnostjo je pedagoški, znanstveni in kulturni delavec, ki se je z visokošolskim študijem jezika, književnosti in civilizacije usposobil za opravljanje naslednjih del in nalog:

- poučevanje francoščine na vseh stopnjah šolskega in zunajšolskega izobraževanja: predšolski, šolski in andragoški
- znanstveno raziskovanje na inštitutih za jezikoslovje in književnost
- delo v založbah, knjižnicah, dokumentacijskih centrih, v kulturnih uredništvih, v časopisov in drugih sredstev javnega obveščanja
- kulturno animiranje v raznih okoljih (zlasti ob povezavi študija francoske s sociologijo kulture, slovenščino, primerjalno književnostjo itd.); v kulturnih centrih in ustanovah, v družbenih organizacijah in društvihi itd.
- delo v turističnih organizacijah (zlasti ob povezavi študija francoščine z geografijo, zgodovino, zgodovino umetnosti in sociologijo kulture)
- prevajanje (zlasti v povezavi s slovenščino) v organizacijah združenega dela, v kulturnih ustanovah idr.

Nasteta dela in naloge zahtevajo od diplomanta sposobnost, da zna presojati svoje znanje in je motiviran za samoizobraževanje. Pri delu z ljudmi se izražata komunikativnost in organizacijska sposobnost. Diplomant je splošno razgledan osebnost, ki sledi razvoju stroke doma in v svetu. S svojim delom ustvarja pripomore k širjenju vrednot socialističnega humanizma.

2 SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU

2.1 Šifra programa

2.2 Posebna izobraževalna skupnost

PIS za družboslovno usmeritev in PIS za pedagoško usmeritev

4 PREDMETNIK IN UČNI NAČRTI PREDMETOV

4.1 Predmetnik

4.1.1 Francoski jezik s književnostjo, predmet A

PREDMET	Letnik												Skupaj obvezno
	1.			2.			3.			4.			
Skupni splošni predmeti	180			180			180			180			720
Strokovni predmeti	P	V	S	P	V	S	P	V	S	P	V	S	obvezno skupaj
Francoski jezik	30	150	—	30	150	—	30	150	—	30	75	—	645
Francoska fonetika	30	30	—	15	15	—	—	—	—	—	—	—	90
Uvod v roman. jezikosl.	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	30
Zgodovina jezika	—	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	15	45
Teorija jezika	30	—	—	—	—	—	30	—	—	30	—	30	120
Pregled franc. knjiž.	30	30	30	30	30	30	—	—	—	—	—	—	180
Izbrana poglavja franc. književnosti	—	—	—	—	—	—	60	—	60	30	—	60	210
Literarna teorija	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	—	—	30
Francoska civilizacija	—	—	—	—	30	—	—	30	—	—	30 ¹	—	90
Latinsčina	—	60 ²	—	—	60 ²	—	—	—	—	—	—	—	—
Metodika pouka fran. j.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	45	—	90
	120	210	30	105	225	30	150	180	60	165	150	105	
Strokovni predmeti sk.	360			360			390			420			1530
Skupni splošni in pedagoško psihološki predmeti sk.	540			540			480			420			1980
Skupaj													3510

Glej posebni program za skupne predmete Filozofske fakultete

¹ Izbirni predmet

² Latinsčino vpisujejo študenti, ki se predmeta niso prej učili v srednji šoli po programu najmanj 140 ur.

4.1.2 Skupni in splošni predmeti

PREDMET	Letnik												Skupaj
	P	1. V	S	P	2. V	S	P	3. V	S	P	4. V	S	
SLO in DS	60	—	—	45	—	—	—	—	—	—	—	—	105
Filozofija	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60
Politična ekonomija	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30
Sociologija	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30
Politologija	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30
Naravoslovje	—	—	—	—	—	—	45	—	—	—	—	—	45

Pedagoško psihološki predmeti

Skupne sestavine programov pedagoške smeri

Velja skupni predmetnik pedagoško-psiholoških predmetov z navodili za pedagoškoprakso (glej VIP Srbohrvaški in makedonski jezik s književnostmi).

4.1.3 Francoski jezik s književnostjo, predmet B

PREDMET	Letnik												Skupaj obvezno
	1.			2.			3.			4.			
Skupni in splošni predmeti													
Strokovni predmeti	P	V	S	P	V	S	P	V	S	P	V	S	Skupaj obvezno
Francoski jezik	30	150	—	30	150	—	30	120	—	—	30	—	540
Francoska fonetika	30	30	—	15	15	—	—	—	—	—	—	—	90
Uvod v romansko jezikoslovje	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	30
Zgodovina jezika	—	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	15	45
Teorija jezika	30	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	15	75
Pregled francoske književnosti	30	30	30	30	30	30	—	—	—	—	—	—	180
Izbrana poglavja francoske književnosti	—	—	—	—	—	—	60	—	30	—	—	60	150
Francoska civilizacija	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	60 ¹	—	30
Latinsčina	—	60 ²	—	—	60 ²	—	—	—	—	—	—	—	—
Metodika pouka francoskega jezika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	45	—	90
	120	210	30	105	225	30	150	120	30	45	75	90	
Strokovni predmeti sk.	360			360			300			210			1230

Skupni in splošni predmeti se vpisujejo le enkrat; število ur je navedeno pri predmetu A. Za podrobnosti glej posebni program za skupne predmete Filozofske fakultete!

¹ Izbirni predmet

² Latinsčino vpisujejo študenti, ki se predmeta niso prej učili v srednji šoli po programu najmanj 140 ur.

4.2 Navodila za izvajanje predmetnika

4.2.1 Program Francoski jezik s književnostjo predvideva dve možnosti študija:

Francoski jezik s književnostjo pod A

Francoski jezik s književnostjo pod B

Izkušnje govorijo v prid dvopredmetnosti zaradi širše razgledanosti diplomantov, njihove strokovne razvejenosti in večjih zaposlitvenih možnosti. Obi možnosti dopuščata najrazličnejše povezave. Najprimernejše se zdijo povezave s slovenščino in tujimi jeziki, primerjalno književnostjo, primerjalnim jezikoslovjem, klasično filologijo, sociologijo kulture, umetnostno zgodovino zgodovino in geografijo.

Skupne in splošne pedagoške predmete pri dvopredmetnem študiju štejem le enkrat.

4.2.2 Sestavni del študijskega programa so tudi predavanja domačih in tujih strokovnjakov in študijske ekskurzije.

4.2.3 Študij ob delu

Zanj velja enak vzgojno-izobraževalni program iz enake študijske obveznosti kot za redni študij, pri čemer so za vse predmete predvidene individualne konzultacije.

4.2.4 Študij iz dela

Zanj velja enak vzgojno-izobraževalni program in enake študijske obveznosti kot za redni študij.

5 OBVEZNOSTI ŠTUDENTOV

5.1 Pogoji za napredovanje iz letnika v letnik in zaključek študija

5.1.1 Francoski jezik s književnostjo — program A

— v drugi letnik:

izpit iz francoskega jezika I

izpit iz pregleda književnosti I

— v tretji letnik:

izpit iz francoskega jezika II

izpit iz pregleda književnosti II

— v četrti letnik:

izpit iz francoskega jezika III

izpit iz uvoda v romansko jezikoslovje

seminarska naloga (iz jezika ali iz književnosti)

kolokvij iz izbranih poglavij francoske književnosti.

Študent lahko opravlja diplomski izpit pod A, če opravi preddiplomski izpit iz francoskega jezika, pred tem pa izpit iz fonetike. Kandidati, ki so vpisovali latinščino na Filozofski fakulteti, opravijo tudi izpit iz tega predmeta. Poleg tega mora kandidat izdelati in zagovarjati diplomsko delo iz književnosti ali jezika (če je bila seminarska naloga iz jezika, mora biti diplomsko delo iz književnosti, in obratno).

Diplomski izpit je pisni (klavzula) in ustni ter obsega vso predpisano snov iz književnosti in jezika.

5.1.2 Francoski jezik s književnostjo — program B

— v drugi letnik: enako kot pod 5.1.1

— v tretji letnik: enako kot pod 5.1.1

— v četrti letnik:

izpit iz francoskega jezika

izpit iz uvoda v romansko jezikoslovje

kolokvij iz izbranih poglavij francoske književnosti.

Študent lahko opravlja diplomski izpit pod B, če opravi preddiplomski izpit, pred tem pa izpit iz fonetike. Izdelati in zagovarjati mora diplomsko delo iz jezika ali iz književnosti.

Diplomski izpit: enako kot pod 5. 1.1.

5.2 Pogoji za ponavljanje posameznega letnika

Redni študent praviloma ponavlja letnik samo enkrat v visokošolskem izobraževanju, pri čemer ni mišljen samo prvi letnik. Študent lahko ponavlja letnik, če je izpolnil pogoje, ki so določeni s Statutom Filozofske fakultete.

5.3 Svetovanje in usmerjanje med študijem

Slušatelj dobi temeljne informacije o študiju ob vpisu, med študijem pa na svetu letnika, pri mentorju, predmetnih učiteljih, asistentih in pri predstojniku. Posebno pomembne so informacije o izbiri ožjega predmetnega področja in o možnostih in zanimanjih glede prakse (ob upoštevanju poprejšnjega šolanja in izkušenj).

5.4 Zaključek študija

Študent konča študij, ko uspešno opravi obveznosti, navedene pod 5.1, izpite iz metodike pouka francoskega jezika ter iz skupnih in splošnih predmetov.

6 POGOJI ZA IZVAJANJE PROGRAMA

6.1 Kadrovski pogoji

Program Francoski jezik s književnostjo izvajajo visokošolski učitelji in sodelavci, ki so za to delo usposobljeni v skladu s pogoji, ki jih določa Zakon o usmerjenem izobraževanju. Kadrovski načrt predvideva za uresničitev programa: 4 visokošolske učitelje, 2 asistenta, 3 lektorje in visokošolskega učitelja oziroma sodelavca za metodiko pouka francoščine ter učitelje mentorje za izvedbo pedagoške prakse. Pri tem niso všteti učitelji skupnih in splošnih pedagoških predmetov.

6.2 Materialni pogoji

Prostorska stiska in pomanjkljiva tehnična opremljenost sta med največjimi ovirami za uspešno izvajanje vzgojno-izobraževalnih programov. Za uspešno uresničevanje programa so potrebni naslednji minimalni materialni pogoji: 1 predavalnica, 1 učilnica za manjše skupine, 1 fonolaboratorij, knjižnica s študijsko sobo, 4 delovni kabineti za učitelje; magnetofon, kasetofon, 2 grafoskopa, diapozitivni projektor, filmski projektor, video, kasete, magnetofonski trakovi, diapozitivi, plošče, knjige in revije iz uvoza; 4 pisalni stroji, razmnoževalni stroj in fotokopirni stroj.

Za pedagoško prakso in hospitacijo si je treba zagotoviti mrežo hospitacijskih šol in mentorje.

6.3 Usmeritev znanstvenoraziskovalne, umetniške ali strokovne dejavnosti

Kot razberemo iz predstavitve stroke, objavljene v reviji Anthropolos, znanstvenoraziskovalna in strokovna dejavnost na področju francoskega jezika in književnosti potekata v skladu z razvojem nacionalnih humanističnih ved ter vzgojno-izobraževalnih in drugih potreb. To je upoštevano tudi v dolgoročnem vzgojno-izobraževalnem programu raziskovalnega dela, pri katerem sodelujejo tudi študenti.

Francoski jezik, MAG

1 LIK DIPLOMANTA

Magister francoskega jezika je strokovnjak, ki s podiplomskim študijem razvija in dokazuje svoje raziskovalne sposobnosti, pogloblja in širi teoretično in strokovno znanje, se izpopolnjuje v metodah raziskovalnega dela in se tako vključuje v naloge stroke.

2 SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU

2.1 Šifra programa

2.2 Posebna izobraževalna skupnost za družboslovno usmeritev

2.3 Usmeritev: družboslovna

2.4 Ime in vrsta programa:

Ime programa: Francoski jezik

Vrsta: MAG

2.6 Povezanost z drugimi programi v usmeritvi

Ime predhodnega programa: Francoski jezik s književnostjo

Vrsta: VIS, VII/1

2.7 Strokovni naslov, značilna dela in naloge, stopnja zahtevnosti dela

Strokovni naslov: magister francoskega jezika

Stopnja zahtevnosti dela: VII/2

Značilna dela in naloge: visokošolski asistent, znanstveni sodelavec

2.8 Trajanje študija: 2 leti

3 POGOJI ZA VKLJUČITEV

V študij za pridobitev magisterija se lahko vpiše, kdor ima diplomu visoke strokovne izobrazbe iz francoskega jezika s književnostjo in uspešno opravljen sprejemni izpit. Pri sprejemnem izpitu mora kandidat dokazati, da poleg francosčine aktivno obvlada še en svetovni jezik in da spremlja problematiko stroke. Kandidat, ki ni končal programa za pridobitev visoke strokovne izobrazbe iz francoskega jezika s književnostjo, ampak kak drug program, mora pokazati

pri izpitu tudi znanje iz francoskega jezika s književnostjo v obsegu, ki se zahteva za pridobitev ustrezne diplome na visokošolski ravni.

4 PREDMETNIK

Ker je študij individualne narave, se predmetnik in učni načrti oblikujejo vsakokrat posebej glede na temo magistrskega dela. Študij poteka s konzultacijami, ob katerih se kandidat seznaja z viri in z literaturo, ki se nanaša na temo njegove naloge, obenem pa preverja postopke in dosežke svojega dela.

5 ŠTUDIJSKE OBVEZNOSTI

Obveznosti, ki jih mora kandidat izpolniti do konca študija, so vidne v predmetniku in učnega načrta. S temi je predvidena tudi izdelava magistrskega dela. Študij se konča z ustnim izpitom pred najmanj tričlansko komisijo in javnim zagovorom magistrskega dela.

Francoska književnost, MAG

Ime predhodnega programa: Francoski jezik s književnostjo

Vrsta: VIS, VII/1

2.6 Strokovni naslov, značilnosti dela in naloge, stopnja zahtevnosti dela

Strokovni naslov: magister francoske književnosti

Stopnja zahtevnosti dela: VII/2

Značilna dela in naloge: visokošolski asistent, znanstveni sodelavec

2.7 Trajanje študija: 2 leti

3 POGOJI ZA VKLJUČITEV

V študij za pridobitev magisterija se lahko vpiše, kdor ima diplomu visoke strokovne izobrazbe iz francoskega jezika s književnostjo in uspešno opravljen sprejemni izpit. Pri sprejemnem izpitu mora kandidat dokazati, da poleg francosčine aktivno obvlada še en svetovni jezik in da spremlja problematiko stroke. Kandidat, ki ni končal programa za pridobitev visoke strokovne izobrazbe iz francoskega jezika s književnostjo, ampak kak drug program, mora pri izpitu

pokazati tudi znanje francoskega jezika s književnostjo v obsegu, ki se zahteva za pridobitev ustrezne diplome na visokošolski ravni.

4 PREDMETNIK

Ker je študij individualne narave, se predmetnik in učni načrti oblikujejo vsakokrat posebej glede na temo magistrskega dela.

Študij poteka s konzultacijami, ob katerih se kandidat seznaja z viri in z literaturo, ki se nanaša na temo njegove naloge, obenem pa preverja postopke in dosežke svojega dela.

5 ŠTUDIJSKE OBVEZNOSTI

Obveznosti, ki jih mora kandidat izpolniti do konca študija, so vidne v predmetniku in učnega načrta. S temi je predvidena tudi izdelava magistrskega dela. Študij se konča z ustnim izpitom pred najmanj tričlansko komisijo in javnim zagovorom magistrskega dela.

1 LIK DIPLOMANTA

Magister francoske književnosti je strokovnjak, ki s podiplomskim študijem razvija in dokazuje svoje raziskovalne sposobnosti, pogloblja in širi teoretično in strokovno znanje, se izpopolnjuje v metodah raziskovalnega dela ter se tako vključuje v naloge stroke.

2 SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU

2.1 Šifra programa

2.2 Posebna izobraževalna skupnost za družboslovno usmeritev

2.3 Usmeritev: družboslovna

2.4 Ime in vrsta programa

Ime programa: Francoska književnost

Vrsta: MAG

2.5 Povezanost z drugimi programi v usmeritvi

Španski jezik in književnost, VIS

1 UVOD

1.1 Predlog predstavlja študij španskega jezika s književnostjo za pridobitev visokošolske izobrazbe.

Pripravili smo ga na podlagi Priporočil za pripravo osnutkov vzgojno-izobraževalnih programov v visokem izobraževanju; dajemo ga v delegatsko razpravo. Smer španski jezik s književnostjo na Oddelku za romanistiko Filozofske fakultete je še zelo mlada, deluje šele od študijskega leta 1981/82. Pri sestavljanju predloga smo upoštevali dosedanje izkušnje, pa tudi tiste, ki so si jih pridobile druge katedre na oddelku. Program upošteva tudi oris nalog in smotrov, ki jih vsebujejo: Zakon o visokem šolstvu, Zakon o usmerjenem izobraževanju, Statut Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani, Statut Filozofske fakultete v Ljubljani. Navezuje se na tradicijo romanistike na slovenski univerzi.

Program so sestavili učitelji in sodelavci Oddelka za romanske jezike s književnostjo Filozofske fakultete v Ljubljani; pri sestavljanju so upoštevali tudi mnenje študentov in uporabnikov.

1.2 Lik diplomanta

Profesor španskega jezika s književnostjo je pedagoški, znanstveni in kulturni delavec, ki se je z visokošolskim študijem jezika, književnosti in civilizacije usposobil za opravljanje naslednjih del in nalog:

- poučevanje španskega jezika na vseh stopnjah izobraževanja, šolskih in zunajšolskih: predšolski, šolski in andragoški
- znanstveno raziskovanje na institutih za jezikoslovje in književnost - delo v založbah, knjižnicah, dokumentacijskih centrih, v kulturnih uredništvih časopisov, revij in drugih sredstev javnega obveščanja
- kulturno animiranje v raznih okoljih (zlasti ob povezavi študija španščine s sociologijo kulture, s slovenščino, s primerjalno književnostjo); v kulturnih centrih in ustanovah, v družbenih organizacijah in društvih itd.
- delo v turističnih organizacijah (zlasti ob povezavi študija španščine z geografijo, zgodovino, zgodovino umetnosti in s sociologijo kulture)
- prevajanje (zlasti v povezavi s slovenščino) v organizacijah združenega dela, v kulturnih ustanovah.

Našteta dela in naloge zahtevajo od diplomanta sposobnost, da zna presojati svoje znanje in je motiviran za samoizobraževanje. Pri delu z ljudmi se izražata komunikativnost in organizacijska sposobnost. Diplomant je splošno razgledana osebnost, ki sledi razvoju stroke doma in v svetu. S svojim delom ustvarjalno pripomore k širjenju vrednot socialističnega humanizma.

2 SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU

2.1 Šifra programa

2.2 Posebna izobraževalna skupnost za družboslovno usmeritev

Posebna izobraževalna skupnost za pedagoško usmeritev

2.3 Usmeritev: družboslovna in pedagoška

2.4 Ime in vrsta programa

Ime programa: Španski jezik s književnostjo

Vrsta: VIS

2.5 Smer: program nima smeri

2.6 Povezanost z drugimi programi v usmeritvi

Ime predhodnega programa: Družboslovno-jezikovna dejavnost in Učitelj

Vrsta: SR

Stopnja zahtevnosti dela: V

Ime zahtevnejšega programa: Španski jezik, Španska književnost

Vrsta: MAG

Stopnja zahtevnosti: VII/2

Ime sorodnega programa: Francoski in italijanski jezik s književnostma

Vrsta: VIS

2.7 Strokovni naslov, značilna dela in naloge, stopnja zahtevnosti dela

Strokovni naslov: profesor španskega jezika s književnostjo

Značilna dela in naloge: učitelj španščine na različnih stopnjah, raziskovalec, bibliotekar, urednik, dokumentalist, strokovni sodelavec v založbi in uredništvih, delavec na področju kulture, turistični delavec in prevajalec.

2.8 Trajanje študija: 4 leta

3 POGOJI ZA VKLJUČEVANJE

3.1 Vpišejo se lahko kandidati, ki so uspešno končali štiriletno srednjo šolo, če so se vsaj 280 ur učili španščine.

3.2 Brez preskusa znanja se lahko vpišejo kandidati, ki so pred uvedbo usmerjenega izobraževanja končali gimnazijo, pedagoško gimnazijo ali vzgojiteljsko šolo, če so se v srednji šoli učili španščine vsaj 280 ur.

3.3. Kandidati, ki so sicer končali štiriletno srednjo šolo, ne pa ustreznega programa ali smeri, morajo opraviti diferencialni sprejemni izpit. Pri tem morajo pokazati smisel za študij književnosti v pogovoru o slovenskih klasičnih pisateljih in delih španske književnosti. Znanje španskega jezika, ki naj bi ga pridobili v štiriletni srednji šoli, dokaže kandidat pri pisnem in ustnem izpitu. Pisni izpit obsega krajši narek v španščini in prevod iz slovenščine v španščino. Ustni izpit obsega branje in razlago krajšega španskega besedila.

3.4 Kandidati, ki so končali manj kot štiriletno srednjo šolo, se lahko vpiše-

jo, če poleg navedenega diferencialnega izpita opravijo dodatni splošni izpit. Ta izpit obsega pisni in ustni del. Pri pisni nalogi s splošno temo mora kandidat dokazati, da zna pravilno in logično izraziti svoje misli in da je njegova splošna

razgledanost primerna. Pri ustnem delu mora kandidat dokazati, da obvlada znanje, ki ga pridobijo učenci v ustreznem srednješolskem štiriletnem programu in je potrebno za vključitev v visokošolski program.

4 PREDMETNIK IN UČNI NAČRTI PREDMETOV

4.1 Predmetnik

4.1.1 Španski jezik s književnostjo — predmet A

PREDMET	Letnik														Skupaj
	1.			2.			3.			4.					
	P	S	V	P	S	V	P	S	V	P	S	V	P	S	
Uvod v špansko-hispanoameriško knjiž.	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	—	
Španska in hispanoameriška književn.	60	—	—	120	—	—	60	60	—	60	30	—	300	90	
Uvod v teorijo jezika	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	—	
Uvod v romansko jezikoslovje	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	30	—	
Španski jezik	30	—	180	60	—	150	60	60	90	30	60	120	180	120	
Zgodovina španskega jezika	—	—	—	—	—	—	30	—	—	15	—	—	45	—	
Historična gramatika španskega jezika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	—	—	30	—	
Iberoromanska in latinsko-ameriška civilizacija ¹	30	—	—	30	—	—	30	—	—	60	—	—	150	—	
Latinsčina ²	—	—	60	—	—	60	—	—	—	—	—	—	120	—	
Metodika španskega jezika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	—	45	45	—	
Ur:	360			360			360			335			1415		

Opombe:

¹ Iberoromanska in latinskoameriška civilizacija je izbirni predmet (torej ne bremeni števila ur).

² Latinsčino vpisujejo študenti, ki se v usmerjenem izobraževanju tega predmeta niso učili po programu 140 ur.

4.1.2 Španski jezik s književnostjo — predmet B

PREDMET	Letnik														Skupaj	
	1.			2.			3.			4.						
	P	S	V	P	S	V	P	S	V	P	S	V	P	S		
Uvod v špansko hispanoameriško književnost	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	—		
Španska in hispanoameriška knj.	60	—	—	120	—	—	60	30	—	30	30	—	270	60		
Uvod v teorijo jezika	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	—		
Uvod v romansko jezikoslovje	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	30	—		
Španski jezik	30	—	180	60	—	150	60	60	60	30	60	—	180	120		
Zgodovina španskega jezika	—	—	—	—	—	—	30	—	—	15	—	—	45	—		
Historična gramatika španskega jezika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	—	—	30	—		
Iberoromanska in latinskoameriška civilizacija ¹	30	—	—	30	—	—	30	—	—	60	—	—	150	—		
Latinsčina ²	—	—	60	—	—	60	—	—	—	—	—	—	120	—		
Metodika španskega jezika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	—	45	45	—		
Ur:	360			360			300			285			1305			

Opombe:

¹ Iberoromanska in latinskoameriška civilizacija je izbirni predmet (torej ne bremeni števila ur).

² Latinsčino vpisujejo študenti, ki se v usmerjenem izobraževanju tega predmeta niso učili po programu 140 ur.

Skupni in splošni predmeti

PREDMET	Letnik				Skupaj
	1.	2.	3.	4.	
SLO in DS	60	—	—	—	—
Filozofija	—	—	—	15	—
Politična ekonomija	30	—	—	—	—
Sociologija	—	—	—	—	—
Politologija	—	—	—	—	—
Naravoslovje (obvezni izbirni)	—	—	45	—	—

Pedagoško-psihološki predmeti

Skupne sestavine programov pedagoške smeri

Velja skupni predmetnik pedagoško-psiholoških predmetov z navodili za pedagoško prakso (glej VIP Srbohrvaški in makedonski jezik s književnostmi).

4.2 Navodila za izvajanje predmetnika

4.2.1 Program Španski jezik s književnostjo predvideva dve možnosti študija: španski jezik s književnostjo pod A in španski jezik s književnostjo pod B. Izkušnje govorijo v prid dvopredmetnosti zaradi širše razgledanosti diplo-

mantov, njihove strokovne razvejenosti in večjih zaposlitvenih možnosti. Možnosti študija dopuščata najrazličnejše povezave. Najprimernejše se povezuje s slovenščino in s tujimi jeziki, primerjalno književnostjo, primerjalno jezikoslovjem, klasično filologijo, sociologijo kulture, umetnostno zgodovino in geografijo. Tedenska in iz nje izhajajoča letna obremenitev študenta v vseh merilih ravna po sprejetih načelih. Skupne in splošne pedagoške metode pri dvopredmetnem študiju štejemo le enkrat, razen metodike, ki je različna in seveda obvezna za oba predmeta. Ure, namenjene metodiki, so vključene v število ur splošnih in skupnih pedagoških predmetov.

4.2.2 Sestavni del študijskega programa so tudi predavanja domačin in tujih strokovnjakov in študijske ekskurzije.

4.2.3 Študij ob delu

Zanj velja enak vzgojno-izobraževalni program in enake študijske obveznosti kot za redni študij; za vse predmete so predvidene individualne konzultacije.

4.2.4 Študij iz dela

Zanj velja enak vzgojno-izobraževalni program in enake obveznosti kot za redni študij.

OBVEZNOST ŠTUDENTOV, USMERJANJE IN ZAKLJUČEK ŠTUDIJA

5.1 Obveznosti študentov

Študent lahko napreduje v višji letnik, če opravi

— za vpis v 2. letnik:

izpit iz španskega jezika I

izpit iz pregleda španske književnosti I

— za vpis v 3. letnik:

izpit iz španskega jezika II

izpit iz pregleda španske in hispanoameriške književnosti II

izpit iz uvoda v teorijo jezika

— za vpis v 4. letnik:

LIK DIPLOMANTA

Magister španskega jezika je strokovnjak, ki s podiplomskim študijem raziskuje in dokazuje svoje raziskovalne sposobnosti, pogloblja in širi teoretično strokovno znanje, se izpopolnjuje v metodi raziskovalnega dela ter se tako pripravlja na strokovno delo.

SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU

1. Šifra programa
2. Posebna izobraževalna skupnost za družboslovno usmeritev
3. Usmeritev: družboslovna
4. Ime in vrsta programa
- Ime programa: Španski jezik
- Vrsta: MAG
6. Povezanost z drugimi programi v usmeritvi

LIK DIPLOMANTA

Magister španske književnosti je strokovnjak, ki s podiplomskim študijem raziskuje in dokazuje svoje raziskovalne sposobnosti, pogloblja in širi teoretično strokovno znanje, se izpopolnjuje v metodi raziskovalnega dela ter se tako pripravlja na strokovno delo.

SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU

1. Šifra programa
2. Posebna izobraževalna skupnost za družboslovno usmeritev
3. Usmeritev: družboslovna
4. Ime in vrsta programa
- Ime programa: Španska književnost
- Vrsta: MAG
5. Povezanost z drugimi programi v usmeritvi

UVOD

1.1 Namen osnutka, sestavljalci

Pedagoški akademiji v Mariboru in v Ljubljani sta se z drugimi izvajalci akno vključili v prizadevanja za reformo pedagoškega šolstva. Delavce in študente je pri tem vodila misel, kako prenesti dvajsetletne pedagoške izkušnje v enoletni usmerjeni pedagoški program. Oblikovanja programov smo se bolj opirali na letni in drugi polovici leta 1983, ko smo imeli več pedagoških konferenc, konzultacij po usmeritvah, pogovorov z učitelji sorodnih strok v Ljubljani, brez sodelovanja učiteljev v oddelkih in visokošolskih temeljnih organizacijah, družbenopolitičnih organizacijah, s samoupravnimi in strokovnimi telesi odgovorno družbeno delo zaradi časovne stiske težko uresničili.

Za uspešno izvajanje osnovnošolskega programa na višji stopnji si morajo predmetni učitelji (profesorji madžarskega jezika in književnosti in...) madžarskega jezika pridobiti široko jezikovno znanje, spoznati pogloblitve metode raziskovanja in se uposobiti za poučevanje madžarskega jezika in književnosti na osnovni šoli in dvojezičnih osnovnih šolah na narodnostno mešanem območju.

Predlog za vse predmete je sestavil višji predavatelj Jozsef Varga, predstojnik katedre.

1.2 Lik diplomanta: profesor madžarskega jezika in književnosti in... (osebni in poklicni profil)

1.2.1 Osebnostni profil profesorja madžarskega jezika in književnosti in... mora vsebovati tele značilnosti:

a) Spoznavna in akcijska učinkovitost: razvite splošne intelektualne sposobnosti, umske sposobnosti za razumevanje teoretskih osnov za delo, sposobnost spoznavanja samega sebe in življenja v druge, realno samocenjevanje, razvito zanimanje in sposobnost napredovanja v učenju in izobraževanju, primerne telesne, psihomotorične in senzorične sposobnosti glede na zahteve posamezne študijske smeri). Visoka stopnja komunikativnosti in gotovost v delu z drugimi: nagnjenost za delo z otroki in mladino.

b) Čustvena ustreznost: čustvena stabilnost, frustracijska odpornost, zmogljivost zaznavanja in prilagajenega odzivanja na čustvena stanja in stiske drugih; razvite čustvenih in razvojnih motenj; zadovoljstvo s seboj, zaupanje v ljudi.

c) Realistični pedagoški optimizem, ki se izraža v pedagoškem erosu in v veselju pri opravljanju vzgojno-izobraževalnega dela.

d) Družbena (socialna) ustreznost: spoštovanje in upoštevanje mišljenja drugih, hopenje in zmogljivost za sodelovanje z drugimi učitelji, učenci, s tarši in s skupini ali posamično v osnovni šoli in v skupni vzgojno-izobraževalni osnovni šoli. Načrtuje in izvaja pouk posameznih predmetov, samostojno učencev, dodatni in dopolnilni pouk, interesne dejavnosti in preživljanje prostega časa učencev in sodeluje pri pripravi in izvajanju drugih vzgojno-izobraževalnih dejavnosti v vzgojno-izobraževalnem programu šole. Pri tem sodeluje z drugimi pedagoškimi delavci šole, z učenci, s starši ali s skrbniki učencev, z zunanjimi sodelavci šole in s službami.

e) Učitelj načrtuje, uresničuje in uskaljuje vzgojno-izobraževalne vsebine na vedenih dejavnikih. Sistematično spremlja, preučuje, usmerja in spodbuja razvoj osebnosti učencev v skladu z veljavnim vzgojnim smotrom.

izpit iz španskega jezika III

kolokvij iz izbranih poglavij španske in hispanoameriške književnosti

Poleg tega mora študent v vseh letnikih aktivno sodelovati pri vajah, seminarjih in seminarjih. Predložiti in uspešno zagovarjati mora eno seminarso nalogo in diplomsko delo (iz jezika ali iz književnosti).

K diplomskemu izpitu se lahko prijavi, če uspešno opravi izpit iz uvoda v romansko jezikoslovje in preddiplomski izpit iz španskega jezika.

Kandidati, ki so na filozofski fakulteti obiskovali tečaj latinščine, morajo opraviti tudi izpit iz tega predmeta.

Diplomski izpit je pisen (klavzura) in usten ter obsega vso predpisano snov iz književnosti, jezika in jezikoslovja.

5.2 Pogoji za ponavljanje posameznega letnika

Študent lahko ponavlja letnik, če je izpolnil pogoje, ki so določeni s Statutom Filozofske fakultete.

5.3 Svetovanje in usmerjanje med študijem

Slušatelj dobi informacije o študiju ob vpisu, med študijem pa na svetu letnika, pri mentorju, predmetnih učiteljih, asistentih in pri predstojniku. Posebno pomembne so informacije o izbiri ožjega predmetnega področja in o možnostih in zanimanjih glede prakse (ob upoštevanju poprejšnjega šolanja in izkušenj).

5.4 Pogoji za zaključek študija

Študent konča študij, ko opravi vse obveznosti, navedene pod 5.1; izpit iz metodike pouka španskega jezika ter izpit iz skupnih in splošnih predmetov.

Španski jezik, MAG

Ime predhodnega programa: Španski jezik s književnostjo

Vrsta: VIS

Stopnja zahtevnosti: VII/1

2.7 Strokovni naslov, značilna dela in naloge, stopnja zahtevnosti dela

Strokovni naslov: magister španskega jezika

Stopnja zahtevnosti dela: VII/2

Značilna dela in naloge: visokošolski asistent, znanstveni sodelavec

2.8 Trajanje študija: 2 leti

3 POGOJI ZA VKLJUČITEV

V študij za pridobitev magisterija se lahko vpiše, kdor ima diplomo visoke strokovne izobrazbe iz španskega jezika s književnostjo in uspešno opravljen sprejemni izpit. Pri sprejemnem izpitu mora kandidat pokazati, da poleg španščine aktivno obvlada še en svetovni jezik ter da spremlja problematiko stroke. Kandidat, ki ni končal programa za pridobitev visoke strokovne izobrazbe iz španskega jezika s književnostjo, ampak kak drug program, mora na iz-

Španska književnost, MAG

Ime predhodnega programa: Španski jezik s književnostjo

Vrsta: VIS

Stopnja zahtevnosti: VII/1

2.6 Strokovni naslov, značilna dela in naloge, stopnja zahtevnosti dela

Strokovni naslov: magister španske književnosti

Stopnja zahtevnosti dela: VII/2

Značilna dela in naloge: visokošolski asistent, znanstveni sodelavec

2.7 Trajanje študija: 2 leti

3 POGOJI ZA VKLJUČITEV

V študij za pridobitev magisterija se lahko vpiše, kdor ima diplomo visoke strokovne izobrazbo iz španskega jezika s književnostjo in uspešno opravljen sprejemni izpit. Pri sprejemnem izpitu mora kandidat dokazati, da poleg španščine aktivno obvlada še en svetovni jezik ter da spremlja problematiko stroke. Kandidat, ki ni končal programa za pridobitev visoke strokovne izobrazbe iz španskega jezika s književnostjo, ampak kak drug program, mora poka-

6 POGOJI ZA IZVAJANJE PROGRAMA

6.1 Kadrovske pogoje

Študijski program Španski jezik s književnostjo izvajajo visokošolski učitelj s sodelavci, ki so za to delo usposobljeni v skladu s pogoji, določenimi z Zakonom o usmerjenem izobraževanju.

Za uresničitev predvidenega programa potrebujemo: 4 visokošolske učitelje, 2 asistenta, 3 lektorje, 1 (honorarnega) sodelavca za metodiko jezika. Pri tem niso šteti učitelji skupnih in splošnih pedagoških predmetov na filozofski fakulteti.

6.2 Materialni pogoje

Prostorska stiska in pomanjkljiva tehnična opremljenost sta med največjimi ovirami za uspešno izvajanje vzgojno-izobraževalnih programov. Za uspešno uresničitev programa potrebujemo: 2 predavalnici, študijsko sobo s priročno knjižnico, 4 delovne kabinete za učitelje, avdiovizualna sredstva, možnost projiciranja filmov, magnetofon in kasetofon, 2 grafoskopa, diaprojektor, epidiaskop, 4 pisalne stroje, razmnoževalni stroj, fotokopirni stroj.

6.3 Usmeritev znanstvenoraziskovalne, umetniške ali strokovne dejavnosti

Katedri za španski jezik in za špansko ter hispanoameriško književnost sta šele dobro začeli delovati. V dolgoročnem vzgojno-izobraževalnem programu raziskovalnega dela, pri katerem sodelujejo tudi študenti, so zaobsežene naloge iz hispanistike in iz navedene književnosti, pa tudi jezik in kultura (zdajšnja in iz preteklih dob) sefarditov v Jugoslaviji (judeoespanol).

pitu izkazati tudi znanje iz španskega jezika s književnostjo v obsegu, ki se zahteva za pridobitev ustrezne diplome na visokošolski ravni.

4 PREDMETNIK

Ker je študij individualne narave, se predmetnik in učni načrti oblikujejo vsakokrat posebej glede na temo magistrskega dela. Študij poteka s konzultacijami, ob katerih se kandidat seznaja z viri in z literaturo, ki se nanašajo na temo njegovega dela, obenem pa preverja postopke in dosežke svojega dela.

5 ŠTUDIJSKE OBVEZNOSTI

Obveznosti, ki jih mora kandidat izpolniti do konca študija, so vidne iz predmetnika in učnega načrta. Z njimi je predvidena tudi izdelava magistrskega dela, ki naj dokaže kandidatovo sposobnost za samostojno ustvarjalno delo. Študij se konča z ustnim izpitom pred najmanj tričlansko komisijo in z javnim zagovorom magistrskega dela.

zati pri izpitu tudi znanje iz španskega jezika s književnostjo v obsegu, ki se zahteva za pridobitev ustrezne diplome na visokošolski ravni.

4 PREDMETNIK

Ker je študij individualne narave, se predmetnik in učni načrti oblikujejo vsakokrat posebej glede na temo magistrskega dela. Študij je v obliki konzultacij, ob katerih se kandidat seznaja z viri in z literaturo, ki se nanaša na temo njegove naloge, obenem pa preverja postopke in dosežke svojega dela.

5 ŠTUDIJSKE OBVEZNOSTI

Obveznosti, ki jih mora kandidat izpolniti do konca študija, so vidne iz predmetnika in učnega načrta. S temi je predvidena tudi izdelava magistrskega dela, ki naj dokaže kandidatovo sposobnost za samostojno raziskovalno delo. Študij se konča z ustnim izpitom pred najmanj tričlansko komisijo in z javnim zagovorom magistrskega dela.

Madžarski jezik in književnost, vis...

Profesor madžarskega jezika in književnost in... opravlja intelektualno zahtevno delo, ki zahteva veliko samostojnosti, ustvarjalnosti, iznajdljivosti, doslednosti in vztrajnosti.

Profesor madžarskega jezika ih književnosti in... mora biti splošno izobražen, da razume zakonitosti družbenega razvoja, konkretne družbene razmere, družbenogospodarske odnose in idejno usmerjenost, se aktivno vključuje v samoupravne socialistične odnose in prispeva k njihovemu razvoju. Poznati mora zasnovo SLO in DS, da se lahko vključuje v obrambe in družbenosamozaščitne dejavnosti.

Temeljito mora obvladati vzgojno-izobraževalno vsebino in metodiko pouka predmetov in drugih vzgojno-izobraževalnih dejavnosti, ki jih izvaja. Biti mora širše razgledan v stroki svoje študijske smeri, da lahko spremlja in se vključuje v razvoj ustrezne znanosti. Obvladati mora zakonitosti vzgojno-izobraževalnega procesa in razvoja osebnosti otrok v dobi osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja. Poznati mora vzgojno-izobraževalno dejavnost kot sestavino celotnega družbenega življenja in procese povezovanja vzgojno-izobraževalnega dela z drugim združenim delom in družbenim okoljem. Poznati mora zakonitosti posameznih pedagoških pojavov, organizacijo in črtovanje vzgojno-izobraževalnega dela šole kot celote. Usposobljen mora biti za načrtovanje, izvajanje in vrednotenje izobraževalne, vzgojne, samoupravne, rekrativne in drugih dejavnosti učencev in za izvajanje izobraževanja odraslih, v osnovni šoli in v srednjem usmerjenem izobraževanju.

2 SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU

- 2.1 Šifra programa
- 2.2 Posebna izobraževalna skupnost za pedagoško usmeritev in Posebna izobraževalna skupnost za družboslovno usmeritev
- 2.3 Usmeritev: pedagoška in družboslovna
- 2.4 Ime in vrsta programa: Madžarski jezik in književnost, VIS, dvopredmetni
- 2.5 Smer: nima smeri
- 2.6 Povezanost z drugimi programi
- Predhodni programi: Družboslovno-jezikovna dejavnost in pedagoški programi

4 PREDMETNIK IN UČNI NAČRTI PREDMETOV

4.1 Predmetnik skupnih in pedagoško-psiholoških predmetov

	Letnik				
PREDMET	1.	2.	3.	4.	Skupaj ur
SLO in DS	60	45	—	—	105
Politična ekonomija	—	—	—	30	30
Sociologija s politologijo	—	—	60	—	60
Filozofija	—	60	—	—	60
Psihologija	—	90	—	—	90
Pedagogika	—	60	—	—	60
Didaktika	—	—	60	—	60
Tuji jezik	—	—	45	—	45
Interesne dejavnosti	—	—	—	45	45
Pedagoška metodologija	60	—	—	—	60
Izobraževalna tehnologija	45	—	—	—	45
Interdisciplinarni pedagoški seminar	—	—	30	—	30
					690

— Kandidati, ki niso končali štiriletne srednje šole, morajo opraviti preskus znanja (sprejemni izit), ki obsega splošni in posebni del. Preskus znanja iz madžarskega jezika in književnosti obsega program srednjega usmerjenega izobraževanja pedagoške ali ekonomske smeri. Podrobnejši program preskusa znanja dobijo kandidati na akademiji in na katedri za madžarski jezik in književnost.

4.2 Predmetnik za madžarski jezik in književnost: VIS program

PREDMET	1. letnik 1. sem.			2. sem.			2. letnik 3. sem.			4. sem			3. letnik 5. sem.			6. sem.			4. letnik 7. sem.			8. sem.		
	p	s	v	p	s	v	p	s	v	p	s	v	p	s	v	p	s	v	p	s	v	p	s	v
Madžarski knjižni jezik	25	30	—	20	25	—	25	35	—	20	25	—	25	35	—	20	25	—	20	25	—	—	—	—
Uvod v študij jezika	—	—	—	—	—	—	30	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zgodovina madž. j.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jezikovna kultura in tehnika izražanja	5	10	—	5	10	—	5	10	—	5	10	—	5	10	—	5	10	—	5	10	—	5	10	—
Dialektologija madž. j.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	5	—	10	5	—	—	—	—	—	—	—
Zgodovina madž. književ. in madž. knjiž. v SRS in SFRJ	30	15	—	30	15	—	30	15	—	30	15	—	40	20	—	40	20	—	40	20	—	20	10	—
Madž. mladinska knjiž.	—	—	—	—	—	—	20	10	—	20	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uvod v interpretacijo tekstov	20	25	—	25	35	—	10	5	—	15	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Metodika madž. jezika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	20	—	20	13	—	20	16	—	20	13	—
Metodika dvoj. pouka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	10	—	15	15	—	10	5	—	—	—	—
Ugrofinski jeziki in narodi	—	—	—	20	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zgodovina madž. naroda z geografijo	20	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

4.3 Navodila za izvajanje predmetnika

Navodila za izvajanje predmetnika so že delno napisana v učnih načrtih programov, podrobneje pa bodo opredeljena po sprejemu programa.

Pri predmetu metodika madžarskega jezika in književnosti opravi študent: — 2 uri nastopa na dvojezični osnovni šoli in 2 uri nastopa na dvojezični srednji šoli ter aktivno sodeluje pri analizah nastopov (6 ur); — skupne hospitacije pri učiteljih madžarskega jezika na osnovni šoli in 4 skupne hospitacije pri učiteljih madžarskega jezika v SVIO programu srednjega usmerjenega izobraževanja ter sodeluje pri študijskih razčlenitvah učnih ur (12 ur); — 5 posamičnih hospitacij pri študentskih nastopih na dvojezični osnovni in 5 srednji šoli ter sodelovanje pri analizi pouka (15 ur); — skupaj z analizo 33 ur.

Pedagoška praksa

Hospitacije, nastope in strnjeno pedagoško prakso izvajamo na dvojezičnih osnovnih in srednjih šolah na dvojezičnem območju v Prekmurju.

Strnjeno praktično pedagoško delo je oblika organiziranega in načrtovanega študijskega dela, ki omogoča študentom, da globlje spoznajo celotno vzgojno-izobraževalno delo na šoli, da povežejo teoretična in praktična spoznanja in se uvedejo v pedagoško delo.

Strnjeno praktično pedagoško delo traja praviloma 2 tedna v 3. razredu na osnovni šoli in 2 tedna v 4. letniku v SVIO programu srednjega usmerjenega izobraževanja.

Program tega dela izdela učitelj metodike in ga tudi usmerja v sodelovanju in po dogovoru z učitelji mentorji na šolah. Pri tem opravi vsak študent 6 hospitacij in 3 nastope pri vsakem predmetu na osnovni šoli, sodeluje pri dodatnem in dopolnilnem pouku, v interesnih dejavnostih, se podrobno seznani s šolsko dokumentacijo in samoupravno organiziranostjo šole, z njenim življenjem in delom.

V šolah usmerjenega izobraževanja opravi po programu SVIO 3 nastope in 6 hospitacij ter se pobliže seznani z organizacijo, s pedagoško dokumentacijo ter z življenjem in delom šole.

Pri tem delu sodelujejo tudi učitelji pedagoško-psiholoških predmetov tako, da dajejo študentom naloge in jih ovrednotijo pri seminarjskih urah.

O opravljenem strnjem praktičnem pedagoškem delu napiše študent poročilo.

Uspešnost opravljenega dela preverja učitelj metodike in po pregledu celotne dokumentacije o strnjem praktičnem pedagoškem delu vpiše oceno v indeks; to je pogoj za opravljanje diplomskega izpita.

Strnjeno praktično pedagoško delo opravlja v skrajnem obsegu ali pa ga je povsem oproščen tisti, ki ga je delno ali v celoti opravil v prejšnjem šolanju. Če je predmet, ki ga študira, poučeval najmanj eno leto v osnovni šoli ali v SVIO srednjega usmerjenega izobraževanja, se mu to prizna kot ustrezni del strnjene praktičnega pedagoškega dela. Študenti na katedri za madžarski jezik in književnost praviloma opravijo strnjeno praktično pedagoško delo na dvojezičnih osnovnih šolah in na dvojezičnih srednjih šolah.

Vsebinska metodika za madžarski jezik in književnost ter metodike dvojezičnega pouka sta namenjeni vsem študentom na katedri in zagotavljata ustrezno metodično usposobljenost za delo na enojezičnih in dvojezičnih osnovnih in srednjih šolah.

Program se uresničuje s predavanji, seminarji in vajami. Nadaljnje oblike

3.3 Delovne izkušnje

Pri vključevanju kandidatov, ki prihajajo neposredno iz srednjega usmerjenega izobraževanja, delovne izkušnje niso potrebne. Pri kandidatih, ki prihajajo iz dela (npr. sedanji diplomant P.A. ki želi pridobiti visoko izobrazbo ali nadaljevati študij), je treba upoštevati delovne izkušnje in uspešnost dosedanjega dela.

Kandidat naj bi to dokazal z mnenjem delovne organizacije, iz katere prihaja.

3.4 Posebne nadarjenosti ali psihofizične sposobnosti

Vsi kandidati, ki se prijavijo za vpis na pedagoško akademijo, morajo biti telesno in zdravstveno sposobni za opravljanje učiteljskega poklica.

izvajanja so pedagoška praksa, hospitacije in nastopi z analizo, seminarska dela in diplomsko delo ter ekskurzije.

Ekskurzije so praviloma povezane z literarnozgodovinskimi ogledi ustreznih kulturnih ustanov ter z jezikovnimi in zgodovinskimi posebnostmi madžarske narodnosti v Jugoslaviji in v LR Madžarski. Interdisciplinarnost se uresničuje v povezavi z več skupnimi in pedagoško-psihološkimi predmeti, npr. s sociologijo, psihologijo, SLO in DS. Strokovno-studijske ekskurzije v LR Madžarsko so obvezni sestavni del programa za študente.

Diplomski izpit obsega diplomsko nalogo (okrog 70 do 100 strani) in zagovor.

Študent lahko izbere za diplomsko nalogo jezik, književnost ali metodiko, prav tako pa lahko diplomira tudi iz drugega predmeta (slovenski jezik, nemški jezik, matematika in podobno). V zadnjem primeru mora napisati daljšo seminarsko nalogo (20 do 30 strani) iz madžarskega jezika ali književnosti ali metodike.

Katedra za madžarski jezik in književnost sodeluje s katedro za madžarski jezik in književnost na Visoki učiteljski šoli v Szombathelyju, in sicer pri hospitacijah, nastopih, analizah pedagoških ur (procesov), seminarjskih vajah in podobnem.

Sodeluje z Institutom za madžarski jezik in književnost i hungarološko istraživanje v Novem Sadu, z metodiko in s profesorji na katedri za madžarski jezik in književnost v Novem Sadu (ki bodo nosilci predmetov na katedri), s katedro za madžarski jezik in književnost v Osijeku ter s katedro za slovenski jezik in književnost na Visoki učiteljski šoli v Szombathelyju.

Študentje na katedri za madžarski jezik in književnost morajo med študijem (morda v 4. semestru ali v absolventskem stažu) eno polletje sodelovati v vzgojno-izobraževalnem procesu na Visoki učiteljski šoli v Szombathelyju po meddržavni pogodbi o sodelovanju med obema ustanovama. Vsebine oziroma elemente SLO in DS je treba včleniti v vse predmete v zvezi z madžarskim jezikom in uresničiti določeno število ur pri posameznih predmetih oziroma poglavjih, npr.:

— Madžarski in slovenski jezik. Jezik kot enakovredno komunikacijsko sredstvo na dvojezičnem območju. Naša skupna pot in sožitje za izgradnjo samoupravne socialistične skupnosti.

— Slovenci in Madžari so se bojevali za neodvisnost in svobodo. Marčna revolucija. Madžari v NOB.

— Ustvarjalno delo pripadnikov madžarske narodnosti v SRS. Enakopravnost in ustvarjalne možnosti. Pravilno vrednotenje političnih dogodkov in druge vrste agresije proti Jugoslaviji, proti bratstvu in enotnosti naših narodov in narodnosti. Literarni stiki, prevodi itd. med umetniki slovenskega in madžarskega naroda. Gospodarske in kulturne povezave med LR Madžarsko in SR Slovenijo, SFRJ.

— Pri analizi in interpretaciji besedila uporabljamo tudi razne časopise in druge članke, spise, vsebine radijskih in televizijskih oddaj itd. ter pravilno interpretiramo le-te. Skupaj gradimo in branimo našo sedanost in prihodnost.

— Družbenopolitični sistemi pri nas in na Madžarskem. Odnosi in povezave ipd.

Pri vsakem poglavju predmetnikov oziroma predmetov so dane možnosti za včlenjevanje elementov in vsebin SLO in DS; ta mora biti stalno vpeta v razlagi in ponavljanje metodično-pedagoško dobro sestavljenega učno-vzgojnega procesa.

4.4 Učni načrti predmetov

5 OBVEZNOSTI ŠTUDENTOV, USMERJANJE, ZAKLJUČEK ŠTUDIJA

5.1 Pogoji za napredovanje iz letnika v letnik

Študent napreduje iz letnika v letnik, če opravi vse seminarske in izpitne obveznosti, predpisane za letnik. Opravljene seminarske obveznosti (vaje, loge itd.) so tudi pogoj za frekvenco. S pogoji za napredovanje je povezano obvezno obiskovanje predavanj, seminarjev, sej, hospitacij, nastopov in pedagoške prakse.

5.2 Pogoji za ponavljanje posameznega letnika

Študent lahko ponavlja letnik, če opravi vsaj polovico izpitov iz stroke ob predmetnih področjih. V izjemnih primerih (bolezni) odloča o ponavljanju študenta.

O navzočnosti študentov, ki so zaradi neopravljenih obveznosti prekinili študij pri predmetih oziroma predavanjih in drugih oblikah vzgojno-izobraževalnega dela, odloča katedra. Pri tem upošteva število opravljenih izpitov in druge dejavnike.

5.3 Navodila za svetovanje in usmerjanje med študijem

Med študijem ima kandidat mentorje za seminarska dela in nastope. Svetovanju in usmerjanju so posebno namenjene govorilne ure učiteljev.

Študent dobi vse temeljne in ustrezne informacije in nasvete ob vpisu (tudi posebni brošuri), na svetih letnikov študentov, pri samoupravnih organih, informacijskem centru, v internega glasilu Objave in pri knjižničarjih v knjižnici. Posebno svetovalno in usmerjevalno vlogo imajo tudi seminarji, vaje, hospitacije in nastopi.

5.4 Pogoji za zaključek študija

Študent konča študij, če opravi predpisane izpite in uspešno zagovarja diplomsko nalogo.

Diplomska naloga obsega snov iz madžarskega jezika in književnosti ali metodike. Kandidat jo izdela pod mentorjevim vodstvom.

Končni izpit je zagovor diplomskega dela pred komisijo. Kandidat lahko izbere za diplomsko nalogo eno od predmetnih področij, ki ju študira.

6 POGOJI ZA IZVAJANJE PROGRAMA

6.1 Kadrovski pogoji

Za izvajanje programa so potrebni štirje habilitirani univerzitetni učitelji in asistent.

6.2 Materialni pogoji

Za uspešno izvajanje programa potrebujemo: 4 predavalnice s 15 do 20 sedeži, predavalnico, seminarsko sobo z medioteko in z ustrezno strokovno literaturo (priročno knjižnico, čitalnico, kabinet), možnosti za prelikovanje, razmnoževanje, 2 magnetofona, 2 gramofona, diaprojektor (za filme), radijski sprejemnik, 4 kasetofone za pravorečne in pravopisne vaje in za raziskovalno (jezikovno-književno-dialektološko) delo.

6.3 Usmeritev znanstvenoraziskovalne, umetniške ali strokovne dejavnosti

Usmeritev je pedagoška.

Latinski jezik in književnost, vis

Sestavljalci: izredni profesor dr. Primož Simoniti, redni profesor dr. Erika Mihevc Gabrovec in redni profesor dr. Kajetan Gantar.

1 UVOD

1.1 Namen študija je uvesti študenta v temeljito poznavanje latinskega jezika in književnosti starega veka. Študent se mora seznaniti predvsem z zgodovino antike, z družbeno ureditvijo pri Rimljanah, z njihovo materialno in duhovno kulturo, z umetnostjo, s filozofijo, z verstvom itd. Dobi naj poglobljeno opozorila na tradicijo srednjeveške in novoveške latinistike in v njej pisane literature.

Latinski jezik in književnost se povezuje v skupino predvsem z grškim jezikom in književnostjo ali pa z enim od modernih jezikov ali z zgodovino ali z umetnostno zgodovino.

1.2 Lik diplomanta

Diplomant je usposobljen za opravljanje del in nalog kot profesor latinskega jezika in književnosti za pouk latinskega jezika v osnovni šoli in za pouk latinskega jezika in književnosti v srednjem usmerjenem izobraževanju, kot lektor pa tudi za višješolski pouk latinskega jezika na tistih študijskih skupinah, ki potrebujejo znanje latinskega jezika kot pomožnega predmeta ali jezika virov (medicina, veterina, pravo; romanski jeziki; arheologija, zgodovina, umetnostna zgodovina).

Usposobljen je tudi za prevajalca del latinskih leposlovnih in strokovnih piscev; za jezikovni študij, literarno-estetsko in filološko interpretacijo literarnih spomenikov in historičnih, v latinščini pisanih virov; za strokovne recenzije s področja latinske književnosti v založbah, uredništvih ipd.; za dela na področju arhivistike in bibliotekarstva za starejšo, latinsko pisano literaturo.

Usposobljen je tudi za začetek znanstvenoraziskovalnega dela na področju latinskega jezika in književnosti antike pa tudi srednjega in novega veka.

2 SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU

2.1 Šifra programa

2.2 Posebna izobraževalna skupnost za družboslovno usmeritev in Posebna izobraževalna skupnost za pedagoško usmeritev

2.3 Usmeritev: družboslovna

2.4 Ime programa: Latinski jezik in književnost

2.5 Vrsta programa: VIS

2.6 Smer: program nima smeri

2.7 Povezanost z drugimi programi v usmeritvi

Ime predhodnega programa: Družboslovno-jezikovna dejavnost in Učitelj Ime zahtevnejšega programa: Latinski jezik — MAG, Rimska književnost — MAG

Ime sorodnega programa: Grški jezik in književnost, VII/1, VIS

2.8 Strokovni naslov, značilna dela in naloge, stopnja zahtevnosti del

Strokovni naslov: profesor latinskega jezika in književnosti

Značilna dela in naloge: profesor

Stopnja zahtevnosti dela: VII/1

2.9 Trajanje študija: 4 leta

3 POGOJI ZA VKLJUČEVANJE

3.1 V program se lahko brez preskusa znanja vpišejo kandidati, ki so uspešno končali štiriletno srednjo šolo, če so imeli vsaj 140 ur pouka latinskega jezika.

V program se lahko brez preskusa znanja vpišejo tudi kandidati, ki so pred uvedbo usmerjenega izobraževanja uspešno končali izobraževanje v naslednjih srednjih šolah: gimnazija, gimnazija pedagoške smeri, če so imeli vsaj 140 ur pouka latinskega jezika.

Ključnega pomena za vpis v program študija latinskega jezika in književnosti so predvsem naslednji predmeti iz programov štiriletne srednje šole: latinski jezik, grški jezik, slovenski jezik, tuji jezik, zgodovina, drugi ali tretji tuji jezik. Kandidati, ki v štiriletnem srednjem programu niso imeli vsaj 140 ur pouka

4 PREDMETNIKI IN UČNI NAČRTI PREDMETOV

4.1 Preglednice predmetov

4.1.1 Preglednica predmetnika (skupina A)

PREDMET	Letnik				Skupaj ur
	1.	2.	3.	4.	
Strokovni predmeti					
Uvod v študij klasične filologije	30	30	—	—	60
Latinski jezik	120	120	120	120	480
Rimska književnost	150	120	180	180	630
Zgodovina starega veka	—	30	30	—	60
Grščina	60	60	—	—	120
Izbirni predmet	—	—	—	60	60
Specialna metodika	—	—	—	90	90
Delovna praksa	—	—	50	50	100
Skupni predmeti					
a) pedagoško-psihološki	180	180	120	60	540
b) družboslovni	—	—	—	—	—
Skupaj ur	540	540	500	560	2140

4.1.2 Preglednica predmetnika (skupina B)

PREDMET	Letnik				Skupaj ur
	1.	2.	3.	4.	
Strokovni predmeti					
Uvod v študij klasične filologije	30	30	—	—	60
Latinski jezik	120	120	120	120	480
Rimska književnost	150	120	120	120	510
Zgodovina starega veka — Grščina	30	30	—	60	120
Grščina	60	60	—	—	120
Specialna metodika	—	—	60	30	90
Delovna praksa	—	—	50	50	100
Skupni predmeti					
a) pedagoško-psihološki	180	180	120	60	540
b) družboslovni	—	—	—	—	—
Skupaj ur	540	540	500	380	1960

LATINSKI JEZIK IN KNJIŽEVNOST

4.1.3 Preglednica strokovnih predmetov po predavanjih in vajah

Predmet A

PREDMET	Letnik				Skupaj ur
	1.	2.	3.	4.	
Predavanja:					
Uvod v študij klasične filologije	30/1	30/1	—	—	60
Latinski jezik	60/2	60/2	60/2	60/2	240
Rimska književnost	90/3	60/2	60/2	60/2	270
Zgodovina starega veka	—	30/1	30/1	—	60
Izbirni predmet	—	—	—	60/2	60
Specialna metodika	—	—	—	45/1,5	45
Vaje in seminarji:					
Latinski proseminar	120/4	60/2	120/4	120/4	420
Latinski seminar	—	60/2	60/2	60/2	180
Specialna metodika	—	—	—	45/1,5	45
Grščina	60/2	60/2	—	—	—
Število ur na teden	12	12	11	15	

PREDMET	Letnik				Skupaj ur
	1.	2.	3.	4.	
Predavanja:					
Uvod v študij klasične filologije	30/1	30/1	—	—	60
Latinski jezik	60/2	60/2	60/2	60/2	240
Rimska književnost	90/3	60/2	60/2	60/2	270
Zgodovina starega veka	—	30/1	30/1	—	60
Specialna metodika	—	—	30/1	15/0,5	45
Vaje in seminarji:					
Latinski proseminar	120/4	60/2	60/2	60/2	300
Latinski seminar	—	60/2	60/2	60/2	180
Specialna metodika	—	—	30/1	15/0,5	45
Grščina	60/2	60/2	—	—	—
Število ur na teden	12	12	11	9	

5.2 Pogoji za ponavljanje posameznega letnika

Študent lahko ponavlja letnik, če izpolni pogoje, ki so določeni s statutom visokošolske delovne organizacije. Študent ponavljaletnik lahko obiskuje predavanja in se udeležuje seminarjskih in proseminarskih vaj. Ker so predavanja obvezna, in zato posluša drugo snov kot v predhodnem letniku, lahko opravi izpit iste snovi že pred predvidenim rokom. Isto velja za opravljanje kolokvijev iz obveznega beriva.

5.3 Svetovanje in usmerjanje med študijem

Študent dobi temeljne informacije o študiju ob vpisu, med študijem pa na predmetnem letniku, pri mentorju, predmetnih učiteljih, asistentih in pri predstojniku. Posebno pomembne so informacije o izbiri ožjega predmetnega področja in o možnostih in interesih glede prakse (ob upoštevanju poprejšnjega šolanja in uspešnosti).

5.4 Pogoji za zaključek študija

Da lahko študent uspešno konča študij in dobi diplomu, mora izpolniti naslednje študijske obveznosti:

- opravi vse predpisane izpite iz vseh predmetov po programu
- opravi vse predpisane kolokvije iz predpisanega beriva
- opravi obvezno delovno prakso
- udeležiti se z referatom vsaj dveh študijskih ekskurzij
- izdelati diplomsko nalogo, ki mora biti pozitivno ocenjena in ki jo mora zagovarjati v seminarju
- opravi ustni diplomski izpit.

LİK DIPLOMANTA

Magister latinskega jezika je strokovnjak, ki si je s podiplomskim študijem pridobil in razvil raziskovalne sposobnosti na področju jezika, ki pogloblja in razširja svoje teoretično, specialno strokovno in metodološko znanje in se tako vključuje v raziskovalno delo in v naloge svoje stroke.

SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU

- 2.1 Šifra programa
- 2.2 Posebna izobraževalna skupnost za družboslovno usmeritev
- 2.3 Usmeritev: družboslovna
- 2.4 Ime in vrsta programa
- Ime programa: Latinski jezik
- Vrsta: MAG
- 2.5 Povezanost z drugimi programi v usmeritvi
- Ime predhodnega programa: Latinski jezik in književnost VII/1, VIS

6.1 Kadrovski pogoji

Za izvajanje strokovnih predmetov so potrebni 3 pedagoško-znanstveni delavci klasični filologi s polnim delovnim časom, ki izpolnjujejo pogoje, določene z Zakonom o usmerjenem izobraževanju in učitelja za specialno metodiko pouka.

6.2 Materialni pogoji

Za uresničevanje programa potrebujemo: normalen in reden dotok tuje strokovne literature, predavalnico, 3 kabinete, knjižnico, grafoskop in episkop oziroma epidiaskop.

4.1.4 Predmetnik skupnih pedagoško-psiholoških predmetov

Velja skupni predmetnik pedagoško-psiholoških predmetov z navodili za pedagoško prakso (glej VIP Srbohrvaški in makedonski jezik s književnostmi).

4.2 Navodila za izvajanje predmetnika

Latinski jezik in književnost je mogoče študirati kot predmet A ali kot predmet B. V obeh primerih traja študij 4 leta in v obeh primerih je za strokovne predmete v 1. in 2. letniku na voljo po 360 ur (12 ur na teden). V 3. letniku je pod A na voljo 330 ur (11 ur na teden), v 4. letniku pod A pa 450 ur (15 ur na teden). Pod B je v 3. letniku na voljo 330 ur (11 ur na teden), v 4. letniku pa 270 ur (9 ur na teden). V 3. in 4. letniku je treba prišteti še ure za delovno

Latinski jezik, MAG

2.6 Strokovni naslov, značilna dela in naloge, stopnja zahtevnosti dela

Strokovni naslov: magister latinskega jezika
Stopnja zahtevnosti: VII/2
Značilna dela in naloge: visokošolski asistent, znanstveni sodelavec

2.7 Trajanje študija: 2 leti

3 POGOJI ZA VKLJUČITEV

V program za pridobitev magistrskega študija se lahko vpiše, kdor ima diplomu visokošolskega študija iz latinske književnosti in jezika kot predmeta A in uspešno opravljen sprejemni izpit. Kandidat mora pri sprejemnem izpitu pokazati, da toliko pozna najpomembnejša dognanja in tudi novejšo domačo in tujo strokovno literaturo s področja latinskega jezika, da mu to omogoča uspešen podiplomski študij. Dokazati mora tudi, da ima temeljno znanje grščine in da vsaj pasivno obvlada dva moderna tuja jezika, med njima obvezno nemščino.

Rimska književnost, MAG

Ime predhodnega programa: Latinski jezik in književnost VII/1, VIS

2.6 Strokovni naslov, značilna dela in naloge, stopnja zahtevnosti dela

Strokovni naslov: magister rimske književnosti
Stopnja zahtevnosti dela: VII/2
Značilna dela in naloge: visokošolski asistent, znanstveni sodelavec

2.7 Trajanje študija: 2 leti

3 POGOJI ZA VKLJUČITEV

V program za pridobitev magistrskega študija se lahko vpiše, kdor ima diplomu visokošolskega študija iz latinske književnosti in jezika kot predmeta A in uspešno opravljen sprejemni izpit. Kandidat mora pri sprejemnem izpitu pokazati, da toliko pozna najpomembnejša dognanja in tudi novejšo domačo in tujo strokovno literaturo s področja rimske književnosti, da to omogoča uspešen podiplomski študij. Dokazati mora tudi, da ima osnovno znanje grščine in da vsaj pasivno obvlada dva moderna tuja jezika, med njima obvezno nemščino.

Grški jezik in književnost, VIS

predmeti: živi tuji jezik, slovenski jezik, primerjalno jezikoslovje, primerjalna književnost in zgodovina.

1.2 Lik diplomanta

Diplomant študija grškega jezika in književnosti (profesor grškega jezika in književnosti) poučuje grščino v osnovni in srednji šoli, kot lektor pa lahko vodi tečaj grškega jezika tudi na fakulteti. Kot prevajalec in poznavalec grške literature vrednoti, interpretira in podaja grške literarne umetnine slovenskemu občinstvu. Z nadaljnjim izobraževanjem se posveča tudi znanstvenoraziskovalnemu delu na področju grškega jezika vseh obdobj in antične ter srednjeveške grške književnosti.

2 SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU

prakso. Za diplomsko nalogo predmeta B sta predvidena bistveno manjši obseg in zahtevnost kot pri diplomski nalogi pod A.

Pri večini predmetov potekajo predavanja ciklično, tako da jih vsakokrat poslušajo vsi študentje tistih letnikov, za katere je posamezen predmet predpisan. To velja tudi za seminarje, proseminarske vaje pa so organizirane na dveh stopnjah in se jih torej študentje udeležujejo v dveh skupinah. Število ur za posamezne oblike vzgojno-izobraževalnega dela je za vsak predmet vidno iz učnega načrta predmeta.

Ker je študentov malo, se predmeta uvod v študij klasične filologije in specialna metodika pouka izvajata skupno za študente latinskega jezika in književnosti in za študente grškega jezika in književnosti.

V prvih letnikih je poudarek na študiju jezika, ki si ga študent pridobi predsem na posebnih jezikovnih tečajih, na proseminarskih vajah in ob individualnem branju obveznega izbora beriva iz del rimskih avtorjev. V tem času se seznanjajo tudi z metodami dela klasične filologije. Razgledanost na tem področju je podlaga za njegovo aktivno sodelovanje pri seminarjih v višjih letnikih. Seminarskih vaj se lahko udeležujejo tudi študentje prvega letnika, ki že imajo temeljno znanje latinskega jezika. Tisti, ki ga nimajo, morajo v prvih dveh letnikih študirati po posebnem intenzivnem študijskem načrtu s poudarkom na učenju jezika.

Študentje vseh letnikov obiskujejo predavanja iz literarne zgodovine ter predavanja in vaje iz historične slovnice (glasoslovja, oblikoslovja in sintakse).

Predvidena so tudi občasna monografska predavanja v zvezi s predavateljevo neposredno raziskovalno dejavnostjo, ki naj vsaj na enem ožjem področju slušatelje podrobneje seznani z nerešenimi problemi.

V 4. letniku študija pod A izbere študent poleg naštetih predmetov še poseben izbirni predmet v skladu s svojim osebnim zanimanjem. Predvidene so tele ožje usmeritve:

- literatura (predmet teorija književnosti ali grška književnost)
- jezikoslovje (predmet teorija jezika ali indoevropsko primerjalno jezikoslovje)
- srednjeveška in humanistična latinščina
- zgodovina starega veka
- antična umetnost
- antična filozofija.

Konkretno predmetno področje teh predmetov se določi z izvedbenim predmetnikom za posamezno študijsko leto.

Vsak študent se mora aktivno (z referatom) udeležiti vsaj dveh strokovnih ekskurzij.

Delovna praksa se izvaja po načrtu.

4.3 Učni načrti predmetov

5 OBVEZNOSTI ŠTUDENTOV, USMERJANJE, ZAKLJUČEK ŠTUDIJA

5.1 Pogoji za napredovanje iz letnika v letnik

Pogoji za vpis v 2. letnik:

- pisni in ustni izpit iz latinskega oblikoslovja (opisna slovnica)
- izpit iz rimske književnosti (predavana snov in obvezno berivo v slovenščini)
- izpit iz uvoda v študij klasične filologije I (predavana snov).

Pogoji za vpis v 3. letnik:

- pisni in ustni izpit iz latinske sintakse (opisna slovnica)
- izpit iz rimske književnosti (predavana snov)
- izpit iz uvoda v študij klasične filologije II (predavana snov)
- izpit iz grščine
- opravljeni vsi kolokviji iz obveznega beriva po programu
- pozitivno ocenjena seminarska interpretacija.

Pogoji za vpis v 4. letnik:

- izpit iz latinskega jezika (predavana snov)
- izpit iz rimske književnosti (predavana snov)
- izpit iz zgodovine starega veka
- opravljeni vsi kolokviji iz obveznega beriva po programu
- pozitivno ocenjena seminarska interpretacija.

4 PREDMETNIK

Ker je študij individualen, se predmetnik oblikuje za vsakega kandidata posebej glede na temo magistrskega dela. V tem individualnem programu je določen tudi mentor. Študij poteka s konzultacijami, pri katerih se kandidat seznaja z literaturo in s problematiko v zvezi s svojo nalogo, obenem pa se pri teh konzultacijah preverjajo metode in dosežki kandidatovega dela.

5 ŠTUDIJSKE OBVEZNOSTI

Študijske in izpitne obveznosti so navedene v predmetniku. Prav tako je v predmetniku predvidena izdelava magistrskega dela, ki mora dokazati kandidatovo sposobnost za samostojno raziskovalno delo.

Študij se konča s komisijskim ustnim izpitom in z javnim zagovorom magistrskega dela.

4 PREDMETNIK

Ker je študij individualen, se predmetnik oblikuje za vsakega kandidata posebej glede na temo magistrskega dela. V tem individualnem programu je določen tudi mentor. Študij poteka s konzultacijami, pri katerih se kandidat seznaja z literaturo in s problematiko v zvezi s svojo nalogo, obenem pa se pri teh konzultacijah preverjajo metode in dosežki kandidatovega dela.

5 ŠTUDIJSKE OBVEZNOSTI

Študijske in izpitne obveznosti so navedene v predmetniku. Prav tako je v predmetniku predvidena izdelava magistrskega dela, ki mora dokazati kandidatovo sposobnost za samostojno raziskovalno delo.

Študij se konča s komisijskim ustnim izpitom in z javnim zagovorom magistrskega dela.

2.1 Šifra programa

2.2 Posebna izobraževalna skupnost za družboslovno usmeritev in Posebna izobraževalna skupnost za pedagoško usmeritev

2.3 Usmeritev: družboslovna

2.4 Ime in vrsta programa

Ime programa: Grški jezik in književnost

Vrsta: VIS

2.5 Smer: program nima smeri

2.6 Povezanost z drugimi programi v usmeritvi

Ime predhodnega programa: Družboslovno-jezikovna dejavnost in Učitelj

Ime zahtevnejšega programa: Grški jezik — MAG; Grška književnost — MAG

Ime sorodnega programa: Latinski jezik in književnost VII/1, VIS

2.7 Strokovni naslov: profesor grškega jezika in književnosti

Značilna dela in naloge: profesor
Stopnja zahtevnosti dela: VII/1
2.8 Trajanje študija: 4 leta

3 POGOJI ZA VKLJUČEVANJE

V program se lahko brez preskusa znanja vpišejo kandidati, ki so uspešno končali štiri letno srednjo šolo, če so imeli vsaj 140 ur pouka grškega jezika ali 2 tuja jezika v skupnem obsegu vsaj 560 ur. V program se lahko brez preskusa znanja vpišejo tudi kandidati, ki so pred uvedbo usmerjenega izobraževanja uspešno končali izobraževanje v naslednjih srednjih šolah: gimnazija, gimna-

zija pedagoške smeri, če so imeli 140 ur grškega jezika ali 2 tuja jezika v skupnem obsegu vsaj 560 ur.

Ključnega pomena za vpis v program študija grškega jezika in književnosti so predvsem naslednji predmeti iz programov štiri letne srednje šole: grški jezik, latinski jezik, slovenski jezik, tuji jezik, zgodovina, drugi ali tretji tuji jezik.

Kandidati, ki niso končali štiri letne srednje šole, morajo opraviti preskus znanja; s tem dokažejo, da zadovoljivo obvladajo temeljno znanje, ki je potrebno, da bodo lahko sledili študiju. Preskus znanja obsega splošni in posebni del. V posebnem delu se zahteva znanje grškega jezika, vsebovano v učbeniku E. Mihevc Gabrovec, Grščina, Ljubljana 1978 ali 1984, 1. do 40. lekcija.

4 PREDMETNIKI IN UČNI NAČRTI PREDMETOV

4.1 Preglednica predmetov

4.1.1 Preglednica predmetnika — skupina A

PREDMET	Letnik				Skupaj ur
	1.	2.	3.	4.	
STROKOVNI PREDMETI					
Uvod v študij klasične filologije	30	30	—	—	60
Grški jezik	150	90	120	120	480
Grška književnost	90	180	180	180	630
Zgodovina starega veka	30	30	—	—	60
Latinsčina	60	30	—	—	90
Izbirni predmet	—	—	—	60	60
Specialna metodika	—	—	—	90	90
Delovna praksa	—	—	50	50	100
SKUPNI PREDMETI					
A Pedagoški-psihološki	180	180	120	60	540
B Družboslovni	—	—	—	—	—
Skupaj ur	540	540	470	560	2110

4.1.2 Preglednica predmetnika — skupina B

PREDMET	Letnik				Skupaj ur
	1.	2.	3.	4.	
STROKOVNI PREDMETI					
Uvod v študij klasične filologije	30	30	—	—	60
Grški jezik	150	120	90	90	450
Grška književnost	90	150	150	150	540
Zgodovina starega veka	30	30	—	—	60
Latinsčina	60	30	—	—	90
Specialna metodika	—	—	60	30	90
Delovna praksa	—	—	50	50	100
SKUPNI PREDMETI					
A Pedagoški-psihološki	180	180	120	60	540
B Družboslovni	—	—	—	—	—
Skupaj ur	540	540	470	380	1930

4.1.3 Preglednica strokovnih predmetov po predavanjih in vajah GRŠKI JEZIK IN KNJIŽEVNOST Predmet A

	Letnik				
	1.	2.	3.	4.	
Predavanja					
Uvod v študij klasične filologije	30/1	30/1	—	—	—
Grški jezik	30/1	30/1	30/1	30/1	30/1
Grška književnost	90/3	60/2	60/2	60/2	60/2
Zgodovina starega veka	30/1	30/1	—	—	—
Izbirni predmet	—	—	—	—	60/2
Specialna metodika	—	—	—	—	45/1,5
Vaje	—	—	—	—	—
Grški jezikovni seminar	—	—	30/1	30/1	30/1
Grški literarni seminar	—	60/2	60/2	60/2	60/2
Grški proseminar	120/4	120/4	120/4	120/4	120/4
Latinsčina	60/2	30/1	—	—	—
Specialna metodika	—	—	—	—	45/1,5
	360/12	360/12	300/10	300/10	450/15

Predmet B

	Letnik				
	1.	2.	3.	4.	
Predavanja					
Uvod v študij klasične filologije	30/1	30/1	—	—	—
Grški jezik	30/1	30/1	—	—	—
Grška književnost	90/3	60/2	60/2	60/2	60/2
Zgodovina starega veka	30/1	30/1	—	—	—
Specialna metodika	—	—	30/1	30/1	15/0,5
Vaje	—	—	—	—	—
Grški seminar	—	60/2	60/2	60/2	60/2
Grški proseminar	120/4	120/4	120/4	120/4	120/4
Latinsčina	60/2	30/1	—	—	—
Specialna metodika	—	—	30/1	30/1	15/0,5
	360/12	360/12	300/10	300/10	270/9

Grški jezik, MAG

1 LIK DIPLOMANTA

Magister grškega jezika je strokovnjak, ki si je s podiplomskim študijem pridobil in razvil raziskovalne sposobnosti na področju jezikoslovja, ki pogloblja in širi svoje teoretično, specialno strokovno in metodološko znanje in se tako vključuje v raziskovalno delo in naloge svoje stroke.

2 SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU

- 2.1 Šifra programa
- 2.2 Posebna izobraževalna skupnost za družboslovno usmeritev
- 2.3 Usmeritev: družboslovna
- 2.4 Ime in vrsta programa
Ime programa: Grški jezik
Vrsta: MAG
- 2.5 Povezanost z drugimi programi v usmeritvi

Ime predhodnega programa: Grški jezik in književnost VII/1, VIS

2.6 Strokovni naslov, značilna dela in naloge, stopnja zahtevnosti dela

Strokovni naslov: magister grškega jezika

Stopnja zahtevnosti dela: VII/2

Značilna dela in naloge: visokošolski asistent, znanstveni sodelavec

2.7 Trajanje študija: 2 leti

3 POGOJI ZA VKLJUČITEV

V program za pridobitev magistrskega študija se lahko vpiše, kdor ima diplomato visokošolskega študija iz grškega jezika s književnostjo kot predmeta A in uspešno opravljen sprejemni izpit. Kandidat mora tudi dokazati, da vsaj pasivno obvlada dva moderna tuja jezika, med njima obvezno nemščino. Pri sprejemnem izpitu mora kandidat pokazati, da pozna najpomembnejša dognanja in tudi novejšo domačo in tujo strokovno literaturo s področja grškega jezika toliko, da to omogoča uspešen podiplomski študij.

Grška književnost, MAG

Ime predhodnega programa: Grški jezik in književnost VII/1, VIS

2.6 Strokovni naslov, značilna dela in naloge, stopnja zahtevnosti dela

Strokovni naslov: magister grške književnosti

Stopnja zahtevnosti dela: VII/2

Značilna dela in naloge: visokošolski asistent, znanstveni sodelavec

2.7 Trajanje študija: 2 leti

3 POGOJI ZA VKLJUČITEV

V program za pridobitev magistrskega študija se lahko vpiše, kdor ima diplomato visokošolskega študija iz grškega jezika s književnostjo kot predmeta A in uspešno opravljen sprejemni izpit. Kandidat mora pri sprejemnem izpitu pokazati, da toliko pozna najpomembnejša dognanja in tudi novejšo domačo in tujo strokovno literaturo s področja grške književnosti, da to omogoča uspešen podiplomski študij. Dokazati mora tudi, da vsaj pasivno obvlada dva moderna tuja jezika, med njima obvezno nemščino.

4.1.4 Predmetnik skupnih pedagoško-psiholoških predmetov

SKUPNE SESTAVINE PROGRAMOV PEDAGOŠKE SMERI

Velja skupni predmetnik pedagoško-psiholoških predmetov z navodili za pedagoško prakso (glej VIP Srbohrvaški in makedonski jezik s književnostjo).

4.2 Navodila za izvajanje predmetnika

Grški jezik in književnost je mogoče študirati kot predmet A ali kot predmet B. V obeh primerih traja študij 4 leta in v obeh primerih je za strokovne predmete v 1. in 2. letniku na voljo po 360 ur (12 ur na teden), v 3. letniku po 300 ur (10 ur na teden). V 4. letniku je pri študiju pod A na voljo 450 ur (15 ur na teden), pri študiju pod B pa 270 ur (9 ur na teden). V 3. in 4. letniku je treba pristeti še ure za delovno prakso. Za diplomsko nalogo predmeta B sta predvidena bistveno manjši obseg in zahtevnost kot pri diplomski nalogi pod A. Pri večini predmetov potekajo predavanja ciklično, tako da jih vsak študent poslušajo vsi študenti tistih letnikov, za katere je posamezen predmet predpisan. To velja tudi za seminarje, proseminarske vaje pa so organizirane na obsevnostnih stopnjah, in se jih torej študenti udeležujejo v dveh skupinah. Število ur za vsake samezne oblike vzgojno-izobraževalnega dela je za vsak predmet vidno iz učnega načrta predmeta.

Ker je študentov malo in zaradi povezanosti učne vsebine se predmeti v študij klasične filologije in specialna metodika pouka izvajata skupno za študente grškega jezika in književnosti ter latinskega jezika in književnosti. Predvidena so tudi občasna monografska predavanja v zvezi s predavateljevo in sredno raziskovalno dejavnostjo, ki naj vsaj na enem ožjem področju poglobljeje neje seznanijo študente z nerešenimi problemi.

V 4. letniku študija pod A izbere študent poleg naštetih predmetov še po dva izbirna predmeta v skladu s svojim osebnim zanimanjem. Predvidene so ožje usmeritve:

- literatura (predmet teorija književnosti ali rimska književnost),
- jezikoslovje (predmet teorija jezika ali indoevropsko primerjalno jezikoslovje),
- srčnojeveška grščina,
- zgodovina starega veka,
- antična umetnost in
- antična filozofija.

Konkretno predmetno področje teh predmetov se določi z izvedbo predmetnikom za posamezno študijsko leto.

Vsak študent se mora med študijem aktivno (z referatom) udeležiti vsaj eno strokovnih ekskurzij.

Delovna praksa se izvaja po načrtu.

4.3 Učni načrti predmetov

5 OBVEZNOSTI ŠTUDENTOV, USMERJANJE, ZAKLJUČEK ŠTUDIJA

5.1 Pogoji za napredovanje iz letnika v letnik

Pogoji za napredovanje v 2. letnik:
— pisni in ustni izpit iz grške opisne slovnice, I. del
— izpit iz grške književnosti (predavana snov in obvezno berivo v slovenski in grški literaturi)

Pogoji za napredovanje v 3. letnik:

- pisni in ustni izpit iz grške opisne slovnice, II. del
- pozitivno ocenjena jezikoslovna interpretacija
- izpit iz grške književnosti
- pozitivno ocenjena seminarska interpretacija iz literature
- izpit iz uvoda v študij klasične filologije II
- izpit iz zgodovine starega veka
- izpit iz latinščine
- opravljeni vsi kolokviji iz obveznega beriva po programu

Pogoji za napredovanje v 4. letnik:

- izpit iz grškega jezika (predavana snov)
- izpit iz grške književnosti
- pozitivno ocenjena jezikoslovna interpretacija
- pozitivno ocenjena seminarska interpretacija iz literature
- opravljeni vsi kolokviji iz obveznega beriva po programu

5.2 Pogoji za ponavljanje posameznega letnika

Študent lahko ponavlja letnik, če izpolni pogoje, ki so določeni s statutom fakultete in sodelavci.

Študent ponavljalet lahko obiskuje predavanja in se udeležuje seminarov in proseminarskih vaj. Ker so predavanja ciklična, in zato poslušajo drugi študenti v prejšnjem letu, lahko opravi izpit iz te snovi že pred predvidenim rokom, isto velja za opravljanje kolokvijev iz obveznega beriva.

5.3 Svetovanje in usmerjanje med študijem

Slušatelj dobi temeljne informacije o študiju ob vpisu, med študijem pa redno svetovanje pri mentorju, predmetnih učiteljih, asistentih in pri predstojniku fakultete. Posebno pomembno so informacije o izbiri ožjega predmetnega področja in možnostih in interesih glede prakse (ob upoštevanju poprejšnjega študijskega izkušenj).

5.4 Pogoji za zaključek študija

Da lahko študent uspešno konča študij in dobi diplomu, mora izpolniti naslednje študijske obveznosti:

- opraviti vse predpisane izpite iz vseh predmetov po programu
- opraviti vse kolokvije iz obveznega beriva
- udeležiti se z referatom vsaj dveh študijskih ekskurzij
- opraviti obvezno delovno prakso
- izdelati diplomsko nalogo, ki mora biti pozitivno ocenjena in ki jo mora zagovarjati v okviru seminarja
- opraviti ustni diplomski izpit.

6.1 Kadrovske pogoje

Za izvajanje strokovnih predmetov sta potrebna 2 pedagoško-znanstvena delavca, klasična filologa, s polnim delovnim časom, ki izpolnjujeta pogoje, določene z Zakonom o usmerjenem izobraževanju, in učitelja za specialno metodiko.

6.2 Materialni pogoji

Za uresničevanje programa potrebujemo: normalen in redni dotok strokovne literature, predavalnico, 2 kabineta, prostor za knjižnico, grafični in epidiaskop.

4 PREDMETNIK

Ker je študij individualen, se predmetnik oblikuje za vsakega kandidata posebej glede na temo magistrskega dela. V tem individualnem programu je ločen tudi mentor.

Študij poteka s konzultacijami, pri katerih se kandidat seznaja z literaturo in problematiko v zvezi s svojo nalogo, obenem pa se pri teh konzultacijah verjajo metode in dosežki kandidatovega dela.

5 ŠTUDIJSKE OBVEZNOSTI

Študijske in izpitne obveznosti so navedene v predmetniku. Prav tako predmetniku predvidena izdelava magistrskega dela, ki mora dokazati kandidatovo sposobnost za samostojno raziskovalno delo.

Študij se konča s komisijemskimi ustnim izpitom in z javnim zagovorom magistrskega dela.

4 PREDMETNIK

Ker je študij individualen, se predmetnik oblikuje za vsakega kandidata posebej glede na temo magistrskega dela. V tem individualnem programu je ločen tudi mentor.

Študij poteka s konzultacijami, pri katerih se kandidat seznaja z literaturo in problematiko v zvezi s svojo nalogo, obenem pa se pri teh konzultacijah verjajo metode in dosežki kandidatovega dela.

5 ŠTUDIJSKE OBVEZNOSTI

Študijske in izpitne obveznosti so navedene v predmetniku. Prav tako predmetniku predvidena izdelava magistrskega dela, ki mora dokazati kandidatovo sposobnost za samostojno raziskovalno delo.

Študij se konča s komisijemskimi ustnim izpitom in z javnim zagovorom magistrskega dela.

IZKUŠNJE UČITELJICE SLOVENSKEGA JEZIKA NA TUJEM

Nevsiljiva pomoč za usmerjanje

Ko primerjam sposobnost izražanja različnih otrok, ugotavljam med njimi velikanske razlike. Kje so vzroki teh razlik, ne morem ugotovljati, lahko pa poskušam ublažiti posledice in pomagati vsakemu otroku, da se bo znal primerno izražati. Že v prvem razredu v redni švicarski šoli morajo otroci ustno pripovedovati, že v drugem razredu poskušajo — seveda ne slovensko pravilno — pisati prve spise. Jasno, da to ni lahko. A otroku se da nevsiljivo pomagati in ga usmerjati.

Prav pri teh otrocih, ki obiskujejo slovensko dopolnilno šolo, opažam, da se nekateri sramujejo ali ne upajo izraziti svojega mnenja. Mnogi so zelo boječi in jih je treba spodbujati. Kako vse to doseči?

Na delo se moramo pripraviti sistematično. Najprej je treba otroke animirati, da začne odgovarjati na vprašanja. Le-ta moramo sestavljati razumljivo, jih ponoviti, če otrok ne razume, je treba vprašati drugače. Npr.: Kaj si delal včeraj? Na to vprašanje nam ne ho vsak odgovoril. Morda pa bo, če ga bomo vprašali tako: Ali si se včeraj igral, kopal? itd. Ali: Kaj je to? — lažje bo: Ali je to hiša? — odg.: Da, to je hiša, itd.

Sprva so odgovori le kratki »ne« ali »ja«, ali celo samo kimanje z glavo, sčasoma pa vsak otrok začne sestavljati stavke. Že pri teh njegovih prvih poskusih ga moramo popravljati, če naredi napako, a tudi pohvaliti, kadar je uspešen. Prav tako so pomembne pesmi, ki se jih otroci uče na pamet. Učenje pesmic je močganska telovadba za vsakogar, poleg tega pa ob pesmicah popravljamo izgovorjavo, ki ravno pri nas v tujini ni ravno najboljša in mimogrede bogatimo otrokov besedni zaklad.

Vendar moramo biti vztrajni. Ne zadošča, da popravimo le enega učenca, pa tudi to ne, če ga popravimo le enkrat. To delo traja vsa leta, skoraj vsako učno uro. Pri tem bi nam lahko veliko pomagali starši, če bi otroke tudi doma popravljali in jim povedali pravilno slovensko besedo, ne pa da pustijo otroku govoriti kakor se mu ljubi — malo nemško, malo slovensko. Na roditeljskem sestanku povem to predvsem tistim staršem, katerih otroci pridejo prvič k meni. Naloga staršev je, da doma z otroki govorijo pravilno slovensko — kolikor je seveda v njihovi moči — in da jih popravljajo pri napakah. Otroci se v štirih urah na teden ne more in ne bo naučil slovensčine, ker živi preveč v nemškem okolju. To je prvi pogoj za učenje slovensčine in tega se morajo vsi starši zavedati, sicer jim je to treba razložiti.

Ko začne otrok odgovarjati v stavkih, ga spodbujam k samostojnemu govoru — pripovedovanju. Za to so najprimernejša njegova osebna doživetja, dom in šola. Sprva pove le en stavek: Bil sem na izletu. In ko ne ve naprej, ga takoj še vprašam, kje je bil in s kom je bil in kaj je delal. Skoraj vedno dobim odgovor. Zavedati pa se moramo, da to ni prav lahko.

Ko so otroci sposobni narediti preproste stavke, jim dam teste. Te liste pripravim sama: nanje napišem čisto preprosta vprašanja. Učenci morajo napisati odgovor v celim stavku. Najprej nastavljajo besede, ki manjkajo, naslednja stopnja je odgovor s samostojnim stavkom. To je malo težje, vendar po nekaj neuspelih poskusih premagajo tudi to oviro.

Vprašanja postavljam vedno o znanih temah. Te so lahko različne, najpreprostejša je za začetek tema o »domu«. Sestavim jim najrazličnejša vprašanja, na katera morajo odgovoriti. Čeprav so vprašanja preprosta zame, da so natančni.

Naredila pa sem tudi že drugačne preskuse, na primer: Neko torebno jesensko popoldne, mraz, megla, sneg in dež.

Preberemo stavke iz knjige SFRJ 3 in si ogledamo sliko na strani 143. Nato pokličem vse k oknu in ustno opisujemo svet, ki ga vidimo. Pri tem skušamo prevzeti čim več besed iz berila. Ko vsak nekaj pove, imajo 20 minut časa, da še nekaj napišejo v zvezek. Najmlajši rišejo.

● Izmišljena šaljiva zgodba: Moja šolska torba. Povod zanjo je bil spis, ki so ga pisali v redni šoli. Najprej sem jim razložila, kaj želim: vsak ima torbo, le da so te različne. Kako pa z njimi delajo? Kaj bi torba povedala? Bi bila njena zgodba vesela? Povedala sem jim nekaj misli in prebrala že napisani spis. Nato sem napisala še nekaj vprašanj na tablo. Npr.: Od kod je prišla torba? Kdo jo ima? Kako z njo dela? Kaj je doživela s teboj?

● Decembar. Dedek Mrz. Kako se reče takemu »dedku« po nemško? Väterchen Frost! Vsi so to vedeli, ker je bila pred tem taka oddaja na televiziji. Jaz pa sem hotela vedeti, kaj bi naredil vsak od njih, če bi bil dedek Mrz? Po nekajminutnem pogovoru sem jim prebrala misli iz Pionirskega lista, ki so jih napisali razni učenci. Zatem so prijeli svinčnike in začeli pisati.

Bila sem presenečena, kaj vse so želeli. Pisali so želje — nanižane stavke, ne zgodbo, kot sem hotela in si zamisljala. Le ena učenca se je približala zgodbi. A vendarle, pisali so in to sami, brez pomoči staršev.

● Pozimi so otroci delali sne-

žene može — v pol ure so morali biti gotovi. Nato smo se vrnili v razred in vsak je napisal kaj je delal. Najmlajši so risali, vsi drugi pisali.

Omeniti moram še, kako otroke naučimo pravilno pisati. Slovensčina je zanje težka, da ne govorimo še o posebnih okoliščinah, v katerih živijo. Povejmo in naučimo jih nekaj trikov, ki jim bodo v veliko pomoč.

1. Ko se otrok začne učiti pisati, je zelo pomembno, da natančno razume, izgovori in sliši besedo. Ugotovila sem, da otroci lažje napišejo besedo, ki so jo prej na glas počasi in razločno izgovorili, ne pa zmogli. Zato jih učim govoriti in tudi z njimi izgovarjam besede tako, da slišijo vsako posamezno črko, iz katere je beseda sestavljena. To vadimo tudi pred tablo, npr. beseda miza. Učenec najprej izgovori besedo, nato jo piše, črko za črko mora izgovoriti oziroma počasi vleči m — i — z — a in za vsak glas sproti napiše črko. Ko to zna, si lahko tako pomaga pri vsaki besedi.

2. Končnice so težke — to vemo vsi. Preprosto pa je, če si otrok sam pomaga in poišče rešitev. To dosežemo takole:

Preden napiše besedo, jo spet izgovori in reče: en stol (stol), dva stola. Ko izgovori »stola« sliši na koncu -la, torej črko l in ve, da jo mora napisati tudi v besedi stol, čeprav je ne izgovori. Moji učenci si tako pomagajo celo pri nareku. Kadar me vprašajo, kako se kaj piše, jim samo

pokažem prste — ena, dva in že vedo kaj morajo narediti.

3. Tudi glagolske končnice niso tako težke, če upoštevamo naslednje. Preden učenci napišejo glagol, ga razločno izgovorijo. Na primer: on je delal — ne vedo, kaj je na koncu -l ali -u. Zato izgovorijo še: ona je delala — tukaj pa takoj slišijo -la, torej vedo, da je ženska oblika — la in moška -l. Prav tako: on je pisal in ona je pisala.

To ni težko in otroci hitro razumejo.

Preden končam, bi rada opozorila še na nekaj zelo pomembnega. Jezik — pri nas slovenski — živi med našimi ljudmi v tujini le v družini. Od družine je odvisno, koliko ga bo še ostalo prihodnjim rodovom ali pa bo zatonil v pozabo. Kolikor se ga bo otrok naučil v prvih petih letih šolanja, ko ga redna šola še ne zaposluje preveč, toliko jezikovnega znanja mu bo za vedno ostalo. In če mu bomo pomagali premagati strah pred knjigo, za katero misli, da je zanj pretežka, bo začel tudi brati, z malo spodbude vedno več in s tem si bo še bolj bogatil besedni zaklad in znanje slovensčine. Žal se starši naših otrok vsega tega premalo zavedajo, razen redkih izjem seveda, zato jim je treba pomagati, ter jim marsikatero nejasnost razložiti. Zavedati se moramo, da z otroki v resnici vzgajamo tudi starše.

TANJA ZAJEC
Baden, Švica

Učitelj v tujini ohranja domovino

Učitelji slovenskih otrok na tujem zaslužijo našo zahvalo in priznanje. S svojo nenehno skrbjo in s prizadevanjem, požrtvovalnim delom ohranjajo v tujini naše največje bogastvo: slovensko besedo, našo pesem in naše običaje. Ohranjajo nam Domovino.

Njihova vloga je izredno razsežna, saj sega od družinskega šolskega pa do javnega življenja. Naši učitelji se zavedajo svojega poslanstva: zbuditi in gojiti ljubezen do domovine pri otrocih, ki so najbolj izpostavljeni škodljivemu vplivu tujine. Ohranjati pripadnost domovini vse do taktir, ko se bodo s svojimi starši spet vrnili pod domačo streho.

Učitelji so živa vez z domovino in hkrati vez prijateljstva med različnimi narodi.

In kakšen naj bo učitelj na tujem? Najpomembnejša je gotovo njegova osebnost, pa tudi njegov zunanji videz. Že ob prvem srečanju, ob pogovoru s starši, si mora učitelj s svojo odkritostjo in prijaznostjo zagotoviti zaupanje. Le tako si bo kmalu pridobil otroke in naklonjenost okolja; to je izjemno pomembno za njegovo delo v prihodnje. Učitelj naj bo staršem prirojen in svetovalec hkrati: svetuje naj jim glede šolanja, pa tudi poklicnega usmerjanja njihovih otrok, pomaga naj reševati socialna in druga vprašanja. Zaželeno je, da obiskuje starše na domu in si prizadeva za šolanje vsakega slovenskega otroka. Včasih je zelo težko dobiti prave podatke o slovenskih otrocih, zato se mora učitelj zanimati za to pri naših predstavstvih, hkrati pa spodbujati tudi starše, da se zanimajo, kam lahko vpišejo svoje otroke in kje so učitelji.

Zaželeno je, da ima učitelj že nekaj izkušenj v zunajšolskih dejavnostih in da obvlada kakšno glasbilo. Skratka, biti mora dober organizator in pobudnik vseh kulturnih dejavnosti, kjer se lahko združujejo naši ljudje. Dobro se mora povezati z našimi društvi, združenji in klubi, ki delujejo v tujini, in si prizadevati za

dopisovanje v naša glasila v domovini in na tujem. In ne nazadnje, učitelj, ki bo poučeval na tujem, mora obvladati jezik države gostiteljice.

Doslej so se pri delu v tujini najboljše izkazali razredni učitelji, ki so že imeli precej izkušenj s kombiniranim poukom v domovini. Kaže, da bodo le-ti tudi v prihodnje najlažje kos vsem zahtevam dela in potrebam otrok naših delavcev, začasno zaposlenih na tujem.

In kakšne težave čakajo učitelja na tujem?

Zavedati se mora, da je vse odvisno od njega, od njegove domiselnosti in priljubljenosti. Nenehno mora iskati nove oblike dela z otroki in z mladimi, seveda glede na možnosti v posameznih državah, kjer imajo naši delavci različne pogoje.

Vzgojno delo (tudi v izseljenških območjih) poteka na dveh področjih: s predšolsko vzgojo — to dejavnost financira Skupnost otroškega varstva Slovenije — in z dopolnilnim poukom maternega jezika — za to dejavnost skrbi Izobraževalna skupnost Slovenije.

Posamezni oddelki predšolske vzgoje delujejo pri naših družtvih, kjer pa to ni mogoče, morajo učitelji uvrstiti predšolske otroke v redne oddelke dopolnilnega pouka. Dopolnilni pouk poteka največkrat enkrat na teden zunaj rednega pouka države gostiteljice. Ti oddelki so ponekod zelo različni, tako po starostni sestavi kot po številu otrok. Veliko otrok je predvsem v tistih oddelkih, ki so v pristojnosti tujih šolskih oblasti, v drugih pa je otrok manj. Slovenija si prizadeva, da bi vsakemu našemu otroku omogočila vsaj eno izmed oblik vzgoje v maternem jeziku. Vzgojitelji predšolskih otrok in učitelji dopolnilnega pouka so stalno povezani z Zavodom SRS za šolstvo in Republiškim komitejem za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo; tadva skrbita tudi za strokovno vodstvo in svetovanje. Opozorimo naj na nedavno ugotovitev, da se znanje slovenskega jezika pri naših otrocih na tujem slabša kljub dobrim učnim

priporočkom in usmeritvam, ki so na voljo; učenec Moja domovina SFRJ, tri kasete z izborom kratkih oddaj iz serije Domovina je ena, ki jih je pripravila RTV Ljubljana, drugim didaktičnim pripomočkom in učnemu načrtu. To sta namreč pokazali analizi: o stanju dopolnilnega pouka v tujini in o uporabi učbenika, ki so ju naredili svetovalci Zavoda SRS za šolstvo.

Res je tudi, da vsa učna sredstva, ki so na voljo za delo v tako raznolikih oddelkih ne zadoščajo in da mora najtežje delo opraviti učitelj sam. Upoštevati moramo, da poteka dopolnilni pouk največkrat v šolah države gostiteljice, ki niso zmeraj ustrezno opremljene z avdiovizualnimi sredstvi pa tudi ne z drugimi didaktičnimi pripomočki. Velikokrat prinesejo učitelji s seboj učila in glasbila in jih po končanem pouku spet odnesejo. In še nekaj: Učitelji velikokrat potujejo do šole tudi več kot sto kilometrov z javnimi prevoznimi sredstvi, in poučujejo tudi na starih in več šolah.

Otroci zelo različno obvladajo slovenski jezik, zato si morajo učitelji zelo prizadevati, da bi dosegli uspeh. Posebno pozornost morajo nameniti dejavnostim prostega časa, ker se otroci odločajo zanje po izbiri in jih z veseljem opravljajo; to pa je hkrati priložnost za bogatenje in spoprijemanje znanja materinskega jezika.

Učitelj naših otrok v tujini ima zelo obsežne in zapletene naloge, ki večkrat prekašajo izvajanje učnega načrta. Dopolnilna šola mora namreč postati zbirališče vseh naših ljudi v kraju in hkrati središče njihovega kulturnega življenja. Take odgovorne naloge pa lahko uspešno opravlja le pozitiven, nesebičen učitelj, ki ima rad svoje delo in otroke. Taki pa so naši učitelji na tujem. To dokazujejo njihova poročila, ki se največkrat končajo nekako takole: »Z delom sem zadovoljna, ker je vsak še tako majhen uspeh učenec tudi moj uspeh«, ... »Kljub težavam je delo zanimivo in lepo.«

doma
drugod

Komisija za izbor vzgojiteljev in učiteljev za delo v tujini pri REPUBLIŠKEM KOMITEJU ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE TER TELESNO KULTURO, Ljubljana, Župančičeva 6

VABI K SODELOVANJU
UČITELJE, KI JIH ZANIMA DELO
Z MLADIMI V TUJINI

Delo obsega dopolnilni pouk za učence slovenske narodnosti (slovenski jezik in spoznavanje domovine) ter druge naloge v zvezi z ohranjanjem in varstvom jezikovne in narodne identitete Slovencev na tujem.

Dopolnilna vzgojno-izobraževalna dejavnost v slovenskem jeziku je organizirana v skladu s predpisi tujih držav, vendar v vse države, kjer živijo Slovenci, ni mogoče poslati učiteljev iz Slovenije, bodisi zato ker ni polne učne obveznosti (Velika Britanija) ali zato, ker tega tuje šolske oblasti ne dovolijo (Švedska). Učitelje iz Slovenije je mogoče napotiti v Avstrijo, Belgijo, Francijo, Švico, ZR Nemčijo in Avstralijo.

Za to delo se lahko prijavijo:

učitelji razrednega pouka in učitelji slovenskega jezika, drugi učitelji pa le na podlagi priporočila pristojne enote Zavoda SRS za šolstvo. Za Avstralijo pride v poštev samo profesor slovenskega jezika z dobrim znanjem angleščine.

Od kandidatov za to delo pričakujemo:

- opravljen strokovni izpit
- najmanj 3 leta delovnih izkušenj pri vzgojno-izobraževalnem delu
- uspešnost pri vzgojno-izobraževalnem delu in izkušnje pri organizaciji in vodenju prostovoljnih dejavnosti otrok in učencev (mnenje OE Zavoda SRS za šolstvo)
- izkušnje za delo na kulturno-prosvetnem področju
- široko družbeno-politično razgledanost in informiranost ter določeno poznavanje sodobnih migracijskih tokov in problemov, ki se pojavljajo v tej zvezi
- znanje tujega jezika, ki se uporablja v državi, kamor bo učitelj napoten.

Prednost pri izboru bodo imeli učitelji z znanjem enega ali več jezikov drugih jugoslovanskih narodov, ker je čedalje več mest, kjer se javlja manjše število učencev slovenske narodnosti in so potrebni učitelji z usposobljenostjo za učenje v jezikih drugih jugoslovanskih narodov.

Znanje tujega jezika se dokazuje z listino z dokončanim vzgojno-izobraževalnim programom višje ali visoke šole ali z listino o znanju splošnega jezika po programu, ki ga je sprejela posebna izobraževalna skupnost za družboslovno usmeritev. To dokazilo lahko kandidat predloži tudi po izboru za učitelja dopolnilnega pouka v tujini, vendar ne more biti napoten na delo v tujino, dokler takega dokazila ne predloži. Učiteljem, ki so že uspešno opravljali vzgojnoizobraževalno delo v tujini, tega dokazila ni potrebno predložiti.

Učitelji, ki bodo izbrani za delo v tujini, bodo vključeni v posebne programe priprav za učitelje za delo v tujini in bodo lahko razporejeni na delo v tujini največ za 4 leta. Vsak učitelj mora imeti za to soglasje svoje delovne organizacije. Med delom v tujini ostane učitelj glede na predpise tuje države v delovnem razmerju v svoji delovni organizaciji, ki ga začasno razporedi na delo v tujini ali pa ga sprejme v delovno razmerje tuja šolska oblast in mu za čas njegove odsotnosti v delovni organizaciji, iz katere je napoten na delo v tujini, mirujejo pravice in obveznosti, ki se pridobivajo pri delu in iz dela. Izbrane učitelje bo razporedila na delo v tujino strokovna služba Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo, ki bo pri tem upoštevala razmere na določenem območju in posebne želje društva ali kluba slovenskih državljanov (znanje zborovodstva, sposobnosti za učenje folklorne in dr.) v okolju, kamor je treba napotiti učitelja. Glede na to bodo letos izbrani kandidati lahko razporejeni na delo v tujini že v tem letu ali pa bodo razporejeni na delo v tujino kasneje.

Prijave za delo v tujini zbira Republiški komitej za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo Ljubljana, Župančičeva 6. Kandidati, ki se zanimajo za delo v tujini že v tem letu, naj se prijavijo najkasneje do 20. aprila 1985.

SEMINAR ZA VZGOJITELJE PREDŠOLSKO VZGOJE, UČITELJE DOPOLNILNEGA POUKA IN ZA PREDSTAVNIKE DRUŠTEV

Zavod SR Slovenije za šolstvo in Zveza kulturnih organizacij Slovenije bosta letošnjega aprila pripravila seminar, ki bo potekal v hotelu Vesna v Topolšici. Ob seminarju bo potekal tudi začetni folklorni tečaj.

Seminar se bo začel v nedeljo,

7. aprila, ob 18.30 s tovariškim srečanjem. Naslednji dan, 8. aprila bodo udeleženci spremljali predavanja: Aktualna vprašanja samoorganiziranja jugoslovanskih državljanov na začetnem delu v tujini (KO pri SZDL) in predavanje Aktualna vprašanja uveljavljanja interkulturalizma v državah imigracije (Zvezni biro za zaposlovanje).

Vzgojitelji predšolske vzgoje in učitelji dopolnilnega pouka v Avstriji, Švici, Franciji, Veliki Britaniji, Švedski in v ZR Nemčiji bodo nato poslušali predavanja Delo z otroškim pevskim zborom in Gibanje ob glasbi. Predavanja bodo vsak dan do konca seminarja.

V torek, 9. aprila, bo potekalo delo v treh skupinah: vzgojitelji predšolske vzgoje si bodo izme-

njali izkušnje o vzgojnem delu s predšolskimi otroki, učitelji dopolnilnega pouka pa bodo razpravljali o vzgojno-izobraževalnem delu v tujini.

Sledil bo prikaz dela z otroškim pevskim zborom Osnovne šole Topolšica.

V sredo, 10. aprila, bodo vzgojitelji obiskali vzgojno-varstveno organizacijo, kjer bodo imeli hospitacije in pogovore. Učitelji dopolnilnega pouka pa bodo razpravljali o Načrtu za učenje slovenskega jezika od začetka in o prenovljenem Načrtu vzgojno-izobraževalnega dela v slovenskem jeziku z otroki osnovnošolskega obdobja jugoslovanskih državljanov, začasno zaposlenih v tujini. Seminaristi bodo pripravili predstavo s sporedom, ki se je izoblikoval ob predavanjih Gibanje ob glasbi in Delo z otroškim pevskim zborom.

Seminar se bo končal v četrtek, 11. aprila. Takrat bodo gostje odšli na strokovni izlet: ogledali si bodo Šostanj, Velenje, Slovenj Gradec, in Dravograd.

pobude
odmevi

Bomo našli ustrezno rešitev?

Breme stabilizacije vse bolj pritiska tudi na družbene dejavnosti; med temi se je znašlo v neugodnem položaju zlasti šolstvo. Na eni strani imamo v osnovnem šolstvu še vedno velike načrte, kar zadeva širjenje celodnevne šole in podaljšanje bivanja in smo sredi uvajanja novih programov, ki tudi niso poceni, na drugi strani pa se šole vse bolj ubadajo z neresljivimi problemi; materialni stroški tako naraščajo, da jih z namenskimi sredstvi občinskih izobraževalnih skupnosti ni moč več poravnati, papir za kontrolne vaje že marsikje plačujejo učenci, ni denarja za nakup sodobnih učil, osebni dohodki pa krepko zaostajajo za gospodarstvom.

Osnovno izobraževanje po vsej Sloveniji je bolj ali manj v krizi, čeprav so tudi med posameznimi občinami precejšnje razlike. In kadar se prosvetni delavci srečamo na raznih sestankih ali seminarjih, govorimo le še o našem gmotnem položaju in o prizadevanjih, da bi ga zboljšali.

Tudi v litijski občini prosvetni delavci že dalj časa opazujemo, da se naš položaj prepočasno izboljšuje; čeprav na raznih sestankih pogosto slišimo, da so naši osebni dohodki celo malo nad republiškim povprečjem v tej dejavnosti, je naše zaostajanje zagospodarstvom, če primerjamo nagajanje, ne pa izobrazbo, vse očitnejše. To tudi pomeni, da je v marsikateri občini še dosti slabše kot pri nas.

Zavedamo se, da je osnovno šolstvo v občini precej razdrobljeno, saj imamo poleg treh matičnih šol kar 12 podružnic. Ukinjanje manjših šol bi pomenilo varčevanje, toda za ta korak se šole ne morejo same odločiti; pri tem imajo zadnjo besedo družbenopolitične organizacije in starši.

Prosvetni delavci smo ugotovili, da se moramo za izboljšanje svojega položaja bojevati predvsem sami. Zato smo začeli enotno akcijo v občini, ki jo vodi organizacija Zveze komunistov in sindikat. Sklenili smo, da

bomo do prve letošnje skupščine občinske izobraževalne skupnosti izoblikovali ekonomsko cenovni oddelka, ki naj bi jo dosegli v treh letih. Zdaj je ta kar za 32 % nižja, kot bi morala biti. Zavrnilo smo tudi prvo letošnjo usklajitev skupne porabe, po kateri naj bi se osebni dohodki zvišali le za 42 %, saj zahtevamo, naj bo ta rast najmanj 49 %.

Ocenili smo, da vse kratkoročne rešitve ne prinašajo izboljšav, marveč le trenutno pomirijo nerazpoložene kolektivne. Opozorili smo tudi na družbene dejavnike, ki so odgovorni za vzgojo prihodnjih rodov, da ni zadajšnje stanje niti malo spodbudno, saj ga spremlja več negativnih pojavov, ki se lahko le še stopnjujejo. Pretirano varčevanje z vsemi vrstami energije, krčenje programov, zmanjševanje števila zaposlenih, pouk brez ustreznih ponazoril, povečano malodušje med delavci in vse večji izdatki, ki jih imajo starši za osnovno šolo — to res ne vodi daleč.

Tudi v Prosvetnem delavcu smo zsledili že več člankov s podobno vsebino. Toda jadtikovanje posameznikov ne bo prineslo zadovoljivih rešitev. Slovenska osnovna šola je enotna, zato je skrb in odgovornost za izvajanje njene vsebine zadeva celotne republike, ne pa posameznih občin, ki se neštokrat ubadajo z nepremostljivimi težavami na drugih področjih. Brez enotne akcije v republiki ne bomo »splavali« iz težav, učenci, ki po končani osnovni šoli nadaljujejo šolanje v srednjem usmerjenem izobraževanju, pa niso sami krivi, če so oblikovali obvezno šolo v gospodarsko šibko razviti občini. Če republiške ustanove zahtevajo od vseh osnovnošolskih pedagoških delavcev dosledno izvajanje obveznega programa, potem naj nam možnosti za to tudi zagotovijo. Razlike, ki se zdaj le še poglobljajo, so vse prej kot spodbuda za uspešnejše delo in napredek.

BORIS ŽUŽEK

Genijem in genijalcem na rob

Presenečena sem in obenem ogorčena, ker se še noben prosvetni delavec ni oglasil ob predavanju nadaljevanke Geniji in genijalci, ki jo gledamo na malih zaslonih ljubljanskega prvega programa. Smo mar res tako hlapčevski kot šolmoštri v Cankarjevih delih, da se pustimo brez besed javno zasramovati? V nadaljevanke so namreč prikazani vsi profesori z ravnateljem na čelu kot revne, živčne kreature, iz katerih se po mili volji norčuje naša genijalna mladina.

Morda pa vsi molčimo zato, ker je tako tudi v resnici, resnica pa vedno boli! Kaj smo naredili iz samih sebe, iz svojega poklica? V vseh resolucijah sta vzgoja in izobraževanje poudarjena kot prednostni nalogi, v resnici pa je učitelj potisnjen na rob dogajanja, z njim lahko pometajo učenci, starši in vsak, ki se mu tega zahoče. Zakaj pa je učiteljski poklic feminiziran? Zakaj se na pedagoško akademijo še vedno vpisujejo učenci s slabšim učnim uspehom? Prav gotovo ne zato, ker bi bil naš poklic družbeno, moralno in materialno cenjen.

Oh vsem tem pa se vsi prav dobro zavedamo, da se naložba v znanje obrestuje dolgoročno in da družba brez dobro usposobljenih strokovnjakov ne napreduje. Žal pa nismo razvednotili samo učiteljevega dela, ampak tudi zanje samo. Zato se tudi povečuje število osnovnošolcev, ki se takoj zaposlijo, zato upada študij ob delu in odrasli ne vidijo smisla v nadaljnjem izpopolnjevanju.

Smo s svojimi težavami res tako zaposleni, da se ob »genijalnih« ljubljanskih nadaljevanke samo prizanesljivo nasmehnemo? Mislim, da ne bi smeli biti, saj je tudi to — lik sodobnega učitelja, njegov interakcijski odnos do učencev — naš problem. Morda se bomo morali kmalu vprašati, ali je v naših šolah učitelj subjekt ali objekt, da so namreč učenci res subjekti, smo v nadaljevanke že videli.

JANA BOŽIČ-ŠIRAJ

OB 25-LETNICI BRALNE ZNAČKE

Drevo, ki naj se pomlaja

Knjiga Solzice se mi je zdela lepa, zato sem ji dal oceno pet. Zdelo se mi je zelo zanimiva in hitro sem jo bral. Bral sem jo tako hitro, da še sam nisem vedel kako.

Tako je učenec četrtega razreda označil eno od knjig, ki jih je prebral za bralno značko. To gibanje praznuje letos petindvajsetletnico in trdimo lahko, da jo praznuje »delovno« — v četrto stoletja je bil bralni znački le redkokdaj namenjen kanček javne pozornosti.

Gibanje je poglajno korenine na Prevaljah, razpredlo jih je do vseh osnovnih šol po Sloveniji, do mnogih slovenskih šol v zamejstvu in do šol z dopolnilnim poukom slovenskega jezika v tujini. Doma se je število značkarjev povečalo od sto do sedemdeset tisoč; precejšnja vojska miroljubnih vojakov v Gutenbergovim orožjem v roki.

Gibanje ne bi ostalo živo, če za mlade ljudi ne bi bilo zanimivo. Od vsega začetka deluje po načelu prostovoljnosti in nima temeljnega značaja.

Vsako drevo je treba pomlajati, sicer ne rodi več sočnih sadov. Tudi branje za značko mora v svoja jadra loviti sveže sappe. Vsakokratno poživitev pomeni že seznam knjig za branje, ker je le priporočilni imenik avtorjev in njihovih del. Mentor in učenci ga dopolnjujejo z novimi naslovi po svoji želji in potrebah.

Branje za značko (poteka od 17. 9. do 2. 4.) je sestavina kulturne dejavnosti, zato naj bo omejeno v letnem delovnem načrtu šole. Pogoji za sprosteno delo je organizacijska prilagodljivost sprotim razmeram. Mentorji in njihovi aktiv imajo tudi to vlogo, da gibanje pomlajajo z novimi zamislimi.

Pomemben dejavnik so bralci

in njihove organizacijske in vsebinske spodbude. Demokratizacija odnosov med učitelji in učenci je v gibanju za bralno značko lahko največja ali pa nikakršna, če imamo glede slednjega v mislih tako imenovanega mentorja diktatorja. V te vrste vzgojno-izobraževalnem procesu bralec mora biti subjekt. A dostiokrat ni. Učitelji se bojijo z učenci razpravljati o knjigi, ki je sami ne poznajo. Čeprav si želijo sprememb, zaradi varnosti radi ostanejo pri standardnih oblikah »preverjanja«.

Da v gibanju za večjo bralno kulturo učencev ne bi oropali za vlogo subjekta, se moramo zavestno izogibati šablonam in površnemu rutinerstvu, saj sivo povprečje z dolgočasno tudi bralec. Že zato se morajo razredni in predmetni učitelji mentorji bralne značke dogovoriti za oblike in vsebino gibanja. Pogovor o knjigi z bralci v višjih razredih ne more biti podoben in celo enak kot pogovor z učenci v nižjih razredih. Na šolah so se kar preveč razširili vzorci o opisovanju oseb in dogodkov, izpisovanje »najlepših« odlomkov ipd. Znani so primerki, ko učenec zahtevane podatke prepiše iz starega očetovega zvezka. Mlajši bralci se res zelo živo poistijo z upovedanimi osebam in jih zato radi opisujejo ali pa obnavljajo (ilustrirajo) zgodbo. Pri starejših učencih se razgovori morajo prevesti v zrelejšo razčlenjevanje etičnih, estetskih in jezikovno stilnih vprašanj, k zunanji in notranji kompoziciji, k elementom književne kritike. Večmedialna ponazoritev dela oz. odlomka (glasbena, gibalna, likovna...) je za mlade ljudi večji izziv kot vedno enako zapisovanje vedno enakih podatkov o prebrani knjigi. Živahnost omo-

goča tudi metoda miselnih vzorcev.

Bralni krožek in knjižno omizje sta priložnost in mesto za poglobljanje knjižne vzgoje in bralne kulture. Iztočnice za pogovor niso le mentorjeva naloga, ampak jih oblikujejo člani bralnih skupin. Različne literarne uganke so zanimivo izhodišče za pogovor o knjigi in o knjigah. Ni nujno, da bi se moral pogovor zmeraj nanašati na eno samo delo in tudi ne za vsako ceno na leposlovno knjigo. V priporočilnem seznamu naj najdejo svoje mesto tudi ustrezne poljudnoznanstvene knjige, v pogovoru pa naj sodelujejo predmetni učitelj stroke (učitelj kemije, fizike, zgodovine...). Knjiga ne more biti le domena učitelja slovenskega jezika, knjižničarja in razrednega učitelja, ampak učiteljev vseh strok. Tudi ti lahko obogatijo gibanje za bralno značko, le zavedati se morajo njenega vzgojnega in izobraževalnega pomena.

Prostor, kjer se o knjigah pogovarjamo, naj bo urejen estetsko in spodbudno. Število udeležencev pri bralnem omizju je enkrat večje, drugič manjše, saj je odvisno od več dejavnikov. K pogovoru vsaj kdaj povabimo tudi gosta. To je lahko ravnatelj, šolski svetovalec delavcev, učitelj, srednješolec, starši, kulturni delavec, književnik, novinar, akviziter, urednik, kak stalni obiskovalec krajevne knjižnice, učenec s sosednje šole ipd. Prav tako je možno v okviru branja za značko navezovati pisne stike s književnimi kritiki, pisatelji, ilustratorji, radiom, krajevno radijsko postajo, mladinskimi listi, lokalnimi časniki, založbo, voditeljem TV oddaje Knjiga. Ta literarna, kritiško ali kako drugače zasnovana pisma in intervjuji so novo izho-

dišče za razgovor v bralni skupini. Bralci so sposobni predlagati še druge izvirne oblike dela, kaj jim samo prisluhniti in jih upoštevati. Dejavnost značkarjev je sestavina kulturnega dnevnega sklepnega prireditve pa naj ne blede obrobna predstavitev njihovih imen.

Gibanje za bralno značko moralo biti opaženo in naj bi imelo odmev tudi v zunanjem okolju. Menda ima vsaka vaša trgovina toliko posluha za kulturo, da bi na izložbeno steklo pritrdila pisni izdelek mladega krajana. Posluš in spodbude za gibanje bi pričakovali še od knjižarn in splošno izobraževalnih knjižnic, pa bi kazalo ubrati pot do njih in jih ogreti za sodelovanje.

Mentor in knjižničar sta glavni gibalno branja za značko. Čas je, da jima to ne prizna le šola, ampak tudi družbeno okolje.

Učenci, ki se v osnovni šoli vseh osem let niso izneverili danemu branju, naj bodo deležni drobne spodbudne pozornosti. Marsikje jih ob pomoči Društva prijateljev mladine nagradijo knjigo, z literarnim izletom, obiskom kulturne ustanove ipd.

Dokumentacija gibanja je pomembna za vsako šolo, na njej temelji se bo bogatil tudi bralni značek, poleg pisnega gradiva naj obsega vsaj še fotokopije.

Žal ni ne preučeno ne ocenjeno, kaj je z usodo značkarjev njihovo nadaljnjo vlogo za branje, kaj je pot, ko odrastejo. Lahko pa si je predstavljati, da želja po branju hitreje zamre pri tistih mladostnikih, ki ob branju značko niso bili deležni razgibanih oblik te kulturne dejavnosti. BERTA GOLOB

Priprave na karticah — sanje ali resničnost?

Odmev na članek PRIJETNO PRESENEČENJE

Mnogi učitelji in vzgojitelji tožijo zaradi preobilice dela, ki ni ustrezno nagajeno. V času gospodarske krize so te tožbe vedno bolj v ospredju. Ena izmed učiteljev dejavnosti je tudi načrtovanje in priprava dela. Tako v vzgojno-varstvenih organizacijah kot tudi v šolah se postavlja vprašanje, ali so priprave v taki obliki, kot jih pišejo zdaj, smiselne. Nekateri učitelji namenijo pripravam mnogo ur prostega časa, skrbno zapisejo smotre in razčlenijo vsako učno uro. Drugi se delu izognejo.

Priprava naj bi učitelju ali vzgojitelju pomenila oporo ob vzgojno-izobraževalnem delu. Smisel pisanja priprav prav gotovo ni v tem, da bi učitelju otežilo njegovo delo in poseglo v njegov prosti čas. Dobro oblikovana priprava naj učitelju olajša in omogoča ustrezno delo z otroki.

K razmišljanju me je spodbudil članek o načrtovanju vzgojnega dela v vzgojno-varstveni organizaciji (Pina Pištan: Prijetno presenečenje. Prosvetni delavec, 18. 2. 1985). Vzgojiteljica in avtorica članka se navdušuje za skupne priprave, napisane na delovnih listih. Če bi izšli primerni delovni listi za vsa področja, bi vzgojiteljice v pripravo lahko napisale le, iz katerega delovnega lista so izhajale in kakšne spremembe so uvedle. Tako bi ostal več časa za razčlenitev, kako so vsebine sprejemali posamezniki. Že napisane priprave na delovnih listih ne bi prevzele vsega vzgojiteljskega dela, ampak bi preusmerile njegovo delo na druga področja. Komplet delovnih lističev Plesna vzgoja bi lahko pomenil prvi korak k novi obliki dela. Na letošnjem sejmu učil DIDACTA v Stuttgartu pa sem zasledila lično oblikovane zbirke kartic s pripravami za posamezna vzgojna področja. Vse, ki so z veseljem sprejeli komplet

delovnih lističev Plesna vzgoja in z navdušenjem prebrali članek Pine Pištana, bo kratka predstavitev teh zbir kartic prav gotovo zanimala.

Pred seboj imam rumeno plastično škatlo s pokrovom, polno raznobirnih kartic. Zbirka ima naslov Kinderspiele, izdala jo je založba Verlag Gruppenpädagogischer Literatur iz Wehrheima (Zvezna republika Nemčija). Prva izdaja je izšla že leta 1972. Vzgojiteljice in učitelje so takrat pozvali, naj pošljejo svoje nove predloge, to so natisnili na karticah in tako se zbirka neprestano dopolnjuje. V uvodu poudarjajo, da ne žele ponuditi nesprejemljivih receptov za igre, ampak naj učitelj igro prilagaja okolju in skupini. Svoja opažanja naj zapisuje na hrbtno stran kartic in jih pošlje tudi založniku. Ob nastajanju seznama iger so prav tako izhajali iz prakse in upoštevali igre, ki so jih vzgojitelji ob svojem delu že preskusili. Leta 1972 je izšlo 112 kartic, do letošnjega leta pa so zbirko že petkrat dopolnili in tako je število naraslo na 192 kartic z novimi igrami.

Kartice zelene barve predstavljajo kazala. Kartice z igrami pa se dele na rdeče (gibalne igre in kontaktne igre), oranžne (igre spretnosti), rumene (igre koncentracije) in modre (interpretacijske igre in igre vlog). Na vsaki kartici, veliki 14 x 10 cm, je napisano ime igre, koliko igralcev lahko sodeluje, za katero starost je primerna in ali je igra umirjena ali bolj vesela, živahna. S simboli je označeno tudi, ali naj poteka igra v zaprtem prostoru ali na prostem, in način, kako poteka: otroci sedijo v krogu, otroci stojijo v krogu, otroci si sedijo (stojijo) nasproti, otroci so razdeljeni na dve skupini, eden igra proti vsem. Pri nekaterih igrah je možnih več možnosti. Dodan je še opis gradiva, ki ga ob izvedbi

igre potrebujemo in pravila igre. Zadnja stran kartice ostaja prazna za opažanja vzgojiteljice ali učiteljice.

Že zelene kartice s kazali nas seznanjajo z bistvenimi podatki o posameznih igrah. Področja vzgoje delijo na socialno obnašanje, jezik in besedni zaklad, mišljenje, opazovanje narave, logično sklepanje, likovna vzgoja, glasba in ritim in gibalna motorika. V kazalu tako poleg naslova igre, glavnih smotrov in področja, v katero igro uvrščajo, zaznamujejo tudi vzgojna področja, na katera igra vpliva. Opisani so tudi pogoji za izvedbo igre, kot so poprejšnje znanje, dobro poznavanje otrok med seboj, zaupanje v vzgojitelja, veliko pripomočkov...

V spremni besedi poudarjajo, da mora vodja (vzgojitelj ali učitelj, prostovoljni animator na otroškem igrišču, eden izmed staršev na izletu ali praznovanju rojstnega dne) igre smiselno povezovati med seboj. Od otrok ne moremo zahtevati, da bi bili takoj pripravljeni igrati vloge, ampak moramo razpoloženo in zaupanje s posameznimi igrami šele ustvariti. Eden izmed primerov, kako združiti igre z različnimi vzgojnimi smotri, je predstavljen tudi v uvodu.

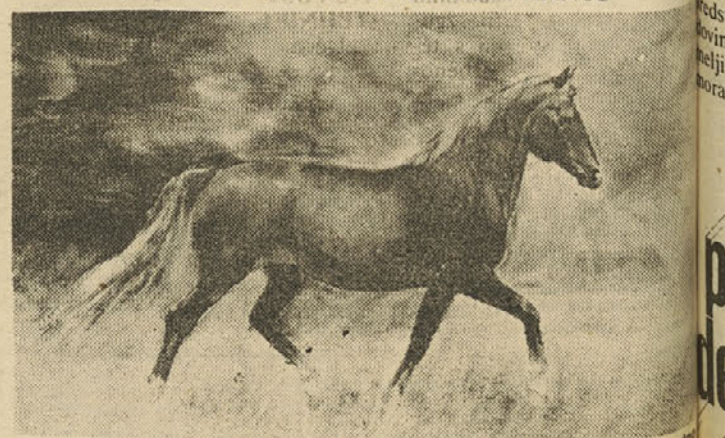
V tako popolni obliki seznam

iger prav gotovo vzgojiteljem in učiteljem olajša vzgojno-izobraževalno delo, prav tako pa zbirka primerna za vse, ki se srečujejo z otroki. Tudi naši vzgojitelji in učitelji v oddelkih podaljšane bivanja in v nižjih razredih osnovne šole bi podobno zbirke, ki bi jih lahko uporabljali kot priprave, sprejeli z veseljem.

Založba Verlag gruppenpädagogischer Literatur ne ostaja le pri seznamu otroških iger, ampak v podobne zbirke kartic vključuje tudi druga vzgojna področja. Tako je na DIDACTA mojo pozornost pritegnila predvsem zbirka iger za razvijanje jezikovnih sposobnosti otrok. Učenje skozi igro, učenje ki ni muka, sanje mnogih pedagogov, se tako v tujini izražajo v različnih oblikah.

Prav gotovo prevajanje tujih del pri nas ne bi pomenilo pravno oblike dela. Pomembna je namreč zamisel, ki bi jo morali prilagoditi našim otrokom in našim vzgojnemu programu. Vzgojiteljice in učiteljice imajo velik zanimivih in izvirnih priprav, ki bi jih bilo treba zbrati, urediti in izdati v primerni obliki. Tudi kuharski recepti imajo že obliko kartic — zakaj ne bi bila to ustrezna oblika za učiteljeve priprave?

BARBARA HANUŠ

Simon Mliak, akademski stikar mladega rodu iz Škofje Loke nadaljuje bogato likovno tradicijo kraja.

RAZSTAVA UČIL IN ŠOLSKE OPREME UČILA 85

Računalnik v vzgoji in izobraževanju

Novosti, posveti, prikazi

učila '85

8. mednarodna razstava učil in šolske opreme UČILA 85 — tema razstave je Računalnik v vzgoji in izobraževanju — bo od 8. do 12. aprila na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani.

Razstava bo, kot že v preteklih letih, razdeljena na pedagoški in komercialni del.

V komercialnem delu, obsegal bo 2000 kvadratnih metrov razstavnega prostora, bodo razstavljeni znani izdelovalci računalniške, pohištvene in športne opreme, učil, skratka vsega, kar sodi k sodobnemu pouku in v sodobno opremljeno šolo. Videti bo mogoče zlasti vse novosti v računalniški aparaturi in programski opremi. Naše uvozne-izvozne organizacije bodo npr. omogočile predstavitev angleških, ameriških in japonskih računalnikov. Poleg slovenskih izdelovalcev Iskre, Gorenja, Slovenijalesa in drugih bodo sodelovali še vidni izdelovalci učil in šolske opreme iz drugih republik.

Med razstavljalci bodo tudi ponudniki računalniške opreme, ki so se prijavili na razpis Zavoda SR Slovenije za šolstvo. Do razstave ni bilo mogoče pripraviti predloga učilnice za pouk računalništva z izbrano računalniško opremo. Pričakovati pa je, da bo kdo od ponudnikov opremil učilnico za pouk računalništva s tipično pohištveno opremo in v skladu s sprejetimi normativni računalniške opreme za osnovne in srednje šole v Sloveniji ter jo tudi razstavil.

Pedagoški del razstave bo obsegal 800 kvadratnih metrov, pripravil pa ga je Zavod SR Slovenije za šolstvo v sodelovanju z izdelovalci učil in šolske opreme in vzgojno-izobraževalnimi organizacijami. Razstavni prostor bo v dvorani C Gospodarskega razstavišča.

Novosti, ki bodo predstavljene v tem delu razstavnih prostorov in jih kaže posebej omeniti, so:

— družboslovna učilnica: ta bo prikazana v dveh različicah, in sicer z najnunjnejšo in najboljšo opremo, učilnici pa bo povezoval kabinet;

— elementi učilnic za poučevanje predmetov elektronika in krmilna in regulacijska tehnika;

— elementi učilnic za pouk tehnične vzgoje in osnov tehnike in proizvodnje;

— računalniška učilnica.

Predstavljena bo uporaba računalnika v prostorašnih in interesnih dejavnostih, npr. pri poslovanju šolske zadruge, pri proizvodno-tehničnih interesnih dejavnostih in v pionirski hranilnici.

Med razstavo bodo tudi demonstracije učil in opreme, zlasti programske računalniške opreme, vsak dan pa tematska posvetovanja.

Predšolski otroci in učenci nižjih razredov si bodo lahko ogledali lutkovne predstave.

Obiskovalci se bodo seznanili tudi z novostmi na področju vzgoje in izobraževanja posameznih šol, skupin, učiteljev in učencev.

Razstava bo odprta vsak dan od 9. do 18. ure, prvi dan pa od 11. do 18. ure.

Želimo, da bi bila 8. mednarodna razstava učil in šolske opreme dobro obiskana, da bi pedagoškim delavcem pomenila hkrati z vsemi spremljajočimi prireditvami eno samo veliko učilnico, iz katere bodo črpali zamisli in bogatili svoje vzgojno-izobraževalno delo.

Bralce še posebej seznanjamo z nekaterimi novostmi na razstavi, z demonstracijami in s posveti.

OSNOVNA ŠOLA

V skladu z geslom Računalnik v vzgoji in izobraževanju, ki daje osnovni razstavi usmeritev, bo tudi osnovna šola prikazala izvajanje računalnika v vzgojno-izobraževalni proces. Prikazana bo njegova vloga pri pouku in na drugih področjih življenja in dela.

Pri interesnih dejavnostih učencev se uveljavlja računalnik računalniških krožkih, še prej so ga posamezne šole uvedle kot nov sodoben vidik ekonomskih vzgoje pri proizvodno-tehničnih interesnih dejavnostih, razširjenih v šolsko zadruge. Na razstavi bosta predstavljena oba. Videli bomo tudi nekaj poskusov iz eksperimentiranja pri naravoslovju in več raziskovalnih nalog učencev bodisi iz družboslovja bodisi iz naravoslovja; tako bomo vsaj deloma predstavili prizadevanja šol in učiteljev za uveljavitev dejavnosti, kritičnosti in delavnosti učencev ter njihovega vključevanja v delo in življenje okolja. Predstavljena bo tudi kulturno-umetniška dejavnost učencev. Svoje dosežke in prizadevanja na tem področju bodo učenci prikazovali na odprtem prostoru male dvorane (za približno 100 gledalcev) na Gospodarskem razstavišču.

DRUŽBOSLOVNA UČILNICA

Uresničevanje ciljev in nalog družboslovne vzgoje in izobraževanja je osnovni in srednji šoli posebno le ob uporabi sodobnih metod dela, ki jih omogoča ustrezna učna tehnologija. Šol in drugih didaktičnih pripomočkov je zlasti v naših osnovnih šolah veliko (žal ne moremo tega trditi za vse srednje šole), niso pa ustrezno razporejeni in dostopni učiteljem učencem. Ob uspešnem spremljanju naravoslovnih učilnic je zato razumljivo in smiselno prizadevanje učiteljev družboslovni predmetov pripraviti posebne (specialne) učilnice, ki bo funkcionalno prepletena z didaktičnimi pripomočki in avdiovizualnimi sredstvi za pouk geografije, zgodovine, samoupravljanja s tem, delji marksizma in družbeno-moralne vzgoje.

Na razstavi želimo opozoriti predvsem na prednost družboslovne učilnice, ki je v tem, da so vsi učni pripomočki stalno nameščeni tako, da omogočajo najbolj smotno uporabo vsake učne uro. Zato v njej ne predstavljamo vseh didaktičnih pripomočkov, ki so na šolah, ampak tiste, s katerimi dosežemo zastavljene naloge vzgojno-izobraževalnega predmeta, večjo dejavnost učencev, boljše ponazoritve pri prenašanju znanja, predstav in oblikovanju pojmov ter aktualizacijo pouka. Za številne šole in posameznike bo to spodbuda za razmišljanje o upravičenosti zahteve po ustreznih materialnih možnostih tudi pri uresničevanju družboslovne vzgoje in izobraževanja. Demonstracije učiteljev in učencev bodo dopolnile in potrdile upravičenost navedenih trditev.

KRMILNA IN REGULACIJSKA TEHNIKA ZA POUK PREDMETA OSNOVNE REGULACIJE IN KRMILNENJA

V pedagoškem delu razstave bo predstavljena krmilna in regulacijska tehnika za pouk predmeta osnovne regulacije in krmiljenja, ki nastopa v VIP-u Kovinarstvo in strojništvo in VIP-u Obratni strojni tehniki (NAD). Predstavili jo bodo izdelovalci hidravličnih in pnevmatskih komponent (Kladivar Žiri, TIO Lesce) in učitelji tega predmeta v srednjih šolah: Tehniški srednješolski center Branka Breliha Nova Gorica, Srednja kovinarska in cestno-prometna šola Škofja Loka, Toz Srednja elektrokovinarska in računalniška šola pri Centru srednjih šol Titovo Velenje in Toz Srednja kovinarska metalurška in kmetijska šola — Center srednjih šol Ptuj; ti se bodo predstavili kot učitelji inovatorji.

Pri oblikovanju didaktičnih kompletov so sodelovali še posamezni učitelji Fakultete za strojništvo v Ljubljani in Tehniške fakultete v Mariboru.

NOVOSTI IZ SVETA TEHNIKE

Učenci osnovne šole Franceta Bevka iz Ljubljane bodo na razstavi prikazali svoje računalni-

ške programe za tehnično dokumentacijo, po kateri so bili narejeni uporabni izdelki. Iskra bo pokazala učila za pouk elektronike pri tehnični vzgoji v osnovni šoli ter elektronske merilne in krmilne naprave za obdelovalne stroje, ki so jih razvili v Avtomatiki. Učenci srednje šole za računalništvo v Ljubljani bodo razstavili robota, ki po programu lahko opravi nekaj delovnih operacij. Na razstavišči bomo lahko videli tudi računalniško vodeno malo železnico.

Novost so učila za izbirni

Posveti

Na 8. mednarodni razstavi učil in šolske opreme prireja Zavod SRS za šolstvo tematska posvetovanja:

CELOSTNA ESTETSKA VZGOJA PROGRAMA ŽIVLJENJA IN DELA OSNOVNE ŠOLE

Ponedeljek, 8. aprila 1985 ob 13.30 do 17.30

Posvet je namenjen predvsem učiteljem razrednega pouka in mentorjem interesnih dejavnosti. Na njem bo orisana zasnova celostne estetske vzgoje in prikazana nova kakovost v programu življenja in dela osnovne šole. Podana bo tudi vloga celostne estetske vzgoje pri povezavi predšolske vzgoje z razredno stopnjo.

V drugem delu bo posvet prikazal metodične zasnove posameznih področij celostne estetske vzgoje in njihovo uresničevanje v didaktičnih kompletih.

Tretji del naj bi spodbudil razpravo, ki bo obogatila in dopolnila omenjene prispevke.

Ob posvetu bo potekala demonstracija gradiva s področja celostne estetske vzgoje; ob tem naj bi se širša javnost seznanila z gradivom in ga tudi kritično ovrednotila.

Posvet bosta v sodelovanju z Zavodom SR Slovenije za šolstvo pripravila Pedagoški inštitut in Državna založba Slovenije.

VZGOJNO-IZOBAŽEVALNA FUNKCIJA IGRE IN

predmet digitalne elektronike. Domiselni sistem, ki ga sestavlja 15 gradnikov, je podprl z obsežnimi strokovnimi informacijami in didaktičnimi napotki.

Pedagoška akademija Maribor bo pokazala različne učne pripomočke, ki so jih v diplomskih nalogah razvili in izdelali absolventi oddelka za tehnično vzgojo.

Pestro paleto proizvodno-tehničnih interesnih dejavnosti na osnovni šoli bo v razstavnem paviljonu Jurček pokazala Zveza organizacij za tehnično kulturo Slovenije.

IGRAČE V OSNOVNI ŠOLI

Ponedeljek, 8. aprila 1985 ob 14.30 do 17.30

Vodjem oddelka podaljšane bivanja in učiteljem razrednega pouka je namenjen posvet, ki bo prikazal vlogo igre in igrače v prostem času. Igralno dejavnost in didaktično igračo bomo opredelili zlasti z vidika otrokovih potreb po igri tudi na stopnji osnovne šole. Orisali bomo tudi vpliv didaktičnih igrač na razvoj učenčevih sposobnosti, interesov in drugih osebnostnih značilnosti. Ob posvetu bo potekala demonstracija didaktičnih igrač, ki naj bi jih pregledali in ocenili praktiki. Posvet bo v sodelovanju z Zavodom SR Slovenije za šolstvo pripravila Državna založba Slovenije.

RAČUNALNIK V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU

Torek, 9. aprila 1985 ob 10. do 17. ure

Ta osrednji posvet je namenjen učiteljem osnovnih in srednjih šol, vodstvom vzgojno-izobraževalnih organizacij ter vsem avtorjem, založbam, izdelovalcem in razdeljevalcem računalniške opreme in programov. S posvetom želimo odgovoriti na več vprašanj, s katerimi imamo opravka pri uvajanju računalnika v vzgojo in izobraževanje, od pedagoško-psiholoških vidikov, problemov normativov, standardov, računalniških programov do računalniškega opi-

smerjevanja učiteljev in drugih delavcev.

Posvet naj bi odgovoril na vprašanje, kakšne so zdajšnje in kakšne bodo nadaljnje akcije pri uvajanju računalništva v vzgojo in izobraževanje. O tem bodo razpravljali mnogi znani strokovnjaki s tega področja, ki smo jih povabili k sodelovanju.

RAČUNALNIK PRI POUKU TUJIH JEZIKOV

Sreda, 10. aprila 1985 ob 14.30 do 17.30

Posvet je namenjen učiteljem tujih jezikov, zlasti učiteljem angleškega in italijanskega jezika v osnovni in srednji šoli. V demonstraciji pred posvetom bodo učitelji videli nekaj programov za angleški in italijanski jezik, na posvetu pa bomo razčlenili didaktično-metodično vrednost prikazanih programov in prikazali možnosti za vključevanje le-teh v snov učnih načrtov in učbenikov ter odnos učitelja — računalnik. Na posvetu bomo namenili pozornost naslednjim ugotovitvam:

— Računalnik je osvojil mlade, zato je treba izrabiti njegovo vrednost za raznolikost pouka tujega jezika in za dvig motivacije pri učenju.

— Računalnik je le eno izmed mnogih didaktično-metodičnih sredstev in ga je treba smiselno vključevati v vzgojno-izobraževalni proces.

— Računalnik nikoli ne sme izpodrinuti učitelja, zlasti pa ne more nadomestiti učitelja, ki ima svoj predmet in poklic rad in ki zna zmeraj in povsod prisluhniti učencu. Računalnik — stroj je, razvoden do programa, ki ga nosi v sebi, in podrejen človeku. Učitelj se mora naučiti ta stroj uporabljati sebi in učencem v prid za utrjevanje in poglobljanje znanja, za smiselne igre in reševanje problemov ter s tem za razvoj logičnega mišljenja.

Posvet naj pokaže tudi vzgojno vlogo računalnika in opozori na že omenjeno motivacijsko, pripravljenost na delo tudi zunaj rednih učnih ur in na občutek pomembnosti dela v skupini. Učenec za strojem naj ne bo individualist, temveč naj kot del skupine rešuje probleme in deli veselje in navdušenje do pravih rešitev.

DRUŽBOSLOVNA UČILNICA

Sreda, 10. aprila 1985 ob 10. do 12. ure in od 14.30 do 16.30

Ob razstavi družboslovne učilnice bo celodnevni posvet, namenjen učiteljem družboslovnih predmetov na osnovnih in srednjih šolah in avtorjem ter izdelovalcem učil in učnih pripomočkov. S posvetom želimo prispevati k reševanju neresenih vprašanj, s katerimi se ubadamo pri oblikovanju normativov in standardov za družboslovno učilnico in posameznih sestavin didaktičnih kompletov. Posebno pozornost namenimo tudi vlogi mikroračunalnika kot sestavine didaktičnega kompleta pri pouku družboslovnih predmetov.

RAČUNALNIK PRI POUKU FIZIKE

Četrtek, 11. aprila 1985 ob 11. do 13. ure.

Udeleženci se bodo seznanili s temami: računalnik v eksperi-

mentalnem laboratoriju, računalniški programi za demonstracijo nekaterih fizikalnih zakonitosti, računalnik kot avdiovizualnipripomoček pri pouku, računalnik kot nadomestilo nekaterih elektronskih vezij.

Ob 10.30 bo predstavljen procesni računalnik v šoli, sicer pa bodo pred posvetom in po njem prikazani nekateri računalniški programi za pouk fizike. Učitelje osnovnih in srednjih šol, ki uporabljajo računalnik pri pouku fizike, vabimo, naj ta dan pridejo na razstavo s svojimi programi. Na računalnikih, kakršni so na voljo na šolah, bodo lahko predstavili svoje programe drugim obiskovalcem razstave in tako pripomogli k medsebojni izmenjavi izkušenj na tem še zelo novem področju.

RAČUNALNIŠTVO PRI TEHNIČNI VZGOJI V OSNOVNI ŠOLI PRI PREDMETU OTP V SREDNJI ŠOLI

Četrtek, 11. aprila 1985 ob 14. do 17. ure.

Posvetovanje je namenjeno učiteljem tehnične vzgoje, učiteljem predmeta osnovne tehnike in proizvodnje in učiteljem naravoslovnih predmetov.

Računalnik se uveljavlja v osnovni šoli kot sredstvo pri načrtovanju izdelkov, pri interesnih dejavnostih in kot izbirni predmet. Na posvetovanju bodo prikazane prve izkušnje pri načrtovanju tehnične dokumentacije. V srednji šoli je računalništvo sestavina programa osnovne tehnike in proizvodnje.

UPORABA RAČUNALNIKA PRI NAČRTOVANJU IN VREDNOTENJU ŠOLSKE PREHRANE

Petek, 12. aprila 1985 ob 10. do 12.30

Namen posveta za vodje šolske prehrane in vodstva šol je opozoriti na prednosti, ki jih prinaša avtomatska obdelava podatkov pred subjektivnimi dejavniki, ki vplivajo na sestavo in kakovost vsakega dan načrtovanih jedilnikov po klasični metodi.

Prednosti tega načina dela so: zmanjšanje stroškov za živila (od 9 do 34 %), večja prehranska ustreznost obrokov in sproti opravljeno delo.

PRIKAZ POUKA — DEMONSTRACIJE

Zavod SR Slovenije za šolstvo prireja s sodelovanjem učiteljev in učencev prikaz pouka geografije, zgodovine, samoupravljanja s temelji marksizma in družbeno-moralne vzgoje v družboslovni učilnici, prikaz praktičnega pouka in elektronike, demonstracije iz pnevmatike in občasne demonstracije v učilnici za osnovne tehnike in proizvodnje.

Demonstracije bodo potekale vse dni v pedagoškem delu razstavnih prostorov v dvorani C v pritličju. Vse dni bo tudi prikazana uporaba računalniške programske opreme pri pouku različnih predmetov, zlasti pri pouku tujega jezika v naravoslovju in pri strokovnih predmetih.

Besedilo za to stran so pripravili

DELAVCI ZAVODA SRS ZA ŠOLSTVO

Ustanovitelj: Republiški odbor Sindikata delavcev vzgoje, izobraževanja in znanosti ter izobraževalna skupnost Slovenije — Izhaja štirinajstredno med šolskim letom.

Izdajateljski svet ČZP Prosvetni delavec: predsednik Aleš Golja, Bo-

gdan Čepič, Tea Dominko, Leopold Kejžar, Franci Kržan, Marjana Kunelj, Vida Nered, Albin Pučlin, Alenka Pučko, Marija Skalar, Janez Sušnik, Jože Valentinčič, Viktor Žorž
Direktor: Jože Valentinčič

Uredniški odbor: Geza Čahuk, Tea Dominko, Jure Gartner, Marjana Kunelj, Rudi Lešnik, Barica Marentič-Požarnik, Veljko

Troha, Jože Valentinčič, Marija Velikonja, Majda Vujović
Uredništvo: Jože Valentinčič, glavni urednik, Marjana Kunelj, odgovorna urednica, Tea Dominko, tehnična urednica.
Naslov uredništva in uprave: Poljanski nasip 28, tel.: 315-585, poštni predal 21, Ljubljana 61104

Rokopisov in fotografij ne vračamo. Letna naročnina znaša 550 din za posameznike, 850 din pa za organizacije združenega dela in delovne skupnosti. Cena izdava 30 din, pri povečanem obsegu pa 40 din. Študentje imajo pri skupinskih naročilih poseben popust. Številka tekočega računa: 50101-603-46509.

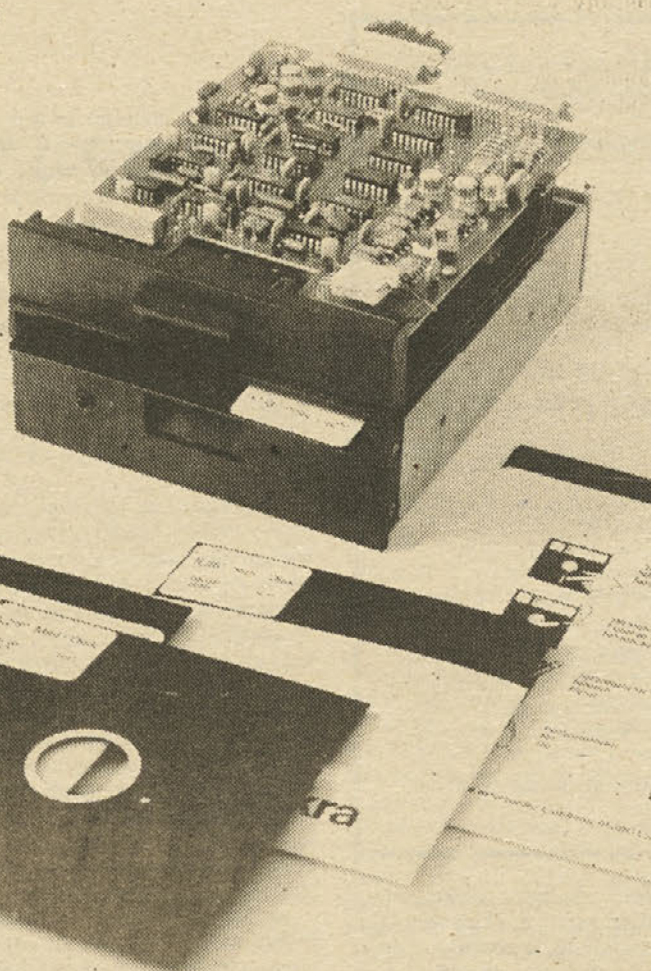
Tiska ČTP Ljudska pravica. YU ISSN 0033-1643
Po mnenju Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje je časnik »Prosvetni delavec« prost temeljnega prometnega davka od prometa proizvodov (glej 7. točko 1. odstavka 36. člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu).

prosvetni delavec

Prodaja računalniških perifernih enot za dinarje

Pogon mini gibkega diska EC 5088

- največja zmogljivost pomnilnika 109,4/218,8kB, število snemalnih površin 1
- število sledi 35 (00 do 34)
- metoda zapisa FMMFM
- hitrost prenosa podatkov 125/250Kbits/sec.
- rotacijska frekvenca diskete 300min⁻¹ ± 1%
- čas dostopa s sledi na sled 40ms
- čas polnjenja glave 50ms
- čas pripravljenosti pogona 1 sec.

Diskete 5,25" (133,35 mm)

- enostranske z enojno gostoto (SS, SD), neformatirane
- enostranske z dvojno gostoto (SS, DD), neformatirane
- omogočajo 10 milijonov prehodov bralno-vpisovalne glave prek sledi

Pokličite nas na tel.: (061) 312-322, komercialni inženiring

Iskra

Priročnik za učitelje in mentorje filmske vzgoje v osnovni šoli

Prenovljeni učni načrt za pouk slovenskega jezika v osnovni šoli zajema tudi filmsko vzgojo in ji namenja 6 pedagoških ur v vsakem razredu. Učiteljem in mentorjem filmske vzgoje bo pri ureničevanju te vzgoje lahko veliko pomagal priročnik, ki je izšel že lani pri DDU Univerzum v Ljubljani kot 14. zvezek, napisali pa sta ga Mirjana Borčič in Marica Nakrst.

Uvodnemu razmišljanju o filmski vzgoji kot pridobivanju estetske in družbene izkušnje ter učnemu načrtu filmske vzgoje v osnovni šoli s splošnimi navodili Zavoda SRS za šolstvo in vzgojno-izobraževalnimi vsebinami sledi drugi del, v katerem Mirjana Borčič predstavlja cilje in naloge filmske vzgoje na razredni stopnji. Učitelj bo lahko koristno uporabil prikazane vaje v opazovanju, povezovanju in razlagi ter vaje za urjenje vizualnega in avditivnega pomnjenja. Borčičeva navaja tudi svoje bogate izkušnje glede oblik filmske in televizijske vzgoje — najprej o pogovoru o filmu, nato o kratkem filmu pri pouku paše o celovečernem filmu in televiziji pri pouku od 1. do 4. razreda. Svoj prispevek končuje s pregledom razporeditve snovi od 1. do 4. razreda.

V tretjem delu, z naslovom Vzorec časovne razporeditve učne snovi za pouk filmske vzgoje od 5. do 8. razreda osnovne šole, opisuje Marica Nakrst svoje poglede in izkušnje s filmsko-vzgojnim delom v osnovni šoli. V skladu s prenovljenim učnim načrtom daje za vsak razred na predmetni stopnji po šest učnih enot z ustreznimi navodili za učitelja.

V dodatku Oblikovanje in preoblikovanje mladega gledalca ob projekciji filma (ponatis iz Ekra 1983/1-2) razmišlja Nuša Dragan o novih možnostih za skupinsko komunikacijo in

poudarja, da problem raziskovanja metod filmske vzgoje ni bistven, pač pa je treba prisluhniti razvoju zanimanja mladih, to pa je mogoče le, če upoštevamo enakovrednost vseh članov komunikacijskega kroga: filma, mladega gledalca in filmskega pedagoga.

Priročnik, ki je nastal v sodelovanju DDPisne filmske televi-

zijske šole ter DDPisne delavski univerze Univerzum v Ljubljani, je prav gotovo zelo dobrodošel za veliko pomagal filmskim pedagogom v osnovni šoli, še posebej zato, ker večina med njimi ni usposobljena za to vrsto umetniške, kulturne in estetske vzgoje.

MARJETA MOROVIČ

PLESNA VZGOJA

predšolskih otrok

RAZCLENITEV VZGOJNEGA DELA IN GIBALNIH DEJAVNOSTI OTROK

osnove plesne vzgoje za otroke do tretjega leta

UNIVERZUM

Redne razpise

prostih del in nalog vzgojiteljev, učiteljev in drugih strokovnih delavcev v vzgojno-varstvenih in vzgojno-izobraževalnih organizacijah bomo letos objavili

29. aprila in 20. maja

Razpise za prvo objavo bomo sprejemali do 16. aprila, za drugo pa do 7. maja.

Naknadni razpisi bodo objavljeni v juniju.

Posamezne razpise objavljamo tudi sproti.

Vodstva vzgojno-varstvenih in vzgojno-izobraževalnih organizacij prosimo, da uskladijo priprave na razpis z navedenimi roki.

Komisija za delovna razmerja

VZGOJNO-VARSTVENE ORGANIZACIJE PEDENJPED LJUBLJANA, Cerutova 6 objavlja (dodatno k razpisu v prejšnji številki Prosvetnega delavca) dela in naloge

— **2 VARUHOV PREDŠOLSKIH OTROK** za nedoločen čas
Pogoji: končana šola za varuha, dopolnjena starost 18 let in poskusno delo 1 mesec.

— **2 VZGOJITELJEV PREDŠOLSKIH OTROK**, za določen čas
Pogoji: končana srednja vzgojiteljska šola, strokovni izpit in poskusno delo 3 mesece.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev Komisiji za delovna razmerja VVO Pedenjped. Prijavite se v 8 dneh po objavi razpisa.

Vabilo

Z dajanjem svoje krvi lahko naredite največ, kar lahko stori človek za sočloveka. Zato vas pričakujemo na krvodajalski akciji.

Prijave sprejema občinski odbor Rdečega križa, v delovnih organizacijah pa aktivist RK, odgovoren za krvodajalstvo.

APRIL 1985

DOMŽALE
TREBNJE
LAŠKO
TITOVO VELENJE
NOVA GORICA

2., 3., 4., 5., 8., 9., 10.
11., 12.
15.
16., 17., 18., 19.
22., 23., 24., 25., 26., 29., 30.

RDEČI KRIŽ SLOVENIJE

Danes vam bomo predstavili pot do enega od zelo zanimivih poklicev, to je poklica vojaškega pilota. Piloti našega vojnega letalstva se za svoj poklic pripravljajo na Letalski splošni srednji vojaški šoli »Maršal Tito« v Mostarju, študij pa nadaljujejo na Letalski vojaški akademiji v Zadru.

Učenci, ki končujejo osnovno šolo in ki jih zanima poklic vojaškega pilota, morajo vedeti, da je ta poklic sicer zelo atraktiven, a je glede na razmere v katerih se opravlja (velike obremenitve pri letenju s sodobnimi bojnimi letali), dosegljiv le za tiste, ki zadostijo psihofizičnim in zdravstvenim pogojem, ki so zahtevnejši od pogojev za druge poklice.

Prva stopnica na poti do poklica vojaškega pilota je končni izpit na Letalski splošni srednji vojaški šoli »Maršal Tito« v Mostarju.

Letalska splošna srednja vojaška šola ima vzgojno-izobraževalno delo organizirano tako, da so učenci ob koncu šolanja usposobljeni za pilote propellerskih letal. Pred izpitom za pilota propellerskih letal, ki je v programu četrtega letnika, opravijo učenci v tretjem letniku skoke s pada-

ZA POKLICNO USMERJANJE

Poklic vojaškega pilota

lom in absolvirajo program letenja na jadralnih letalih. Poleg teh, za vsakega prihodnjega pilota nujno potrebnih veščin in spretnosti, pa učenci Letalske splošne srednje vojaške šole absolvirajo še znanje iz naslednjih predmetov: teorija letenja, letalska navigacija, meteorologija in osnove letalske tehnike.

Po končani maturi, ki obsega preskus znanja iz matematike, fizike, srbohrvaškega jezika in enega izbirnega strokovnega predmeta, se lahko maturantje te šole vpišejo neposredno na Letalsko vojaško akademijo v Zadru, kjer pa se znanje pridobljeno na srednji stopnji poglobi do tiste stopnje, ki je potrebna za samostojno upravljanje sodobnih vojaških letal z vso njihovo oborožitvijo vred.

Za vpis na Letalsko vojaško akademijo pa lahko poleg maturantov letalske splošne srednje vojaške šole »Maršal Tito« kandidirajo tudi učenci, ki so z najmanj dobrim uspehom končali eno od civilnih šol srednjega usmerjenega izobraževanja in niso starejši od 21 let.

Učenci zadnjih razredov šol srednjega usmerjenega izobraževanja, ki se odločijo za študij na Letalski vojaški akademiji, v jeseni ne bodo odšli na služenje vojaškega roka, ampak že 1. avgusta začno študij v Zadru; študij na akademiji se jim prizna tudi kot opravljena obveznost služenja vojaškega roka.

Kakšne so temeljne značilnosti študijskega programa, ki poleg ideološko političnega, splošno vojaškega in letalskega strokovnega dela obsega tudi letalske vaje na bojnih letalih ali helikopterjih? Vaje v letenju se izvajajo s sodobnimi šolskimi bojnimi

reaktivnimi letali domače izdelave Galeb-2 in Galeb-4 ter na helikopterjih vrste Gazela. Pred letenjem na letalih in helikopterjih gojenci Letalske vojaške akademije izvedejo obsežne poprejšnje priprave na simulatorjih letenja. Za čimbolj kakovostne priprave na letenje se gojenci prve tri semestre študija pripravljajo v Centru za teoretični pouk Letalske vojaške akademije v Zadru, kjer v številnih kabinetih in laboratorijih poteka študij in priprave za letenje na bojnih letalih in helikopterjih. Poglavitni študijski predmeti so: taktika vojnega letalstva in obramba proti napadom iz zraka, navigacija, teorija letenja, varnost letenja, streljanje z raketiranjem in bombardiranjem, meteorologija, avio-zveze, osnove astronavitike, letalska medicina, padalski pouk, letalski pouk, letalska tehnika.

Letenje na bojnih letalih in helikopterjih, ki so v oborožitvi našega vojnega letalstva, je na vrsti v četrtem semestru, ko gojenci, ki se odločijo za poklic pilota letal, letijo na bojnih letalih Galeb-2 in Galeb-4; tisti, ki pa se specializirajo za pilote lovskih letal pa v četrtem letniku študija, lete na letalih Mig-21 kot piloti lovci ali pa na lovskih bombnikih tipa Jastreb in Orel kot piloti lovsko-bombniških letal.

Piloti helikopterjev pa najprej letijo na propellerskih letalih Utva-75, v tretjem letniku pa letijo na bojnem helikopterju Gazela.

Gojenci se usposobijo za posamično in skupinsko letenje ter za vizualno instrumentalno in nočno letenje. Vojaški piloti morajo obvladati tudi večštevno streljanje, raketiranje in bombardiranje ob-

jektov in ciljev na kopnem, morju in v zraku. V letenju se urijo v specializiranih centrih za letalsko vzgojo na letališčih Zadar, Pulj, Mostar in Titograd. Vzoredno z urjenjem v letenju poteka tudi teoretični del priprave, ki je neposredno povezan s pridobivanjem te veščine.

Po končani teoretični pripravi in uspešno opravljenih preskusih letenja gojenci Letalske vojaške akademije opravljajo diplomsko. Svečana promocija gojencev vojaških akademij v oficirje naših oboroženih sil je vsako leto za vse gojence zadnjih letnikov vojaških akademij v Beogradu.

Piloti vojnega letalstva — oficirji so razporejeni po končanem šolanju na dolžnosti pilota Vojnega letalstva obrambe, proti napadom iz zraka v lovskih, lovsko-bombniških, izvidniških in helikopterskih enotah vojnega letalstva, kjer se urijo na letalih in helikopterjih, s katerimi so oborožene te enote.

Skozi svoje delo dosegajo vojaški piloti več stopenj strokovne in bojne pripravljenosti. Usposabljanje za višje dolžnosti se izvaja z študijem ob delu na različnih tečajih, ter rednim in izrednim študijem na Poveljniško štabni akademiji Vojnega letalstva in obrambe proti napadom iz zraka ter drugih šolah JLA.

Vse učence osmih razredov osnovnih šol in učence šol srednjega usmerjenega izobraževanja, ki razmišljajo o poklicu vojaškega pilota, obveščamo, da lahko dobe vse podrobnejše informacije o možnostih vpisa na Letalsko splošno srednjo vojaško šolo oziroma Letalsko vojaško akademijo dobe pri upravnih organih za ljudsko obrambo. Razpisa za vpis na vojaške šole veljata do konca marca 1985.

BRANE KROMAR
RSLO